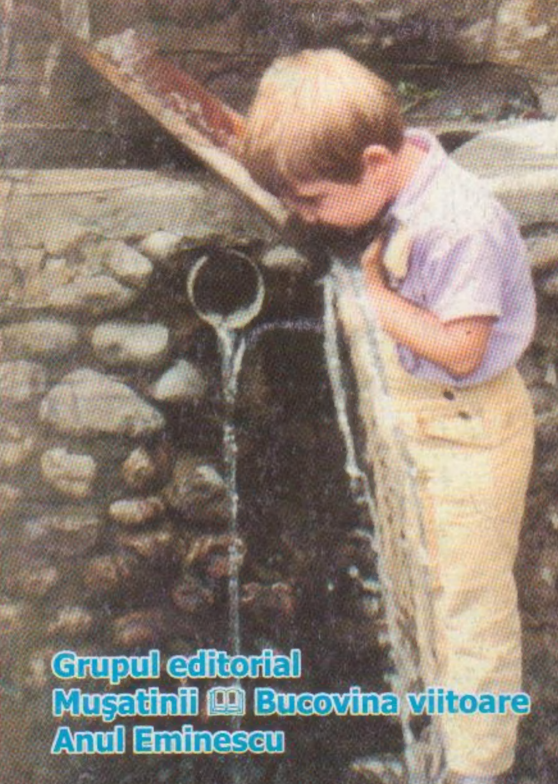
IDENTITĂŢI DETURNATE

Ion DRĂGUŞANUL

O istorie anecdotică a Bucovinei

Grupul editorial
Muşatinii Bucovina viitoare
Anul Eminescu

Ion Drăgușanul

IDENTITĂȚI DETURNATE

O istorie anecdotică
a Bucovinei

Grupul editorial
Mușatinii 🕮 Bucovina viitoare
ISBN 973-8123-37-2
Suceava, Anul Eminescu

Grupul editorial
Muşatinii* ... *Bucovina viitoare
Suceava, str. Tipografiei nr. 1,
Tel. 523640, 221656 (I.D.)
Director general:
Cristin LUPAŞCU
Coordonator editură:
Ion DRĂGUŞANUL

Tehnoredactare computerizată:
Giuliana BREIAK, Eugen DOMINTE, Elena LUNGU
Corector: ***Angela OLARU***

Acţionari: ***ASSIST Software, SCP MUŞATINII, REMCET Suceava, MBH Rădăuţi, ECUATOR HOLDING Ipoteşti, TRUST ORIZONT Suceava, ROINVEST BUCOVINA, FLORAND Fălticeni, PRODCARNSUIN Suceava, ORIZONT 2000, MOBILEXTRA***

Tiparul executat la
S.C.P. „Muşatinii" S.A. Suceava

Identităţi deturnate

Consumator încrâncenat al drogului numit istorie, îmbolnăvit încetul cu încetul de un naţionalism stupid şi care culminează cu sinceritatea cu care-mi trăiesc mândria de a fi în obcinile Bucovinei - de parcă aş avea vreun merit pentru zămislirea acestei alcătuiri dumnezeieşti numită Bucovina, de parcă mi-ar aparţine şi altceva în afară de văz şi suflet, nici n-am băgat de seamă că eu şi lungul şir de strămoşi care-mi populează subconştientul absentăm din istorie, tot aşa cum absentaţi şi dumneavoastră, contemporanii mei de fiecare zi. Noi n-am făcut istorie, adică n-am făcut comerţ cu oameni, cu locuri, cu suflete, cu aspiraţii, cu dumnezeire. Noi doar am murit, generaţie cu generaţie, pentru idealurile numite patrie şi neam, fără să pricepem că, de fapt, am murit pentru prosperitatea unora-altora, care se lăfăiesc prin filele cronicilor, sfidându-ne, dispreţuindu-ne şi de dincolo de moarte. Noi am fost doar mulţimea, furnicarul cu o identitate sugerată şi care s-a mândrit cu această identitate, fiind mereu gata să şi moară pentru ea, fără să bage de seamă că i-a fost furată unica identitate adevărată, cea de fiinţă umană care, dacă tot s-a născut, trebuia să fie şi fericită, să-şi trăiască Dumnezeul prin libertate. Din păcate, noi, pământenii, am renunţat la dumnezeire încă din vremi ancestrale pentru a ne închina muritorilor care au transformat istoria într-o afacere prosperă. Am văzut cum între noi şi Dumnezeu s-au pus gratii şi n-am protestat. Dimpotrivă, am plecat creştetele în faţa celui care ţinea biciul în mână în faţa gratiilor spunându-ne cum trebuie să trăim ca să nu-l supărăm pe Dumnezeu şi, în fapt, n-am făcut decât să nu-l supărăm doar pe purtătorul de bici, biciul acela cumplit numit doctrină. Adică demagogie, adică păcat, crimă.

Nouă, celor de aici, celor născuţi în limba română, ni s-a spus că suntem români şi creştini ortodocşi. Ni s-au arătat flamuri şi

contururile exacte ale vieţii care mărturisea doar această identitate, în detrimentul identităţii de om.

Altundeva, alţi purtători de bice schimbau identitatea altor oameni ca şi noi, care s-au născut în altă limbă, dar care, ca şi noi, n-au priceput că, de fapt, limba este singura patrie adevărată în care ne naştem, graniţele acceptate de Dumnezeu fiind, probabil, doar cele ale graiurilor, adică ale felurilor de a-L iubi şi de a-l înţelege ca libertate.

Graiurile nu învrăjbesc, graiurile trezesc curiozităţi pentru universuri necunoscute. Graiurile apropie pe om de adevărata sa identitate, cea de fiinţă care iubeşte, speră, trăieşte şi se continuă prin urmaşi. Ştim, deja, că şi Ivan, şi Iusuf, şi Ianoş, şi Johann, şi Ian, şi Jean, şi John cred într-unul Dumnezeu, acelaşi - indiferent de limba în care i se adresează şi de spectacolul religios la care participă, şi că vor să trăiască fericiţi, feriţi de rău şi de rele.

Şi el, cel de departe, la rândul lui, ştie că eu, cel asemeni lui, dar născut în altă limbă, nu-i sunt vrăjmaş, pentru că şi eu vreau să mă bucur de fărâma de dumnezeire numită viaţă. Dar i se spune şi lui, şi mi se spune şi mie, că noi, cei fără de istorie, dar care murim şi ucidem în numele ei, suntem vrăjmaşi. Flamura ridicată, odinioară, de purtătorul de bici şi care începe să-mi ţină loc de identitate prinde să-mi otrăvească sângele. Iau fierul ucigaş în mână şi plec să-l tai pe seamănul meu, iar el, otrăvit şi minţit cu altă flamură, vine să mă ucidă pe mine. Amândoi uităm de cele zece porunci, care există în toate religiile lumii. Pentru că religiile sunt multe, deşi Dumnezeu e unul singur. Şi ne îndepărtăm amândoi de Dumnezeu, şi cel care izbuteşte să ucidă, şi cel care cade învelind ţărâna în propriul lui sânge. Apoi, cel care scapă cu viaţă, fără să biruie, chiar dacă se crede victorios, se întoarce la casa lui, unde nu are parte de nimic. Cu sângele celui ucis se hrănesc purtătorii de bice, doctrinarzii. Bărbatul care a curmat viaţa unui seamăn nu câştigă nimic, dimpotrivă, este pus în jug până va creşte un alt bărbat pe care să-l ucidă sau de mâna căruia să cadă răpus. În vremea asta, până creşte o altă generaţie, luptătorul trebuie să trudească pentru că prosperitatea doctrinardului are nevoie când de sânge, când de

sudoare.

Sudoarea şi sângele meu nu înseamnă istorie. Eu, la fel ca şi dumneavoastră, am o identitate multiplă, identitatea paginii albe pe care doctrinardul îşi va caligrafia faptele pentru ca învăţăturile lui întru ale dezumanizării să atingă, odată şi odată, perfecţiunea. Că este aşa o demonstrează şi situaţia că multe din cele care însemnau crimă, ieri, înseamnă, astăzi, drepturi ale comunităţilor minoritare, minoritatea acceptată a viciilor anunţând, de fapt, în viitor alt pretext pentru a îndemna la altă crimă, la istorie.

Ca român şi creştin ortodox, mă simt mândru de istoria neamului meu şi tresar de emoţie, în faţa oglinzii, când văd că am urechi fără lob, precum Decebal, urechi care demonstrează oglinzii că mă trag din neînfricaţii daci. Chit că mor de frică în faţa ştabului contemporan, care şi el face istorie, luându-mi cu anasâna nouăzeci de procente din viaţa mea. În fond, sunt şi contribuabil, adică îmi irosesc viaţa pentru gloria ceauşeştilor, ilieştilor, constantineştilor, bobuleştilor, mîrzeştilor şi ai tuturor doctrinarzilor asemeni lor. Deocamdată, n-am nevoie de duşmani dincolo de contururile tradiţionale ale vetrei strămoşeşti. Acum sunt vrăjmaş cu cosângenii mei, acum ne dezbină doctrinele politice şi religioase, adică demagogiile altor farsori care plesnesc de bunăstare pe seama noastră, a celor care asudăm, sângerăm, muncim şi murim. Ca să nu le bag mâna în beregată, ei îmi flutură numele patriei sau al credinţei în deşert şi îmi tot promit un viitor la care, o ştiu şi eu, o ştiu şi ei, nu vom ajunge niciodată. Şi tot nu pot pricepe că eu nu mai am patrie, steag şi Dumnezeu din clipa în care, în urmă cu multe generaţii, i-am lăsat pe ei să se facă patrie, steag şi Dumnezeu.

Nu pot pricepe pentru că istoria minte, manipulează, trage oblonul peste lumină, zugrăvind acolo, pe oblon, chipul lor, al purtătorilor de bici cărora ne-am obişnuit să ne închinăm. Povestea lor, romanţată atât cât e nevoie, se substituie identităţii mele false. Eu nu mai sunt omul lipsit de drepturi, oprimat, deturnat de la rosturile sale, eu sunt român şi creştin ortodox, adică făptura arondată unui anume purtător de bici şi hărăzită să sufere şi să moară pentru simbolurile lui.

Identitatea creştină coincide cu cea de om.

Primii creştini, cei care aduceau lumină, după cum îi învăţase Iisus Cristos, înfăptuiau singura revoluţie adevărată din istoria omenirii. Fiecare pământean era, în lumina creştină, un om asemeni tuturor celorlalţi, egal cu sine şi egal cu toată lumea, locul său în veşnicie urmând să fie stabilit de fapte, de iubire şi de capacitatea de a-şi trăi libertatea.

Creştinismul anula ierarhiile deja stabilite şi interzicea comiterea de nelegiuiri în numele celui care se pretindea stăpân peste o parte dintre semenii lui, substituindu-se lui Dumnezeu. Creştinismul desacraliza pe pământeanul purtător de bici, elibera spiritul, conferindu-i omului identitatea sa adevărată. Dacă omenirea s-ar fi iniţiat cu adevărat în primele învăţături creştine, s-ar fi spulberat imperiile, ar fi dispărut nedreptăţile, locul regilor fiind luat de înţelepţi. Fiecare om ar fi trăit fericit, iar planeta Pământ s-ar fi purificat până la a deveni Edenul spre care noi mai mult năzuim, decât credem.

Stăpânitorii vremelnici ai vremilor de demult nu puteau accepta înfăptuirea unei revoluţii autentice, aşa că i-au ucis pe toţi cei care aduceau lumină, locul lor fiind luat de ucenici aleşi dintre cei mai puţin hăruiţi şi care, îmbătaţi de puterea pământeană, s-au rupt de învăţăturile iniţiale, răstălmăcindu-le după cum le dictau lor interesele terestre. Şi astfel, creştinismul a fost compromis ca revoluţie, devenind o doctrină care îngăduia propovăduitorului ei să împartă puterea pământeană cu împăraţii şi regii timpului.

Propovăduitorul s-a temut mereu de lumină. El nu a mai clădit biserici în sufletul omului, preferând să înalţe impozante construcţii pământene. Fiecare palat religios glorifica, de fapt, făptura propovăduitorului, chiar dacă s-a tot zis că întru slava lui Dumnezeu s-au făcut aceste deşertăciuni.

Împărţirea Imperiului Roman a condus şi la împărţirea propovăduitorilor creştini în două tabere. Dintr-un adevăr unic s-au desprins două doctrine, îndepărtate suficient de adevăr şi tinzând continuu spre îndepărtare. S-au instituit monopoluri asupra faptelor şi ideilor, iar încălcarea principiilor creştine a căpătat legitimitate

terestră din partea propovăduitorilor. Cele două biserici creştine, în fond două schisme de la adevăr, se substituie statelor, adună averi incredibile, scot untul din credincioşi, îndeamnă la foc şi sabie, îndeamnă la crimă şi la fărădelege.

Totul se face, cică, în numele dragostei de Dumnezeu, deşi nu există dragoste de Dumnezeu fără dragoste de oameni.

Simultan cu formulele de organizare a statelor europene se dezvoltă o reţea de mănăstiri care se substituie rapid autorităţii statelor.

Catolicismul, mereu lacom de noi feude, îşi delimitează frontiere mobile, instaurând o prigoană cumplită împotriva tuturor celor care îi pun la îndoială, cât de cât, dreptul de viaţă şi de moarte asupra pământenilor.

Ortodoxia, mai fragilă din cauza unor vrăjmaşe vecinătăţi, se comportă subtil, preferând violenţei ignoranţa, întunericul. Ortodoxia îngăduie neamurilor să-şi folosească graiurile în ceasurile de rugă şi speranţă, dar fără a încuraja răzbirea spre lumină.

Catolicismul, preluând vechea Romă, se străduie să conserve limba latină drept unicul grai în care te poţi adresa lui Dumnezeu şi se confruntă cu reacţia naţiunilor europene, care nu au o conştiinţă naţională, naţionalismul fiind invenţia francmasonică de mai târziu, dar vor să se închine lui Dumnezeu în limba lor. Aşa apar protestanţii, care produc noi sciziuni în lumea creştină, apropiindu-se sau îndepărtându-se de creştinismul iniţial.

Protestanţii favorizează, într-o primă etapă, "accesul spre Dumnezeu" prin asigurarea dreptului confesional la grai. Dar şi protestantismul, ca mai toate mişcările ideologice din istorie, nu schimbă nimic în felul de a fi şi de a se defini al omului. Practic, mişcarea nu face decât să şubrezească marea proprietate mânăstirească, care nu era decât tot o proprietate feudală, stareţii provenind din clasa marilor proprietari de pământuri.

În numele marilor proprietăţi bisericeşti s-au făcut, de-a lungul mileniilor, o sumedenie de războaie, luptătorii pentru credinţă fiind, în fond, luptători inconştienţi pentru bunăstarea terestră a vânturătorilor de ideologie.

Statele şi bisericile Europei au fost, de-a lungul istoriei, mijloacele prin care o zecime din populaţie a asuprit celelalte nouă zecimi, îndepărtarea de creştinismul iniţial făcându-se din voia asupritorilor şi cu acceptul, dictat de neînţelegere a rosturilor vieţii omului, al celorlalte nouă zecimi.

Adevărurile lui Iisus au fost transformate în mit, adică în îndepărtare de Iisus şi de creştinism. Bisericile şi statele au funcţionat ca afaceri mai mult sau mai puţin înfloritoare pe seama îndepărtării omului de la rosturile sale, pe seama unei permanente deturnări de identitate.

Primii care au sesizat această înstrăinare au fost francmasonii, ivirea lor în istorie fiind definită drept iluminism. Dar şi francmasonii au transformat "iluminarea" într-o afacere, schimbările promovate de ei ţintind doar confiscarea puterii, nu şi redescoperirea adevăratei identităţi a fiinţei umane.

Întreaga istorie a omenirii este o farsă ideologică, menită să promoveze sau să îndepărteze doctrine şi, odată cu ele, proprietăţi. Istoria Bucovinei nu face excepţie de la regulă. Cei care au scris-o justifică, în mod conştient sau nu, toate suferinţele trecute, prezente sau viitoare, întărind mituri deşarte care parcă iau în derâdere nişte întâmplări epopeice.

Cele mai superbe mituri româneşti sunt cele referitoare la Ştefan cel Mare şi Mihai Eminescu. Fiecare român îşi regăseşte sufletul în mitul eroului şi în mitul poetului nepereche, Ştefan şi Mihai cuprinzându-ne pe toţi.

Numai că, într-un secol, încap trei generaţii, toate condamnate uitării în secolul care urmează. Prin urmare, stau şi mă întreb în ce tabără se aflau strămoşii noştri din generaţia "minus şaptesprezece" şi mă tem de răspuns, pentru că mi-e drag să cred că strămoşul meu trudea în oastea Măriei Sale şi nu în a celora care-i doreau pieirea. Pentru că şi eu, ca şi dumneavoastră, am dreptul la mit, la povestea fabuloasă numită istorie, care să-mi încălzească sufletul ca să pot uita toate ticăloşiile prezentului şi lipsa de contur a viitorului.

Cultul strămoşilor ipotetici

Ca om născut în limba română, am dreptul şi obligaţia să-mi caut rădăcinile. În tradiţia orală a familiei există doar patru strămoşi, ceilalţii fiind uitaţi dincolo de graniţa anului 1777. Cunosc, bineînţeles, doar străbunii dinspre tată, nu şi pe cei dinspre mamă. În mod normal, străbunii fiecăruia dintre noi merg până în vremile primordiale, pentru că nu există generaţie fără străbuni în începuturile omenirii. În mod natural, strămoşii noştri din generaţia "minus şaizeci" au trăit a doua zi după Cristos, s-au împărtăşit din învăţăturile Lui sau le-au ignorat, funcţie de situarea geografică a bucăţii de pământ pe care o locuiau şi udau cu sânge şi sudoare. Dar şi cu câteva milenii înainte de Cristos au existat strămoşi de-ai noştri, până unde ne întâlnim toţi într-o singură pereche, din care ne tragem şi de care am uitat, înstrăinându-ne, tot aşa cum am uitat şi de credinţa acelei unice perechi de strămoşi.

Cei mai mulţi dintre noi nu-şi pot urmări parcursul, nu pot păşi pe treptele înalte ale istoriei până acolo unde se află adevărata identitate, cea de om, de creaţie inegalabilă a lui Dumnezeu. În consecinţă, acceptăm identitatea deturnată, cea de români, tot aşa cum alţi oameni acceptă alte identităţi ale graiului, devenind masa de manevră pentru afacerea numită istorie.

Ca români, noi, cei născuţi între obcinile Bucovinei sau în imediata lor apropiere, avem o poveste aparte, de care suntem mândri, ba încă şi pe bună dreptate, pentru că e greu de crezut că ar mai exista pe lume un loc la fel de frumos precum cel în care ni s-a întâmplat nouă naşterea.

În vechime, pe locurile acestea trăiau trei triburi pelasge: carpii, costobocii şi caucoensii. Judecând după istoricii antici, costobocii par să fi fost liderii zonali, care recrutau, măcar o dată la un deceniu, câte o oaste de călăreţi pentru a da iama prin provinciile romane

din sudul Dunării, de unde se întorceau cu prada bogată şi cu prizonieri pe care îi aşezau pe văile apelor, lăsându-i să trăiască şi să cultive pământul sau să crească animale. O parte din roadele muncii lor era oferită conducătorului, iar bărbaţii vrednici să călărească un cal şi să ţină o sabie în mână îl urmau pe regele costobocilor în următoarea incursiune de pradă peste Dunăre, adică în teritoriile în care se născuseră, dar care nu mai însemnau loc natal, ci spaţiu de pradă.

Un astfel de rege, Daizus Comozoi, rănit în lupte, a murit pe drumul întoarcerii şi a fost înmormântat pe teritoriul Dobrogei, într-un gorgan măcinat, încetul cu încetul, de trecerea vremii. Peste aproape două milenii, când, la sugestia lui Stalin, se vor începe lucrările de construcţie a canalului Dunăre - Marea Neagră, mormântul lui Daizus Comozoi este scos la lumină, iar istoricii triumfă în susţinerea originii daco-romane a poporului nostru, din moment ce numele "Daizus" este de origine latină, iar numele "Comozoi" - de origine dacică. Regele costoboc are două nume sau două prenume, dar dovedeşte clar daco-romanismul valahilor.

Acasă, în Bucovina, săpăturile arheologice sau întâmplarea scot la iveală monede, paftale, vase, coifuri romane, ba chiar şi valuri de pământ ridicate, cândva, după moda romană, legitimându-ne mândria naţională faţă de nobleţea străbunilor.

Probabil că nici un popor nu-şi caută legitimitatea în trecutul îndepărtat cu încrâncenarea cu care o facem noi. Avem chiar şi o consecvenţă în a interpreta dovezile, chiar dacă ştim că în consecvenţă există un risc mai mare decât în eroare.

Cercetările arheologice demonstrează că teritoriul României a fost leagănul popoarelor europene, pelasgii din vremi imemoriale fiind străbunii tuturor neamurilor europene. Gabriel Gheorghe, un istoric avangardist, demonstrează că până şi sumerienii au plecat din Carpaţi, din perimetrul Mureş-Tisa-Siret, şi este băgat la răcoare de comunişti, alături de Petre Ţuţea. Când scapă, este luat în derâdere de contemporani.

Conform teoriei lui Gabriel Gheorghe, limba pelasgilor (dacă - aşa cum este numită în mod convenţional) este strămoaşa limbii

latine, aşa-numita "latină vulgară". Istoricul îşi motivează teoria pe probarea originii carpatice a sumerienilor (primul lor calendar avea coordonatele geografice ale acestor locuri), din rândurile cărora s-au desprins troienii, care, aşa cum se ştie, au fost străbunii romanilor.

Ipoteza e susţinută şi de descoperirea tăbliţelor de la Tărtăria (în 1961, de către Nicolae Vlasa), mai vechi cu două milenii decât cele sumeriene, dar foarte asemănătoare. În plus, se poate observa că pe cuprinsul fostului imperiu roman s-au format limbi romanice doar în teritoriile în care s-au aşezat triburi pelasge, limba lor devenind suportul lingvistic pentru formarea unei noi limbi de sorginte latină.

Teoria lui Gabriel Gheorghe, îmbrăţişată şi de sumerologii ruşi, americani, englezi şi germani, dar nu şi de istoricii români, este, indiscutabil, mult mai decentă decât cea deja consacrată, care limitează limba dacilor la doar câteva cuvinte ilire.

După costoboci, carpi şi caucoensi, ţinutul numit astăzi Bucovina a fost locuit de volochi sau bolochoveni, adică de români, care descind din neamurile acelea vechi, cărora le moştenesc, pe lângă grai, şi felul de a se îmbrăca, şi modul de a-şi făuri uneltele, şi ocupaţiile.

Despre volohi vorbesc multe din cronicile vechi ale popoarelor est-europene.

Volochii, au făcut parte din armata lui Iziaslav, principele Kievului, la 1070. Când citesc despre această mărturie, românul care sunt plesneşte de mândrie naţională şi le dă cu tifla prietenilor lui ucraineni: *Vedeţi, mă, noi existam şi cu vreo trei sute de ani înainte de descălecat*! Şi nu mă interesează care voloch Ion şi care slav Ivan au murit, atunci, pentru prosperitatea lui Iziaslav, mai ales că nu am nici o dovadă că şi străbunul meu, fie volochul Ion, fie slavul Ivan, ar fi luat parte la lupte. Despre ei nu scrie în istorie, aşa cum nu scrie nici despre cât din roadele muncii lor au trebuit să dea, după victorie, supravieţuitorii voloch Ilie şi slav Iurii pentru prosperitatea perpetuă a principelui Kievului.

Dovezi ale continuităţii elementului daco-roman, cum spun istoricii, există berechet. Cronicarul rus Nestor veorbeşte de volochii

care s-au luptat, în acelaşi secol al XI-lea, cu slavii şi cu ungurii. Izvoarele bizantine din 1164 vorbesc despre bolochovenii din Podolia, care aveau o ţară a lor acolo. Un alt document bizantin, datat în 1150, aminteşte despre "*villa Valachorum*" din Galiţia, deci despre mândrul oraş al strămoşilor noştri din inima ţinutului celor care, peste aproape un mileniu aveau să ne devină duşmani, deşi e posibil să se tragă din aceleaşi istorice rădăcini daco-romane, dacă nu cumva, în ciuda limbii pe care o vorbesc, tocmai ei ar fi adevăraţii urmaşi de sânge ai volochilor, în vreme ce noi am fi doar moştenitorii de grai şi spirit.

În aceeaşi vreme, în Moravia se cunoşteau, conform cronicilor străine, trei voievodate româneşti: Koslovice, Vsetin şi Roznova. În Silezia existau alte trei voievodate româneşti, Visla, Jablunkova şi Lotka. În Galiţie trăiau "*Dinga Voevoda Valachorum*" şi "*Juria Voevoda Valacorum*", adică voievozii români ca şi mine, ca şi dumneata, cititorule, pe nume Dincă şi George. În Maramureş, vatra care ne-a dat nouă, românilor din Moldova, clasa conducătoare, existau cnezatele româneşti din văile Tarasului, Vişeului, Moiseiului, Săcelului şi Ieudului, Maramureşul fiind cunoscut, în vechile cronici ale popoarelor megieşe, drept *Terra Blachorum*. Cronicarul bizantin Necetas Choniates vorbeşte, în secolul al XII-lea, de românii din hotarele Galiţiei care l-au prins şi predat urmăritorilor pe Manuel Comnen, ruda Împăratului.

Cronicile acestea, scrise de cronicari ai altor neamuri, sunt mărturii care nu pot fi puse la îndoială, ba chiar şi speculaţia că huţulii n-ar fi decât urmaşii acelor români slavizaţi nu mi se pare lipsită de veridicitate.

De ce n-ar fi urmaşi slavizaţi ai daco-romanilor chiar şi galiţienii cu care ne-am tot vrăjmăşit, în vremea Bucovinei, spre paguba noastră şi a lor în egală măsură?

Despre noi, cei mulţi, despre cei cu identitate umană deturnată, deveniţi români şi ucraineni, istoria nu prea are mărturii, iar când le are, le interpretează voit în mod fals, revoltător de fals şi de nociv. Dar, despre asta, vom mai vorbi.

Deosebit de interesantă mi se pare a fi pentru istoria veche a

românilor scrisoarea episcopului Grigore, trimisă în anul 1234, regelui maghiar Bela al III-lea.

Scrie episcopul: "*După cum am aflat, în episcopatul Cumanilor sunt nişte oameni care se numesc Walati, care nesocotesc biserica romană (...) ţin la ritul grecesc, iar unii, atât unguri cât şi teutoni, împreună cu alţi dreptcredincioşi din regatul Ungariei trec la dânşii ca să locuiască acolo şi astfel (...) primesc susnumitele taine (...). Deoarece tu ca principe catolic ai făgăduit sub jurământ (...) că vei sili pe susnumiţii Walati să primească pe episcopul nostru (...) Rugăm pe înălţimea voastră şi-ţi poruncim să te străduieşti a aduce la îndeplinire*".

Un neam, care are un fel propriu de a se închina, nu-i putea atrage pe alţii la confesiunea lui, mai ales în acele vremi, dacă n-ar fi fost şi numeros, şi puternic. Moldova anului 1234, numită episcopatul Cumanilor - în scrisoare, nu exista, mai avea nevoie de un secol şi ceva ca să se nască. Dar exista Biserica drept suplinitoare a statului până în clipa în care se va decide să-l şi creeze. Pentru că e clar că bisericile desprinse din biserica unică a fostului Imperiu Roman au creat statele. Scrisoarea viitorului Papă Grigorie exprimă cât se poate de clar acest lucru.

De ce, totuşi, n-a creat Biserica Catolică pe teritoriul ei european de dincolo de Carpaţii Orientali un singur stat în locul mulţimii de state europene cunoscute? Pentru că ar fi riscat ca, într-o bună zi, să piardă totul. Închipuiţi-vă doar că Elisabeta cea Mare a Angliei ar fi devenit regina sau împărăteasa acestui uriaş stat catolic european. N-ar fi pierdut catolicismul, într-o singură clipită a istoriei, toată puterea, din moment ce, aşa cum se ştie, stăpânind un întreg continent, n-a putut să-i vină de hac unei puteri insulare?

În Moldova, unde catolicismul încerca să-şi planteze bastioanele misionare pe râul Siret, Ortodoxia era suficient de puternică pentru a face faţă unui adversar atât de copleştor.

Noi, ca popor, am fost călcaţi mereu în picioare, şi de străini, şi de cosângenii noştri, dar credinţa nu ne-a putut-o birui nimeni niciodată. E drept, n-am avut nimic de câştigat dintr-o astfel de fidelitate, nici în faţa oamenilor, nici în faţa monahilor, nici în faţa

lui Dumnezeu. Destinul făpturii umane face ca să aflăm abia la urmă, adică în clipa morţii, care-i credinţa adevărată, cum ar fi dorit şi cu ce cuvinte ar fi vrut Dumnezeu să i te închini. E posibil ca bunul Dumnezeu să nici nu vrea închinare umilă, ci doar viaţă trăită în libertate, din moment ce toate cărţile înţelepte ale lumii spun că omul îl cunoaşte pe Dumnezeu doar prin libertate. Dar pământenii care au făcut din credinţă o profesie şi din a-l sluji pe Dumnezeu un mod de a-i stăpâni şi exploata pe ceilalţi oameni au avut nevoie de umilinţă şi de închinare şi, ca să se poată substitui pe pământ lui Dumnezeu, au creat statele, oştile şi doctrinele.

Întâmplarea face ca vatra pe care am văzut noi lumina zilei, Moldova, să-şi facă intrarea în istorie mai întâi prin credinţă şi-abia după aceea prin fortăreţe, adică prin localtăţile menţionate în hărţi, portulane şi itinerare de călătorie, cum este cazul târgului Baia, consemnat sub numele de "*Civitas Moldaviae*", parcă pentru a spulbera legenda Moldei, în anul 1334, sau Siret, consemnat deja în anul 1340.

Oraşele noastre cele vechi erau, de fapt, jaloanele unor importante rute comerciale, în posesia cărora doreau să intre cât mai mulţi dintre cei deveniţi istorie. Aveau, probabil, o populaţie cosmopolită, valahii (walati, volocheni, bolochoveni sau cum s-or mai fi nuimit) trăind "*lipiţi de munţi*", asemeni strămoşilor lor, dacii, conform mărturiei unui contemporan de-al dacilor, istoricul roman Florus.

Întemeierea Moldovei şi tradiţia hotarelor

Întemeierea statului feudal Moldova, deci punerea temeliei unei istorii naţionale pentru aceste ţinuturi, se datorează lui Bogdan I, cneazul Moiseilor, stăpânitor peste satele Cuhea, Moisei şi Vişeu.

Primul descălecat, cel al legendarului Dragoş Vodă, este din ce în ce mai ignorat de istorie şi pentru că n-a însemnat o întemeiere de ţară, şi pentru că ne temem ca nu cumva să li se dea scuipat la furcă ungurilor, din moment ce Dragoş încerca să pună în practică politica lor de a contrui un contrafort statal în calea tătarilor, dincolo de Carpaţi. Poate că şi merită Dragoş Vodă să fie ignorat de istorie, dacă tot i-a lipsit curajul de a crea un domeniu statal propriu, pe care să-l lase moştenire urmaşilor săi, mulţumindu-se să fie doar mandatarul catolicismului pentru constituirea unei zone tampon la marginea imperiului catolic.

De-abia Bogdan I, cneazul Moiseilor, descălecând din Maramureş cu oaste, a vrut o ţară a sa şi, între 1359 şi 1365, a pus bazele statului feudal Moldova, căruia i-a ales şi o capitală, Rădăuţii, unde a ctitorit biserica "Sf.Nicolae", prima necropolă domnească a Moldovei. Bogdan I se trage din părţile Moiseiului, localitatea care-i poartă, astăzi, numele chemându-se, pe atunci şi pentru alte câteva veacuri, Cuhea. În vechime, cuvântul slav "cuhe" însemna "fierărie" şi este de presupus că străbunii Muşatinilor au fost, în vremuri străvechi, fierari, meşteşugul respectiv transformându-i, încetul cu încetul, în stăpâni de moşii şi în căpetenii. Documentele vechi pe care le-am lecturat cu o foame a sufletului aproape inexplicabilă şi despre care vă voi vorbi în paginile ce urmează sugerează, până la Bogdan cel Orb, numai chipuri de voievozi drepţi, viteji, iubitori de neam, care puteau interveni fără nici o reţinere şi în favoarea unui iobag. De altfel, până la Bogdan cel Orb, iobagul nici nu prea era iobag. El trăia în bunăstarea pe care i-o îngăduia propria-i

vrednicie, iar în vremuri de năpastă pentru țară putea deveni, prin vitejie, răzeș, căpetenie militară sau boier, toate trei statutele acestea nefiind diferențiate prea mult. Diferența o făcea locul unde te puteai așeza la Curte cu ocazia divanurilor domnești. Din nefericire, locul acela a început să conteze imens încă de la începutul istoriei noastre. A fi în prezidiu, a aspira la un loc de vază ne-a adus pierzania.

Noi, prin străbunii noștri, n-am mai avut alte idealuri decât acela de a sta în fața. Ne-am vrut cât mai galonați și, când nu ne-au mai ajuns demnitățile autohtone, am bătut cale lungă după demnități străine. Ne-am trimis copiii să lupte în armata polonă doar ca să putem deveni și șleahtici. Limba română, vorbită de poporeni, a prins să ne displacă pentru că nu mai cadra cu unicitatea noastră nobiliară. Un boier adevărat vorbea polona ca să i se vadă rasa, un cleric - slava sau greaca. Mai târziu, când fanarioții, ca emisari ai Porții otomane, au prins să facă impresie, s-a generalizat folosirea limbii lui Homer în saloanele aristocrate. Copii de boier nu se mai numeau Ion, ci Ian, Ivan sau Ianacache. Gavril ot Lucavăț se transformă în Gabriel Lukaviecki, Postelnicescul în Postolnicovici. Parvenitismul cu toate relele lui a creat două noi identități deturnate, românii și nobilimea cosmopolită, inclusiv clerul, care și el era nobil și cosmopolit.

Românii nu aveau, în mod obligatoriu, sânge daco-roman în vene. Românii erau cei care vorbeau românește, lumea satelor mai mult sau mai puțin oprimată.

Nefiind istoric, ci doar un individ care nu vrea să mai creadă orbește în orice, mă pripesc și devansez panicat evoluția firească a evenimentelor.

Odată cu întemeierea statului feudal Moldova trebuia desemnat și un teritoriu statal, cu granițe precise, care să fie lăsate moștenire urmașilor. Înspre Vest, erau munții și, dincolo de munți, catolicismul. Înspre Sud, Marea Neagră și statul fraților noștri munteni constituiau, deocamdată, granițe sigure și stabile. Înspre Răsărit și înspre Nord, zone în care statele abia se înființau sau treceau prin frământări în a-și consolida propria lor identitate, cum e cazul Poloniei, granițele trebuiau stabilite sau negociate.

Nu ne-am lăcomit la pământul altora așa că nimeni, în primele patru-cinci veacuri de la întemeiere, nu ne-a contestat granițele teritoriului nostru statal. Dimpotrivă, ele au fost reconfirmate, fără obiecții, de toate tratatele internaționale care s-au încheiat ulterior.

O singură corecție s-a adus, la 1400, hotarului stabilit de Bogdan I, când Ivașco, fiul lui Petru Mușat, a promis în scris, pe 25 martie, că va reda regelui polon Țara Sepenicului cu cetățile care sunt în ea, după vechea graniță. În rest, n-au fost probleme. De pildă, în 1433, decembrie 13, Regele Vladislav al Poloniei stabilește hotarul moldo-polon în următorii termeni: "*Iar între aceste orașe* (Țețin și Hmelov) *va fi această graniță veșnică: noi întâi între orașul nostru Sniatin și între Sepinți, care Sepinți aparține Moldovei, pe acestea le desparte râul Colacin, iar dela râul Colacin drept peste câmpia Bolohovului până la râul cel mare Dnistru, mai sus de satul Potoc, care sat Potoc aparține Moldovei, și dela acest sat în jos pe Dnistru până la mare aparține către Țara Moldovei* (...). *Iar Vascouții i-am lăsat lui Ștefan Voievod către Țara Moldovei, cu toate câte aparțin acestui sat de demult. Zamostie și Vilaucea sunt între satele noastre. Iar din codrii Țării Moldovei cum au umblat hotarele de demult, tot așa vor umbla și acuma, în vecii vecilor*".

Tradiția hotarului continuă și în veacurile care urmează, cu ciudățenia că, în vreme ce boierii români se străduie să învețe slavona, slavii boieri poloni vorbesc latina cu o aceeași încrâncenare. Așa se face că, în decembrie 1504, despre hotar se scrie la Cracovia: "*Et sciat Dominus orator, quod limites antiqui et veri fuerunt et sunt circa Colaczino*".

Deci rămân precum au fost, iar vechiul Colacin poartă un țanțoș nume latinesc cu nășire polonă: *Colaczino*.

În 1546, noiembrie 30, hotarul moldo-polon este și mai laconic reconfimat: "*Limites antiqui conservobuntur*".

Cu trecerea timpului, hotarele noastre nu le-am mai negociat noi, ci alții. De pildă, în 20 iulie 1642, hotarnica a fost negociată de marele Marcșal al Poloniei și de Abaza Pașa, din partea Porții otomane. Ce-i drept, strămoșii lui Abaza Pașa s-au numit Abăza și au fost mari boieri moldoveni. Abaza Pașa, însă, este turc, tot așa

cum, peste alte două veacuri, stră-strănepotul lui va fi lider al ultranaţionaliştilor galiţieni.

Hotarul moldo-polon însă, spre deosebire de boieri şi de hotarul moldo-turc, este cel bun, cel vechi: "*Hotarul între Moldova şi celelalte state străine începe la Bender, unde au fost puse două pietre între hotare care despart Moldova de Turcia şi merge până la apa Nistrului, pe care am fixat-o să fie hotar, cum a fost şi până acum. Mai departe începe hotarul între Polonia şi Moldova dela un izvor din care curge părăul Colacinul, care se varsă în apa Prutului şi dela acel părău, cale de o oră depărtare, începe alt părău, zis Serafineţul, care se varsă în apa Nistrului; acest părău, după care este numită localitatea, formează hotarul între Moldova şi Polonia. Dela Ceremuş, hotarul merge prin munţii ungureşti până la pârâul Ceremuşul Negru care se varsă în apa Prutului. Pe cursul acestui pârâu merge hotarul Moldovei cu Polonia şi cu celelalte ţări străine*".

Părăsind micul său cnezat din Maramureş, unde, vorba înaintaşilor vremii, era "*loc strâmt*" şi, mai devreme sau mai târziu, ar fi fost strivit de unguri, părăsind, deci, valea Moiseilor şi venind în Moldova, cneazul Bogdan a făcut o afacere bună. Autohtonii, cărora le-a respectat libertatea în limitele răzeşismului, l-au primit bine, iar Biserica Ortodoxă l-a sprijinit fără rezerve. N-aş crede că Bogdan a trecut în Moldova aşa, doar din spirit de aventură, cu vreo trei sute de călăreţi, şi că localnicii l-ar fi acceptat ca Domn impresionaţi de măreţia alaiului. Despre o conştiinţă de neam care să justifice legitimarea voievodului nici măcar nu poate fi vorba, pentru că nu se născuseră încă nici masonii care să inventeze termenul acesta cu mare forţă în manevrarea maselor. În consecinţă, este de presupus că Bogdan a fost chemat să organizeze statul de către singura forţă autentică existentă în Moldova acelei vremi, de Biserica Ortodoxă, cea pe care o respecta, cu un secol şi ceva înainte, chiar şi episcopul catolic Grigorie.

Întemeierea şi organizarea statului feudal Moldova s-a făcut într-o perioadă relativ scurtă, ceea ce demonstrează un existent de organizare pe structura unui existent ocupaţional foarte bine

conturat. Resursele economice ale ţării depăşeau cu mult, însă, capacitatea de a le valorifica, aşa că statul, încă de la începuturile sale, îi primeşte cu înlesniri pe toţi pribegii lumii cunoscute, ba mai şi trimite emisari prin ţările megieşe care să cheme lume străină să se aşeze în Moldova.

Colonizarea cu străini are efecte de două ori benefice: în primul rând, se dezvoltă economia şi statul prosperă, iar în al doilea rând, străinii aceia adoptă identitatea localnicilor cu toată dragostea şi credinţa, cum s-a întâmplat, de pildă, cu armenii, rămaşi fără patrie după înfrângerea viteazului Rafi-Beg, dar descoperind în Moldova o patrie generoasă, care le îngăduia să-şi pună în valoare calităţile lor înnăscute de comercianţi. Pe parcursul veacurilor care au urmat, armenii nu şi-au trădat niciodată patria adoptivă. Iar când s-a găsit şi printre ei un trădător, deja trădarea devenise o regulă pentru jumătate din numărul autohtonilor.

La nici patruzeci de ani de la al doilea descălecat, Moldova avea o nouă capitală şi pusese temelie pentru cea mai falnică cetate a ei, Suceava.

Pe 10 februarie 1388, în zi de început de săptămână, Petru Muşat scrie lui Vladislav, "*rege al Poloniei, stăpânitor al Lituaniei şi al Rusiei şi domn al mai multor ţări*" ca să-i dea de ştire că i-a trimis un împrumut de 3 000 ruble de argint şi nu de 4 000, cum conveniseră anterior şi cum scrie în zapisul pe care îl posedă şi pe care îl va returna în clipa în care i se va trimite altul nou, în care să figureze împrumutul real.

Scrisoarea se încheie cu localizare şi dată: "*Şi s-a scris cartea în Cetatea Sucevei, luni, în prima săptămână a postului, sub pecetea noastră, în anul naşterii Domnului* 1000 *şi* 388".

După doi ani, pe 17 martie 1390, se semna la Suceava primul tratat politic şi militar internaţional, adică o convenţie încheiată între trimişii lui Mircea cel Bătrân şi cei ai lui Vladislav II Jagielo, respectiv Roman Heriţchi şi Radlus Gadchi - "*din însărcinarea şi porunca osebită a preavestitului principe Domnul Mircea, Voievodul Ţării Româneşti*" şi domnii Gervasie de Dalewicz şi Henko de Zabokruc, având, la rândul lor, "*poruncă deplină şi*

însărcinare osebită ca (sol) al preaIuminatului principe, Domnul Vladislav, vestitul rege al Poloniei"

Negocierile au fost încununate de succes, astfel încât, în Convenţia semnată de ambele părţi, să se poată caligrafia: "*Ne-am întâlnit cu rodnic spor în oraşul Suceava din părţile Moldovei spre a cădea de acord asupra înţelegerii şi legământului de nestrămutată prietenie între amintiţii noştri stăpâni*".

În mai puţin de o jumătate de secol de la întemeiere, statul feudal Moldova demonstra o prosperitate care nu se explică decât printr-o tradiţie ocupaţională amplă şi printr-o temeinică integrare în circuitul comercial est-european. Voievozii construiesc cetăţi, biserici, mânăstiri, curţi domneşti şi încă le rămân în visteria ţării sume importante, cu care să poată împrumuta pe reprezentantul celei mai bine consolidate monarhii de dincoace de contraforturile Carpaţilor. Prosperitatea aceasta va dăinui până în vremea lui Bogdan cel Orb, ea fiind caracteristică şi statului, şi locuitorilor. Chiar şi iobagii îşi puteau permite, sub Muşatini, să crească zeci de vite pe care să le vândă, cu câştig bun, în iarmarocul de la Bistriţa, cum se mărturiseşte, indirect, într-o scrisoare către bistriţeni din vremea lui Bogdan cel Orb, asupra căreia voi reveni.

O epocă prosperă impune reguli noi. Cine are vrea să aibă şi mai mult şi va lua măsuri să-şi poată proteja comorile. În Moldova abia întemeiată existau resurse inepuizabile, dar care nu puteau fi valorificate din lipsa forţei de muncă. Moldoveanul băştinaş nu şi-ar fi părăsit niciodată ocina străbună ca să se mute într-un oraş sau într-un sat nou. În plus, nici nu ar fi fost de dorit să se înceapă popularea unei zone prin depopularea alteia, cu scutire de bir şi cu facilităţi pe câţiva ani.

Pentru întemeierea oraşelor, voievozii aveau la dispoziţie un popor fără ţară care visa să-şi trăiască istoria de la un nou început, armenii. Urmaşii viteazului Rafi-Beg, primul popor ortodox al Europei, sunt, practic, pe lângă românii maramureşeni, coautorii înfiinţării statului feudal Moldova, spiritul lor comunitar înnăscut determinând apariţia noilor oraşe. Înălţarea unei biserici armene undeva, în calea unui drum comercial recunoscut, însemna

întemeierea unui nou oraş. Fiecare oraş din Moldova este clădit pe aura luminoasă a unei biserici armeneşti. Într-o epocă în care bisericile, mânăstirile şi misiunile franciscanilor de pe aliniamentul Siretului erau privite cu ostilitate şi, în cele din urmă, arse şi spulberate în cele patru vânturi, bisericile ortodoxe armeneşti sunt sprijinite şi de Biserica Ortodoxă autohtonă, şi de stat.

În 30 iulie 1401, deci la o jumătate de veac de la al doilea Descălecat, Alexandru cel Bun şi fratele lui Bogdan încuviinţează întemeierea unei episcopii armene în Moldova, cu reşedinţa în Suceava, subordonând bisericile armene episcopului Ohanes. Documentul întărit cu pecete domnească s-a scris, ca şi alte înscrisuri ale vremii, "*cu mâna Bratei*". Eu înclin să cred că Brata nu era un grămatic oarecare, ci Bogdan, fratele lui Alexandru cel Bun, adică "*brata*" ("*frate*" - în slavonă).

Dincolo de privilegiul incredibil de a întemeia o episcopie proprie, armenii moldoveni beneficiază, din partea voievozilor, de o sumedenie de alte privilegii, care nu se pot explica decât printr-un rol major pe care ei l-ar fi jucat în întemeierea şi consolidarea statului feudal Moldova. Pe Ion Armenciocul, Vodă "*l-a iertat ca să nu dea nimic din casa lui din Suceava şi din ceea ce ar cumpăra oricând din Ţara Moldovenească, de asemenea să nu plătească nici o vamă*" (1449, august 27). La fel, "*casele din Suceava, unde este domiciliată armeanca Stana* (să nu plătească) *nici un fel de dare domnească, nici mare, nici mică, nici ceară*" (1451, ianuarie 10). De aceleaşi privilegii au parte şi negustorii din Suceava care, în 1476, acceptă dreptul civil liovean (armenesc), aceştia fiind: Iacob armeanul, Toloc armeanul, Hulubei armeanul, Stepan ruteanul, Sadbet armeanul şi Serchis armeanul.

Privilegiile respective urmăreau, fără îndoială, să-i determine pe armeni să rămână definitiv în Moldova, vocaţia lor de comercianţi înnăscuţi bucurându-se de notorietate, dar consfinţeau şi nişte merite istorice în consolidarea statului. Vom mai întâlni, de-a lungul veacurilor, o mulţime de armeni numiţi din numărul mare al nenumiţilor care au fost tot atât de buni români ca şi românii din munţi, aflaţi acolo de dinainte de Descălecat.

Odată înființate de negustorii armeni, orașele au început să funcționeze de la sine, integrându-se vieții comerciale est-europene în baza unor principii economice și chiar a unor norme de drept moderne, principii și norme pe care le găsim definite în vasta corespondență purtată de Curtea Domnească a Moldovei cu înțelepții orașului Bistrița. Satele, însă, au o poveste mult mai complexă, ba chiar miraculoasă.

Primul înscris prin care se acordă dreptul de întemeiere a unui sat de care am.eu știință este cel din 23 februarie 1453, prin care Alexandru Vodă acordă mânăstirii lui Iațco, unde era stareță Fevronia, dreptul de a înființa un sat pe moșia mânăstirească.

Legendarul Iațco, ctitorul mânăstirii din Ițcani, era, bineînțeles, armean.

Stareța Fevronia era împuternicită *"să-și întemeieze sat în hotarul mânăstirii, unde îi va plăcea, și pe cine va chema, sau din țară străină, sau din Țara Leșească, sau din țara noastră, toți acești oameni câți vor fi la această mânăstire să fie slobozi să-și are și să-și semene grâul și să cosească fân din țarina târgului Suceava ca și oamenii târgoveți. Și, de asemenea, acești oameni să aibă slobozenie, fie că vor fi meșteri sau cojocari sau orice fel de meșteri, fie rus sau grec sau de orice alt fel de limbă să nu dea acești oameni nici dare, nici posadă, nici iliș, nici la morile noastre să nu lucreze, nici la cetate, nici să nu dea deseatină la albine, nici din vii și nici altceva nimic să nu dea niciodată, în veci. Și, de asemenea, acești oameni să fie slobozi și să umble în bunăvoie cu oale sau cu sare, sau după pește, fie că vor umbla cu marfă vie sau moartă, cu ce vor putea, pretutindeni în țara noastră, vânzând și cumpărând, și prin târguri, și prin sate, iar vamă să nu dea nicăiri nici un groș, fie că vama este vândută, fie că este nevândută"*.

Întemeierea de sate se făcea, de regulă, cu "*oameni străini*", înscrisurile ulterioare interzicând amestecul autohtonilor sub amenințarea cu "*pedeapsa uliței*" de care vor avea parte străinii care îi vor accepta pe băștinași în satul lor. Atitudinea voievozilor se baza pe rațiuni de visterie. Localnicii erau plătitori de dări și este de presupus că, în cele din urmă, ar fi renunțat la "*ocina străbună*",

care nici nu le mai aparținea, pentru a deveni oameni liberi într-o nouă "*slobozie*".

Noile sate adunau în vetrele lor polonezi, ardeleni, ucraineni, greci, ruși care, în foarte scurt timp, învățau românește, limba care îi ajuta în activitățile de comerț și, totodată, limba nesperatei lor libertăți. Copiii lor se nășteau în limba română și își revendicau statutul de autohtoni revendicându-și, în fond, statutul de oameni liberi. Și ei chiar erau moldoveni, erau și sunt români, pentru că etnia ți-o dă limba și civilizația în care te naști și crești, tot așa cum patria ți-o dă numai dragostea față de patria aceea.

Dintre toate meseriile de care avea nevoie capitala Moldovei acelei vremi, cea de cojocar se bucura de o atenție deosebită. De cojoc aveau nevoie și oștenii, și negustorii, și oamenii de fiecare zi. Suceava era un oraș al cojocarilor și este de presupus că asta fusese și în vechime. Pe vremea aceea, și cojocul, și cojocarul erau definiți prin cuvântul de orgine maghiară "suci", folosit, cu aceleași sensuri, și astăzi în Ardeal. Deci Suceava era orașul sucilor. Oare nu cumva de aici, de la această ocupație de bază, cândva, îi vine și numele?

Vechile zapise, ispisoace, danii, scrisori și înscrisuri, dincolo de farmecul pe care îl degajă, pot aduce în contemporaneitate o lume spre care privim cu nostalgie, fără să bănuim că lumea aceea nu diferă de cea de azi. Citind cu patimă vechile documente, am căutat doar crâmpeiele de viață și, eventual, adevărurile care, cu bună știință, nu ni s-au spus.

Istoria are vicleșugurile ei, se păzește să rostească adevăruri care pot fi interpretate în beneficiul altora. Popoarele nu câștigă niciodată nimic din astfel de interpretări. Popoarele își sacrifică doar generații întregi pentru bunăstarea celor care, ocârmuindu-le, fac o afacere ca oricare alta, dar incomparabil mai profitabilă. De fapt, asta este și singura idee pe care vreau s-o slujesc scriind această carte, ideea că mie, deci și dumneavoastră, nu mi-i nimeni dușman, cu excepția celui care nu mă lasă cu nici un chip să trăiesc după cum mă îndeamnă sufletul, liber și cinstindu-l pe Dumnezeu, pe Cel care m-a creat pentru a-l descoperi ca libertate.

Pe vremea când şi iobagul era om

Crâmpeiele de viaţă de dincolo de veacuri trăiesc nu numai în scrieri, ci şi în fiecare copac şi în fiecare fir de iarbă care ne ies în cale.

Crâmpeiele acelea de viaţă fac parte şi din viaţa noastră, aşa cum vor face parte şi din viaţa celor care vor urma după noi.

În vechile înscrisuri am găsit şi o povestioară scrisă, cu aptitudini de mare prozator, de Şandru grămatic. Întâmplarea narată s-a petrecut la Divanul domnesc al lui Alexandru Vodă, în 1449, iunie 5.

Zice marele Hospodar al Moldovei, iar Şandru grămatic scrie:

"Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru Voievod, domn al Ţării Moldovei, facem cunoscut cu această carte a noastră fiecărui om bun, orişicine o va vedea sau o va auzi citindu-se, când aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri pan Coste părcălab şi a pârât pe Gherghe heregariul zicând:

- Ţi-am dat în mâini opt sute de zloţi în păstrare ca unui prieten: dă-mi-i!

Şi Gherghe atunci nu a tăgăduit; a zis înaintea noastră:

- Ai dat în mâinile mele zloţii tăi în păstrare, însă eu am voit să-mi fac câştig cu banii tăi: am cumpărat dela Petru Voievod vama şi herghelia şi întru aceasta m-am înşelat şi banii tăi i-am cheltuit şi acum sunt vinovat faţă de tine.

Şi pan Coste a zis:

- Să nu fii vinovat faţă de alţii, dă-mi banii mei!

Iar Gherghe, ridicându-se, a zis:

- Nu am alta la sufletul meu decât satul ce mi l-a dat Ştefan Voievod, sub Vaslui, cu moară şi casele mele pe care eu singur le-am dobândit în mahalaua Sucevii; ia-le, pane Coste, căci nu mai am nimic altceva, iar pentru ce va fi mai mult, tu, pentru Dumnezeu, iartă-mă!

Şi au fost atunci multe cuvinte pentru că i s-a părut panului Coste că are puţin pentru banii săi. Şi, la urmă, Gherghe, ridicându-se cu oameni buni, l-a rugat pe pan Coste ca să-l ierte pentru acest sat şi pentru aceste case, şi pan Coste s-a milostivit de dânsul. Şi i-a dat Gherghe cu voia sa acest sat mai sus scris, ce este sub Vaslui, şi casele sale din Suceava, şi cu tot dreptul panului Coste părcălab, pentru averea lui proprie, pentru opt sute de zloţi gata, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri.

Şi noi, văzând aceasta, că Gherghe a dat de bunăvoie, pentru vina sa, satul şi casele sale, şi noi, de asemenea, dăm credinciosului nostru pan Coste părcălab acest mai înainte spus sat, sub Vaslui şi cu moară în Bîrlad, şi casele lui Gherghe din Suceava, ca să-i fie de la noi uric cu tot venitul, lui şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, celui mai apropiat, neclintit niciodată, în veci".

Până în 1449, din punctul de vedere al istoriei cuvântului "*bucovina*", se întâmplaseră câteva evenimente pe care istoricii le supralicitează. În 1392, martie 30, de pildă, într-o hotarnică emisă de cancelaria lui Roman I, se foloseşte termenul de "*bucovină*", dar fără referire la partea de nord a Moldovei, ci desemnând o pădurice de fag din apropierea satului Dobrinăuţi. Astfel, hotarul moşiei merge "*către Siret, movila de la mijloc şi de acolo peste Siret, în sus, până la bucovina cea mare, pe unde iese drumul la Dobrinăuţi la capătul drumului şi de acolo la marginea bucovinei, pe deal la vale, până la val*". Vechile documente identifică, însă, pentru fiecare sat câte o bucovină, câte un frăsinet sau stejăriş, funcţie de compoziţia pădurilor în care s-au făcut primele lazuri (defrişări) care, ulterior, au devenit vetre de sat.

În 1412, martie 15, prin tratatul de la Lublau, Regele Poloniei, Vladislav Jagello, şi Regele Ungariei, Sigismund de Luxemburg, preconizau împărţirea Moldovei între cele două regate catolice, ungurii urmând să stăpânească "*Bucovina Mare*", adică Moldova dintre Carpaţi şi Siret, iar polonii - "*Bucovina Mică*", adică pădurile de pe cele două maluri ale Prutului.

Istoria domniei lui Ştefan cel Mare şi Sfânt al Moldovei este cunoscută de toată lumea. Practic ne naştem cu istoria epocii lui Ştefan în vene, aşa ca eu, care nu intenţionez decât vehicularea unor întâmplări deja uitate prin colecţiile de documente, nu prea am a vă spune lucruri inedite. Cu două excepţii, adică o legendă care n-a mai fost publicată vreodată şi o observaţie.

Legenda spune că, după asasinarea lui Bogdan al II-lea, la Reuseni, Ştefan, care a întârziat la nuntă, salvându-şi astfel viaţa, îşi găsise refugiu la curtea vărului său, temutul Vald Ţepeş, care tocmai se afla într-un război de durată cu turcii. Ţepeş l-a numit pe Ştefan căpitan (la Vaslui, Ţepeş avea să fie căpitan în oastea lui Ştefan cel Mare şi Sfânt), promiţându-i că, după victorie, îi va da un corp de oaste cu care să-şi recapete tronul şi să răzbune moartea tatălui său. Numai că, după ce turcii sunt aruncaţi peste Dunăre, Vlad Ţepeş pare să fi uitat de promisiune şi, ori de câte ori tânărul său văr îl întreabă când îi va da corpul de oaste promis, Domnul valah răspunde invariabil:

- Încă nu eşti copt...

În fiecare duminică-seara, Ştefan intră în cortul lui Ţepeş, cere oaste şi este refuzat pe motiv că încă n-ar fi copt. Şi, după o vreme, adus la exasperare de atâtea refuzuri, Ştefan nu mai rezistă, năvăleşte în cort, înşfacă un paloş din panoplie şi-l ameninţă pe Domn:

- Îmi dai oştenii sau te tai?

Vlad l-a privit încruntat, apoi aşa, neguros, a izbucnit într-un hohot de râs care a cutremurat munţii, zicând:

- Acuma, da! Acum eşti copt!

Vlad Ţepeş nu s-a înşelat, zicerea sa urmând să fie confirmată de istoria Moldovei.

În ce priveşte observaţia, Ştefan cel Mare şi Sfânt pare să fie singurul Voievod al Moldovei care a făcut danii ctitoriilor sale şi celor mai viteji dintre supuşi fără să fi nedreptăţit pe nimeni. Ştefan a cumpărat moşii, a schimbat moşii bune pe moşii mai mici, dar aflate în apropierea ctitoriilor sale, şi apoi le-a dăruit. N-am găsit nici un înscris din care să rezulte că ar fi confiscat averea unui neam pentru vinovăţia vreunui "*hiclean*" provenit din neamul

respectiv şi care, pentru trădare, şi-a lăsat capul pe butucul călăului.

Muşatinii au fost, în general, ocârmuitori drepţi şi care îşi iubeau supuşii. În vremea lor, chiar şi iobagul se bucura de prosperitate şi de... libertate. Singura oprelişte o reprezenta interdicţia de a se stabili pe altă moşie, de a deveni vecinul altcuiva. Pilduitoare, în acest sens, este povestea iobagului Matei din Mihalcea, pe care am găsit-o în scrisoarea trimisă bistriţenilor, de la curtea lui Bogdan cel Orb, de către "*Totruşan, mare vistiernic şi vameş al zisei Ţări Moldova*". Iată ce scria Totruşan, din porunca lui Bogdan cel Orb:

"*Înţelepţi şi chibzuiţi prieteni, nouă iubiţi,*

Mai mulţi iobagi ai domnului nostru ni s-au plâns foarte adesea cum că le faceţi mari nedreptăţi.

Iată, a venit şi acest Iovan, iobag din Mihalcea al zisului nostru domn, şi ne-a înfăţişat sub chip de grea plângere cum că fratele său, numit Matei, plecând spre părţile voastre cu un anumit număr de boi pentru a-i vinde, pe când se întorcea, după ce vânduse boii, pe drum i s-a alăturat un om, ducând cu sine doi boi de vânzare, şi l-a rugat pe amintitul Matei, omul şi iobagul des amintitului nostru domn, să-i slujească drept tălmaci la vânzarea acelor boi.

La rugăminţile aceluia, Matei se făcu tălmaci şi, văzând (ai voştri) *acei boi ai omului din acele părţi care s-a alăturat pe drum zisului nostru iobag,* (ai voştri) *au oprit unul din boii acelora şi, socotindu-l pe cel căruia îi aparţineau boii, l-au luat în prinsoare pe iobagul nostru, care nu era decât tălmaci în urma unei astfel de rugăminţi mai sus amintite, şi îl ţin acum în prinsoare.*

Să chibzuiţi, aşadar, şi să judecaţi domniile voastre dacă omul nostru merită aşa pagubă pentru un astfel de lucru. De aceea, vă rugăm ca, de dragul dreptăţii obşteşti şi din prietenie pentru noi, să-l eliberaţi pe acel iobag al domnului nostru, după dreptatea ce i se cuvine şi fără vreo pagubă mai mare, fără a-i mai produce altă pagubă, aşa cum nu merită, mai ales că au făcut întâmpinare în favoarea dreptăţii pe seama sa chiar şi cinstiţilor bărbaţi din oraşul Suceava, anume Tomuţ sasul, Stan şoltuzul şi Gavril românul negustor".

Scrisoarea aceasta conţine câteva sintagme care ilustrează nişte

principii care fac diferenţa între Muşatini şi ceilalţi voievozi ai Moldovei sau ai celorlalte voievodate româneşti. În primul rând, Matei din Mihalcea este *"OMUL şi iobagul des amintitului nostru domn"*. Adică exact ceea ce vreau eu de la istoric, să ne socoată în primul rând oameni. Bogdan cel Orb intervine, prin intermediul lui Totruşan (nu putea semna el o scrisoare către un jude de târg, fie târgul acela chiar Bistriţa), pentru OMUL Matei din Mihalcea "DE DRAGUL DREPTĂŢII OBŞTEŞTI", dreptatea obştească fiind, în fapt, cheia politicii mai tuturor Muşatinilor.

Din păcate, după Bogdan cel Orb şi până astăzi (cu excepţia epocii lui Cuza Vodă) nu s-a mai întâmplat nimic *"de dragul dreptăţii obşteşti"*, în ciuda faptului că principiul acesta se răstrâmbiţează, el devenind sloganul, nu şi principiul, epocii moderne.

În aceeaşi scrisoare întâlnim trei nume "cotidiene": Tomuţ sasul, Stan şoltuzul şi Gavril românul. Cei trei reprezintă breslele negustoreşti din Suceava şi, deşi doi dintre ei provin din alte părţi (Ardeal şi Ţara Românească) ei se vor statornici în nordul Moldovei, la răscrucea drumurilor comerciale spre nord, spre vest, spre sud şi spre răsărit.

În baza privilegiilor comerciale care reglementau activitatea de comerţ şi confereau siguranţă drumurilor comerciale, stabilite de Alexandru cel Bun şi reconfirmate de toţi voievozii de după el, Suceava, dar şi celelalte târguri ale Moldovei, prosperau determinând prosperitate şi în satele din zonă. Tomuţ sasul, de pildă, cumpără pământuri prin zona Cîmpulungului Moldovenesc, devenind rădăcină pentru neamurile de români Tomuţ şi Sasu, aflate prin mai toate localităţile de pe apa Moldovei şi a Moldoviţei.

Târgoveţii din Suceava şi târgoveţii din Bistriţa aveau pus la punct un sistem de decontare care excludea posibilitatea oricărei fraude, în caz de nevoie intervenind fie Vodă, fie Judele Bistriţei. Obştea în sine avea forţă, iar expresia *"de dragul dreptăţii obşteşti"* nu însemna doar vorbă în vânt. Fiecare comunitate, cum era, de exemplu, comunitatea satelor înfrăţite din zona Cîmpulungului, trata cu onestitate raporturile cu comunităţile negustoreşti din Ardeal sau din Polonia. Oamenii circulau mult, beneficiind de securitatea

asigurată de alte comunităţi şi garantând, la rândul lor, protecţie comunitară celor aflaţi în trecere prin ţinutul lor. Vremea hoardelor călări care năvălesc şi trec totul prin foc şi sabie a trecut de mult, iar când se vor repeta iarăşi astfel de evenimente ele vor ţine de zavistiile interne, de ura zăvozilor care vor tot umbla cu limba scoasă după ciolanul domnesc, pustiindu-şi unii altora moşiile şi ucigând supuşii rivalului.

În vremurile nobile ale feudalismului românesc, moartea de om şi hoţia erau păcatele cele mai grave, iar făptuitorii nu aveau scăpare, fiind prinşi chiar de comunitate, care-şi putea pierde drepturile strămoşeşti din pricina delicventului neprins şi, deci, scăpat de răspunderea faptelor sale.

În 1526, iulie 15, şoltuzul Ianush Tischler şi pârgarii din Suceava scriu judelui bistriţenilor:

"Facem ştire Domniei voastre cum că în faţa sfatului nostru complet a venit al nostru concetăţean cu numele Vascan şi s-a plâns cum, într-o vreme, din casa sa i-a fost furat un cal şi acest cal el l-a găsit în ţara voastră şi a dovedit-o cu fapte în faţa sfatului vostru complet, în timpul când domnul Gabriel era jude; şi domnul Gabriel, împreună cu înţelepţii domni, i-au dat dreptul să i se plătească 12 florini ungureşti. Ca atare, sus-pomeniţii bani domnul Gabriel i-a luat asupra sa să-i plătească sus-pomenitului Vascan. El reclamă că până la acest ceas nu i s-a făcut nici o plată".

Intervenţia sfatului complet al unui târg pe lângă sfatul complet al altui târg se solda, de fiecare dată, cu succes. O singură nedreptate nereparată într-un târg ar fi dus la izolarea comunităţii respective, care n-ar mai fi beneficiat de protecţia comunitară pe marile rute comerciale ale Europei de Est şi ar fi fost condamnat la ruină.

O comunitate locală nu însemna o comunitate etnică. Etnicitatea apare mult mai târziu ca apanaj, dar şi ca otravă ale politicului francmasonic, deci odată cu înfiinţarea lojelor francmasonice şi a partidelor. Sfatul complet grupa pe cei mai înstăriţi şi mai venerabili târgoveţi, fără să conteze originea etnică a fiecăruia dintre ei.

Istoria beneficiarilor de bir

Spuneam, în capitolul precedent, că epoca hoardelor prădătoare apusese de mult şi că, în perioada de înflorire a feudalismului, chiar şi iobagul era socotit om, om care trebuie să beneficieze de drepturi comunitare. Chiar şi războaiele ţineau cont, pe atunci, de drepturile celui care nu era parte beligerantă, iar dovada o găsim în scrisoarea trimisă de Ştefan Mailat, de la Breţcu, episcopului de Vac, Broderic, scrisoare prin care îl informează despre fuga lui Petru Rareş şi despre sosirea sultanului Soliman la Suceava.

"*Împăratul* (Soliman) *se află acum în apropiere de Suceava, cetatea Voievodului Moldovei, iar despre Petru Voievod, părăsit de boieri, se zice că ar fi luat-o, împreună cu puţini dintre ai săi, fie spre Polonia, fie spre Bistriţa, prin munţi, dar despre acest lucru n-am avut până acum nici o ştire sigură.Dacă ar fi dat ascultare sfatului Maiestăţii regale, nelipsindu-i nici sfatul meu despre venirea sa la noi, treburile sale ar fi mers acum mai bine.*

Maiestatea regală l-a povăţuit adesea nu numai în privinţa plecării, dar şi să aprovizioneze bine cu lucruri necesare cetăţile care sunt în Moldova, însă în zadar, căci aceşti boieri, care se află acum la mine, precum şi alţii care au fugit din Moldova la noi, ne-au relatat în acelaşi fel, că Petru Voievod i-ar fi lăsat în acele cetăţi pe nişte hoţomani, iar aceştia s-au îngrijit într-atât de păstrarea cetăţilor încât chiar mai mulţi au început s-o şteargă peste ziduri din acele părţi. Dacă (cetăţile) *ar fi fost bine înzestrate şi încredinţate unor bărbaţi buni şi vrednici, ar mai fi speranţă ca, prin păstrarea acestora, Ţara Moldovei să nu poată fi cucerită atât de repede de Împărat* (Soliman), *deoarece - o afirm cu speranţă - el* (sultanul) *n-a adus cu sine nici un tun dintre cele mari, cu ajutorul cărora să poată fi bătute locurile întărite, ci numai tunuri de câmp, despre care iscoadele mele zic că ar fi cu totul două sute*

treizeci.

Dacă cetăţile acelea vor ajunge însă, prin predare, în mâinile Împăratului, atunci ne va ameninţa o primejdie evidentă atât pe noi, transilvănenii, cât şi pe polonezi, despre care se zice că l-ar fi incitat pe turc împotriva Moldovei.

N-am nici o veste sigură despre noul voievod, de care se spune că ar fi fost pus de Împărat în Moldova. Se zice doar că ar fi fiul unui oarecare Sandrinus.

După cum aud, turcii nu ucid pe nimeni, iar Împăratul însuşi nu îngăduie să se facă vreun pârjol împotriva populaţiei din Ţara Moldovei şi nu se gândeşte să-i lase nepedepsiţi pe cei care vor plănui un lucru ca acesta, deoarece zice că acea ţară este a sa (...).

Eu mă aflu aici, la Oituz, pe unde ar putea intra Împăratul în această ţară, împreună cu secui buni - atât câtă bunătate se poate afla printre secui - şi i-am pus să închidă valea cu aproape trei mii de copaci tăiaţi".

Semnalând expresia "*secui buni - atât câtă bunătate se poate afla printre secui*", unică la adresa unui neam în miile de documente pe care le-am citit, nu pot să nu observ că decăderea Moldovei deja a început, istoria ei devenind, încetul cu încetul, doar povestea unor beneficiari de biruri. Sultanul interzisese categoric trupelor turceşti de ocupaţie să asuprească populaţia. Din nefericire, în Moldova îşi făcuse, deja, apariţia o pecingine care se va extinde şi care va ofili ţara: "hoţomanii". Adică proprietarii autohtoni de moşii, care nu mai au ţară de apărat, care nu mai au neam, ci doar moşiile acelea blestemate de pe care vor stoarce lacrimi, sudoare şi sânge ca să-şi poată lustrui blazonul de împrumut.

Boierului moldovean nu-i mai ajunge statutul său tradiţional. El se visează nobil polon sau măcar nobil grec şi, când unul dintre fiii săi, trimis să lupte în oştiri străine, capătă, pentru vitejie, un rang nobiliar străin, toată viţa lui nu-şi mai încape în piele, îşi revendică titlul, abandonează limba "*mişăilor de ţărani*", româna, îşi polonizează sau grecizează numele şi începe să uneltească pentru a-şi apropia, odată şi odată, scaunul domnesc al Moldovei. Scaunele

de la Curte se transformă în trepte spre tron. Voievozii, trădaţi ca şi norodul de nobilimea ţării, devin din ce în ce mai slabi şi mai vremelnici.

Fiul lui Rareş, Iliaş, ajuns Domn al Moldovei, încearcă, asemeni străbunilor săi, nişte alianţe care să asigure echilibrul fragil al ţării. Pe 14 iulie 1547, sfetnicul Burlă îngenunchează în faţa regelui polon Sigismund I, propunându-i să întărească sub jurământ tratatul din 1539, încheiat de Petru Rareş, "*pentru că aşa este voia domnului nostru, ca o ţară ca şi cealaltă să fie una, să trăiască în pace şi în înţelegere bună, căci totuşi suntem creştini; ca toţi oamenii răi să fie pedepsiţi, iar cei buni să şadă în pace de amândouă părţile*".

Ca semn al bunelor intenţii ale lui Iliaş Rareş, sfetnicul Burlă îl previne pe Sigismund că tătarii vor ataca, în curând, Polonia, din porunca sultanului şi că Iliaş, deşi a primit ordin de la sultan să-i sprijine pe tătari, nu o va face.

Sfetnicul domnesc Burlă nu are de unde şti că Polonia şi Moldova nu pot "*să fie una*", pentru că deja ele nu mai sunt state, ci doar două mari latifundii organizate ca stat, o latifundie catolică şi una ortodoxă, ambele construind castele pe ruinele statelor pe care le devoră.

Solul moldav, conform unei tradiţii Muşatine, profită de prilej şi intervine pe lângă regele polon în favoarea târgoveţului sucevean Colciu, ale cărui case au fost călcate de hoţi, "*prădându-l de o mulţime de odoare, argint, aur, bijuterii, perle*". Hoţii au fost prinşi de Melchior, starostele de Zydaczow, care "*a luat de la hoţi odoarele şi a dat hoţului o grămadă pentru hrană şi i-a dat drumul*". Starostele polon ţine prada pentru sine, pentru că asta-i voia lui. Regele Poloniei nu poate interveni, pentru că Polonia este Republică, adică se află la cheremul panilor de teapa lui Melchior de Zydaczow.

Pe măsură ce Moldova îşi sleieşte puterile, nobilii poloni devin tot mai insolenţi. Boiernaşii moldoveni care "*pohtesc*" domnia li se închină slugarnic, apoi, împreună cu polonii, dau năvală să-şi sărăcească propria ţară.

Oraşele Moldovei cad în ruină, cetăţile se pustiesc şi se surpă una după cealaltă.

În 1595, când vine să lupte împotriva lui Răzvan Vodă, starostele de Cameniţa, Ian Popocki, scrie hatmanului de câmp Stanislaw Zolkiewski că nu are pe ce se baza în lupta pe care o susţine, pe 13 decembrie, împotriva mercenarilor ardeleni ai lui Răzvan. "*Oraşul, însă, care şade aşa ca un sat, un grajd mare, o cetate goală, nu putea în nici un caz să ne sprijine*". Moldova nu mai este un stat, ci o aglomerare de moşii. Voievozii, câţi se mai perindă prin tronul domnesc, sunt asemeni lui Ieremia Movilă, pe care acelaşi Potocki îl descrie cât se poate de plastic: "*E un om bun, dar nepriceput în mersul treburilor, e un ţăran zgârcit - a trimis cândva la mine să-i împrumut bani, de parcă eu aş stăpâni vreo bancă*".

Singura aură luminoasă care mai străbate prin istoria domniilor Moldovei este cea a ivirii lui Mihai Viteazul, "*el însuşi un om ambiţios, ahtiat după slava lui*" - cum îl descrie Stanislaw Zolkiewski.

Mihai Viteazul bagă panica în lumea nobililor poloni, care se grăbesc să-l înştiinţeze pe Rege că Mihai i-ar fi spus lui Taranowski "*că vrea să fie rege al Poloniei, vorbind de mutra de nemernic şi de lotru a Măriei Sale Regelui, numindu-l muieratic* (...) *Dacă ar ajunge aceasta, adică să fie rege în Polonia, atunci s-ar război cu turcii şi ar ajunge mai slăvit ca Alexandru* (Macedon)... *Mihai singur în scrisoarea către vlădici nu prea ascunde acest lucru*".

Din păcate, Mihai Viteazul a trecut meteoric prin istorie, fără să-i fie nimeni dintre români aproape în ceasul de cumpănă de la Câmpia Turzii.

Fără Muşatini şi fără Mihai, n-a mai fost loc în istorie şi pentru noi.

Ticăloşindu-se domnii, s-a ticăloşit şi ţara.

Sărăcind Moldova, au sărăcit şi moldovenii. Şi băştinaşii, şi cei veniţi de pe aiurea ca să-şi afle o ţară şi să-şi ducă viaţa cu vrednicie.

Despre ticăloşirea boierilor vorbeşte, la nivel tipologic, solia lui Nicoară de Soroca, în numele lui Alexandru Lăpuşneanul, la regele Sigismund al II-lea August al Poloniei.

Nicoară de Soroca îl cere pe fostul hatman Negrilă, care a fugit în Polonia după ce a furat Elenei-Doamna (văduva lui Petru Rareş)

toate comorile ei:

"Pe acest Negrilă l-a pus (Lăpuşneanul) *hatman şi l-a trimis la scaunul său la Suceava unde se afla mama lui Ştefan Rareş Voievod* (Elena-Doamna), *având cu ea toate comorile ei şi ale fiului său. Iar acest adevărat Negrilă a luat de la ea toate comorile.*

Apoi, când domnul a venit la Suceava şi a întrebat-o: "Unde-ţi sunt comorile tale şi ale fiului tău?", ea a spus că "Toate comorile mele şi ale fiului meu le-a luat Negrilă".

Când Domnul l-a întrebat de ele, el (Negrilă) *a tăgăduit, spunând că n-a luat nici un lucru, şi Domnul nu i-a făcut nimic pentru aceasta.*

Iar pe urmă a găsit la el, furaţi, cinci sute de boi de-ai săi şi şaptezeci de cai cu semnul domnesc. Şi aceste toate i le-a iertat Domnul nostru.

El (Negrilă) *însă n-a voit să se poarte aşa cum se cădea stării sale, nu s-a astâmpărat, ci a început să se certe cu boierii. Şi boierii, toţi, căzând în genunchi în faţa Domnului, l-au rugat pe Domn să-i lase să plece de la el, "căci nu putem sta laolaltă cu Negrilă".*

Ei bine, Domnul, văzând aceasta, l-a îndepărtat din această dregătorie şi i-a dat altă slujbă, dar el nici acolo n-a stat în linişte, ci a vrut să-l ucidă pe Domnul său. Deci, Domnul şi boierii au poruncit să fie închis pentru această crimă în Suceava, dar el a fugit şi de acolo, aşa cum fiecare om fuge din închisoare" şi s-a oploşit în Polonia, la Sava Capotă, fost mare staroste al lui Petru Rareş, dar duşman al Lăpuşneanului.

Ruinarea Moldovei, datorată latifundiarilor mireni şi călugări, devine atât de evidentă încât, în 1620, când ajunge Domn, îl alarmează pe italianul Gaşpar Graţiani într-atât încât noul voievod nu se îndură să mai ia dări de la populaţie pentru a plăti turcilor. "*Şi am găsit Domnia mea această ţară foarte săracă şi strâmtorată, una pentru multele oşti care au călcat-o, alta, iarăşi, pentru dabile. Atunci am luat Domnia mea şase sute de unghi* (ducaţi ungureşti) *dela rugătoriul nostru chir Anastasie Crimca mitropolit de Suceava şi i-am dat pentru trebuinţele ţării, unde a fost nevoie de bani*".

Gaşpar Graţiani a fost un aventurier al istoriei, pripăşit prin

scaunul domnesc al Moldovei şi iată că tocmai el se milostiveşte de popor, împrumută bani de la mitropolit şi cheltuie, cu chibzuială, "*pentru nevoile ţării*".

Graţiani ar fi putut deveni un bun gospodar al ţării, dacă n-ar fi existat veşnica lăcomie a proprietarilor de moşii, boierii şi mânăstirile. Noul Voievod a împrumutat bani de la mitropolitul Anastasie Crimca, cinstit şi astăzi pentru miniaturile realizate, în vremea sa, la Dragomirna. Cu un an înainte, pe 16 mai 1619, Gaşpar Graţiani încerca să realizeze în Moldova o instituţie uimitoare pentru acele vremi şi pentru aceste locuri, un spital.

Scrie Graţiani: "*Am dat părintelui şi rugătoriului nostru chir Anastasie Crimcovici şi mitropolit Sucevii un loc în mijlocul târgului nostru Sucevii din locul domnesc, din sus de unde să face târgul, împotriva caselor lui Felten sas, ca să facă acolo pe acel locu spital, întru nemele Domnului, ca să fie pentru cei săraci şi neputincioşi, şi şchiopi, şi orbi, şi alţii care vor să să odihnească toţi aciia acolo într-acel spital.*

Iar după a noastră viaţă, cine va strămuta sau va strica danie noastre, acel spital, acela să nu fie ertat de Domnul Dumnezeu şi de preacurata lui Maică şi de toţi sfinţii.

Şi altul să nu se amestice".

Nu am ştiinţă să se fi făcut, vreodată, spitalul-azil visat de Gaşpar Graţiani Vodă, italianul care ar fi putut fi un mare Domn român.

Afaceri şi nelegiuiri în numele credinţei

De-a lungul veacurilor, s-a tot vorbit despre noi ca despre un popor creştin. Probabil că asta am şi fost. Ne-am născut în limba română şi în credinţa ortodoxă, deci suntem români şi creştini.

În vechile înscrisuri, am găsit şi un exemplu de creştinism profund, cel al preotului sucevean Văsiian Beuz. Preotul avusese un frate, care şi-a pierdut viaţa la Bistriţa. Ucigaşul a fost prins de gărzile târgului şi băgat în temniţă, Judele urmând să aştepte decizia fratelui celui ucis. Delicventul urma ori să-şi răscumpere crima cu bani, or să împărtăşească soarta victimei sale.

La Suceava, vestea morţii cumplite a lui Beuz a produs o durere profundă, dar creştină, care tulbură şi astăzi prin sublim, prin desăvârşire.

Iată ce răspunde Judelui Bistriţei popa Văsiian Beuz.din Suceava:

"*Cum morte dreptu morte nu să cade a face, că de ar muri câţiva vinovaţi pentru unul, cel ucis, pre dânsul nu l-ar mai învia.*

Deci am lăsat noi să nu piiară acel om ce iaste la dumneavoastră (în) *închisoare, ce să-l lăsaţi să dea el seamă cu sufletul său înaintea lui Dumndzău de moartea fratelui nostru şi de păcatele lui, iar de noi, de toată ruda noastră, iaste ertat*".

De-a lungul veacurilor or fi existat, în Moldova, mii şi mii de preoţi asemeni popii Văsian Beuz din Suceava. Chiar dacă înscrisurile vechi nu le eternizează spiritul creştin desăvârşit, ei durează, ei sunt veşnici şi vii prin viaţa creştinilor adevăraţi care au fost, sunt şi vor fi după ei.

În contrapondere cu popa Văsiian Beuz a fost sistemul monahicesc, cel care a creat şi distrus Moldova. Aţi văzut că, pentru a uşura povara ţării, Gaşpar Vodă a împrumutat bani de la mitropolitul Crimca. Mitropolia şi mânăstirile stăpâneau averi uriaşe,

pe care şi le disputau între ele cu ardoare, ajungând până la delaţiune, intrigă şi fărădelege, dar aceste averi n-au fost niciodată oferite pentru salvarea ţării, care nici nu mai amintea de Moldova Muşatinilor, Voievozii care zideau o ţară prosperă şi ctitoreau biserici şi mânăstiri pentru păstrarea curăţeniei sufleteşti a neamului.

Niciodată nu s-a scris în mod cinstit despre rolul nefast pe care l-au avut, după anul 1600, monahii, ca mari latifundiari, în istoria Moldovei. S-a preferat tăcerea mincinoasă pentru a nu întina imaginea Bisericii neamului. Ce-i drept, înţelepciunea populară sfătuieşte, îngăduitoare, să facem precum zice popa, nu cum face el. Ce-i drept, în Protocolul încheiat de Camera Aulică de Delimitare a Graniţelor Proprietăţilor în Bucovina, protocol semnat în 27 septembrie 1783, se condamna în termeni duri această insensibilitate faţă de nevoile propriului popor manifestată de monahi. Istoricii noştri, politicieni fiind, văd în măsura constituirii Fondului funciar Religionar o ripostă la românism, deşi, după cum se va vedea când vom ajunge la documentele din perioada ocupării Bucovinei, lucrurile nu stau de loc aşa.

Luând în stăpânire sărăcita bogată provincie din nordul Moldovei, austriecii au constatat care au fost cauzele sărăcirii poporului într-o ţară hărăzită de Dumnezeu cu toate darurile. Zice-se în Protocol: "*După cum dormitândele rase monahale aproape în toate ţările au ştiut să profite de vremurile de deplâns şi totdeauna şi-au ridicat castelele lor pe ruinele statelor, la fel s-a întâmplat şi aici în ţară, unde întunericul şi fanatismul care stăpâneşte întreaga natură şi legea lor au favorizat scopul lor; şi jalnicele rămăşiţe ale acestui oraş* (Suceava), *cu vechea cetate, reşedinţa curţii domnului ţării etc., au ajuns în mâinile călugărilor şi a câtorva proprietari care totdeauna au ridicat de la locuitorii Sucevei zeciuiala, dijma şi îngreuează întreţinerea lor*".

Pe moşiile mânăstireşti, egumenii şi călugării au tot făcut legea. Chiar şi preoţii din sate erau puşi la biruri insuportabile, dar pe care se străduiau să le achite, temându-se că, dacă îl supără pe egumen, îl supără pe Dumnezeu.

Despre dările la care erau impuşi preoţii bisericilor săteşti aflăm

din scrisoarea egumenului Ghervasie al Putnei, datată 1612, ianuarie 17, prin care se anunţă o nouă inspecţie bisericească şi cuantumul dărilor pe care trebuie să le asigure preoţii:

"Smeritul ieromonah Ghervasie egumenul şi tot întru domnul smerit sobor din mânăstire Putna scriem pace şi blagoslovenie tuturor preoţilor şi diaconilor din ţinutul Sucevii, dându-vă ştire precum am ales pe fratele nostru Ioan ieromonahul precum ca să strângă dăjdi dela fişte care, preoţi şi diaconi, câte doi galbeni şi câte doi potronici pentru prescuri şi câte doi potronici pentru lumânări şi câte trei potronici de grăunţe şi câte un potronic pentru hârtie precum iaste obiceiul".

Mânăstirile, primind danii voievodale o mulţime de sate şi un teritoriu imens, numit branişte mânăstirească, pe care aveau să-l populeze cu slobodnici, paznici şi brănişteri, formează, după 1600, adevărate state în stat, cu dări pe care le stabilesc şi încasează, provocând revoltă şi împotrivire, caz în care se apelează, cu jelanie la Divanul domnesc, la sprijinul ispravnicilor de ţinut şi al străjerilor care să-i *"cuminţască"* pe *"mişeaii noştri ţărani"*.

Braniştea mânăstirii Putna, de pildă, întărită, pe 9 august 1551, de Ştefan Rareş, cuprinde un teritoriu imens, pe care mânăstirea s-a grăbit să-l populeze cu slavi.

Hotarele Braniştei Putnei cuprind *"vărvul Jicovelor, vărvul Laurei, vărvul Falcăului, vărvul Sadăului, obărşia Ruscăi, vărvul Dealului Găurit, Plosca, gura Hostovicelului, Hostov, pe părcălăbie, Piatra Cirimuşului, vărvul Cărlibahului, obcina pănă la vărvul Dealul Boului* (Rus pe Boul), *obcina pe Ţapul, la Lucavăţ, pe vărvul Moldovei, obcina pănă la Poiana lui Ivan* (Benea), *la Fageţăi* (Breaza), *obcina pe Camenci, Sălaşul cel Mare, pe opcină la Tarniţa, la Arsuri, Dealul lui Timotei, Runcul lui Berchez, vărvul Veţău, vărvul Măleasei, gura Putnei"*.

După o sută de ani, pe 10 aprilie 1645, Braniştea Putnei a crescut în mod considerabil, repere de hotar fiind râul Suceava, pe care îl traversează, *"opcina Văliva* (Valeva) *între Bilce, poiana Slatina, Pojorăşte, obărşia Falcăului, mijlocul Ciumărnii, la Săul, mijlocul poienii Ploşcei, la Minte, la Şteghioara, la Hrebeniştea cea Mare,*

în jos pe Iarovicioară, până la Tomnaticul Hostovului, Chicera Hostovului, Părcălăbie, Jupania, obărşia Ţibăului, Ţibăul de Jos, muntele Luhovei, prin mijlocul Zimbroslavului în muntele Havrilei, Brătila, Bistricioara, Rusoaia, Stănişoara, Prediaca, gura Diecii, Bistriţa, gura Cărlibahului, vărvul Tătarcii Mari, pe vărvul Găinii, în Moldova, în Veaje (Vejul Mare şi Vejul Mic), *la Făgeţel* (Breaza), *Petricea, Sălaşul Mare, părăul Benea, la Arsuri, Oblinda, Pănăghie, Dealul Crucii, la Mease, Prislopul Viţelului, la Stănişoara, drept la slatina Voitinului"*.

Slatinele de pe moşiile mânăstireşti, şi nu existau slatine decât pe moşiile mânăstireşti, reprezentau o importantă sursă de venit, alături de dările şi muncile cu care erau împilaţi vecinii din satele-danie şi colonii slavi împrăştiaţi prin munţi, pe la branişti, adică pe la mulţimea de stâni ale călugărilor. Dar oricât de rapid mergea colonizarea cu străini, veniturile tot le păreau prea mici smeritelor feţe mânăstireşti (feciori şi fete de boieri) care introduc în Moldova un nou venit şi un nou păcat: cârciuma şi horilca.

Intrarea în istorie a cârciumei şi a horilcăi se face pe 6 octombrie 1626, prin Cartea domnească a lui Miron Barnovschi Movilă, care *"dă privilegiul ca arenda rachiului* (să fie) *pentru Mitropolia Sucevei la Sf.Gheorghe şi Ioan cel Nou"*, în Suceava.

În ţară, fiecare mânăstire îşi dispută cu încrâncenare privilegiul adetului pe horilcă şi pârăşte la Divan orice tentativă de concurenţă în promovarea viciului. În 1627, aprilie 20, Miron Barnovschi, domn pios şi bine intenţionat, dăruieşte Mitropoliei Sucevei propria sa casă cu pivniţe de zid din Suceava şi îngăduie să fie transformată în cârciumă, în care să se vândă *"vin, rachiu şi altele fără dobândă şi vămuire"*. Acest adevărat super-restaurant se afla în curtea Mitropoliei Sucevei, adică în vecinătatea raclei *"unde se găseşte trupului Sfântului Ioan cel Nou"*, iar banii bţinuţi din vânzarea alcoolului şi din promovarea viciului urmau să fie folosiţi, cică, pentru a asigura *"luminatul la sfintele moaşte"*.

Privilegiul vânzării rachiului este întărit, an de an, de toţi voievozii care se succed în tronul Moldovei: Alexandru Coconul - 16 septembrie 1629, Moise Moghilă - 7 noiembrie 1630, Alexandru

Iliaş - 1 iunie 1632 etc. Arareori, Mitropolia acordă arenda horilcăi câte unui evreu (Abraham, în 1530), dar evreii nu se prea înghesuie la o astfel de afacere, pentru că preţurile solicitate de cler sunt prea mari. De exemplu, Marco şi Solomon, evreii care arendează de la mânăstirea Voroneţ satul şi cătunele de pe valea Stulpicanilor, se obligă să vândă şi două vase cu vin mânăstiresc la preţul de 48 parale vadra, când preţul vedrei era, la Cîmpulung, în aceeaşi perioadă, de doar 12 parale vadra.

Istoria fiecărui sat, pe care o redau, la sfârşitul acestei cărţi, succint şi în datele pe care le-am aflat în înscrisurile cele vechi, este plină de afaceri cu horilcă şi de bătălii jeluitoare la divan împotriva oamenilor de prin Pîrteşti sau Bădeuţi care se străduie să intre în afacerea alcoolului, concurând mânăstirile în promovarea viciului. Mânăstirile câştigă mereu şi mereu disputa pentru că motivaţia promovării viciilor este plină de nobleţe şi de cucernicie, banii necuratului urmând să fie transformaţi în... lumină pentru altare.

În perioada austriacă, mânăstirile nu se mai bucură de protecţia statului în activitatea cârciumărească, dar se descurcă, arendând doritorilor locuri de cârciumă prin satele lor, cu condiţia să vândă numai alcooluri mânăstireşti, iar, după expirarea arendei, să nu producă şi să nu vândă horilcă în localurile pe care arendaşii le-au construit pe cheltuiala lor (cum s-a întâmplat în satul Bănceşti).

Horilca, dincolo de faptul că-ţi ia minţile şi că te împinge la fapte necugetate, are şi părţile ei bune, adică ţine românului de foame, de frig, de dreptate, de viaţă. Adică exact de ceea ce nu avea parte pe o moşie mânăstirească.

Tipologică pentru viaţa pe o moşie mânăstirească este soarta vicovenilor şi frătăuţenilor, care, vreme de câteva veacuri, adică până la ocuparea Bucovinei de către austrieci, au tot scrâşnit sub talpa egumenului Putnei. După 1550, talpa egumenului a fost atât de grea încât vicovenii şi frătăuţenii n-au mai putut răbda şi au comis tot felul de "*fărădelegi*", mâniindu-l probabil şi pe bunul Dumnezeu, dar pe eugumeni în mod sigur şi categoric.

În 1583, martie 11, din ordinul lui Duca Vodă, armăşelul Ceturi

a reuşit să-l afle pe vecinul Putnei Ştefan Şchiopul, fratele lui Plantos, care fugise de pe moşie. În 1701, sunt mult prea mulţi ţăranii din Vicove şi din Frătăuţi care s-au împrăştiat, fugind unde au văzut cu ochii, şi-atunci Vodă, acelaşi Gheorghe Duca, le scrie ţăranilor neştiutori de carte hrisov falnic, care urma să le fie adus la cunoştinţă bieţilor fugari de către ispravnicii de ţinut:

"*Scriem domnie mea la toţi mişeaii noştri ţărani de Gicove şi de Frataufi; vă facem ştire iată că înţăliasăm dintru rugătoriul nostru părintele egumenul dila svănta mănăstire Putna precum v-aţi spăimântat pentru nevoile ce sunt şi pe altă ţară şi aţi început a fugi, de care lucru iată că domnie mea m-am milostivit şi v-am tocmit pe ruptoare să daţi precum viţi vide şi carte ce voi trimite iscălită de noi; deci să ştiţi că numai pă cât vă este ruptoare veţi da, iar la altă la nimică nu viţi fi amestecaţi cu altă ţară* (moşie), *nici alţi slujitori, nici părcălabi pentre voi nu va intra; deci iată că vă scriem domnie mea nimică să nu vă spămăntaţi, nici să vă răsipiţi, ce să vă apucaţi de hrană* (însămânţare) *şi de pămănt şi, care dentre voi s-or hi dus, pe toţi să-i aduceţi la urmă, pentru căci domnie me v-au lăsat să fiţi de posluşanie acei svintei mănăstiri şi pentru paza potecilor ce sănt în prijma voastră, precum au fost din veac şi la alţi domni ce au fostu maiinte de noi, aceasta vă scriem*".

Duca nu ştia că, pe lângă birurile tot mai grele, tocmai slujba "*la nevoile mânăstirii*" ajunsese să-i exaspereze pe săteni, aşa că, în loc să revină la vatră, mulţi dintre ei au intrat în corpul de oaste al lui Apostol Chigheci din Putila şi pleacă să slujească sub comanda ţarului Petru cel Mare, steagul românesc fiind format din 300 de soldaţi plătiţi cu câte 12 ruble pe an, din trei stegari, trei locotenenţi şi doi rotmiştri români.

Din 20 aprilie 1707, ceva mai bine de trei sute de români au avut de apărat steagul ţarului şi n-ar fi de mirare dacă, peste ani, unii dintre ei s-au numărat printre cei care au trecut prin foc şi sabie ocina strămoşească de odinioară. Ei nu mai erau deja români, ci soldaţi. Dobândiseră, deci, o nouă identitate deturnată, identitatea crimei, pârjolului, jafului şi nedreptăţii.

Cei rămaşi acasă, adică cei mai mulţi, încearcă drumurile

bejaniei, dar ispravnicii lui Constantin Nicolae Mavrocordat îi întorc din drum cu gârbaciul, amendându-le familiile cu câte 2 lei turceşti de fugar. Amenda n-ar fi însemnat prea mult, din moment ce preţul unei oi bune era de un leu, dar unde să-şi ţină şi crească vecinul mânăstiresc oile sale, când egumenul mereu se jeluieşte la Divan împotriva ţăranilor "*care nu vor să slujească*" şi "*fac multă pagubă fânaţelor mănăstirii*"?

Un astfel de vecin, Grigoraş Calance din Vicovul de Jos, ia calea codrului, în 1754, şi face şi mai "*multă pagubă mănăstirii*". Vodă trimite ispravnicii să-i risipească lui Grigoraş Calance casa, apoi să-i aţină calea până l-or prinde.

Un consătean de-al lui Calance, Vasile Savul, "*i-a rupt barba proigumenului de Putna care a plecat la Vicovul de jos pentru posluşanie*". Ispravnicul de ţinut primeşte poruncă să-l cerceteze, în octombrie 1765, şi să-l certe cu vergelele pentru ofensa adusă cuviosului călugăr.

Revoltătoare este şi disputa pentru pământul sătenilor din Rădăşeni pe care o declanşează călugării Slatinei, la vreun deceniu şi ceva după moartea lui Tomşa Vodă.

Ştefan al II-lea Tomşa a fost un copil pribeag, care s-a statornicit, în cele din urmă, în casa unor gospodari din Rădăşeni, unde a crescut şi a învăţat carte. Ajuns adolescent, Tomşa a plecat la oaste şi, fiind viteaz şi ştiutor de carte, a urcat rapid, din slujbă domnească în slujbă domnească până a ajuns pârcălab de Hotin şi, apoi, domn.

Ca Voievod al Moldovei, Tomşa n-a uitat ospitalierul sat Rădăşeni de odinioară. A venit în sat, a ridicat o biserică, a stat de vorbă cu oamenii şi, înţelegându-le nevoile, le-a rezolvat o problemă care avea să le aducă, în viitor, o mulţime de necazuri, culminând cu pierderea libertăţii, cea a "*locului de hrană*".

Povestea aceasta, demnă de un roman, a fost spusă de bătrânii din Rădăşeni dregătorilor domneşti veniţi să stâlpească hotarul târgului Baia, pe 20 aprilie 1743.

Bătrânii din Rădăşeni "*au mărturisit că Ştefan Tomşa Vodă, fiind copil mic şi sărac, a învăţat carte aici şi, primind domnia, a venit la Rădăşeni, a ridicat biserică şi, jeluindu-se oamenii că-i loc strâmt*

şi n-au unde se hrăni, le-a dat o bucată de loc în hotarul târgului Baia. Iar Grigore Andron şi Gavril Tăpălăghia, din acelaşi sat, au arătat că (Tomşa) *a venit în càsa părinţilor lor, când erau copilandri*".

La hotarnică participă şi călugării Slatinei, care nu zic nimic.

Peste doar şase ani, pe 19 iulie 1749, epitropii satului Rădăşeni, Ion Perjul, Gligorie Pletosul şi Toader Şoldănescul, se jeluiesc la Divan împotriva călugărilor Slatinei, care, pe neaşteptate şi fără dovezi, încep să susţină că moşia Rădăşani ar fi a lor. Sătenii recunosc, în faţa Divanului, că ei sunt închinaţi numai cu slujba la mânăstire, adică să aducă, în fiecare an, câte o podvadă cu carul şi să facă o zi pe an la coasă, dar cucernicii călugări, nu se mulţumesc doar cu atât şi îi obligă să facă două zile pe an de coasă.

În acelaşi an, pe 28 octombrie, apare în faţa Divanului egumenul Slatinei care se jeluie împotriva sătenilor din Rădăşeni că nu vor să lucreze boerescul şi să-şi dea adetul din venitul lor. În favoarea egumenului depune mărturie Nicolae Canta vel clucerul, dar Vodă porunceşte o nouă cercetare.

În 1752, mai 15, la Divanul lui Racoviţă Vodă, sătenii pierd moşia dăruită de Ştefan al II-lea Tomşa, călugării susţinând că ale rădăşenenilor sunt doar livezile cu pomăt. În consecinţă, în loc să facă 2 zile de coasă pe an, cât doreau călugării, vor munci câte 12 zile în folosul mânăstirii, plătind de a zecea din toate produsele obţinute de pe moşia dinspre Baia. Pomătul de pe deal încă este recunoscut de călugări drept ocina strămoşească a rădăşenenilor. Apoi, urmează şi deposedarea de livezi, în 1794, după jeluirea cuviosului Chiril, arhimandrit al Slatinei, împotriva sătenilor din Rădăşeni, Mălini şi Găineşti, care "*cu obrăznicie şi puteri cuprind fânaţele mânăstirii pentru păşune şi făcutul fânului pentru trebuinţele lor*".

Vodă porunceşte ispravnicilor să facă ordine şi o fac ispravnicii cu atâta creştinească hărnicie încât, pe 10 iulie 1794, sătenii din Rădăşeni se jeluiesc lui Vodă că au "*ajuns muritori de foame din pricina mănăstirii*". Egumenul Chiril, aflând despre pâră, se prezintă la divanul domnesc şi susţine, cu multă milă şi cucernicie creştină,

că oamenii n-au dreptate, solicitând ca ispravnicii să se grăbească în a-i obliga să plătească şi rămăşiţa din dijma pomilor şi să împlinească în totalitate zilele de boieresc. Ceea ce se şi întâmplă, că doar noi, moldovenii, nu suntem creştini de pomană.

Abuzurile călugărilor, feciori de boieri, cu scutelnici domneşti puşi la dispoziţie ca să le îndulcească material viaţa lor spirituală, sunt cam aceleaşi pe toate moşiile mânăstireşti.

Doar la mânăstirea Solca se petrece o întâmplare greu de crezut, pe 21 mai 1781, când călugărul Ghedeon omoară un om. Omul acela, vecin al mânăstirii din satul Bădeuţi, se numea Dumitru Hepiciu. Călugărul l-a întâlnit, pe când mergea cu tutun de vânzare, l-a pus în fiare în temniţa mânăstirii, unde l-a bătut până a ostenit cucernicul slujitor al credinţei noastre strămoşeşti şi a poruncit să fie scos Hepiciu din fiare şi lăsat să plece. L-a găsit, însângerat şi desfigurat, fratele lui Dumitru, care l-a dus pe rănit la isprăvnicie, ca să vadă şi autoritatea civilă în ce hal a fost adus bietul om. Chestia asta l-a înfuriat şi mai tare pe smeritul călugăr Ghedeon, care a poruncit să fie puşi în fiare amândoi fraţii.

Şi iar s-a apucat de blagoslovit cuviosul Ghedeon cu pumnii şi ciomagul, până ce Dumitru Hepiciu a murit de-atâta suferinţă. Abia atunci l-a pus pe fratele mortului să pună degetul pe o scrisoare de iertare şi l-a aruncat în şanţul de dincolo de ziduri.

Socrul mortului, Hrihor Sanciuc, a dus jalbă Administraţiei MIlitare a Bucovinei, dar nu se ştie ce s-a mai întâmplat după aceea.

În istoricul fiecărui sat răzbate câte o imagine hidoasă de călugăr sau de popă, care lasă în urma lor suferinţă şi nedumerire. Dintr-o "*însemnare*" câmpulungeană, aflăm că un lux însemna şi pe vremuri o înmormântare creştinească, din moment ce preoţii pretindeau, pentru taine, contravaloarea a douăsprezece oi bune.

Grigore Ghica, voievodul martir, se îngrijorase că toate abuzurile păcătoşilor în sutane vor dăuna Bisericii străbune şi atenţionează, pe 26 aprilie 1775, că: "*Nu este permis să se săvârşească tainele preoţiei celor ce n-au primit acest har; aşa nici preoţilor nu le este permis să-şi depăşească atribuţiile.*

Unii protopopi au îndrăznit să închidă mireni, să pedepsească

greşelile, să-i globească şi, în curgerea vremilor aceştii tulburi, preoţii s-au obişnuit să ia bani de la mireni pentru oficierea tainelor, abateri pentru care pot fi cateherisiţi".

Grigore Ghica Vodă a cerut încetarea acestor fărădelegi şi, probabil, mulţi slujitori ai altarelor i-au dat ascultare. Numai sistemul economic monastic a continuat să funcţioneze precum în ultimele două-trei veacuri, adică în duşmănie faţă de popor, slavizând Bucovina, împreună cu ceilalţi mari proprietari de moşii, şi exploatându-i cumplit pe supuşii români sau neromâni, fără să-şi asume consecinţele, dar adunând în visterii averi uriaşe.

Abuzurile acestea au fost denunţate, în 1780, de către francmasonul Vasile Balş, cel care avea să devină primul guvernator al Bucovinei. În memoriul adresat Împăratului şi intitulat "*Descrierea Bucovinei şi situaţia ei internă*", Balş, el însuşi proprietar de moşii şi nemilos asupritor al iobagilor, condamnă jaful la care îşi supuneau poporul îndrumătorii lui spirituali, afirmând că "*în Bucovina, neîndoielnic, clerul este cel mai bogat şi stăpâneşte cea mai mare parte a ţării*". Funcţiile în mânăstiri, susţinea masonul, se vindeau pe bani grei, ignorându-se total meritele şi vocaţia celui ales.

Vasile Balş era venerabilul unei loji masonice din Iaşi, iar masoneria se afla în război deschis cu clerul. În ciuda unor principii "*iluministe*" îndelung trâmbiţate, masoneria nu aducea prea multe lucruri noi, fiind, în fond, o formă de solidarizare a altor doctrinarzi pentru cucerirea puterii, în dauna sistemului clerical, care-şi subordonase total Moldova.

Ca mare proprietar de pământuri, cu nimic mai puţin vinovat de decăderea ţării decât clerul, Vasile Balş disptreţuia ţăranii care "*formează în Bucovina un popor leneş, mincinos, ostil stăpânilor lor (... deprins a-şi face treaba la stăpân fie cu înjurături, fie cu bătăi*".

Poporul acela dispreţuit şi asuprit de cler şi de francmasonul Vasile Balş nu are loc în istorie şi nici nu se întrezăresc şanse ca măcar în viitor să-şi recapete statutul de fiinţă umană.

Colonizarea Bucovinei

Colonizarea Bucovinei cu neamuri străine, pe care istoricii o pun în cârca austriecilor, s-a făcut de către mânăstiri şi de către proprietarii de moşii ai căror fii, nu o dată, au trâmbiţat naţionalisme româneşti. Colonizarea a început odată cu întemeierea statului feudal Moldova, a continuat de-a lungul veacurilor, inclusiv în vremea ocupaţiei austro-ungare, dar, în mod cert, nu se datorează imperialilor, care nu aveau nici un interes ca, peste timp, datorită noii compoziţii etnice a Bucovinei să legitimeze pretenţiile teritoriale ale unui imperiu de talia celui ţarist.

Voievozii Moldovei, dar şi proprietarii de moşii, boierii şi mânăstirile, au dus o intensă activitate de colonizare, care n-ar fi dăunat, prin vrajbele ulterioare, dacă masoneria n-ar fi inventat şi exacerbat naţionalismele.

Exemplele de colonizare cu neamuri de limbă slavă sunt numeroase în istorie, ele având drept scop exploatarea latifundiilor în favoarea proprietarilor. Astfel, în 1762, pe 20 mai, egumenul Vartolomei al Putnei colonizează munţii braniştei mânăstireşti cu "*nişte ruşi din Putila*", care, întâmplător sau nu, au şi nume româneşti. Pe Bobeica (Izvoarele Sucevei), de pildă, sunt colonizate familiile lui Ostafi Ilciuc şi a lui Ivan Uţă. La Lucina (Moldova Suliţa) primesc învoire să se aşeze familiile lui Velicico Chisăliţă, Ştefan Jonaciu şi a lui Fedor Zuben. Ceva mai jos, pe Moldova, fac lazuri şi îşi clădesc case Ivan Huţă şi Nichita Haleţ.

În acelaşi an 1762, august 5, Grigore Ioan Callimah întăreşte privilegiile pentru "*nişte Nemţi străini veniţi din regiunea Breslau*" la Cernăuţi, cărora le atrage atenţia "*să nu se amestece săteni între ei*".

În vreme ce mânăstirile Solca, Putna şi Voroneţ colonizează cu huţani şi ruteni munţii care le aparţin, şi boierii români obţin aprobare

de la Divan să aducă oameni străini pe moşiile lor, iar voievozii au chiar şi iniţiative proprii de colonizare, cum este cea a lui Ioan Teodor Callimah din 5 iunie 1760: "*Dat-am carte domnii mele credincios boierului domniei mele Dumnealui Ianachi Milo biv vel paharnic, staroste de Cernăuţ, şi pe cine va pune vornicel la silişte Lănţăştii i Rohozna (...) să fie volnic a chema şi a strânge oameni streini făr de bir la visterie şi, îndată ce vor veni la sălişte aceea, să margă vornicelu şi cu oamenii aceia înaintea Dumnealui ca să fie cunoscuţi dintr-alţii şi, după ce vor veni acei oamini şi să vor aşeza la sălişte de mai sus numită, să le de şi sorocu de odihnă până în şasă luni, nemărui nemică să nu de; şi după îndeplinirea sorocului iarăşi cu milă şi după putinţa lor să-i aşeze la bir. Şi odihnindu-i şi la altile la toate cu mari dreptati, dar iarăşi poruncim domnia mea: oameni de ţară şi cari au avut bir în visterie nici decum pentru dânşii să nu se mistuiască, că, aflându-se că au mistuit măcar un om de aice, să ştie că pe vornicelu şi pe cei mai fruntaşi ai satului cu uliţa să vor pedepsi*".

Colonizarea cu "*oameni străini*" a fost, totuşi, un fenomen de durată, care a început, după Descălecat, odată cu întemeierea noilor sate, şi s-a menţinut până în epoca modernă, o epocă a exacerbării doctrinelor, o epocă nocivă, care a creat adversităţi şi acolo unde nu era cazul. De-a lungul veacurilor, colonii s-au identificat cu ţara Moldovei şi cu neamul românesc, fără să-i fi obligat nimeni la aceasta, în condiţiile în care nobilii autohtoni renunţau la folosirea limbii străbunilor, care devenise limba norodului, şi vorbeau polona sau greaca, funcţie de idealul lor de nobleţe contrafăcută.

Româna era limba pământului, respiraţia proaspătă a codrilor şi a izvoarelor, iar colonii adoptau limba locurilor doar pentru a fi una cu pământul care le-a devenit patrie lor şi urmaşilor lor. Chiar dacă explicaţia asta pare speculativă, alta nu pot găsi, în condiţiile în care documentele confirmă că la Curtea domnească şi prin târguri se vorbeau limbi de împrumut, limbi natale pentru unii dintre colonii care, stabilindu-se aici, au devenit cu adevărat români.

Când va veni vremea naţionalismelor de sorginte francmasonică, vom vedea că aprigii duşmani ai românismului n-au fost străinii, ci

chiar descendenţii marilor familii de boieri moldoveni de odinioară care, graţie unui snobism deja tradiţional, se străduiau să-şi afirme nobleţea prin dezicerea de neamul care i-a creat.

Despre omul obişnuit, cel care trăieşte dumnezeieşte doar bucurii mărunte, dar omeneşti, istoria nu prea lasă mărturii. Ca şi Ioan Nistor, istoricii obişnuiesc să spună că "*O naţie fără ţărănime e deci un lucru imposibil şi neamul lipsit de ţărănime - talpa ţării - e condamnat la pieire*". Nimeni nu are îndoieli că aşa este, dar toţi şi în toate timpurile fac abstracţie de ţărani, de oamenii aceia fără de care un neam este condamnat la pieire. Mai mult, peste chipul ţăranului se pune masca răzeşului tradiţional, a răzeşului din vremea lui Ştefan cel Mare, care îşi apăra singur brazda, ori de câte ori era nevoie. Numai că, după Muşatini, nici răzeşul n-a mai rămas ce-a fost odată. El devenise mazilul condamnat de boierul Balş, adică un fel de arendaş lacom care se visează stăpân peste moşia boierească.

După anul 1600 cel numit răzeş este doar un boiernaş care-şi trimite feciorii să lupte în armata polonă ca să-i aducă titlul de pan, care vinde şi cumpără moşii şi oameni, care-şi slavizează numele ca să fie asemeni marilor boieri. Doar acolo, între munţi, unde legea e aplicată de înţelepţii satului, răzeşul mai păstrează ceva din statura vechiului răzeş, posesia unui petec de pământ asigurându-i statutul de om liber, adică de răzeş.

Peste vreme, nouă ni se pare nostim să descoperim într-un document cîmpulungean un răzeş... ţigan, pe nume Vasăle Vrabie, care intră în conflict hotarnic cu părintele diacon Miron Ciuperca, viitorul deputat român în Parlamentul din Viena Miron Ciupercovici. Numai că respectul acesta pentru proprietatea altuia, indiferent de etnia proprietarului, a însemnat, de-a lungul veacurilor, metoda de a-i converti la românism pe toţi colonii statorniciţi în ţară.

Omul obişnuit, cel care ştia să trăiască dumnezeieşte doar bucurii mărunte, locuia într-o "*căsulie mică de nuele şi veche*", precum cea a Paraschivei Batura, cumnata lacomului stăpân al satului Cincău, "*o căsulie*" pe care Gligorie şi Vasile Zota, trimişi ai Domniei, o evaluează, socotind "*preţul casei la un leu pol că mai*

mult nu făcea", în ziua de 27 ianuarie a anului de graţie 1756. Sus, în munţi, oamenii, asemeni lui Ursul Mănăilă pe la anul 1555, îşi construiau case "*din pădure verde*" şi tot din lemn proaspăt tăiat ridicau grajduri şi stâni, unde creşteau mulţime de animale, nedumerindu-i chiar şi pe austrieci, cărora li se părea "*plodul oilor două sute la un gospodariu prea mare*".

În deceniul în care casa Paraschivei Batura din Cincău era evaluată la preţul de un leu şi un pol, prin târgurile ţării o oaie cu miel sau un vătui (ied) valorau tot atât, 20 coţi de sucman albi se procurau cu 3 lei, o berbinţă cu brânză valora 2 lei, o berbinţă cu lapte - 50 potronici, o ocă de miere - 1 leu, o jumătate ocă de unt - 1 leu, o ocă de vin - 12 parale, o ocă de oţet - 12 parale, o jumătate ocă de horilcă - 20 parale, o jumătate ocă de orez - 20 parale, iar maslul, prohodul şi ultimul maslu pentru o înmormântare - 10 lei 37 parale.

Un om cu familia sa şi cu toate lazurile (defrişările) sale putea fi vândut chiar şi cu 25 lei, cum s-a întâmplat, pe 20 ianuarie 1745, cu vecinul Ştefan Hatmanul din Lucavăţ. Sau cu vecinii mânăstirii Solca Toader Oţătuş, nepotul Preacop Oţătuş, Sărghie Bodnarul şi feciorii lui Toderiţă şi Lupul., pe 20 august 1709. Sau cu Timco Rusul şi Constantin Ivul din Ilişeşti, vânduţi în 1673, aprilie 5. Sau cu vecinii din Lucavăţ Cosma şi Ilie Paliceştii, în 1697, luna lui cireşar. Sau cu alţi şi mereu alţi oameni năpăstuiţi, la care elitele cată cu admiraţie ca la soclul bine realizat al unei statui bicisnice - doar din ipostază istorică, dispreţuindu-i din ipostaza de proprietari şi de politicieni, oameni năpăstuiţi pe care îi întâlnim în cronica fiecărui sat, o cronică săracă în date şi fapte, o cronică a problemelor, a durerilor şi a tragediilor.

Istoria, o afacere economică

După 1600, Moldova n-a mai avut, practic, o armată care să-i apere pe locuitorii săi. Statul era slab, aflat mai curând la cheremul proprietarilor de moşii, decât la cel al turcilor, sub suzeranitatea cărora se afla. Domnul întreţinea un corp de lefegii străini, care să-i asigure stabilitatea domniei măcar până-şi recupera investiţia făcută în peşcheşurile şi celelalte cheltuieli necesare pentru dobândirea tronului. Slujbaşii domniei îndeplineau atribuţiuni fiscale şi poliţieneşti, veghind la păstrarea unei stări de fapt într-o ţară care nu mai ţinea pasul cu contemporaneitatea europeană.

Sudoarea celor mulţi se transforma în aur, dar aurul acela lua drumul străinătăţurilor, printr-o complicitate inconştientă a stăpânilor. Statul plătea tribut turcilor. Boierii plăteau sume uriaşe funcţionarilor Înaltei Porţi şi hatmanilor poloni pentru a-şi apropia tronul ţării. Clericii alimentau opulenţa patriarhilor bizantini, care transormaseră ortodoxia dintr-o stare a spiritului într-un sistem economic multi-statal extrem de eficient economic.

Moldova arăta jalnic. Ţăranii locuiau în case de nuiele unse cu lut, iar oraşele abia dacă se apropiau de aspectul unui sat obişnuit de prin Europa.

Nordul Moldovei, ca ţinut mărginaş al teritoriilor cu suzeranitate turcească, se afla în calea tuturor oştirilor străine, care pregăteau un nou echilibru al posesiilor imperiale. Treceau pe aici ba turcii, ba ruşii, ba polonezii, ba armatele ceazaro-crăieşti, dar fără a face pagubă de vieţi omeneşti într-un teritoriu care nu mai avea o armată care să-l mobilizeze şi să-l apere. Se făceau doar rechiziţii, i se lua omului de la gură pâinea pe care, dacă nu i-ar fi luat-o străinii, i-o înşfăca stăpânul român al moşiei.

Fiecare oştire de ocupaţie vremelnică se străduia să conserve normalitatea întunecoasă a ţării, intervenind rar în funcţionalitatea

tradiţională a administraţiilor comunitare. Funcţie de fidelitatea faţă de vremelnicii stăpâni, boierii îşi răpeau unii altora satele, străduindu-se să intre în graţiile noilor stăpâniri. În anii aceia oportuni, ei storceau şi ultima vlagă a ţăranului, strângând suficient pentru un trai prosper, după retragerea trupelor de ocupaţie, într-unul din oraşele stăpânirii pe care în interesul lor propriu au slujit-o.

Vremelnicia stăpânirilor ocazionale determina un dezinteres total faţă de viitorul teritoriului. A fost parcă un blestem pentru români ca, de-a lungul secolelor, principiul de bază al generaţiilor de stăpânitori şi de conducători să fie "*Fiecare ia cât poate*!", fără să le mai intereseze ce se va întâmpla cu ţara după aceea. Nici până astăzi nu s-a spulberat blestemul acela, din moment ce nu se construieşte un viitor, ci se cârpăceşte pe ici-colo, cât e nevoie ca să stea poporul liniştit în faţa celor care-l sleiesc şi de ultima fărâmă de vlagă.

Ocuparea Bucovinei de către armatele cezaro-crăieşti a determinat o perioadă de stabilitate, care vine după aproape două secole de vânzoleală păguboasă prin nordul Moldovei a armatelor străine, polone şi ruseşti. Fără îndoială, raptul acesta merită să fie condamnat de istorie, deşi, pentru locuitorii din nordul Moldovei, pe care statul nu-i mai apărase vreme de vreo două veacuri, cucerirea ţinutului a însemnat mai curând schimbarea unei administraţii ineficiente cu una extrem de riguroasă şi care avea să le îmbunătăţească viaţa prin punerea în practică a unui adevărat program de dezvoltare economică.

Austriecii regăsesc, aici, doar ruinele unui trecut falnic, ruinele anului 1595, când Potocki scria despre Suceava: "*Oraşul, însă, care şade aşa ca un sat, un grajd mare, o cetate goală, nu putea în nici un caz să ne sprijine*". Ruinele acestea îl fac pe generalul-maior Enzenberg să viseze. El află de la localnici că oraşul Suceava "*ar fi fost locuit, în vremuri de demult, de peste 800 de familii bogate de armeni şi de unde descind aproape toţi armenii transilvăneni*" şi plănuieşte ca, prin readucerea armenilor, să trezească la viaţă vechea capitală a Moldovei, astfel ca şi "*comerţul din ţările turceşti din vecinătate, apoi din Ucraina, să fie tras încoace (...). Poziţia*

avantajoasă, formele de guvernare despotice, în neorânduială şi schimbătoare a vecinilor noştri uşurează şi favorizează de la sine afacerea, cu atât mai mult cu cât Suceava a fost mai înainte cel mai splendid loc de comerţ, ceea ce este confirmat de (existenţa a) *17 mari biserici demolate, o reşedinţă princiară tot atât de măreaţă împreună cu o cetate pe deal şi tristele vestigii ale unor impunătoare clădiri şi încă foarte multe pivniţi şi bolţi existente, chiar de 100 trepte adâncime*".

Istoricii, mai ales cei contemporani, obişnuiesc să-i impute lui Enzenberg propriile noastre păcate. Numai Ioan Nistor, care a trăit anii grei ai rutenizării Bucovinei, consideră, în 1905 (Ioan Nistor, "*Rutenisarea Bucovinei*", 1905, Editura "Minerva", Bucureşti, sub semnătura "*de un Bucovinean*") că "*Generalul era un om cu vedere clară*", care dorea reîntoarcerea comercianţilor armeni, copărtaşi ai istoriei Moldovei, dar se împotrivea tenace colonizării cu slavi şi nemţi, pentru că "*el vedea înainte, unde va ajunge Bucovina cu puhoiul veneticilor ruşi şi nemţi, că pericolul pentru Austria zace în Ruşi, în slavism, şi nu în Români, şi a început a pune stavilă în câtva, dar s-a lovit de intenţiunile şi de politica isteaţă a guvernului central (...). Ezenberg începuse pentru moment lupta energică contra colonisării ţării cu masele rutene şi germane şi a condus la Coţman o colonie numeroasă de Moldoveni*".

În primii şapte-opt ani de la aneaxarea Bucovinei, austriecii s-au străduit să inventarieze resursele materiale şi umane, să facă un istoric şi un inventar al proprietăţilor funciare prin chestionarea proprietarilor, să delimiteze şi să inventarieze proprietăţile şi să identifice cauzele care au transformat Moldova înfloritoare din epoca Muşatinilor într-o jalnică ruină. Datorită propriei lor trecute experienţe, dar şi pe baza constatărilor făcute cu ocazia delimitării graniţelor proprietăţilor în Bucovina, austriecii ajung la concluzia că decăderea Moldovei s-ar datora stăpânirii despotice şi în neorânduială, dar şi deturnării clerului de la rosturile lui fireşti prin dobândirea unui imens patrimoniu funciar.

În 27 septembrie 1783, Camera Aulică de Delimitare a Graniţelor Proprietăţilor din Bucovina concluzionează: "*După cum*

dormitândele rase monahale aproape în toate ţările au ştiut să profite de vremurile de deplâns şi totdeauna şi-au ridicat castelele lor pe ruinele statelor, la fel s-a întâmplat şi aici în ţară, unde întunericul şi fanatismul care stăpâneşte întreaga natură a favorizat scopul lor; şi jalnicele rămăşiţe ale acestui oraş (Suceava), *cu vechea cetate, reşedinţa curţii domnului ţării etc., au ajuns în mâinile călugărilor şi a câtorva proprietari care totdeauna au ridicat de la locuitorii Sucevei zeciuiala, dijma şi îngreuiază întreţinerea lor*".

În vara aceluiaşi an 1783, Joseph al II-lea, Împăratul Austriei, a vizitat Bucovina, apoi, pe 18 iunie, i-a scris feldmareşalului Hadik, Preşedintele Consiliului Aulic de Război, conturând un prim plan de dezvoltare a provinciei. Împăratul considera că nu este indicat să se introducă un regim militar în Bucovina, pentru a nu aduce atingere spiritului naţional al populaţiei; ordonă ca contribuţia să rămână în suspensie şi să se dea numai "*datoriile supuşeşti către autoritatea publică, fără a se face exces din partea acesteia*"; dispune ca proprietarii care au pământ în Bucovina, dar locuiesc în Moldova, să fie supuşi la dări mai mari decât cei care locuiesc aici; stăpânii de moşii să fie lăsaţi să aleagă, în privinţa moşiilor alodiale, numai între a le îngriji singuri, a le arenda şi a le da supuşilor lor contra unor dări naturale sau pecuniare, Împăratul arătându-se favorabil ultimei variante; decide ca prestaţia robotei să fie redusă cât mai mult şi să fie ridicate toate prestaţiile care amintesc de robie; din cauză că multiplele prestaţii, încartiruirile gratuite şi cărăuşiile pentru cele 180 de cerdacuri de graniţă împovărează mult ţara, Împăratul dispune să fie reduse gărzile de la cordonul sanitar, supravegherea sanitară urmând a se executa pe şoseaua principală, acolo unde nu sunt vămi păzite; cărăuşii din ţară vor fi plătiţi, de acum înainte, pentru munca lor; pentru îmbunătăţirea justiţiei, Consiliul Aulic de Război va trimite încă un auditor în Bucovina, care să cunoască bine limba ţării; la fel, pentru administraţie să fie trimişi câţiva supuşi din Banatul Timişoarei; episcopul de Rădăuţi va fi supus mitropolitului de Karlowitz şi se va înfiinţa o şcoală clericală nouă în Suceava sau la Cernăuţi; vama dintre Transilvania

şi Bucovina şi dintre aceasta şi Galiţia să fie ridicată în întregime, iar impunerea pentru băuturile alcoolice aduse din străinătate să fie mărită; pasul Bîrgăului către Transilvania să fie deschis şi să înceapă construirea de căi de comunicaţii moderne; boierul român Vasile Balş (venerabil al lojii masonice "*Moldova*" din Iaşi) este numit în funcţia de concepist al Consiliului Aulic de Război, cu un salariu de 1 000 de florini.

Programul conturat de Joseph al II-lea, deci de împăratul unor trupe de ocupaţie, este la fel de radical şi de benefic pentru Bucovina precum cel semnat de românii şi de nemţii din Gura Humorului, Ilişeşti şi Braşca, pe 30 iulie 1848, în petiţia adresată împăratului Ferdinand, petiţie semnată de humorenii Joseph Hanu -primar, Martin Schmezer şi Mathias Schusser - membri ai comitetului electoral, George Tăbăcar, Dumitru Daşcovici - primar, Ignatz Volmund, Ioniţă Balan, Bogdan Găină şi de alţi 36 de locuitori români şi germani, în numele comunei Gura Humorului, de Gabriel Paşcan - primar, Mendel Zachmann - primar, şi de alţi locuitori în numele satului Ilişeşti, de Simion Lucaş - elector, Gheorghe Grosar şi de Many Hazd în numele comunei Braşca.

Cele 17 revendicări ale bucovinenilor:

1. *Bucovina să fie declarată, printr-o lege, drept provincie de sine stătătoare a imperiului austriac şi să fie administrată separat.*

2. *Să fie acordată judecătoriilor comunale, în baza constituţiei comunale, o rază de acţiune lărgită privitoare la urmărirea judiciară a datoriilor reclamate.*

3. *Dispoziţiile judecătoreşti generale de până acum să fie supuse unei revizuiri privitoare la o scurtare a procedurii.*

4. *Clerul, indiferent de confesiune, să fie salariat adecvat.*

5. *Deoarece traficul comercial între Moldova şi Bucovina a fost împiedicat de cordoanele sanitare şi carantinele apăsătoare pentru combaterea pestei orientale, multe persoane fiind împuşcate în timp ce fugeau peste cordonul militar în Moldova, iar comunele bucovinene din zona de graniţă au fost obligate să construiască stabilimente de carantină, ceardacuri, bucătării de vară, colibe de pază, drumuri de graniţă, poduri şi şanţuri, obligaţii care se ridică anual la 140 florini, monedă convenţională, de fiecare cerdac, petiţionarii cer în numele întregii provincii ca:*

a. *În cazul apariţiei epidemiei în Turcia orientală sau europeană, la graniţa Moldovei sau Munteniei, să se intre în tratative cu regimurile respective pentru a se obţine cea mai bună soluţie în folosul comerţului şi al traficului de persoane.*

b. *Sarcina întreţinerii gratuite a ceardacurilor de graniţă să fie ridicată şi să fie repartizată pe toate provinciile imperiale.*

c. *Stabilimentele de carantină să fie ridicate ca fiind de prisos şi apăsătoare.*

d. *Cordonul de graniţă privitor la protecţia vamală să fie mai aspru, în avantajul comerţului şi meseriilor, eliminându-se arbitrariul din activitatea funcţionarilor vamali.*

e. *Să fie ridicate măsurile arbitrare de până acum referitoare la folosirea terenurilor pentru construcţia de case în imediata vecinătate a graniţei.*

f. *Să fie desfiinţate munca şi furnizarea materialelor de domenii pentru construirea ceardacurilor de graniţă şi rambursarea cheltuielilor.*

g. *Proprietarii să dea terenuri pentru drumuri de graniţă, de patrulare, clădiri şi grădini de legume şi să fie răsplătiţi.*

6. *Să fie desfiinţată robota şi toate prestaţiile după numele avut întotdeauna către stăpânii de pământ printr-o despăgubire ieftină şi supusul să fie recunoscut ca proprietar de pământ liber.*

7. *Să fie scăzute preţurile ridicate de desfacere a sării şi să se pună în vânzare un produs mai bun, care să limiteze contrabanda cu sare din Moldova, cu toate urmările ei.*

8. *Deoarece dispoziţiile în vigoare referitoare la cei care încalcă cordonul pestei sunt foarte aspre şi durează foarte mult, se cere o scurtare a procedurii care să poată fi preluată de autorităţi.*

9. *Pentru că bunăstarea supuşilor de la ţară s-a aflat sub influenţa nefastă a evreilor, se cere să nu li se acorde dreptul de a se aşeza la ţară şi de a arenda monopolurile statului.*

10. *Întreţinerea militarilor, a garnizoanelor şi a căzărmilor să fie făcută de întreaga provincie.*

11. *Să fie cedată fiecărei judecătorii comunale sau consiliului comunal întocmirea certificatelor de proprietate asupra animalelor, de vânzare, de căsătorie.*

12. *Aşezarea străinilor să depindă de aprobarea consiliului comunal deoarece, prin abuzul stăpânilor de pământ, păşunile s-au micşorat, ceea ce a dus la decăderea bunăstării comunelor ca urmare a scăderii efectivelor de animale.*

13. *Să fie înfiinţate cărţi funciare peste tot.*

14. *Să se permită cercetarea de către deputaţii Bucovinei din parlament a actului de ocupare a Bucovinei, pentru a se putea înţelege dreptul înfiinţării de mori, disputat de stăpânii de pământuri şi supuşi - astfel încât supuşii şi comunele să nu fie excluşi de la acest drept.*

15. *Bucovina, ca oricare altă provincie a imperiului, să contribuie la nevoile generale ale statului numai în raport de bogăţia naţională, după o împărţire dreaptă.*

16. *Supuşii doresc ca drepturile de servitute proporţionate cunoscute să rămână netulburate.*

17. *Să fie revizuită şi modificată legea care interzice fărâmiţarea proprietăţilor funciare.*

Visul generalului-maior Enzenberg de a face din Suceava un oraş înfloritor, prin reîntoarcerea armenilor şi prin sprijinirea acestora, prinde imediat contur, autorităţile austriece oferind un credit fără dobândă de 6 000 de florini fraţilor Capri, care doreau să-şi procure un stoc de mărfuri din Viena. Contele Hadik, Preşedintele Consiliului Aulic de Război, întocmeşte un referat favorabil acordării creditului, motivând că "*S-a aflat în aceasta a se încuraja armenii din Suceava la comerţ, în special însă cu ajutorul familiei Capri, după cum deja ei s-au oferit ca să aducă încoace din Moldova mai mulţi armeni înstăriţi şi rudele acestora şi, prin aceasta, să împiedice intenţia hotărâtă a domnului Moldovei ca să nu facă să se ridice ca oraşe comerciale Fălticeni şi Burdujeni, aflate în apropierea Bucovinei, în paguba negoţului în ţările noastre*".

Mai este nevoie de o demonstraţie suplimentară în sprijinul ideii

că istoria nu-i decât o afacere economică?

Preocupările pentru valorificarea resurselor economice ale Bucovinei, deci pentru conturarea unui viitor, încep imediat după ocupaţie.

În 1783, august 16, Frantz von Kollowrat propune Consiliului Aulic de Război din Viena constituirea şi exploatarea de către Aerariu a minelor de cupru cu conţinut de argint de la Pojorîta, Iacobeni şi Fundu Moldovei.

În 1784, mai 15, Taddeus Piethnen von Lichtenfels, consilier aulic şi comisar imperial, propune Camerei Aulice continuarea prospecţiunilor începute de el în zona Solca, Pîrteşti, Crasna şi Voitinel, unde există posibilitatea descoperirii unui zăcământ de sare gemă.

În 1807, iulie 7, Franz Schubert, inspectorul Domeniilor Bucovinene, raportează Administraţiei cezaro-crăieşri unite a domeniilor şi salinelor din Lemberg despre constatările făcute cu ocazia vizitării izvoarelor minerale de la Dorna Candreni (vizitate la începutul lui iunie), izvoare recent descoperite de către medicul diastrictual Pluschk. Arătând starea nesatisfăcătoare a drumurilor şi clima aspră, Schubert propune amenajările strict necesare pentru utilizarea izvoarelor, urmând să se construiască, pe lângă izvoarele de la Dorna Candreni, o baie şi un hotel, iar pe lângă izvoarele de la Poiana Negri - o clădire cu camere de baie şi de dormit. Un meşter şi câţiva săteni pot înălţa construcţiile într-o singură vară, urmând ca, odată cu sporirea renumelui apelor minerale în întreaga Bucovină, în Transilvania, în Moldova şi în Galiţia, să se construiască altceva. În acelaşi an, pe 8 octombrie, contele Karl von Zichy, din partea Camerei Aulice, se împotriveşte amenajării unei staţiuni balneare la Dorna Candreni şi la Vatra Dornei, dar cere să se aprobe o investiţie de 200 guldeni pentru curăţirea şi podirea cu scândură a izvoarelor, astfel încât aceste ape medicinale să devină băubile. În 1812, ianuarie 11, Johann von Platzer, şeful Administraţiei Bucovinei, înaintează Guberniului imperial al Galiţiei din Lemberg raportul său în problema construirii unui stabiliment balnear la Vatra Dornei şi a unui drum până la izvoarele minerale

de pe valea pârâului Negrişoara. Von Platzer solicită aprobarea acestor construcţii ca fiind strict necesare pentru a permite accesul vizitatorilor la aceste izvoare minerale.

În 1812, februarie 12, Guberniul Galiţiei ordonă Administraţiilor moşiilor statului şi Administraţiei Bucovinei să ia măsuri pentru valorificarea izvoarelor cu ape medicinale descoperite de Pluschk, în jos de Vatra Dornei, pe o pajişte a dirigintelui de poştă, pajişte situată lângă drumul imperial şi lângă Dorna Candreni, la jumătate de milă de pârâul Negrişoara. Pentru amenajarea acestui ultim izvor, aflat în pustietatea pădurii, se va construi "*încă din acest an*" o casă ţărănească din lemn pentru paznicul izvoarelor, cu o cameră pentru oaspeţi, unde să se adăpostească vizitatorii în caz de vreme rea. Acoperirea cheltuielilor se va face prin perceperea unei taxe de 1 kreuzer pe fiecare sticlă cu apă. Se va amenaja drumul de la Dorna Candreni până la izvoarele din pădure astfel încât el să fie folosit şi de căruţaşii care vor căra apa de acolo. În privinţa construirii unei staţiuni balneare la Vatra Dornei, inginerul ţinutal din Cernăuţi, Marin, va întocmi planul şi antecalculaţia cheltuielilor pentru o baie cu camere de locuit, cu grajd, remiză pentru trăsuri şi o ospătărie, plan pe care îl va înainta forurilor superioare.

Tot în 1812, mai 6, pe lângă alte precizări ale Administraţiei Bucovinei se insistă ca "*schimbul de terenuri pentru stabilimentul balnear să se negocieze cu proprietarii de către inspectorul ţinutal şi Administraţia camerală astfel încât să se ajungă la înţelegerea cea mai convenabilă*".

Pentru a dezvolta industrii noi, austriecii aduc meseriaşi din alte provincii ale imperiului, care se statornicesc în satele Bucovinei, cumpărând case şi pământ, dar fără a fi împroprietăriţi, în dauna românilor, de autorităţi.

În 1803, decembrie 26, învăţătorul român din Suceava Ioan Bilevici cere aprobarea autorităţilor pentru editarea unui "*ziar în limba moldovenească*". După nume, Bilevici (Bilec) ar descinde din strămoşi cehi şi este de presupus că unul dintre moşii lui s-a stabilit, cândva, în Ardeal, de unde ar fi sosit la Suceava şi Ioan Bilevici, "*învăţător de limba moldovenească*".

Guvernatorul Galiţiei, contele Urmeny, neîndrăznind să ia singur o decizie, scrie Împăratului, sugerând că "*De vreme ce însă un ziar de limbă moldovenească ar fi avantajos* (de luat) *în considerare mereu, pentru că prin aceasta s-ar da importanţă publicării răspândite, pe cât posibil, a diferitelor dispoziţii legale, citaţii edictuale şi alte învăţături şi înştiinţări, fie din partea politică, fie juridică, iar locuitorii Bucovinei, care sunt puţin cunoscători ai altor limbi, le-ar putea fi aduse la cunoştinţă în limba lor naţională*".

Scrisoarea Guvernatorului Galiţiei a fost semnată pe 26 decembrie 1903, apoi expediată la Viena cu poşta cu cai. Şi, după doar două săptămâni, pe 13 ianuarie 1804, Împăratul răspunde în scris, împotrivindu-se ca ziarul acesta să fie editat de Bilevici, că doar nu se aflau învăţători "*de limbă moldovenească*" pe toate drumurile. "*Este teama* - scria Împăratul - *că preocuparea acestuia ca editor al acestui ziar l-ar sustrage prea mult de la datoria sa profesională. Pe de altă parte, deoarece Excelenţa voastră găseşte oricum de dorit şi de folos un astfel de ziar în limba moldovenească, la aceasta se adaugă încă şi asigurarea că desfacerea acestui ziar ar putea fi încredinţată Administraţiei Ţinutului Bucovinei; astfel eu accept situaţia de a consimţi la sfătuirea mai amplă a Excelenţei voastre că poate să acorde această încuviinţare* (unui) *alt individ apt de editarea întrebatului ziar*".

Suntem, care va să zică, în anul 1804. Un dascăl de limbă română din Suceava doreşte să facă un ziar în graiul poporului său. Împăratul Austriei este de acord cu ziarul, ba judecă nemţeşte şi asupra modului cum să se facă difuzarea eficient. Singura împotrivire, tot sub semnul disciplinei şi al ordinii nemţeşti, ţine de editor, care nu poate fi Bilevici, învăţătorul, pentru că publicistica "*l-ar sustrage prea mult de la datoria sa profesională*", adică de la a-i învăţa carte pe copiii românilor în limba lor natală.

Şi-atunci, citind aceste hrisoave, mă întreb: unde-i politica antiromânească a austriecilor? Răspunsul mi-l dau singur: în faptul că au ocupat doar provincii şi nu întreaga ţară. Pentru că, dacă este să vorbim cinstit, ne-ar fi prins bine un secol şi jumătate de ocupaţie austriacă. N-ar mai fi fost nevoie, acum, de consilierii europeni

care să desfacă nodul gordian al ruinării economiei româneşti în încâlceala "strămoşeştilor" noastre deprinderi.

Austriecii, în virtutea tradiţiei imperiului pe care îl stăpâneau, ştiau că o ţară nu se poate îmbogăţi dacă nu creşte bunăstarea tuturor cetăţenilor acelei ţări. Iar bunăstarea nu poate creşte decât prin muncă, cu condiţia să ai unde munci şi pentru ce munci.

În 1811, pe 11 aprilie, Administraţia Bucovinei, constatând că, faţă de numărul de vite, folosirea moşiei Tătăraşi ca imaş (1301 fălci) "*de prisos este*", hotărăşte ca "*o parte din acest imaş* (500 fălci) *să fie arată şi însămânţată cu pâine albă şi porumb spre binele târgoveţilor săraci şi al visteriei târgului*".

Până la venirea austriecilor, moşia Tătăraşi aparţinuse Mitropoliei Moldovii, dar a fost etatizată şi trecută sub administraţia Fondului Religionar de Stat. Autorităţile au hotărât ca "*nici mai mult nici mai puţin decât* 2 *sau* 3 *fălci acelora locuitori* (săraci) *din târgul Suceava să se deie*", dar nimeni "*să nu îndrăznească a lăsa spre fânaţi sau păşune* (...). *Aceste pământuri se dau pomeniţilor locuitori numai pe* 3 *ani cu acea adăugire ca să aibă fişticari a plăti înainte pe o falce* 15 *lei în bancu sau* 3 *lei în sinetori*". Pe parcurs, autorităţile, care urau cel mai mult delăsarea şi neorânduiala, îi împroprietăresc pe sucevenii săraci care au dovedit calităţi de gospodar cu pământurile arendate.

Sub noile autorităţi, Suceava a prins să prospere astfel încât, în 1785, primăria Sucevei îşi poate permite să împrumute, pe termen lung, primăriei oraşului galiţian Neu Sandek 10 000 de florini, încasând, în 17 februarie 1813, o dobândă de 525 florini.

Înnoirile se petrec cu repeziciune atât în vechea capitală a Moldovei, cât şi în întreaga Bucovină. La Suceava, după şcoala lui Dositei Herescu din 1782, se înfiinţează Şcoala clericală, în 1786, cu Daniil Vlahovici ca dascăl chiricesc. În 1788 se înfiinţează poşta cu plată. Apoi încep vânzolelile războinice şi în vestul Europei, şi în răsărit. În vest, austriecii au de luptat cu Napoleon Bonaparte, aşa că Administraţia Bucovinei cere bucovinenilor să strângă şi să predea şarpie (pânză scămoşată), necesară spitalelor.

Bucovina avea, atunci, populaţie urbană de 33 003 locuitori,

cărora autorităţile austriece le cer "*şi mai ales invită oamenii înstăriţi să procure astfel de pânză scămoşată, atât cât va fi posibil, şi să o predea primăriei*".

Autorităţile străine neamului românesc manifestă suficientă înţelegere faţă de săracii Bucovinei, dar chestia asta nu ajută la nimic, din moment ce ţăranii se află la cheremul proprietarilor de moşii, reprezentaţii elitei moldoveneşti, care, asemeni "*iluministului*" mason Vasile Balş, consideră că ţăranul român ar fi "*deprins a face treaba la stăpân fie cu înjurături, fie cu bătăi*".

Un astfel de ţăran, căruia i se confiscase pământul de către un boier moldovean, s-a dus să-şi caute dreptatea "*la Împărat*" şi, când i s-au cerut dovezi ale posesiei, ţăranul acela care nici cu bătaie n-ar fi consimţit "*a face treabă la stăpân*", a răspuns:

- Luminate Împărate, capul pe care-l port pe umeri eu ştiu că-i al meu, dar dovezi şi înscrisuri nu am...

Zicerea cu tâlc i-a adus ţăranului dreptatea care i se cuvenea.

Goana după titluri şi bani

Peste câţiva ani, în 1821, eteriştii pârjolesc Moldova, transformând ceea ce trebuia să fie o revoluţie de tip francmasonic într-o zavistie fără sens. Boierii moldoveni, şi mai ales cei care au proprietăţi în Bucovina, trec graniţa "*cu mare spaimă de eterişti*". Ieşeanul Constantin Drăghici reuşeşte să-şi scape zilele din calea sângeroşilor pseudo-revoluţionari care "*au venit la Dumbrăveni şi Plopeni de au prădat casile boiereşti, şi m-am aşezat în târgul Sucevei*".

Din Iaşi, agentul consular austriac Joseph Raab trimite informaţii superiorilor săi şi astfel se află şi în Bucovina că au intrat turcii în Moldova, zdrobindu-i pe eterişti în bătăliile de la Stînca şi de la Sculeni, pe Prut. "*Turcii se comportă, de la sosirea lor în Iaşi şi până acum, ca iubitori de oameni, plătesc toate, dau măcelarilor şi brutarilor avansuri ca să-şi continue meseria şi menţin bună disciplină militară*" - notează agentul consular.

În Bucovina se află, deja, 155 de familii moldoveneşti bogate, la care românii din provincia anexată nu prea cată cu mare dragoste. "*Cei din ţară, trufaşi "ciocoi", cum li se zice în Bucovina - cutare proprietar mare român, care vine în Bucovina ca un lord şi n-are legături aici decât cu Evrei; n-ar putea dormi în pace dacă ar şti câte blesteme deşteaptă numele său în moşiile ce a moştenit aice -, ai noştri, va să zică, din România iese răpede din tonul corectitudinii, vorbesc ca la dânşii acasă, glumesc prea mult, se laudă grozav, destăinuiesc cu graba inconştienţii partea cea mai rea, - şi este totuşi şi atâta parte bună! - din sufletul lor şi închid astfel şi acea portiţă îngustă ce se găsia pentru dânşii în inima fraţilor lor*" (Nicolae Iorga, *Neamul românesc în Bucovina*, 1905).

Nici funcţionarii imperiali nu se poartă cu mai puţină trufie, unii dintre aceştia dedându-se la abuzuri strigătoare la cer. Numai că

împotriva funcţionarilor incorecţi românul se poate jelui şi, cel mai adesea, i se face dreptate. De pildă, în 1821, decembrie 31, Administraţia Bucovinei răspunde la plângerea localnicilor Simion şi Teodor Pomohaci, Grigorie Chirilă, Ioniţă şi Simion Ţimpău, Teodor Şelvar şi Chifor Gregorian, toţi din Fundu Moldovei. Răzeşii defrişaseră, în urmă cu vreo 50 de ani, Plaiul Mustici până la Gârbe (în dreptul satului Breaza) şi au stăpânit în pace aceste lazuri până când Reczusky, administrator silvic cameral, i-a alungat de aici pe motiv că n-au avut aprobarea necesară pentru lăzuire.

Terenul a fost, apoi, arendat negustorului câmpulungean Roczinsky drept păşune pentru oi în timpul verii.

La jalba răzeşilor din Fundu Moldovei, Administraţia Bucovinei a trimis în cercetare la faţa locului pe comisarul ţinutal Buruian şi, după finalizarea cercetărilor, a hotărât să lase jeluitorilor acele lazuri, interzicând domeniului silvic cameral să-i mai tulbure în posesie.

Măsurile administrative întârzie, iar dreptatea nu se mai arată doar atunci când abuzurile sunt comise de stăpânii de moşii români, fie pentru faptul că autorităţile imperiale se bizuie pe ei, fie din considerentul că, lăsându-i pe români la cheremul îmbogăţiţilor dintre ei, se compromite spiritul naţional, se şubrezeşte românismul.

În 1849, august 10, de pildă, deputaţii satului Stupca (adică un fel de consilieri locali) Petre Ciobanu şi Andrei Jaucă, împreună cu locuitorii din Stupca, trimit jalbă împăratului, jalbă în care arată că în Stupca sunt peste 40 de ţărani fără pământ şi nu au cu ce se hrăni; că Manolache Popovici le-a luat câte două şi trei fălci de pământ; că tot Popovici le-a luat aproape tot imaşul sătesc, iar pe cel care a rămas a aşezat o laie de ţigani, în 40 bordeie, luându-le sătenilor şi o bucată de pământ în ţarină, cu consecinţa că le mor stupcănenilor vitele de foame; că ţăranii sunt opriţi să ia lemne din pădure pentru foc şi alte trebuinţe. Se mai jeluiesc deputaţii săteşti că n-au putut obţine nimic pentru sat, "*ci numai închisori câte o săptămână şi câte 25 beţe în mai multe rânduri au primit de la stăpân, iar deputatul trimis de sat la Cernăuţi cu scrisorile săteşti, trecând prin Stroieşti, a fost prins de Nicolai Popovici* (stăpânul satului), *care l-a maltratat, i-a luat scrisorile şi l-a trimis iar la*

Stupca, luându-l apoi la temniţă împreună cu alţi 46 *de ţărani*". Pentru aceste greutăţi menţionate, pricinuite de cosîngeni de-ai lor, boierii români, ţăranii români din Stupca cer împăratului austriac să le facă dreptate şi să nu mai fie lăsaţi pe mâna boierilor români. "*care i-au mâncat şi i-au muncit ca pe nişte robi*".

Elita românească din Bucovina, şi cea care locuieşte aici, şi cea care a preferat Moldova, dar are întinse moşii în provincia ocupată, s-a dezis definitiv de românism după 13 martie 1787, când Iosif al II-lea a recunoscut, prin patentă, drepturile şi meritele nobiliare ale celor mai bogate familii româneşti, cărora le-a conferit titlul de baron sau de cavaler.

La noi exista, deja, o tradiţie a goanei după titluri nobiliare străine, mai ales poloneze, aşa că şansa înnobilării zgândăre orgolii şi provoacă desprinderea de rădăcini. Boierimea, arendăşimea şi negustorimea se înghesuie la titluri ca muştele la miere. Toată lumea vrea titluri, averi şi trai de nobil, aşa că, pentru a obţine cât mai mult de pe moşiile moştenite, le colonizează intens cu străini, fără să cugete la riscurile viitoare.

Mânăstirile, la rândul lor, deşi li se ruinează edificiile voievodale şi trebuie să vină neamţul Romstorfer să le restaureze, crează sate neromâneşti, arendează satele româneşti cui se întâmplă să dea mai mult şi numai bunul Dumnezeu ştie unde se duc banii.

Arendaşii scot untul din ţăranii români, care nu mai au ocrotitori nici în stăpânii moşiilor, nici în slujitorii altarelor.

În 1784, pe 26 octombrie, Antonii, vechilul Solcăi, întocmeşte însemnare cu veniturile moşiilor mânăstireşte şi îşi freacă mâinile cu evlavioasă încântare. Iazlovăţul, Milişăuţii şi Bădeuţii s-au arendat lui Nicolai, vătaful de Rădăuţi, cu câte 500 lei pe an. Ţibenii s-au arendat "*popei unguresc şi sătenilor lui*" cu 150 lei pe an. Crainiceştii (Grăniceşti) - lui Vasile Popovici, muntele Cocoşul - lui Gheorghe Goian din Siret, muntele Găina a fost vândut lui Ivan Capri, iar pentru muntele Porşăscul, sub care a înfiinţat mânăstirea o slobozenie cu huţuli (Breaza), nu se ştie cine au luat banii. Se strâng, an de an, bani mulţi în sipetul călugăresc şi, cu cât se adună mai muţi bani, cu atât nu se mai găsesc preocupări gospodăreşti,

aşa că, în doar câţiva ani, vechile zugrăveli fac loc varului alb, care este şi ieftin şi nici nu dă multă bătaie de cap la zugrăvit.

La fel se întâmplă peste tot.

Putna arendează moşiile sale unor lipoveni, care vin, întemeiază sate sau le asimilează pe cele în care abia mai pâlpâie sufletul românului.

Voroneţul arendează întreaga vale a Suhăi evreilor Marco din Suceava şi Solomon din gura Humorului, fiind interesată, pe lângă încasarea arendei, şi de vânzarea câtorva vase cu vin mânăstiresc la un preţ exagerat de mare.

Bucovina devine, graţie românilor proprietarilor de moşii, inclusiv mânăstirilor, un conglomerat interetnic. Vin săracii imperiului austriac, ai Galiţiei, ai Ucrainei şi ai Rusiei şi se aşează pe pământ românesc, dar fără să provoace zavistii.

La Breaza, de pildă, bătrânul preotul Alexe Comarniţchi, român care a făcut parte din convoiul care a readus din Polonia moaştele Sfântului Ioan cel Nou, oficiază numai în limba română, în vreme ce copiii învaţă carte în limbile ucraineană şi germană, pentru că satul nu are şi dascăl de limbă românească.

La Bădeuţi, ruşii s-au aşezat în deal, în prelungirea satului românesc din vale. "*Căsătoriile nu ştiu graniţa de limbă fiindcă nici Rutenii nu sunt uniţi* (catolici, adică - n.n.), *ci adevăraţi ortodocşi, care vin la biserica lui Ştefan cel Mare. Mulţi ştiu amândouă graiurile* (...) *Bătrânii nu-şi aduc amite să fi fost altă dată mai mulţi Români şi mai puţini Ruşi laolaltă, ci tot aşa, un neam în deal, altul în vale, smulgându-şi necontenit câte ceva prin nunţile amestecate, crescându-se Ruşi româneşte şi Români ruseşte*" (Nicolae Iorga).

Cât despre statisticile oficiale, întocmite în baza limbii în care se răspundea la chestionar, acestea sunt irelevante. "*Uite domnule, zicea unul, fratele mieu, frate adevărat, de un tată şi de o mamă; el a răspuns ruseşte şi eu moldoveneşte. Aşa s-a întâmplat. Şi pe mine m-a trecut Moldovean, şi pe dânsul Rus*" (Nicolae Iorga).

La Satu Mare trăiau "*Nemţi şi Români. Casele celor dintâiu, mari, încăpătoare, de o gospodărie în care nimic nu lipseşte, au*

înrâurit pe ale sătenilor noştri, cari au avut ce să câştige de la vecini ca aceştia".

Sau un alt tablou din 1904: "*Pe acel deal din stânga se răsfiră satul Poienii, curat românesc, în aceste Ţinuturi care sunt aşa de deplin ale noastre. Totuşi la Racova, sat mic, fără biserică, sunt Ruşi, şi pe un ogor sârguincios deschis împrăştie seminţe de cartofi femei frumoase, roşcovane, cu băsmăli de târg pe cap, şi chiar copii bălani, cari lucrează cu multă înţelepciune. Mai la vale, străbatem satul-model Părteştii-de-sus, care-şi arată în toate inscripţiile şi în firma şcolii "poporale" firea sa neaoşă românească. În dreapta, suită pe deal, e Cacica, de Români, Nemţi şi Ruşi, - cu un început de zidire şcolară a călugărilor francesi, oploşiţi de curând aice*" (Nicolae Iorga).

Vecini sau proprietari ai unei sfori de pământ, oamenii truditori ai Bucovinei s-au înţeles mereu bine între ei, chiar şi după apariţia mişcărilor naţionaliste, ca efect nociv al politicianismului mason, care stârneşte elitele, oferindu-le noi direcţii de parvenire.

Când negustorii de promisiuni, proveniţi din familiile de boieri, arendaşi şi negustori români, şi-au reamintit brusc de popor, pe umerii cărora se puteau căţăra şi pe scaunele de deputaţi vienezi, ţăranii au avut ezitări serioase. Eusebiu Constantinovici, ţăran din Pojorîta, a răspuns propunerilor de a activa într-o formaţiune politică naţională românescă: "*Ne vom scrie ca membri pe un an, doi sau trei, să vedem numai cum vor merge treburile, căci noi nu cunoaştem pe nici unul din domnii aceştia. Le pasă lor de binele nostru în adevăr?*" (Ioan Cocuz, Valeriu Branişte - *În slujba Bucovinei, în slujba neamului românesc*).

Noii politicieni "*naţionalişti români*" provin din mai vechea şi mai noua nobilime moldovenească, înnobilată sau nu de austrieci, dar umblând cu limba scoasă după o particulă de *baron* sau de *cavaler* pe care să şi-o atârne de nume. Naţionalismul lor vorbit vine în totală contradicţie cu practica de cea mai autentică sorginte antinaţională. Vorba onestului istoric şi martor al vremii Ioan Nistor: "*Incontestabil e, iarăşi, că boierii moldoveni erau lacumi după forţe fisice străine ce le colonisau pe moşiile lor - precum sunt unii*

încă şi astăzi (1905 - n.n.) *lacumi după forţe străine; se vede că boierii noştri români încă tot n-au învăţat minte - şi ştim că ei* (boierii români) *trimiteau chiar emisari să aducă litvă străină, ca să le fie muncitoare pe moşie, care moşie altfel nu se putea lucra. Acest lucru se făcea cu mult înainte de anexare, s-au făcut şi mai apoi, ca de exemplu la 1848 mai ales, se face, precum am zis, dar cu părere de rău, încă şi astăzi* (1905). *Boierul vechi, în mare parte şi cel nou, puse deci şi în acest chip câteva seminţe din care au răsărit greutăţile cu care azi se luptă poporul român*".

Ei bine, tocmai feciorii acestor boieri şi arendaşi, care continuau să colonizeze cu sârg Bucovina, deveniseră trâmbiţaşii ocazionali ai naţionalismului, cunoscut fiind faptul că românul are o slăbiciune la căinare şi, dacă-l caini pentru răul pe care chiar tu i l-ai făcut, atunci îţi iartă vina şi te ajută să te deputăţeşti şi la Viena, şi la Bucureşti.

Prin sate, românii autohtoni, rutenii, huţulii, polonii, nemţii, ungurii şi românii ardeleni îşi vedeau de ale lor, insensibili la zarva otrăvită a naţionalismelor. Oamenii munceau, iubeau şi se căsătoreau pentru a-şi împlini dragostea, dragostea neavând graniţe lingvistice şi etnice, cum declara Nicolae Iorga. La drept vorbind, nici truda nu are graniţe lingvistice şi etnice.

Presimţind parcă efectele nocive ale politicianismului, lipovenii din Climăuţi şi Fîntîna Albă (coloni ai mânăstirii Putna) au refuzat, încă din 13 iunie 1848, joaca de-a democraţia, declarându-se împotriva alegerilor şi nedelegând electori pentru circumscripţia electorală Rădăuţi.

Noi, împotriva noastră

Etnicii slavi de prin sate, ca şi românii, au preferat să se ţină departe de vânzoleala naţionalistă, de cuminţenia lor profitând, după anul 1870, pe lângă câţiva evrei, boieri şi intelectuali români.

Profesorul evreu de limba ruteană Samuel Stoker îşi modifică numele în Stocki şi, din inima Galiţiei, începe să trâmbiţeze un naţionalism slav atroce, devenind vocea sonoră a *"răzeşimii ruseşti"*.

Românii cu obraz subţire n-au ratat nici ei ocazia de a se afirma politiceşte.

Urmaşul Cantemireştilor, de pildă, devenit tribun galiţian, îşi începe toate discursurile rostind fălos sintagma *"Me Rusniake"* (Noi, rusnacii).

Descendentul boierilor Tăutul, popa din Gavrileşti, îşi scrie numele *"Teutu"* şi refuză să oficieze slujbe în româneşte.

Pihul, urmaşul unui neam boieresc din vremea lui Ştefan cel Mare, se metamorfozează în Pihuleac şi ajunge deputat al rutenilor la Viena.

Coco Wassilko, urmaşul altei familii boiereşti din Moldova, care nu ştie nici româneşte, nici ruseşte, strigă în Parlamentul din Viena: *"Bucovina e o ţară slavă, istoria ei e o istorie slavă"*.

Tatăl acestui *"naţionalist rutean"*, boierul Nicolae Vasilco, a lăcrimat, în aceeaşi sală a parlamentului vienez, când a auzit de victoriile armatelor române asupra turcilor, la 1877, şi s-a bătut, începând cu anul 1869, pentru drepturile românilor bucovineni. Fiul, însă, dornic şi el de deputăţie, s-a prezentat în faţa naţionaliştilor ruteni şi le-a zis în singura limbă pe care o cunoştea, germana: *"Nu-mi cereţi descendenţa, nu-mi cereţi trecutul, eu esist şi sunt de 34 ani, purtat de încrederea a 3 milioane şi jumătate de Ruteni şi cu aceasta aveţi a conta"*.

S-a ajuns, care va să zică, la viitorul pe care l-a întrezărit şi de

care s-a temut generalul-maior Enzenberg. Austriecii au ştiut că, dacă vor accepta slavizarea Bucovinei, vor legitima, în viitor, pretenţiile teritoriale ale Ţarului rus.

După ocuparea Bucovinei, imperialii s-au străduit să consolideze românismul şi să transforme, eventual, întreaga intelectualitate moldovenească în filo-austrieci.

Motivele lor nu aveau legătură cu noi. Motivele lor ţineau de interesele imperiale, interese care vizau ca, într-un viitor nu prea îndepărtat, graniţa imperială să fie trasată dacă nu pe Nistru, măcar pe Prut. În consecinţă, pe 29 aprilie 1786, Împăratul Josef al II-lea aprobă, dacă nu cumva şi concepe, *Planul regulilor bisericeşti*, în care prevedea înfiinţarea a 6 şcoli naţionale pentru limba moldovenească, pe lângă cele deja existente în Cernăuţi, Siret şi Suceava, urmând să se înfiinţeze şcoli româneşti la Zastavna, în graniţa polonă, la Cîmpulung Moldovenească şi la Vaşcanţi.

Conform aceluiaşi plan, şcolile normale din Cernăuţi şi Suceava trebuiau să devină modele pentru toate şcolile din district. Se prevedea, pentru viitor, şi crearea unui liceu, *"care ar face o bună impresie asupra locuitorilor ţării şi chiar mai mult, asupra Moldovenilor vecini"*, sperându-se că *"tinerimea moldovenească va trece în Bucovina la învăţătură"*.

Se vede treaba că bieţii austrieci nu cunoşteau deloc firea răzbătătoare a românului elitist, care cu răbdarea trece marea, preferă fuga ruşinoasă, dar sănătoasă, şi capul plecat pe care sabia nu-l taie.

Enzenberg a visat să stăvilească puhoiul colonilor slavi, dar boierii români şi mânăstirile proprietare de moşii i-au dat cu tifla, spulberându-i visul.

La drept vorbind, nici n-a fost rău că au venit, aici, atâtea neamuri. Am învăţat unii de la alţii, am împrumutat deprinderi şi obiceiuri bune.

Ca şi visele lui Enzenberg, nici planul Împăratului de a-i şcoli pe copiii românilor nu dă fructele preconizate, pentru că şcoliţii, cum ajung dascăli, uită că au fost români, uită limba română şi se transformă în dascăli de limbă ruteanească, în inteligenţă ruteană şi

Sângele nu are etnie

Spuneam, iar spusele mi le confirmă fiecare document care marchează istoria satelor din această parte de ţară, că nimeni nu poate şti ce sânge duce în vene şi că nici nu contează asta. Sângele nu are etnie, sângele este răsufletul lui Dumnezeu asupra fiinţelor care suntem, fiinţe predestinate libertăţii, dar care n-au ştiut, nu ştiu şi nu vor şti niciodată să-şi trăiască darul divin numit libertate.

Ar fi de dorit ca măcar în viitor să nu ne mai lăsăm orbiţi de otrava naţionalismului.

În fond, toţi cei care locuim într-un loc sau altul pe pământ suntem oameni.

Patria fiecăruia este limba în care se naşte.

Patria mea este limba română, cum m-a încredinţat Nichita Stănescu, cel născut dintr-un român şi o rusoaică în patria limbii române.

Patria mea nu urăşte, nu pizmuieşte, patria mea - limba şi spiritualitatea română - este doar un alt univers spre care poate căta cu interes şi trăitorul altei limbi, care vrea să-şi îmbogăţească sufletul şi mintea.

În patria mea, în limba română, convieţuiesc exemplar Eminescu, Shakespeare, Şevcenko, Baudelaire, Goethe, Esenin, Mickiewicw, Rilke, Petofi, în patria mea - limba română - spiritul fiecărui neam de pe pământ încape şi există sublim.

La fel se întâmplă în toate patriile, adică în toate limbile.

Şi-atunci, pentru ce ne-am duşmăni noi, cei care asudăm pe aceeaşi brazdă, blestemându-l, fiecare în limba lui, pe stăpânul moşiei, care aşteaptă răbdător să-i depunem spicele în poală? Duşmănindu-ne, devenim şi noi asemeni brazdei, proprietatea unui bicisnic oarecare, lacom să ne soarbă sudoarea şi sângele, schimbându-şi felul de a vorbi, de a gândi şi de a incita la ură,

după cum se aşează tulburările vremilor.

Adevărul este că inşii aceia care s-au descurcat în viaţă şi care s-au căţărat şi prin paginile cărţilor de istorie n-au identitate. Samuel Stoker nu-i evreu, Wassilko nu-i român sau rutean, Capri nu-i armean şi aşa mai departe. Ei n-au identitate etnică, ei fac afaceri şi cu sentimentul naţional, şi cu ura naţionalistă.

Ei sunt, asemeni tuturor doctrinarzilor, adevăraţii răuvoitori, pe care trebuie să-i uităm, pentru că doar dincolo de uitare nu mai există nimic. Iar cărţile de istorie, toate cărţile de istorie ale tuturor neamurilor pământeşti, condamnă la uitare doar pe cei mulţi, înveşnicindu-i pe iude.

Cărţile de istorie mută ura celor care fac afaceri cu sentimente omeneşti dintr-un veac în celălalt.

Eu nu vreau să învăţ să urăsc prin istorie, din cauza asta scriu rândurile acestea care nu vor conveni şi care nici mie nu-mi convin. În definitiv, mă doare să văd că, de la Muşatini, până la Cuza şi în permanenţă după aceea, noi, românii, n-am mai avut eroi. Adică iubitori de neam, pe care să-i crucifice neamul lor, iar iei să-l mântuiască, asumându-şi păcatele tuturor, după pilda bunului Iisus.

Mă doare că Biserica sub aura căreia m-am născut şi, de aceea, o numesc a strămoşilor mei a devenit mai pământească în interese decât pământenii şi că nu mai ridică altare în suflet, ci la fiecare colţ de stradă.

Mă doare că nu ne mai identificăm sufleteşte cu toţi cei care s-au irosit străduindu-se să ne iniţieze în a trăi sublim în patria numită limba şi spiritualitatea românească.

Mă dor minciunile prezentului, şi mă dor numele falşilor eroi de pe plăcuţele de identitate ale străzilor.

De pildă, numele generalului Iacob Zadik, cel pe care istoricii îl cinstesc drept întâiul ostaş român care a păşit, eliberator, pe brazdele tragicei Bucovina.

Iacob Zadik era, în 1918, comandantul Diviziei a 8-a a Armatei Române de la Botoşani Este de presupus că, în Războiul Sfânt al Reîntregirii Neamului, s-a comportat exemplar, deci merită recunoştinţa urmaşilor.

Numai că recunoştinţa aceasta trebuie să privească faptele lui, nu faptele altuia.

Există, de altfel, o mulţime de falşi unionişti, cinstiţi pe nedrept, tot aşa cum există o mulţime de bătrâni astăzi, cinstiţi ca veterani de război, deşi, vorba veteranului Ştefan Papuc din Lisaura, pe ăştia i-a văzut, la plecare pe front, umblând în cămăşi verzi prin gările din Iţcani şi Burdujeni, urmând să-i regăsească, tot acolo, şi după încheierea păcii, dar de data asta îmbrăcaţi în cămăşi roşii. Şi, bineînţeles, nu cei care şi-au vărsat sângele pentru ţară, au fost recompensaţi, în vreme de pace, cu pământuri, funcţii şi onoruri, ci tot şmecheraşii aceia care schimbau culoarea cămăşilor după limbile ceasornicului.

În Suceava, există o stradă care se numeşte "6 noiembrie", dar puţină lume ştie din ce pricină. Ba au mai fost şi unii care au cerut edililor să modifice numele străzii care, după mintea lor, ar aminti de revoluţia bolşevică din 1918.

Povestea zilei de 6 noiembrie 1918 a fost spusă românilor de Anton Ionescu, în "*Gazeta bucovinenilor*", în zilele de pace în care o altă stradă din Suceava primea numele generalului Iacob Zadik, în loc să-l primească pe cel al lui Anton Ionescu.

În noiembrie 1918, Anton Ionescu era comandantul companiei de grăniceri Burdujeni, cu pichete grănicereşti la Burdujeni, Vereşti şi Buneşti.

Ca martor, şi nu numai atât, al evenimentelor de atunci, el povesteşte:

"Cu câteva zile înainte de prăbuşirea Austriei, deşi eram în bune raporturi cu autorităţile vecine din Suceava, ni s-a interzis trecerea în Bucovina. Jurnalele nu le mai puteam primi. Acum a intrat în funcţie serviciul de informaţiuni.

Tânărul bucovinean AUREL HUTU, azi avocat la Cîmpulung Moldovenesc, ne-a fost de mare folos. Graţie cunoştinţelor şi legăturilor lui şi datorită unor refugiaţi, se mai putea afla ce se întâmplă dincolo de frontieră.

Frontiera era însă slab păzită.

În civil, eu, personal, treceam zilnic la Suceava printre pichete şi aveam convorbiri cu domnii doctor TEOFIL LUPU şi profesor EUSEBIU POPOVICI.

Zarvă mare.

Trupele îşi făceau bagajele.

Depozitele de materiale se vindeau clandestin.

Se desena o lichidare.

Natural că toate acestea făceau obiectul unor rapoarte cifrate.

În dimineaţa de 23 octombrie, stil vechi (5 noiembrie - stil nou), *venind la companie, mi s-a raportat că-n timpul nopţii sentinela austriacă, punându-şi capela în vârful baionetei, a început s-o fluture, adresându-se camaradului român de la podul despărţitor de frontieră, care, din veselia şi mimica făcută, a înţeles că aceşti soldaţi austrieci exercită "sloboda", pe care ai noştri o mai văzuseră la "tovarăşii" noştri ruşi.*

Într-adevăr, frontiera nu mai era de fel păzită.

Singuri jandarmii austrieci rămăseseră la posturile lor.

Populaţia din Iţcani şi Suceava trecea printr-o mare nelinişte.

Postul de jandarmi era neputincios pentru menţinerea ordinii.

Populaţia avea nevoie de ocrotire, întrucât jefuitorii începuseseră a se deda la prădăciuni. Trebuia profitat de această ocaziune pentru a intra în Bucovina.

Dar cum?

Între România şi Austria se încheiase pacea de la Bucureşti, aşa că o trecere în Bucovina ar fi fost privită ca o încălcare de teritoriu, un "causus belli", pe care nu eram autorizat a-l provoca.

Dar, totuşi, simţeam că a sosit momentul să trecem în Bucovina.

În starea nervoasă şi neliniştitoare din preajma frontierei, am lăsat jandarmeriei să înţeleagă că pot interveni, dar să-mi facă o adresă scrisă semnată de căpitanul Kucinski, comandantul jandarmeriei din Suceava. Acesta, din scrupule uşor de înţeles, n-a făcut nici o adresă, dar ar fi autorizat postul din Iţcani să ceară el în scris sprijinul grănicerilor români de la Burdujeni. Această adresă mi-a fost suficientă să fiu acoperit în cele ce urmăream. Raportând comandantului la Iaşi de cele petrecute şi cerând autorizaţia de a trece în Bucovina, m-am adresat telefonic domnului general Zadik,

comandantul Diviziei a 8-a de la Botoşani, sub ale cărei ordine operative eram şi, raportându-i pe la ora 7 seara toate evenimentele zilei, îi solicitam autorizarea să trec la Suceava.

Situaţia nu era aşa uşoară.

Guvernul român nu făcuse declaraţia de război Austro-Ungariei şi nici o instrucţiune cred că nu primise, aşa că nu-mi putea da un ordin categoric de a intra, dar am dedus că, după modul în care îmi acopeream operativ, în cel mai rău caz să fie privită ca un răspuns la un sprijin solicitat.

Compania de grăniceri Burdujeni avea trei plutoane: Burdujeni, Vereşti şi Buneşti. Trecerea în Bucovina trebuia efectuată chiar în cursul nopţii. Cum plutoanele nu erau informate de intenţiunile mele, iar oamenii plutoanelor împrăştiaţi pe pietrele de frontieră, trebuiau luate măsuri repezi ca oamenii să fie adunaţi de pe frontieră şi să treacă în Bucovina pe neaşteptate.

Luând măsurile necesare la plutonul de reşedinţă, trebuia să mă transport la Vereşti, de unde numai aşa aşi fi putut vorbi la telefon cu Fălticeni-Buneşti. Pentru ordine scrise nu mai era timpul necesar, iar ordine telefonice trebuiau date de mine personal.

Cum te transporţi mai repede la Vereşti, 17 km dus?

M-am adresat şefului staţiei Burdujeni, răposatul GEOROCEANU, care-n patriotismul său a înţeles că regulamentele nu-şi au aplicaţie când e vorba de interese grabnice, aşa că mi-a pus la dispoziţie o locomotivă.

La Vereşti, dând ordine telefonice locotenentului ALEXANDRESCU de la Buneşti şi locotenentului BORŞ GHEORGHE de la Vereşti, care era lângă mine, ca plutoanele respective, în dimineaţa zilei de 24 octombrie stil vechi (6 noiembrie - stil nou), *să intre în Suceava, fiecare pe câte o şosea în direcţia respectivă.*

Înapoiat la Burdujeni, supraveghez personal executarea şi-mi pregătesc o "ordonanţă" ce trebuia adresată populaţiei bucovinene şi pe care, în prealabil, trebuia să o supun atenţiei domnului profesor EUSEBIE POPOVICI, care luase conducerea Primăriei Suceava.

Lăsând în pichete câte 2 soldaţi pentru pază, plutonul din

Burdujeni avea gata echipaţi de război pe locotenentul CHIUJDEA I., plutonier RĂDUCAN şi 48 grade inferioare.

Era spre ziuă, întuneric însă, plutonul încolonat, cu o patrulă ce-l preceda, trecea frontiera şi se îndrepta, urcând pe drumul Iţcanilor, spre Suceava.

Peste sentimentul răspunderii, ne copleşise un sentiment de măreţie că ne-a fost dat să păşim noi, grănicerii, cei dintâi în cetatea lui Ştefan cel Mare şi sentimentul datoriei că ne este dat nouă să marcăm repararea actului de nedreptate făcut de turci în 1777, când au cedat Bucovina Austriei, decapitând pe Grigore Ghica Vodă".

Anton Ionescu, locotenenţii Alexandrescu, Borş şi Chiujdea, plutonierul Răducan şi cei vreo sută şi cincizeci de grăniceri români care şi-au asumat riscul de a repara o uriaşă nedreptate istorică au fost uitaţi de istorie, pentru a face loc, oarecum şi pentru unele perioade de timp, generalului Zadik, cel care n-a prea avut de-a face cu evenimentul.

Istoria a fost la fel de nedreaptă şi cu tânărul bucovinean AUREL HUTU, şi cu doctorul TEOFIL LUPU, cu profesorul EUSEBIE POPOVICI şi cu şeful de gară GEOROCEANU, adică alţi patru români care au riscat totul în numele unui ideal naţional.

Risipite prin pagini deja uitate (de pildă, "BUCOVINA / 1774-1914", de Dr.Aurel MORARIU), alte fapte şi alte nume converg spre simbolistica suficient de condamnabilă a eroului necunoscut, adică a jertfei uitate, minimalizate, deşi "*cu adevărat mare şi sângeroasă a fost jertfirea Bucovinei*" pentru împlinirea idealului naţional. De pildă, numele învăţătorilor Nicolae SABIN (Zahareşti), Vasile BULIGA (Arbore) şi Corneliu VELEHORSCHI (Drăgoieşti), băgaţi în temniţe, pe 19 iulie 1914, pentru sentimentele proromâneşti, denunţate de nişte evrei cernăuţeni. Sau numele preotului rădăuţean Alexandru LANIVSCHI, dus în lanţuri, alături de un criminal ţigan, de la Rădăuţi la Suceava, apoi la Dorna, lovit şi scuipat, pe drum, de toţi "*patrioţii imperiali*". Sau numele preotului român RUDEICIUC din Dracineţ, arestat împreună cu întreaga-i familie şi condamnat la moarte prin spânzurătoare, dar salvat în

ultima clipă de intrarea armatei ţariste în Cernăuţi. Sau numele preotului Dimitrie ZOPA din Cernăuţi, sau al profesorului Vasile LIŢU din Dorna, sau al învăţătorului BORDEIAN din Ciudei şi al învăţătorului Ioan BOŞNEAG, toţi încarceraţi în hrubele mucede ale închisorii de la Munkacz. Sau numele preotului Constantin VLAD din Nepolocăuţi, care ar fi fost ucis, la Dărmăneşti, de membrii escortei, dacă nu intervenea şeful de gară Vasile CALMUŢCHI la concipistul de poliţie Herzog. Sau numele preotului Cristofor ILIUŢ şi al primarul LEUŞTEAN din Fundu Moldovei, sau numele ţăranului DÂRDĂ din Boian, spânzurat de austrieci de streaşina propriei lui case, sau numele atâtor şi atâtor alţi români care au riscat totul în numele identităţii naţionale şi pe care nu-i pomenesc nici măcar martorii vremii.

Ca să nu mai vorbim de istorie, care-şi ignoră cu încrâncenare adevăraţii eroi, în paginile ei urmând să se lăfăiască inşi asemeni lui Aurel Onciul, care n-au avut popor şi, de aceea, au izbândit în politică.

Francmasonii - ca făuritori de istorie

Cărţile de istorie ale românilor ignoră o forţă cel puţin egală cu cea clericală, adică Ordinul Masonic Român, care număra cel puţin 261 de loji, în care au activat nume mari ale culturii române, militari, moşieri, cler, voievozi, ba chiar şi un rege.

În ultimii zece ani, masoneria a scos la lumină câteva din tainele sale şi mai ales pe cele care o pot legitima drept forţă progresistă, de care nimeni nu ar trebui să se teamă.

Un adversar declarat al masoneriei a fost Eminescu, cel care era de părere că o naţie poate prospera doar dacă fiecare cetăţean îşi va face datoria, beneficiile urmând să vină pe cale de consecinţă. Marele nostru poet rostea, de fapt, un principiu al politicii Partidului Conservator, dar care principiu, precum toate zicerile cu chichirez, se regăseşte în mai toate doctrinele politice moderne sau nu.

La nivel de principii, adică de vorbe de clacă, masonii au o imaginaţie care atinge perfecţiunea.

Codul masonic, descoperit într-un manuscris al generalului Gheorghe Pangrati şi reprodus, în cartea "*Ordinul Masonic Român*", de Horia Nestorescu Bălceşti, proclamă cât se poate de ademenitor pentru o inteligenţă mobilă:

"1. *Adoră pe Marele Arhitect al Universului.*

2. *Iubeşte pe aproapele tău. Fă bine. Fii caritabil.*

3. *Nu face rău.*

4. *Lasă oamenii să vorbească.*

5. *Nu face altcuiva ceea ce ţie nu-ţi place.*

6. *Ţine-ţi sufletul curat pentru a putea apare cu demnitate înaintea Marelui Arhitect care este Dumnezeu.*

7. *Iubeşte pe cei buni. Plânge pe cei slabi. Fugi de cei răi. Dar nu urâ pe nimeni.*

8. *Vorbeşte cumpătat cu cei mari, înţelepţeşte cu cei egali, sincer*

cu amicii, dulce cu cei mici, blând cu cei săraci.

9. *Nu linguşi pe fratele tău căci îl trădezi.*

10. *Dacă fratele tău te linguşeşte păzeşte-te să nu te corupă.*

11. *Dacă Marele Arhitect îţi dă un fiu mulţumeşte-i, dar tremură pentru depozitul ce ţi s-a încredinţat.*

12. *Fă pe acest copil imaginea demnităţii.*

13. *Fă-l ca până la 10 ani să se teamă, până la 20 să iubească şi până la moarte să respecte.*

14. *Fă copilul drept şi luminat, decât frivol şi elegant.*

15. *Fă-l om onest, decât dibaci.*

16. *Gândeşte-te a-i da bune principii, decât maniere elegante.*

17. *Citeşte şi profită; vezi şi imită; reflectează şi luminează.*

18. *Fă totul spre folosul fraţilor tăi căci atunci lucrezi pentru tine însuţi.*

19. *Ascultă totdeauna vocea conştiinţei.*

20. *Fii părintele săracilor. Fiecare suspin ce asprimea ta îl va provoca va adăuga numărul blestemelor cari vor cădea pe cugetul tău.*

21. *Respectează străinul călător; ajută-l. Persoana lui să fie sfântă pentru tine.*

22. *Evită gâlceava; evită insulta.*

23. *Fii totdeauna raţional.*

24. *Respectează femeile, nu abuza de slăbiciunea lor şi mori mai bine decât să te dezonorezi.*

25. *Dacă roşeşti de profesiunea ta eşti orgolios.*

26. *Gândeşte-te că nu poziţia te onorează, doar chipul cum o exerciţi.*

27. *Fii mulţumit în tot locul, de tot şi de toate.*

28. *Bucură-te văzând dreptate. Mâhneşte-te când vezi nedreptatea. Suferă fără a te plânge.*

29. *Nu judeca cu uşurinţă faptele oamenilor.*

30. *Nu blama deloc.*

31. *Laudă încă mai puţin.*

32. *Marele Arhitect sondează şi apreciază faptele noastre*".

Principiile acestea, indiscutabil superbe, nu aduc nimic nou în

istorie, pentru că masonii sunt primii care le încalcă, ori de câte ori au interesul să o facă. Ele îşi au rădăcina în creştinismul originar şi, datorită serioasei încărcături de umanism, se bucură de trecere la intelectuali, care, judecându-i pe alţii după felul lor de a fi, nu sesizează că, aderând la masonerie, se înregimentează într-o mişcare secretă plină de paradoxuri, consecventă doar în lupta pentru desfiinţarea bisericilor tradiţionale, pe care vor să le înlocuiască cu o biserică universală, aflată sub controlul lor absolut.

Lojile masonice solidarizau reprezentanţi ai tuturor etniilor, dar inventează naţionalismul şi politicul drept mijloace de a răzbi spre putere. Lojile masonice pun la cale lovituri de stat, răscoale şi revoluţii, clatină imperiile, preiau puterea ici-colo, dar, în ciuda "principiilor" declarate, manifestă un dispreţ suveran faţă de popoare, pe care intenţionează să le disciplinizeze, dar nu să le şi elibereze de tirani.

Preceptele francmasoneriei moderne, deci o altă formulă de manipulare a maselor, au fost publicate în 1875, în paginile revistei masonice "*Mistria*". Cred că este necesar să le luăm în discuţie, înainte de a trece printr-un scurt "istoric" masonic, înainte de a vedea în ce mod a influenţat masoneria română viaţa de zi cu zi a bucovinenilor.

"*Preceptele francmasoneriei moderne*

1. *Fii drept, căci echitatea este sprijinul geniului uman.*

2. *Fii bun, căci bunătatea încantează toate inimile.*

3. *Fii indulgent, căci şi tu eşti slab şi trăieşti cu fiinţe tot atât de slabe ca şi tine.*

4. *Fii blând, căci blândeţea atrage afecţiunea.*

5. *Fii recunoscător, căci recunoştinţa alimentează şi nutreşte bunătatea.*

6. *Fii modest, căci orgoliul revoltă fiinţele aprinse de ele însele.*

7. *Iartă injuriile, căci răzbunarea eternizează ura.*

8. *Fă bine celui ce te-a ultragiat, spre a te arăta mai mare decât el şi spre a-ţi face dintr-însul un amic.*

9. *Fii temperat, cast, căci voluptatea, intemperanţa, excesele îţi distrug fiinţa şi te fac a fi dispreţuit.*

10. *Fii cetăţean bun, căci Patria ta este necesară siguranţei plăcerilor şi fericirii tale. Fii fidel şi supus autorităţii legale.*

11. *Apără Patria ta, căci ea te face fericit şi în ea stau toate legăturile, toate fiinţele scumpe inimii tale, dar nu uita niciodată umanitatea şi drepturile sale.*

12. *Nu suferi ca Patria ta, această mumă comună ţie şi concetăţenilor tăi, să fie pe nedrept oprimată, căci atunci ea n-ar mai fi pentru tine decât o Ghehence* (gheenă, iad, infern). *Dacă patria ta îţi refuză fericirea, dacă ea suferă ca să fii oprimat, depărtează-te de ea în tăcere, dar nu o tulbura niciodată, suportă adversitatea cu resignaţiune*".

Pentru început, să reţinem îndemnurile referitoare la Patrie: "*Fii fidel şi supus autorităţii legale*" şi "*Dacă patria ta îţi refuză fericirea, dacă ea suferă ca să fii oprimat, depărtează-te de ea în tăcere, dar nu o tulbura niciodată, suportă adversitatea cu resignaţiune*". Vom vedea că masonii n-au respectat niciodată aceste două precepte, ei fiind organizatorii şi conducătorii loviturilor de stat, răscoalelor şi revoluţiilor.

Ceea ce nu le imput.

Le imput doar demagogia, adică prăpastia dintre vorbă şi faptă.

Pe plan mondial, francmasoneria modernă s-a constituit în 1717, la Londra, prin înfiinţarea Marei Loje "*United Grand Lodge of England*", a cărei Constituţie, elaborată de James Anderson, a fost aprobată în ziua de 17 ianuarie 1723.

În România, bazele francmasoneriei sunt puse de fostul secretar al lui Constantin Brâncoveanu (1688-1714), Anton Maria del Chiaro, care revine în ţară în 1733.

Del Chiaro va înfiinţa, la Galaţi, loja "*Loggia di Galazzi*".

Primii proprietari de pământuri în Bucovina care aderă la francmasonerie, devenind venerabili ai lojii "*Moldova*" din Iaşi, sunt Vasile Balş (în 1740), Iordache Dulgheru (în 1741), Iorache Cantacuzino (în 1742) şi Sandu Sturza (1743), lor adăugându-li-se, în 1756, ca "frate", un alt proprietar bucovinean, marele sulger Leinţa, din neamul Lenţeştilor.

Aderarea marilor boieri bucovineni la "principiile" şi "preceptele" atât de "iluministe" şi de "umanitare" ale francmasonilor n-au adus nici o îmbunătăţire a vieţii iobagilor de pe moşiile lor personale, dovadă că bunătatea, mila, fraternitatea, dreptatea şi indulgenţa trâmbiţate nu se şi practicau.

În 1774, intră în Loja "*Moldova*" şi Iordache Balş, alt mare proprietar de moşii bucovinene, ba chiar şi tragicul voievod Grigore Ghica. Loja are medalie francmasonică proprie, cu inscripţia "*Calcum album adiecerunt maiores*" (Strămoşii au mărit piatra albă) şi cu deviza "*Virtute et sapientia*".

În 1776, printre numele sonore ale Lojei "*Moldova*" se află cele ale episcopului Leon al Huşilor, al lui Ion Cantacuzino, Iordache Balş, Matei Cantacuzino, Ilie Catargi, Neculai Balş, şi al lui Ion Cuza (bunicul Domnitorului), care sfârşeşte sub securea călăului, împreună cu masonul Manolache Bogdan, după ce eşuaseră într-o tentativă de a-l înlătura de la domnie pe Constantin Moruzi.

Vasile Balş, cel care avea să fie primul guvernator al Bucovinei, ca mason - nu ca român, şi concepist imperial cu un salariu anual cât beneficiile produse de zece moşii bune, unul dintre cei mai mari proprietari de pământuri din Moldova, ar fi avut posibilitatea să pună în practică principiile francmasonice. Istoricul Mihai Iacobescu, analizându-i memoriul adresat Împăratului în 1780, scrie: "*Limitele gândirii lui Balş, specifice iluminiştilor din aceeaşi tagmă a boierilor, se întrevăd mai cu seamă în subcapitolul* Despre ţărănime: "Ţăranii, *scrie Balş*, formează în Bucovina un popor leneş, mincinos, ostil stăpânilor lor", *un popor* "deprins a-şi face treaba la stăpân fie cu înjurături, fie cu bătăi". *Locuinţele lor* "sunt colibe împrăştiate ici-colo, în majoritate fără grădină, fără curte, fără fântână". *Ţăranii* "seamănă de-abia atât cât să-i ajungă până la anul următor". *Când se vede nedreptăţit, el îşi ia vitele şi fuge în Moldova* (procedează, deci, după îndemnul din al 12-lea precept francmasonic! - n.I.D.), *unde domnul* "îi lasă să colinde de la un loc la altul", *cu condiţia* "să-i plătească dările". *Pentru remedierea acestei stări de lucruri, Balş propune:* "pământul ar trebui împărţit ţăranilor" - *numai astfel s-ar ajunge la o agricultură* "înfloritoare". *Apoi statul trebuie să-l oblige pe ţăran să-şi facă o locuinţă*

corespunzătoare şi grajduri pentru vite. Statul ar mai trebui, zice Balş, să "întemeieze colonii, care, organizate cu pricepere, ar servi ca model ţăranului localnic". *Toate proprietăţile trebuiesc marcate prin* "pietre de hotar", *fapt care să ducă la lichidarea numărului insuportabil de mare de procese*".

Vasile Balş era unul dintre cei mai mari latifundiari din Moldova. Nimeni nu-l împiedica să-i împroprietărească pe ţăranii din satele sale, astfel ca, încetul cu încetul, ei să-şi poată construi case frumoase şi grajduri pentru animale.

Ţăranii nu aveau nevoie de exemple de la coloni (germani sau slavi). Bunăstarea se învaţă uşor, cu condiţia ca stăpânul moşiei, în slujba căruia munceşti fără tragere de inimă, mereu ameninţat "*fie cu înjurături, fie cu bătăi*", să te lase să-ţi mai tragi sufletul şi să poţi trudi pentru binele familiei tale, nu numai pentru binele "fratelui" călugăr sau francmason.

În practică, între călugărime şi francmasonerie nu exista nici o diferenţă, şi unii, şi ceilalţi dorindu-şi avere şi putere.

Când Balş vorbeşte despre împărţirea pământului ţăranilor, nu se referă la moşiile boiereşti, ci la cele mânăstireşti, în dauna cărora luptă pentru înfiinţarea fondului religionar.

Masonii aveau interesele lor clare şi precise. Pentru atingerea lor, dar şi ca măsură de protecţie, nu ezitau să atragă în "*frăţii*", cu grade inferioare, capete încoronate, cler, militari.

Răscoala din 1784, a lui "Horea, Cloşca şi Crişan", numită de masoni "revoluţie", "*nu a fost străină de spiritul şi sprijinul francmasoneriei. În decurs de numai* 5 *ani* (1779-1784), *Vasile Nicula zis Horea din Albac va fi primit, la Viena, de* 3 *ori de împăratul Iosif al-*II*-lea*" ("*Ordinul Masonic Român*", de Horia Nestorescu-Bălceşti). Horea, ca şi domnul Moldovei Alexandru Mavrocordat, ca şi contele Gyulay din Zalău sau baronul Samuel Brukenthal (fost guvernator al Transilvaniei şi consilier intim al Mariei Tereza) făcea parte din loja vieneză *Zu den drei Adler* (Cele trei acvile) şi a atras furia neiertătoare a "fraţilor" masoni în clipa în care răscoala i-a scăpat din mână. Supărat foarte, baronul Brukenthal contribuie decisiv la "*înăbuşirea revoluţiei*" şi la martirizarea

conducătorilor ei, dar rămâne în istorie ca întemeietor al muzeului şi al bibliotecii din Sibiu.

În anul următor, la Paris, masonul Jacques Pierre de Warville Brissot scrie o carte elogioasă despre Horea, lucrarea fiind considerată, în 1935, de către Michael Auner drept "*cel mai hotărât şi mai limpede strigăt de protest, ridicat în numele libertăţii şi suveranităţii poporului, la adresa lumii care a strivit sub călcâiul ei pe Horea şi, în acelaşi timp, cel mai înalt omagiu contemporan depus pe mormântul lui*".

Dincolo de prăpastia dintre vorbă şi faptă, dincolo de ignorarea celor mulţi - caracteristică a mai tuturor conducătorilor, francmasoneria, inclusiv cea română, a contribuit la modernizarea societăţii.

Ioan Cantacuzino, stăpân al mai multor sate bucovinene, eleborează, în 1790, proiectul unei "*republici aristo-democratice*", ideea fiind preluată şi susţinută, mai târziu, de marele boier Dimitrie Sturza, care descinde dintr-un vechi neam de răzeşi bucovineni.

În 1796, voievodul Mihail Şutu intră în masonerie, fiind, vreme de un an, venerabilul lojii din Iaşi. Doi ani mai târziu, în 1796, devine şi el venerabil al aceleeaşi loje, pentru ca în anul următor să devină venerabilul unei loje valahe, primind domnia Ţării Româneşti.

În 1812, venerabil al lojei "*Moldova*" devine beizadea Dimitrie Moruzi, căruia îi succede Ioan Tăutu, iniţiatorul mişcării "*cărvunarilor*" din 1822, prin care mica boierime revendica egalitate în drepturi cu boierii cei mari.

Printre membrii lojei se numărau: Gheorghe Cuza (tatăl Domnitorului), Petrache şi Ioniţă Sturza.

Micii boieri, ca şi ţăranii, îi repugnă "fratelui" lor mason Vasile Balş, care, în capitolul *Structura socială*, din memoriul adresat Împăratului, considera că ei "*sunt boieri doar prin favoarea domnului sau prin protecţia lui, prin mituire şi prin nepotism*", ei fiind, în fond, "*rezultatul lipsei de educaţie şi al moravurilor lor stricate, ce se trag de la vechea meteahnă a guvernării turco-fanariote*".

lideri politici ruteni.

În 1905, recunoscând că "*romanitatea exclusivă a Bucovinei a durat chiar până la anul* 1870", Ioan Nistor publică o listă a "*inteligenţei rutene*", creată în şcolile româneşti ale Împăratului.

Iată pomelnicul "*inteligenţei rutene*", adică a dascălilor români de limbă ruteană de pe tot cuprinsul Bucovinei: Dimitrie Pădure (Boianciuc), Nicolae Spânul (Bodoc pe Nistru), Emanuel Tomorug (Ciorni-Potoc, fost Pârăul-Negru), Onufri Iliuţ (Dubăuţi), Gavril Rotopan (Chiseleu), Dimitrie Tomorug (Culeuţ), Casian Albota (vechi neam boieresc român, Luca pe Nistru), Marin Buiucliu (Malatineţ), Vasile Oarză (Lujeni), Ioan Braha (Mitcău pe Nistru), George Muntean (Todireşti), Emilian Vlad (Mosoriuca), Onesim Popovici (Orăşeni), Dimitrie de Tarnovschi (veche familie răzăşească moldovenească - Pedecăuţi), Ilie Pătură (Stăuceni), Vasile Ariciuc (fost Arici - Şipeniţ), Ilie Pleşcanu (Şişcăuţi), Dimitrie Albotă (Tontri), Dimitrie Păunel (Valeva), Mihai de Cracalia (Vasileu pe Nistru), Nicolae Ţintă (transformat în Zenta - Zastavna, adică exact acolo unde Împăratul dorea o şcoală românească), George Lupulenco (fost Lupul - Zeleneu), Mihai cavaler de Zota (Bobeşti), Albertina Palade (Bobeşti), Vasile Becu (Cuciurul Mare), Mintici (Dracineţ), Ponici (Hliniţa), Barbir (Cobeşti), Ioan Şcraba (veche familie de răzeşi - Comareşti), Ilie Bârsan (Nepolocăuţi), Şoorvecan (Costeşti), Mihai Gozdu (Panca), Casian de Zopa (Stăneşti), Xenofon Danciul (Stăneşti), Ştefan Nastasi, Ştefan Zotta şi Ilarion Becul (Berhomet), Măcărie Tutuiescu (Ispas pe Ceremuş), Constantin Ţurcan (devenit Ţurcanovici - Carapciu), Vasile Andrievici (Putila), Constantin Şcraba (Vascăuţi), Dimitrie Cajvanu şi Tit Vlad (Vilauca).

"*Iată inteligenţa "ruteană*"! - clocoteşte de revoltă Ioan Nistor. *Ce să zicem la aceasta? Şi aceştia toţi sunt numai din clasa învăţătorimei, dar ce ar eşi când am enumera inteligenţa română rutenisată în toate celelalte clase şi stări sociale?*".

Exemplul Pîrteştiului de Sus, despre care vorbea Nicolae Iorga, tot în 1905, ca fiind păstrat neaoş românesc, cu "*şcoală poporală*" românească, scuteşte de comentarii.

Adevărul este că nici un vrăjmaş, de-a lungul mileniilor, nu ne-a făcut nouă, celor care vorbim şi simţim româneşte, fără să ştim ce sânge purtăm în vine, atâta rău cât ne-au făcut "*ai noştri*", adică inşii pentru care au trudit şi au sângerat strămoşii, pentru că li s-a tot vorbit despre neam şi patrie, dar, în realitate, nu s-a prea murit decât pentru cei care s-au substituit, mereu şi mereu, neamului, patriei, credinţei în Dumnezeu.

În ciuda dispreţului declarat faţă de micii boieri şi faţă de cler, Balş nu ezită să-i îndemne pe habsburgi să nu uite că, în Bucovina, "*boierii, clerul, mitropolitul, episcopii şi egumenii mănăstirilor au fost întotdeauna scutiţi de orice fel de contribuţii*".

Este de presupus că plătitorii de bir din colibele de nuiele, ţăranii iobagi, atunci au născocit proverbul conform căruia "*Corb la corb nu-şi scoate ochii*".

Francmasoni au fost şi Tudor Vladimirescu, şi o parte dintre căpeteniile lui, care l-au predat, fără nici o împotrivire, respectând disciplina masonică, celor şapte "fraţi" eterişti care au venit să pună în executare sentinţa de condamnare la moarte hotărâtă de *Eterie*.

Despre lojele ruseşti, cărora li se subordonau unele loje româneşti şi greceşti, şi mai ales cele înfiinţate pe teritoriul Basarabiei (de pildă, Loja "*Ovidiu*", din care a făcut parte şi poetul Alexandr Puşkin - "*Eu am fost mason în loja de la Chişinău*", scria poetul rus prietenului său V.A.Jucovski) se pot scrie multe, mărturii existând berechet, numai că pe noi ne interesează doar aspectele activităţii masonice care se răsfrâng şi asupra istoriei Bucovinei.

Revoluţia de la 1848, susţinută aproape simultan pe întreg cuprinsul Europei, a fost prima acţiune francmasonică de anvergură, care limpezeşte apele şi în Bucovina.

Pe teritoriul românesc, revoluţia a fost "regizată" în toamna anului 1843, "*pe la culesul viilor*". Istoricul francmason Horia Nestorescu-Bălceşti notează în fişele sale pentru o istorie a "*Ordinului Masonic Român*": "1843, toamna, "*pe la culesul viilor*". *Constituirea lojei* Dreptate-Frăţie (*Bucureşti*) *cunoscută în istoriografia românească drept societatea secretă* "Frăţia". *Fondatorii ei sunt: Ion Ghica, Nicolae Bălcescu, Christian Tell şi un al patrulea care n-a fost numit niciodată. După unii istorici ar putea fi G.Golescu-Negru. Mai sigur, dacă constituirea lojii s-a făcut după practicile cunoscute şi utilizate şi mai târziu, adică cu participarea reprezentantului Puterii masonice din obedienţa căreia făcea parte atelierul atunci, desigur, acesta este cel de-al patrulea membru fondator şi este de înţeles de ce numele lui a fost trecut sub tăcere. Ceilalţi membri cunoscuţi: Costache Bălcescu, Dimitrie*

Bolintineanu, Cezar Bolliac, cpt. Al. Cristofi, lt. Ioan Deivos, Costăchiţă N. Filipescu, Gheorghe Florescu, Aaron Florian, Gheorghe Ipătescu, Nicolae Ipătescu, C.D. Rosenthal, C.A. Rosetti, Marin Serghiescul-Naţionalul, Scarlat Vârnav, Ioan Voinescu II, *Ulterior au aderat mai mulţi civili şi militari*".

Loja "*Dreptate-Frăţie*" se afla sub obedienţa lojei pariziene "*Rose du parfait silence*", în care sunt primiţi, în 1847, şi promovaţi la gradul doi fraţii Dumitru şi Ion C. Brătianu, părinţii liberalismului românesc.

În primăvara anului 1848, românii părăsesc Parisul (Brătenii cu gradul trei), vin la Bucureşti "*şi se regăsesc cu toţii în loja* Dreptate-Frăţie", care numeşte un Comitet Revoluţionar şi o Comisie Executivă, formată din Nicolae Bălcescu, Ion Ghica (înlocuit cu C.A. Rosetti) şi A.G. Golescu-Negru. Apoi, în iunie, urmează revoluţia, aşa cum o ştim din cărţile de istorie, cu declaraţii care năucesc poporul, cu zarvă şi trompeţi în Bucureşti şi cu fuga organizatorilor francmasoni de revoluţie din calea oştilor turceşti după o... lungă vară fierbinte.

Revoluţia aceasta de import nu aduce nimic bun pentru românii de fiecare zi, deşi eroismul pompierilor din Dealul Spirii impresionează pe toată lumea, inclusiv pe Karl Marx, care supralicitează întâmplarea.

Bătălia din Dealul Spirii (13 septembrie 1848) are, fără îndoială, şi o dimensiune epopeică, din moment ce o mână de pompieri români reuşeşte să ţină piept, vreme de o jumătate de zi, unei armate turceşti, căreia îi cucereşte tunurile, supunând-o unui bombardament ucigător. Practic, vreo sută de ţărani români se bat cu o oştire străină, din faţa căreia se retrag abia după ce jumătate dintre ei pier pe câmpul de luptă.

Dar, în definitiv, pentru ce-au pierit vitejii aceia?

Ce a schimbat sublimul lor sacrificiu în viaţa familiilor lor măcar?

Nimic.

Nici măcar numele nu le-a rămas în istorie, gloria şi onorurile revenindu-i colonelului şi apoi generalului Zăgănescu, un fel de moş Teacă real şi, totuşi, măreţ în stupiditatea sa.

După fuga "revoluţionarilor" din calea armatei turceşti, Zăgănescu ştia pe unde vor veni acele oşti, dar, pentru că avea program de "instrucţie de front", a ieşit cu trupa la defilare. Avangarda turcească i-a cerut să se dea la o parte din calea armatei, dar Zăgănescu a răspuns că nu poate încălca programul de instrucţie. S-a produs ceva vânzoleală, căpetenia avangardei turceşti scuipându-l pe comandantul pâlcului de pompieri.

Şi-atunci, românii au scos săbiile şi-au trecut la atac, tăindu-i pe turci, cucerind tunurile şi făcând prăpăd mare în rândurile urdiei. Când jumătate dintre ostaşii noştri cad în luptă, Zăgănescu dă ordinul retragerii, iar turcii se pot apropia de cazarmă.

Ostaşul de gardă, zărindu-i pe turci, intră în gheretă, scoate ţeava puştii pe ferestruică şi somează reglementar, cerând să vie comandantul gărzii care să-i ordone să-i lase pe turci să treacă sau să facă turcii cale întoarsă. Din păcate, comandantul gărzii, ca şi ajutorul acestuia, căzuse în luptă. Fără ordin regulamentar, ostaşul (un oltean pe nume Niţă) nu poate permite trecerea celor peste zece mii de turci şi, pentru că aceştia îi ignoră somaţiile, trage un foc de avertisment, şi acesta fără nici un rezultat, apoi îi ia în cătare pe turcii din primele rânduri şi trage, ca la instrucţia focului, caruş după cartuş. O face până cade şi el răpus de mulţimea plumbilor turceşti, sfinţind revoluţia aceea care n-a fost a lui.

Vă închipuiţi ce-ar fi însemnat, cu astfel de viteji, revoluţia de la 1848, dacă n-ar fi fost doar o încercare francmasonică de preluare a puterii, ci o solidarizare a tuturor românilor, săraci şi bogaţi, pentru libertate, frăţie şi libertate?

Eşecul european al revoluţiei de la 1848 nu i-a descurajat pe francmasoni.

În iunie 1850, ei fondează, la Londra, *Comitetul Central Democratic European*, din care făcea parte şi Dumitru Brătianu (în locul lui Bălcescu, care refuzase funcţia), având în componenţă şi un *Comitet al Europei Răsăritene*, din care făceau parte *românii* Ion Ghica, Nicolae Bălcescu şi Al. G. Golescu-Negru, *ungurii* Klapka Gyorgy, Teleki Laszlo şi Pulszky Ferenc, *rusul* Ivan Gavrilovici Golovin, *polonezii* Marcellin Lubomirski şi Xavier Branicki.

Francmasonii "revoluţiei" moldoveneşti s-au retras, precum se ştie, în Bucovina, efectul fiind, printre altele, înregimentarea românilor, polonezilor, ungurilor şi grecilor bogaţi din imperiul austro-ungar în loja "*Fraternite des peuples*". Conferinţele pariziene din fiecare zi de marţi, susţinute de Armand Levy, i-au iniţiat în naţionalism şi în politicianism, ceea ce n-ar fi fost rău, dacă n-ar fi existat, în toată lumea, tradiţia excluderii mulţimii de la banchetul final, mulţimii revenindu-i, tot tradiţional, doar rolul martiric de ucişi şi ucigaşi într-o bătălie care n-a fost, nu este şi nu va fi niciodată a lor.

În anii premergători Unirii Principatelor, venerabili ai lojelor masonice româneşti aflate sub obedienţă pariziană au fost: C. Negruzzi (1850, Iaşi), Gyorgy Aulich (Ulic - 1856, la Iaşi), Petrache Poenaru (1856, Bucureşti), Dimitrie Iancu (1857, Bucureşti), Dimitrie Gusti (1858, Iaşi), I. Zalomit (1858, Bucureşti), Panait Mangerov (1858, Iaşi), C.M. Burlan (1859, Bucureşti), plus Petre Suciu, Simion Bărnuţiu, Scarlat Roset, Vasile Alecsandri, C. Rozianu, G.E. Nicefor, col. Paladi, A.E. Nestor, G.A. Linburger, Manolache Costache Epureanu, generalul Christian Tell, I.C. Brătianu (Mare maestru al lojei *Steaua Dunării*), Alexandru Ioan Cuza etc.

În ciuda tradiţiei francmasonice de familie, Alexandru Ioan Cuza, singurul conducător al românilor de după Muşatini care a respectat principiile umaniste proclamate (şi) de francmasonerie, avea să cadă victimă "fraţilor", grupaţi în loja *Progresul*, actul abdicării fiindu-i prezentat de masonii cpt. Constantin Pillat (tatăl poetului), Anton Costicescu (viitor venerabil al lojei *Înţelepţii din Heliopolis*) şi Anton Berendei.

E greu de spus cine anume din elitele româneşti n-a făcut parte din francmasonerie.

În mod sigur, n-au fost francmasoni Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale şi Ion Creangă.

Dintre numele sonore ale istoriei francmasonice, Horia Nestorescu-Bălceşti trece pe coperta de gardă a cărţii sale "*Ordinul Masonic Român*" următoarea pleiadă: C.A. Rosett, Octavian Goga, Mihail Ralea, V. Alecsandri, Z.C. Arbure, C. Argentoianu, Gh.

Asachi, N. Bălcescu, Simion Bărnuţiu, D. Bolintineanu, I.C. Brătianu, S. Brukenthal, P.P. Carp, Eduard Caudella, Şerban Cioculescu, N.D. Cocea, Carol Davila, T.T. Djuvara, I.G. Duca, P. Dulfu, V. Eftimiu, N. Filipescu, I. Ghica, Fraţii Goleşti, Paul D. Goma, D. Gusti, Pan Halippa, Heliade-Rădulescu, Spiru Haret, H. Hulubei, G. Ibrăileanu, Take Ionescu, M. Kogălniceanu, Gh. Lazăr, Titu Maiorescu, Gh. Magheru, Episcopul Melchisedec, Vasile Militaru, Ion Minulescu, M. Millo, Eftimie Murgu, C. Negruzzi, Mihai Noradunghian, Alexandru Paleologu, Alfred Pauker, Isac Peltz, Ioan Piuariu-Molnar, V. Pogor, Petrache Poenaru, Eufrosin Poteca, Mihail Sadoveanu, Marcel Schapira, Victor Slăvescu, Soare Z. Soare (mare regizor interbelic), Adolf Ştern, Carol de Szathmary, D.A. Sturza, Ioan Şoneriu, Ch. Tell, Păstorel Teodoreanu, Nicolae Titulescu, Al. Vaida-Voievod, Ion Vinea, Traian Vuia, Eugen Zwiedinek.

Adăugaţi la această listă numele regelui Carol al II-lea, care s-ar fi dorit şi şeful mişcării legionare, dar eliminaţi-l pe cel al lui Octavian Goga, care a fost marginalizat în masonerie, după ce începuse să militeze pentru fondarea *Bisericii creştin francmasonice.* Francmasoneria nu cadrează cu creştinismul şi, în general, cu nici o biserică, chiar dacă înalte feţe bisericeşti s-au tot grăbit să intre în francmasonerie. "*Domnul Octavian Goga* - scria, în 1932, V.Trifu - *care deşi este mason, habar n-are de rostul francmasoneriei, căci şi-a permis să vorbească în lojă despre creştinism - greşeală ce masonii nu îi vor ierta niciodată. Domnul Goga a mers aşa de departe cu naivitatea sa, încât a propus ca Loja Naţională să se numească Loja Creştin-Naţională*".

În ciuda vrăjmăşiei declarate dintre francmasonerie şi creştinism, înalte feţe bisericeşti române n-au ezitat să intre în "frăţii", sperând, probabil, într-o lume în care principiile declarate să-şi afle aplicare.

Episcopul de Roman şi viitorul mitropolit Leon Gheuca (1735-1789), Episcopul (1823-1843) Melchisedec (Mihail Ştefănescu), Episcopul Romanului Meletie (Lefter) şi preotul arhimandrit Eufrosin Poteca (1785-1858) au crezut în "idealurile" francmasonice, în dauna clerului pe care îl reprezentau şi păstoreau.

Dintre bucovineni, boierii Balş (Alexandru, Dimitrie, Grigore, Iordache, Neculai, Teodor şi Vasile), boierii Flondor, Gane, Cantacuzino (George, Grigore, Ioan, Iordache, Matei), cernăuţeanul Grigore Lazu (copist, împreună cu Eminescu, la Tribunalul Botoşani), Iosif Brucăr din Bosanci şi G.A. Bujovsky (pastor evanghelist din Cîrlibaba) s-au bucurat de mari onoruri masonice. Ba chiar şi ultimul descendent al Muşatinilor, prin viţa Rareş, generalul Alexandru Cernat (1828-1893) a aderat la francmasonerie, convins fiind că ea reprezintă o mişcare revoluţionară, novatoare.

Judecând după mulţimea personalităţilor culturale şi politice române care au activat în masonerie, dar şi după istoria pe care aceste personalităţi au lăsat-o în urmă, te vezi obligat să accepţi că francmasoneria ar fi jucat un rol pozitiv în istorie. De fapt, în istoria celor din "linia a doua", care au aspirat mereu spre locurile din "prima linie", ceea ce nu reprezintă o noutate nici la români, nici la alte neamuri.

Eu nu-mi permit să judec masoneria pentru că, oricâte informaţii aş avea, tot m-aş face vinovat de subiectivism. Remarc doar că toate bătăliile în care au pierit poporenii n-au fost ale lor, cei mulţi fiind, de-a lungul vremilor, doar câştigătorii care nu au luat nimic.

Un profesor doctor new-yorkez, Alexander E. Ronnett, adversar declarat al francmasoneriei, scrie că "*Woodrow Wilson nota în* The New Freedom *că unii din cei mai importanţi oameni din SUA se tem de ceva sau de cineva* (1923), *ei* ştiu, *ne spune Wilson, că există undeva o putere atât de organizată, atât de subtilă, de atentă, de completă, universală, încât preferă să vorbească în şoaptă când îşi exprimă dezaprobarea*".

Woodrow Wilson era, în 1913, Preşedintele Statelor Unite ale Americii.

Alexander D. Ronett, din postura de adversar al masoneriilor, atenţionează asupra câtorva reguli masonice, stabilite de sociologul mason McLuhan drept tehnici de manipulare a maselor, şi anume:

"*Organizaţia noastră trebuie să fie simţită peste tot şi permanent, dar să nu fie descoperită niciodată*";

"*Cea mai bine urzită conspiraţie este cea mai întortocheată şi*

care permite omului totul, până şi imposibilul. Creaţi martiri, creaţi victime, creaţi probleme, căci noi vom găsi mereu oameni care vor da acestor lucruri interpretarea potrivită";

"*Scopul nostru final este... distrugerea totală a Catolicismului şi a ideii creştine în general*";

"*Naţiunile trebuie să dispară şi să se contopească sub conducerea unui unic guvern socialist mondial*";

"*Nimiciţi duşmanul, oricine ar fi el, nimiciţi puternicii prin bârfă şi calomnie, însă distrugeţi-i cât se poate de devreme*";

"*Trebuie de mers la tineret, el trebuie sedus, el trebuie adus, fără s-o bănuiască, sub steagul societăţii secrete*";

"*Lăsaţi deoparte pe bătrânii senili şi duceţi-vă să captaţi tineretul, chiar de vârsta copilăriei*";

"*Un cuvânt găsit cu iscusinţă şi viclenie, lansat în diferite cercuri sociale, îşi ia de acolo zborul în cafenele, din cafenele în stradă şi un astfel de cuvânt poate, uneori, ucide un om... Un ziar, al cărui limbaj poporul nu-l înţelege, dar în care el vede numele şi fotografia deputatului său, al judecătorului său, pentru popor e o dovadă suficientă*";

"*Trebuie să vă câştigaţi reputaţia de a fi blânzi ca porumbeii, însă înţelepţi ca şarpele*";

"*Părinţii voştri, copiii voştri, nevestele voastre nu trebuie să afle secretul ce-l purtaţi în voi... acela care* cu voie sau fără voie *trădează şi-a semnat sentinţa de moarte*";

"*Dorim ca aceste instrucţiuni să rămână secrete pentru gradele inferioare, iar gradelor mai înalte ele trebuie explicate scris sau oral. Trebuie să fim precauţi ca nimeni să nu bănuie că aceste instrucţiuni provin de la MAREA LOJĂ*";

"*Acei care sunt dispuşi să folosească forţa nucleară pentru distrugere aparţin Iluminaţilor, iar cei care au împărtăşit secretele nucleare conducătorilor comunişti au făcut-o pentru a menţine ateismul comunist într-o poziţie de ameninţare reală, puternică faţă de creştinism... Dacă nu putem fi înspăimântanţi prin intimidare în aşa măsură încât să acceptăm supunerea faţă de Iluminaţi, atunci vom fi forţaţi s-o acceptăm prin forţa bombelor*".

Regulile acestea amintesc de celebrele deja *Protocoale ale Sionului*, care pot fi sau nu nişte falsuri prin autorat. Falsuri doar prin identitatea autorilor, pentru că ele se pun în practică.

Pentru noi, mulţimea, nu are importanţă dacă *Protocoalele* au fost concepute de francmasoni sau de adversarii francmasoneriei, pentru a compromite mişcarea. Acolo, sus, se dă o bătălie cumplită pentru putere, care nici n-ar trebui să ne intereseze.

Pentru noi, ceea ce contează cu adevărat este credinţa în Dumnezeu, familia şi viaţa noastră paşnică de fiecare zi.

Alexander D. Ronett dă şi o listă a "*fiicelor masonice*", adică de asociaţii, ligi, societăţi, fundaţii, cluburi, alianţe şi comitete legale, care slujesc interesele mondialiste de sorginte francmasonică: colegiul NEW WORLOD ORDER COLLEGE (înfiinţat, în 1982, de doveditul spion KGB A.Hammer, la care a predat şi Raisa Gorbaciov), SOCIETATEA TEOZOFICĂ, SOCIETATEA WALDORF, FUNDAŢIA "SOROS", HARE KRISHNA, B-NAI BRITH, SIDDHA YOGA, SUFI, BAHA-I, SOCIETATEA ANTROPOSOFICĂ, ŞCOALA INTERNAŢIONALĂ A ROZCRUCIENILOR, SOCIETATEA DE PSIHOTERAPIE TRANSPERSONALĂ, YAMAGISH-KAI, HUMAN SYSTEMS MANAGEMENT, FRIENDS OF EARTH FUNDATION, MIŞCAREA PENTRU O NOUĂ SOCIETATE, INSTITUTUL INTERNAŢIONAL DE CERCETARE A PĂCII (SIPRI), AMNESTY INTERNATIONAL, ORGANISATION FOR HUMAN ECOLOGY, WORLD TEACHER TRUST, TURNING POINT, HUMANITAS, GROUP FOR SOCIAL DIALOGUE, societăţile... "fără frontiere", partidele politice afiliate internaţional etc.

Ce legătură au toate acestea cu Bucovina?

N-au nici o legătură, din punctul de vedere al celor mulţi, cu condiţia ca noi, oamenii de fiecare zi născuţi în limbile română, ucraineană, polonă, maghiară, germană, rusă, idiş etc., să nu ne lăsăm deturnaţi de la rosturile noastre fireşti spre ură şi crimă.

Naţionalistul ucrainean Oleg Panciuc, profesor universitar la Cernăuţi, susţinea, la un simpozion dedicat istoriei Bucovinei, că, din moment ce suntem aici toţi cei care suntem, trebuie să scriem o

istorie *care să ne unească urmaşii, nu să-i dezbine*. Învrăjbirea neamurilor în Bucovina a reprezentat, mereu, o cinică afacere a celor care au cules fructele puterii. Cei mulţi cu sacrificiul şi martiriul, cei din umbră (politicieni, cler, francmasoni) cu averile şi cu împilarea supravieţuitorilor.

În partea de nord sau în partea de sud ale Bucovinei, cei mulţi, care se lasă uneori aţâţaţi de şovinisme, o duc la fel de prost, dar încă nu pricep că unii, adică oportuniştii cu false identităţi etnice, fac bişniţă cu sentimentul naţional precum fac alţii cu carpetele achiziţionate din bazarele turceşti.

În vremi îndepărtate, toţi cei de aici plăteam zeciuiala şi ne vedeam de ale noastre. Cu timpul, indiferent de alternanţa stăpânilor, poverile şi obligaţiile au crescut, până s-a ajuns să ni se lase doar... zeciuiala din truda noastră. În numele patriilor, ni s-a răpit dreptul de a fi liberi şi fericiţi. Democraţia e o minciună, dar una mult mai subtilă decât toate celelalte formule de manifestare a autorităţii statelor. Democraţia reală nu poate veni de la stăpâni, de la strângătorii de biruri şi de impozite, ci de la fiecare dintre noi, din felul nostru de a gândi şi de a făptui.

Pe vremea Muşatinilor, contribuiam toţi la prosperitatea statului, iar statul ne îngăduia propria noastră prosperitate, fără să ne întrebe în ce limbă de închinăm, sperăm sau iubim. Ura interetnică a fost cultivată de cei care se făceau vinovaţi de nefericirile noastre, şi astea plânse şi ţipate în mai multe limbi.

Prin naţionalisme excesive, am fost deturnaţi de la o logică firească. În loc să-i întrebăm pe păduchii aceia rămaşi fără etnie de ce ne tot sug sângele, noi ne-am tot luat de grumaz unii pe ceilalţi, îndepărtându-ne şi de Dumnezeu, şi de făptura reală a naţiei din care fiecare face parte. Urăsc istoriile care ne învrăjbesc şi mă doare când îmi văd copiii iniţiindu-se, prin istorie, în a urî fără motiv.

Fiecare popor are nevoie de mituri ca să-şi poată clădi speranţele pe un fundament.

Din păcate, trecutul înseamnă minciună, minciună înseamnă şi prezentul, iar viitorul nu-i decât speranţă.

Adică tot o minciună, dar minciuna care ne dă putere de viaţă.

Istoria anecdotică a Bucovinei

Fapta cotidiană, cea reprezentată de cumpărarea unei sfori de pământ, de o iubire împlinită sau nu, de o naştere sau de o moarte, nu înseamnă istorie, ci anecdotă.

Eu mă număr printre cei care preferă anecdotele, cu consecinţa că, în sufletul meu, Alexandru Ioan Cuza a devenit un personaj deplin de-abia în clipa în care am aflat că-i plăceau vinurile bune, femeile frumoase şi viaţa boemă.

Clasând pe localităţi informaţii ale documentelor pe care am putut să le lecturez, m-am iniţiat în istoria ignorată a Bucovinei, în istoria ei anecdotică, şi am prins să iubesc cu patimă fiecare localitate bucovineană în care s-ar fi putut întâmpla şi naşterea unora dintre anonimii mei străbuni, tot aşa cum am prins să iubesc fiecare nume de om descoperit în vechile scrieri, fiecare nume însemnând un ipotetic străbun anonim.

Vlah, slav, neamţ, armean sau evreu creştinat, străbunul acela îndepărtat şi necunoscut m-a visat om, adică făptură care să se bucure de libertate şi să judece fiecare lucru cu mintea sa. Este de presupus că fiecare dintre noi ducem în subconştient şirul lung al străbunilor, altminteri nu s-ar ivi în visuri chipuri şi locuri pe care nu le-am văzut niciodată.

Din punctul meu de vedere, omenirea, în îndelungata ei istorie, nu se poate împărţi decât în oameni şi neoameni.

Adică între rău şi bine.

Adică între dumnezeire şi înstrăinare.

Pentru mine, răul nu există, există doar înstrăinarea de bine.

În povestea fiecărei localităţi bucovinene sau din vecinătatea imediată a Bucovinei, pe care o public în capitolul următor, există, pe lângă secvenţe seci, şi întâmplări pilduitoare, asupra cărora m-am oprit, încercând să descifrez învăţăminte.

Fiecare înşiruire de date şi întâmplări poate constitui bazele unei monografii, dar nici o monografie serioasă nu poate ignora registrele parohiale şi semnificaţiile toponimiei din zonă. Pentru că şi registrele parohiale, şi toponimele vehiculează nume de oameni şi, indirect, întâmplări.

Din lungul şir de anecdote istorice care mi-au trecut prin faţă, am păstrat una pentru a o trata separat, cea a primei poveşti de dragoste a lui Iraclie PORUMBESCU, tatăl lui Ciprian.

Întâmplarea făcuse să descopăr, la Breaza, o casă pe grinda căreia stă scris: "*Făcut această casă cinstită gospodari Icon Golombiovschi cu soţia sa Maria / 1841, luna august*".

Icon sau Ioan Golombiovschi fusese, în 1820, "*giurat*" la Suceviţa, acolo unde fratele lui, Tănase, avea să ajungă vornic, adică primar.

Din registrul parohial al bisericii din Breaza am aflat că Ioan şi Maria Golombiovschi au avut o singură fată, Teodorina, născută în anul construirii casei (1841), şi care s-a căsătorit cu Alexe Ţicaleac, cu care a avut un singur fecior, botezat Iraclie. În mod firesc, am socotit că numele lui Iraclie Ţicaleac (singurul Iraclie de pe valea Moldovei) are legătură cu Iraclie Porumbescu, primul prozator al Bucovinei, căruia am prins să-i lecturez scrierile cu febrilitate şi, mai ales, pe cele memorialistice. Şi am găsit o povestioară, "*Numai însurat nu fusesem*", schiţă autobiografică în care se povesteşte cum a vrut pe atunci tânărul Iraclie să se însoare cu Mărioara, fata vornicului Mihalachi Macovei din Breaza, care avea casă mare cu cerdac dincolo de apa Moldovei, spre vărsarea Fägheţelului în râu.

Întâmplarea se petrece în 1841, când Iraclie avea 18 ani, şi când tătâne-său, Tănase - vornicul din Suceviţa, decide să plece împreună la Breaza ca "*Să vedem ce mai face frate-meu şi unchiul tău Ioan*!".

Cei doi ajung, după un drum lung şi anevoios, sus, pe creasta Măgurii şi, privind satul din vale, îl şi descriu într-un fremătător dialog: "*Vezi colo, zice tatăl meu către mine, vezi colo peste apă, casa cea albă cu şură lungă, acolo şede unchiul tău Ioan. Uită-te apoi colo-n stânga, casa cea mare cu ceardac, cu ogradă largă şi cu multe heiuri împrejurul ei, acolo şede vornicul Mihalachi*".

Iraclie Porumbescu şi tătâne-său, Tănase, coboară în sat şi îi vizitează pe unchiul Ioan şi pe mătuşa Maria, care aveau o fetiţă de câteva luni, Teodorina, şi care tocmai scriseseră pe grinda casei noi: "*Făcut această casă cinstită gospodari Icon Golombioschi cu soţia sa Maria / 1841, luna august*".

Iraclie Porumbescu uită să povestească dacă a făcut sau nu haz pe seama unchiului Ioan Porumbescu care îşi tradusese numele în polonă. De altfel, peste doar câţiva ani, el însuşi avea să se încontreze în sarcastic haz cu un polonez, căruia i-o retează mucalit zicându-i că şi el, Iraclie, este un pan, din moment ce *i se spune* prin străinătăţuri Golombiovschi.

Împreună cu unchiul său Ioan, care era finul vornicului Mihalache, şi cu tătâne-său, vornicul din Suceviţa, Iraclie Porumbescu intră în casa vornicului Macovei din Breaza.

Din tindă, câteva fete slute care desfăcau porumb o zbughesc pe uşă afară, iar în prag se iveşte o "*scorbură de babă*" care-l pune pe gânduri pe tânărul suceviţean şi-l lehămiseşte de gândul însurătorii. Apoi soseşte Aniţa, soţia vornicului, femeie încă tânără şi frumoasă, care-i mai spulberă temerile cum că fata peţită ar putea fi una dintre slutele care tocmai desfăcaseră în tinda casei.

După o vreme, vine şi vornicul Mihalachi Macovei, bărbat straşnic, abia încăruntit, şi care produce o puternică impresie asupra tânărului Iraclie. "*Largă era uşa, dar abia încăpu prin ea vornicul Mihalachi*".

La munte, rădăcina de vorbă se înfiripă repede.

Vornicul pricepe de ce a venit în vizită Tănase din Suceviţa, îi priveşte lung feciorul, clatină mulţumit din cap, iar când află că Iraclie e băiat cu carte, care ştie şi nemţeşte, decide că-i bine să se înfăţişeze şi Măriuţa, ca să se cunoască şi tinerii.

Şi-atunci, "*pe uşă intră o copilă, vai, ce copilă*! *frumoasă ca o zână. Păr mănos, blond împletit în două cosiţe şi date peste umere, înainte pe pept, de pe care, sclipea o salbă de mai multe şiraguri şi de fel de fel de monete, albe şi galbine, mari şi mici. O cămeşă cu altiţe de pe care fluturii sclipicioşi îţi luau ochii, nu alta*! *Catrinţă în colori oacheşe şi cu dungi de chir* (petea) *şi brâneţe de asemenea*

fel, ba şi mai sclipicioase, decât chirul, cu care erau ăntreţesute.".

Era în septembrie, "*a doua zi era ziua Crucei*".

Iraclie era şi el frumos îmbrăcat cu cele mai bune haine ale familiei sale, iar fata din Breaza avea, pe lângă frumuseţe, şi ceva şcoală, făcută la şcoala dintr-un sat din apropiere (probabil la Fundu Moldovei, dacă nu chiar la Câmpulungul, care încă îşi mai păstra, printre vorbitori, denumirea de sat).

De Ziua Crucii, familiile Mihalachi şi Porumbescu merg împreună la biserică, la Sfânta Slujbă, iar tinerii, Iraclie şi Măriuţa, participă cu cântece şi rugăciuni spuse cu voce tare la ceremonia religioasă.

"*Bătrânul preot*" Alexe Comarniţchi (Comarnic) îi povesteşte că, pe vremea când era "*diacon de 14 ani*" a făcut parte din "*convoiul ce în anul 1786 aduse la Suceava moaştele Sf. Ioan cel Nou dela oraşul Juleva din Galiţia*".

După-amiaza, în casa vornicului Mihalachi, Tănase Porumbescu şi Mihai Mihalachi cad de acord cu încuscrirea, caz în care şi Iraclie urma să devină putret de bogat.

"*Căpătaiu aşadar cuvântul şi dela copilă şi de la părinţii ei şi a doua zi şi un uric dela Mihalachi că eu am să fiu clironomul averii sale constătătoare din mai trei sute de fălci de munţi şi fânaţe, sute de oi, zeci de vaci şi boi, erghelia de cai şi pe râul Moldovei o moară cu trei pietre*".

Mai avea vrednicul vornic şi o moşie la Bosanci, Roşia, pe care îşi ierna animalele. Tot la Roşia, unde avea să se mute definitiv mai târziu, avea şi nişte case, în care locuiau slugile şi familia, tot în vreme de iarnă, dar despre astea avea să afle Iraclie abia în Ziua de Crăciun a anului 1941.

Căsătoria fusese stabilită pentru după Crăciun.

În Ziua de Crăciun, Iraclie urma să se întâlnească, la hotelul lui Pruncu din Suceava, cu vornicul Mihalachi pentru a pune la cale ultimele amănunte.

Vine tânărul la Suceava călare pe calul pe care îl primise în dar de la viitorul socru, iar acesta, fiind ocupat cu afacerile, îl îndeamnă: "*Mergi acuma la Roşia (seliştea lui Mihalachi de lângă Bosancea*

aproape de Suceava) că acolo te aşteaptă Măriuţa".

Din păcate sau din fericire (altminteri, s-ar mai fi născut Ciprian?), Iraclie primeşte vizita unor colindători din Breaza care-l avertizează: "*Nu te însura acolo că eşti nenorocit şi poate şi pierdut*! (...) *Află, domnişorule, că seara aceea după ce căpătaşi cuvântul dela părinţi şi dela fată, tatăl ei alungă un flecău dela casa sa, pe carele îl ţinuse de mai mulţi ani, parte, ca slugă şi, parte, ca copil de suflet*".

Zguduit de cele aflate, Iraclie nu mai pleacă spre Roşia, unde-l aştepta Măriuţa Macovei, ci goneşte cu calul în spume spre Breaza şi, când unchiul său Ioan îi confirmă adevărul spuselor colindătorilor, lasă calul acolo şi se întoarce lecuit definitiv de gândul însurătorii cu frumoasa şi bogata brezeancă.

Peste câţiva ani, când vornicul Andrii Burduhosu şi Ioniţă Sabie îl vizitează la Cernăuţi, Iraclie nu întreabă despre ce s-a mai întâmplat cu Măriuţa, dar le înlesneşte acestora o întâlnire cu Vasile Alecsandri.

Datorită unei tainice şi grăbite iubiri, Măriuţa Macovei a ratat şansa de a intra în istoria Bucovinei (măcar în cea culturală) ca soţie a cărturarului şi prozatorului Iraclie Porumbescu. Se vede treaba că nu i-a fost ei ursit să-l nască pe Ciprian şi că nici nu avea voie să împiedice această luminoasă ivire.

În 1846, martie 1, nefericita primă dragoste a lui Iraclie Porumbescu, Măriuţa, se căsătoreşte cu câmpulungeanul Vasile Cosinschi, viitor vornic al comunei Breaza şi viitor membru al unei formaţiuni politice naţionaliste româneşti din Bucovina. Mihalache Macovei îi desemnează pe tinerii miri drept succesorii săi testamentari, dăruindu-le goaspodăria sa, 50 de fălci de fâneaţă, 6 boi de tracţiune, 10 vaci, 2 cai şi 100 de oi. Socrul mare, George Cosinschi, dăruieşte şi el noii familii o casă în Cîmpulung cu o falce de grădină în jurul ei, 5 fălci de fâneaţă în Priluca, 5 boi, 3 vaci, un cal şi 30 de oi.

Fosta primă iubire a lui Iraclie Porumbescu, Măriuţa Cosinschi, n-a avut copii, aşa că l-a înfiat pe Artemie Grămadă, fiul cumnatei sale Maria Cosinschi, căsătorită cu câmpulungeanul Ion Grămadă, pe care l-a însurat cu Ana Badale din Vama, înfiată şi ea de acelaşi

cuplu Vasile şi Maria Cosinschi.

Mihalachi Macovei, care n-a mai ajuns să fie socrul lui Iraclie Porumbescu, a fost primul vornic al Brezei şi, dându-şi fata după Vasile Cosinschi, viitor vornic al comunei, a pus practic bazele unei familii de primari, care răspunde şi astăzi de destinul comunei, prin Ştefan Grămadă, strănepotul lui Artemie, primar de la Revoluţie şi, probabil, asemeni străbunilor lui, până ce nu va mai dori să candideze.

Familia Macovei, ca şi familiile Golombiovschi, Hauca, Senciuc şi Goraş provin din Cosmeci-Galiţia. După câţiva ani petrecuţi la Cîmpulungul-Rusesc, s-au mutat la Suceviţa, iar de acolo, la Breaza, la Rogojeşti, pe valea Moldoviţei. Provin din volochii de odinioară, cei care au întemeiat 500 de sate în Galiţia, în secolul al XI-lea, sau din slavii galiţieni? Are asta vreo importanţă? Categoric, nu!

Cât despre urmaşii lui Ioan Golombiovschi, ai celor şapte feciori şi fete ai lui Iraclie Ţicaleac şi ai Irinei Hojda, aceştia nu ştiu că le curge prin vene sângele Porumbeştilor, deşi, odată şi odată, din codul secret al genelor din care s-a întrupat geniul lui Ciprian Porumbescu poate că se va mai ivi un muzician sau un poet la fel de adevărat în a rosti o spiritualitate. Adică o formă de manifestare dumnezeiască a existenţei umane.

Povestind această anecdotă istorică, pricep că, dacă am vrea cu adevărat, fiecare dintre noi şi-ar putea redescoperi o parte din străbuni, cu iubirile, bucuriile şi suferinţele lor. Cu numele de odinioară, cu limbile în care-şi rosteau, pe atunci, trăirile. Poate că ar fi cu folos să ne despovărăm de mituri şi să ne iniţiem în trecutul nespectaculos al fiecăruia dintre noi, din moment ce, dacă ne-am afla genealogiile individuale, am deveni mai toleranţi unii cu ceilalţi. Îmi vin în minte, acum, la sfârşitul acestei naive demonstraţii, versurile unui mare poet maghiar, Joszef Attila: "*Cumană era mama, iar tatăl meu săcui, / Un pic şi-un pic român sau pe de-a-ntregul poate; / Eu de la gura mamei luai hrană şi crescui, / Iar de la gura tatei - cuvânt despre dreptate*".

Şi-mi zic la fel, convins fiind că "*de la gura*" strămoşilor trebuie să luăm doar "*cuvânt despre dreptate*".

Oameni, ani, viaţă

Satele şi târgurile Bucovinei, şi mai ales cele aflate în stăpânirea mânăstirilor sau boierilor, au lăsat puţine urme în istorie. Orice demers de identificare a oamenilor obişnuiţi, în aceste documente, este sortită, în bună parte, eşecului, din mai multe motive, cel mai important dintre ele fiind acela că oamenii obişnuiţi n-au prea contat niciodată în faţa vremelnicilor stăpâni. În plus, în vechime, ei nu au avut nume, ci doar (rareori) porecle care ţin de filiaţie (Ciogoloaie, Vasilco, Tăutul etc), de profesie (Cojocariu, Berariu, Croitoru etc) sau de provenienţă (Bosancu, Horodnic, Ştirbăţ, Ungurian, Grecu, Rusu etc.).

Cei care locuiesc, astăzi, într-un sat nu-şi vor regăsi strămoşii doar în satul acela, pentru că, de-a lungul vremilor, oamenii au circulat mult, aciuându-se când pe o moşie, când pe alta, funcţie de asprimea sau de cumsecădenia stăpânilor.

Satele, la rândul lor, şi-au tot mutat vetrele, dar pe aceleaşi moşii, sub numele aceluiaşi sat, au existat *slobozenii, selişti, dvorişti, mitocuri* şi *cătune* care şi-au confundat istoria cu cea a satului vecin, pe care, peste vremuri, a ajuns chiar să-l şi asimileze şi anonimizeze.

Alte sate, cele din vecinătatea Bucovinei, au apărut pe temelii vechi, ca efect al dezertărilor din armata austriacă (Prelipca, de pildă) sau al fugii iobagilor de pe moşiile unor proprietari români (boieri şi mânăstiri) excesiv de aspri.

Documentele vechi scot la iveală "*oameni, ani, viaţă*", cum ar zice Ilya Ehrenburg, dar nu în mod suficient, adică nu tot atât de atotcuprinzător precum vechile evidenţe parohiale. Am grupat, totuşi, în filele unei cărţi aceste date ca bază de pornire pentru posibile monografii, ignorând cu bună ştiinţă povestea Sucevei, Siretului, Rădăuţilor şi a târgului Baia, care au sau măcar merită tratări separate.

ADÎNCATA

1818, februarie 27. Grigore, arhimandritul mânăstirii Burdujeni, scrie Judecătoriei târgului Siret că, la 7 fenruarie 1818, s-au furat patru boi din satul Adîncata, acum aflaţi în pripas prin târgul Sucevei; după mărturia sătenilor, doi boi aparţineau lui Irimie Ţurcan, iar doi - lui Tănase Albu, ambii săteni săraci şi nevoiaşi.

Adîncata, numită, în vechime, Bulboceanca, era moşia mânăstirii Burdujeni cel mai târziu din 12 octombrie 1777, când, după refuzul celor 11 000 de udeşteni, conduşi de părintele Andrei, de a depune jurământul de credinţă faţă de Împăratul Austriei, vechii udeşteni (uideşteni) s-au risipit prin satele "de peste apă", inclusiv în Adîncata.

1919, septembrie 21. S-a născut, la Hînţeşti, pictorul Mihai DĂSCĂLESCU.

1940, aprilie 11. S-a născut publicistul Gheorghe GIURCĂ.

ARBORE

1502, martie 7. Artizanul bătăliei de la Codrul Cozminului, Luca Arbure - portarul Sucevei, cumpără, cu 690 zloţi tătăreşti, moşia Solca de Jos de la nepoţii lui Cristea Horaiţ şi Şandru Gherman. În şase luni, îşi construieşte o frumoasă curte boierească şi o biserică, pe malul Solcăi, unde îşi aduce jupâneasa şi cei şase copii, moşia numindu-se, de atunci, încoace, Arbure sau Arbore.

1588, Ana, fiica lui Luca Arbure, jupâneasa lui Solomon logofăt, moşteneşte Solca şi Arbore.

1589, martie 20. Parasca, fiica Odochiei, nepoata lui Luca Arbure, jupâneasa panului Grigori Udre, şi fiica ei Nastasia, jupâneasa lui Toader Turcea (mare vătaf de Suceava), schimbă Arbore pe Stănileşti-Hotin şi pentru "500 unghi roşii înaintea întregului sat", cu mitropolitul Sucevii "kir Ghiorghie Moghilă", care va dărui satul Arbure "lăcaşului nostru de rugăciune nou zidita mânăstire Suceviţa".

Parasca şi fiica ei Nastasia aveau "a lor dreaptă ocină şi moşie şi danie, satul anume Solca (Arbore) la părăul Solca cu mori în Solca şi cu biserica de piatră, şi cu case de piatră, şi cu pomete, şi cu

slatine, şi cu izvoare cu peşte, şi cu tot venitul din ale lor drepte privilegii de cumpărătură, pe care l-a avut moşul lor Luca Arbure dela Ştefan cel Bătrân Voevod (...), care acel sat mai sus scris rămăsese în partea mai sus scrisei mătuşii lor Ana, fiica lui Luca Arbure; dar neavând copii din trupul ei, această mătuşă a lor s-a lăsat de acel sat şi l-a dat nepoatei sale mai sus zisei Parasca".

1820, octombrie 8. Filaret Bendevschi din Arbore scrie lui Lavrentie Chirilescu, ecleziastul mânăstirii Putna că-i trimite nepoata pentru instruire, pentru că la Arbore n-a putut umbla la şcoală din pricina lucrului. Bendevschi urmează să plece în Moldova cu treburi de comerţ, iar la întoarcere va aduce 80 vedre cu vin pentru soborul mânăstirii.

1849, iulie 12. S-a născut Gherasim BULIGA, autor de manuale şcolare.

1905, decembrie 16. S-a născut conferenţiarul universitar Octavian D. MUNTEANU.

1908, august 14. S-a născut Aurel MUNTEANU, doctor în ştiinţe.

1932, octombrie 13. S-a născut pictorul naiv Gheorghe COTLEŢ.

1933, aprilie 16. S-a născut poetul Stelian GRUIA.

1946, ianuarie 1. S-a născut graficianul Teodor HRIB.

BABIN

1642, aprilie 29. Luca Prăjescul şi nepoţii lui Ghenghea vel logofăt moştenesc un sfert din satul Babin de la strămoşul lor Moţoc cel Bătrân.

1670, ianuarie 1. Alecsandra, jupâneasa lui Iordachi Cantacuzino, fata logofătului Gavrilaş Mateiaş, primeşte prin testament de la sora ei Ileana comisoaia trei părţi din Babin.

1680. Grozava, fata lui Isac de Sinehău, văduva lui Constantin Cocoranul, primeşte "a patra parte din Babini ce este cumpărătură".

1712, iunie 23. Alexandru Mavrocordat Voievod întăreşte jumătate de sat fraţilor Gavril, Nacu şi Vasile Volcinschi.

1739, decembrie 7. Pavel Rugină şi sora lui Maria moştenesc jumătate din Babin de la strămoşii lor Gheorghe Cârstian, Gheorghe Ursuleţ şi Gheorghe Volcinschi.

1741, iulie 21. Mânăstirea Solca revendică, la Divanul domnesc, jumătate din satul Babin, partea lui Ursachi, cel căruia i-ar fi dat "Calistru ce au fost episcop rădăuţchi (...) patruzăci matci de stupi". Vătaful Vasile Drăghinici, ruda cea mai apropiată a lui Ursachi, devine stăpânul acelei jumătăţi de sat doar după ce se învoieşte "ca să dea acele matce lui Ursachi (pe care acesta le va returna Putnei) şi să de şi mânăstirii o sută de lei noi".

1742, iulie 21. **Hotarnica satului Babin** ("cum am primit-o de la Nastasia, jupâneasa lui Drace", fiica lui Pavel Rugină): "Hotarul începe la dealul Horodencei, lângă drumul sobarilor, şi merge până la merele drum care duce la Horodenca. Încă înainte de prima venire a Moscoviţilor în ţară a stăpânit Rugină comis până la apa Sarafineţului, care cade în Nistru. Dela marele drum al Horodencei, pe care îl taie drumul sobarilor, hotarul merge cu coama dealului până la piatra de Stepeniuca, deasupra bălţii de Boräuţi; dela această piatră la piatra de Prilipce, unde se întâlnesc hotarele de Borăuţi, Prilipce şi Stepeniuca; de aici drept la Nistru".

1760, martie 16. Copiii Raiftei Vlaiculesii, Ştefan, Mihai şi Maria Tumurugiesii, împart între ei a patra parte de sat Babin.

BAHRINEŞTI

1594, februarie 24. Cristea Tălăşmanu vinde lui Costin, vătaful din Bahrineşti, "din giumătatea satului, a patra parte din partea de sus".

1607, mai 13. Anesia, jupâneasa lui Zaharia Tăutul, vinde două jirebii cu case în Bahrineşti lui Orăş hatman.

1620, mai 29. Orăş, vornic de Ţara de Sus, cumpără părţi de sat şi de la Ihnat şi Mărica, nepoţii lui Manciul.

1670, mai 20. Neculai jitnicer şi Dumitraşco pitar se învoiesc să stăpânească Bahrineştii frăţeşte, după ce-l cumpără de la Grama cămăraşul.

1695, mai 31. Moştenitoarea lui Neculai jitnicer şi al jupânesei Alecsandra, Anastasia, fiica Dafinei-doamna, dăruieşte jumătatea ei de sat mânăstirii Cetăţuia.

1705, iunie 16. Stroici moşteneşte jumătate de sat de la maică-

sa, Stroicioaia părcălăbiţa.

1708, ianuarie 16. Mânăstirea Putna cumpără jumătatea de Bahrineşti a lui Grama de la Sanda cluceroaia, care o moşteneşte pe jupâneasa Cărstana Grama.

1729, iulie 12. Grigore Ghica Vodă scrie marelui logofăt Ilie Catargiu să meargă să cerceteze dacă moşia lui Stroici "i să împresoară" de călugării mânăstirii Putna.

1742. Miron Costin, care moşteneşte partea lui Stroici, lasă jumătate din Bahrineşti lui Ion Costin.

1782, aprilie 2. În faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, mânăstirea Cetăţuia revendică jumătate de sat Bahrineşti.

1793, mai 9. Antim, Patriarhul de Ierusalim, în baza tratatului emfiteutic încheiat cu Todori Musteaţă, îi arendează acestuia jumătate din satul Bahrineşti pentru 60 lei turceşti pe an.

1859, mai 24. S-a născut publicistul Constantin MANDICEVSCHI.

1942, mai 22. S-a născut prozatorul Vasile ANDRU.

BAINEŢ

1598, aprilie 11. Mărica Hăsăneasa, fata Nastei, nepoata Cristei, dă nepoatei sale Elinca o treime din Bainţii (Baineţ), la schimb cu părţi în alt sat.

1607, martie 10. I se întăreşte Nastei, fata Cristei, jupâneasa lui Macri armaş, moşia Bainţii.

1620, martie 23. Gaşpar Graţiani Voievod întăreşte satul Mariei Hăsăneasa, văduva hatmanului Orăş, şi ginerelui ei Onciul Iuraşcovici, în dauna lui Iuraşco Drace.

1638, iunie 15. Vasile Lupu Voievod trimite trei boieri să hotărnicească parte lui Grigore părcălab şi a lui Nicolae Cucăza Petriceaico.

1745, noiembrie 4. Dumitraşco Bainschi dăruieşte nepotului său Ion Flondor, fiul lui Şerban Flondor, moşia Bainţe, pe care o are de la tătâne-său "Vasile Bainschi ce se trage de pe moşu Orăş hatmanu".

1784, noiembrie 16. Aniţa, Maria şi Alexandra, fiicele lui Ion

Flondor, moştenesc în părţi egale satul Bainţe.

BĂDEUŢI

1583, august 6. Curtea domnească de la Bădeuţi, datând din vremea Descălecatului, este amintită într-un hrisov emis de Petru Şchiopul.

1615, marie 13. Ştefan Tomşa Voievod dăruieşte ctitoriei sale mânăstirea Solca satul Bădeuţi şi cinci sate din ocolul Bădeuţilor: Drăgăneşti, Criniceşti, Ivancicăuţi şi Pârlăşeni.

1618, aprilie 15. Radu Mihnea întăreşte dania lui Ştefan Tomşa.

1709, august 29. Constantin Zbera biv vel logofăt şi Toderaşco stolnic hotărnicesc satele mânăstirii Solca din ocolul Bădeuţilor.

1781, mai 21. Hrihor Sanciuc, locuitor din Bădeuţi, trimite o jalbă Administraţiei militare a Bucovinei în care arată că Dumitru Hepiciu, ginerele său, mergând cu tutun de vânzare, a fost maltratat de "Ghedeon, călugăr la mânăstirea Solca, din care cauză a murit". Acelaşi călugăr l-a bătut şi pus în fiare şi pe fratele lui Dumitru Hepiciu, când, înainte de moartea lui Dumitru, cei doi fraţi au mers la isprăvnicie să se plângă şi să arată starea în care a ajuns victima. Amândoi fraţii Hepiciu au fost sechestraţi la mânăstire până ce Dumitru a dat scrisoare că-l iartă pe călugărul Ghedeon.

BĂIŞEŞTI

1499, septembrie 15. Ştefan cel Mare întăreşte lui Giurgiu gumelnic a treia parte din partea lui Oană Băeşescul din satele Băeşeşti şi Mălini. Giurgiu gumelnic a cumpărat moşia. cu 300 zloţi tătăreşti, de la Gurban, fiul lui Oană Băeşescul, de la nepoata de soră a lui Gurban, Nastea, fiica Anuşcăi, jupâneasa popii Mihul din Baia, de la nepoţii de frate ai Nastei, Mircea şi Stana - copiii lui Giurgiu Udob - şi de la nepoata de frate a lui Gurban, Nastea, fata lui Costea, şi de la fiul ei Dragotă. Oană Băeşescu stăpânea satele Băeşeşti şi Mălăni cu privilegii de la Alexandru cel Bun. Hotarele părţii vândute lui Giurgiu Gumelnic a satului Băişeşti: malul Moldovei, Topliţa, Topliţa Mică, livada lui Procopie, livada lui Tulici, drumul care merge la Baia, casa lui Ştefan.

1555, aprilie 9. Cu întărirea lui Alexandru Lăpuşneanul, Dan portar de Suceava şi jupâneasa Teodosia, nepoata gumelnicului Cozma Şarpe, dăruiesc mânăstirii Homor "din jumătate de sat Baişeşti pe Moldova a patra parte, partea de jos (...) care a fost din cumpărătura credinciosului nostru boliarin panului Dan portar de Suceava dela Odochia, fiica panului Luca Arbure portar de Suceava, pentru 300 zloţi tătăreşti, din privilegiul de cumpărătură ce-l avea părintele ei pan Luca portar de Suceava dela Parasca şi dela ruda ei dela Marena, fiica lui Toma Juncul, nepoata lui Stan, şi dela privilegiul pe care l-a avut dela strămoşul nostru Alexandru Voevod, şi la fel din privilegiul de cumpărătură pe care l-a avut pan Luca Arbure portar de Suceava şi dela fratele domniei noastre Ştefan cel Tânăr Voevod".

Dan şi Teodosia dăruiesc mânăstirii Humor, "în acelaşi sat Băişeşti pe Moldova un loc pentru trei case pe care le-a cumpărat (...) dela Dumitru pentru 130 zloţi tătăreşti, dela copiii lui Andreica Rotumpan, din privilegiul de cumpărătură pe care ei l-au avut dela Ion Ursu şi dela sora lui Dolca".

1555, aprilie 20. Alexandru Lăpuşneanul întăreşte mânăstirii Homor a opta parte din Băşeşti, moşie primită de la Mădălina, nepoata lui Balc Băieşescul, la schimb cu două selişti pe Răut.

1585, iunie 23. Strănepoţii lui Efrim, Anuşca Lata, fata ei Magdalina şi nepoata de soră Mărica, vând lui Maţarina aprod şi jupânesei Anisia, pentru 250 zloţi tătăreşti, "din jumătate sat Băişeşti a treia parte, dară din partea de jos".

1586, martie 15. Maţarina aprod şi jupâneasa Anisia vând călugărilor de la mânăstirea Homor, pentru 250 zloţi tătăreşti, "din jumătate de sat Băişeşti a treia parte", iar Petru Movilă întăreşte noua stăpânire.

1586, iunie 19. Petru Movilă întăreşte mânăstirii Slatina "a patra parte de sat Băişeşti", care este "danie dela Huruoae călugăriţa şi dela Lateş".

1628, noiembrie 5. Mânăstirea Homor oferă satul Dersca şi primeşte de la Stroici logofăt "niscaiva părţi din satul Băişeşti, care acele părţi au fost şi lui Stroici logofăt drept schimbătură cu nepoţii

săi Constantin şi Cărstian, fiii lui Ionaşco Rotompănescul uricarul, şi altă parte din acel sat care a fost dreaptă cumpărătură lui Stroici logofăt dela sfânta mănăstire Voroneţ".

1636, iulie 27. La Vasile Vodă au venit "rugătorii noştri călugări dela sfânta mânăastire care se cheamă Homor (...) şi s-au dat de faţă înaintea noastră cu cneaghina Cârstieneasa şi cu fiii ei Ionaşco şi Ghiorghie pentru satul Băişeşti (...) zicând călugării precum ei au ţinut jumătate din acel sat Băişeşti, iar cneaghina Cârstieneasa are cealaltă jumătate din acelaş sat şi a stăpânit dela noi mai mult decât partea ei şi a luat şi o bucată de hotar din hotarul călugărilor şi şi-a făcut două piue pe râul Moldovii în partea călugărilor.

Vodă trimite în cercetare pe Gligorcea diac de Ilişeşti, care constată că plângerea călugărilor este întemeiată.

1637, iunie 2. Călugării de la Slatina vând mânăstirii Homor "a lor dreaptă ocină şi danie dela Huroae călugăriţa şi dela Lateş şi din ispisocul de întărire dela Petru Voevod şase jirebii din satul Băişeşti, care-i în ţinutul Sucevii, cu vatra satului şi cu câmp şi cu pădure şi cu tot venitul" pentru 80 taleri bătuţi.

1735, ianuarie 23. Constantin Nicolae Mavrocordat trimite dregători domneşti să stângă conflictul de hotar dintre mânăstirea Homor şi Ştefan Gherghel, proprietarii celor două jumătăţi de sat Băişeşti.

1747, iulie 4. Ştefan Gherghel vinde fratelui său Nicolae "jumătate din jumătatea de sus a satului Băişeşti".

1782, ianuarie 15. În faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor din Bucovina se prezintă egumenul Antim al mânăstirii Homor şi revendică jumătate de sat Băişeşti.

1784, mai 6-8. Comisia numită de Auditoriul cezaro-crăiesc al districtului Suceava hotărniceşte părţile de sat Băişeşti care aparţin mânăstirii Homor şi mazilului Constantin Stroescul, reprezentat de Gheorghe Gore, drept comisar al său în comisie. Comisarii mânăstirii humor sunt localnicii Ioniţă Presăcar şi Constantin Prăjescu. Se delimitează hotarul între cele două proprietăţi, mânăstirească şi mazilească: râul Moldova, Şomuzul Mic, moara mânăstirii aflată la stânga moşiei lui Stroescul, casele supuşilor Ioniţă Presăcar şi Teodor

Moldovan - în partea stângă, drumul din mijlocul satului, curtea lui Miron Gagea, supus din Băişeşti, curtea lui Lupu preot - amândouă casele căzând pe pământul lui Constantin Stroescul, Cordonul către Moldova.

1784, iunie 8. Constantin Stroescul solicită Comisiei şi delimitarea moşiei sale din Băişeşti la hotarul cu moşia Voroneţului, dar nu se prezintă nimeni din partea mânăstirii în faţa Administraţiei militare a Bucovinei.

BĂLĂCEANA

1490, martie 15. Bisericile din Ilieaşinţi (Ilişeşti) şi Balaceani (Bălăceana) se supun episcopului de Rădăuţi.

1624, iunie 12. Strătulat Dobreţchi cumpără de la descendenţii lui Petru părcălab "o parte din Bălăceani" cu 80 taleri.

1629, august 2. Stratulat Dobrenchi ot Bălăceani cumpără de la Miron, nepotul Candachiei - fata lui Petru părcălab, partea lui din Bălăceani cu 30 taleri.

1640. Nepoatele lui Toader vistiernicul, Mărica, Ghervasia, Teodosia şi Rada - fetele Chindiei, precum şi Teta, femeia lui Drăghici, fata Cărcănei, vând lui Strătulat Dobrenschi, pentru 200 taleri de argint, "a lor dreaptă ocină şi moşie dentra lor ocine dreptu ce au avut moşul lor Toader vistearnicul dela Ştefan Vodă del Bătrân, den giumătate de satu den Bălăceani partea den sus dinspre Ilişeaşti cu loc de masă şi de heleşteu şi cu pomăt şi cu lazuri".

1641, mai 21. Vasile Lupu Vodă confirmă Antimiei, văduva lui Dumitrşco Tureatcă, a şasea parte din satul Bălăceana.

1716, mai 22. Toader Calmăşul ot Cămpulung, fost părcălab de Hotin (strămoşul viitorilor "Callimah Vodă"), vinde lui Ionaşco Isăcescul, pentru 60 lei, partea de moşie din Bălăceni "care moşie am fost cumpărat dela Toader Dobrenchi şi dela Gahiţa, fata Cărsti, nepoata lui Dobrenchi".

1714, iunie 21. Ionaşco Isăcescul, ctitorul mânăstirii Ilişeşti, îşi înzestrează ctitoria cu toate moşiile sale.

1791, decembrie 24. Sava ieromonah, în numele egumenului Meletie - care este bolnav, declară Comisiei cezaro-crăieşti de

delimitare a proprietăţilor în Bucovina că mânăstirea Ilişeşti este în drept să stăpânească trei sferturi din satul Bălăcana şi se jeluieşte împotriva lui Simion Tăutul care, cu un an înainte de venirea ruşilor, a impresuraz 40-50 de fălci de moşie din Bălăceana, pe care le stăpâneşte şi acum.

BĂLCĂUŢI

1471, septembrie 10. Ştefan cel Mare dăruieşte mânăstirii Putna satul Bălcăuţi, pe care l-a cumpărat, cu 120 zloţi tătăreşti, de la Oană, fratele lui Alexa spătar. Alexa cumpărase satul de la Iurghici, care-l primise danie pentru slujbă credincioasă de la Bogdan al II-lea.

1672, iunie 18. Satul Bălcăuţi este pomenit în hotarul satului Botăşinţa pe Horaiţ.

1739, ianuarie 10. Răzeşii din Botăşinţa şi din Rudeşti impresoară o bucată de loc din hotarul Bălcăuţilor şi, la cererea Putnei, Grigore Ghica trimite pe Miron sărdarul să cerceteze.

1762. Vasile Buhăescu face hotarnica moşiei Bălcăuţi a mânăstirii Putna în baza celei din 12 iulie 1745. Hotare: Drumul Iancului Voevod, Balta rotundă, părâul Bălcăuţilor, dealul Obcina, hotarul Calafindeştilor şi Botoşeniţei, Pădurea Lungă către Siret, hotarul Rudeştilor, târgul Siret, bucata din hotarul târgului Siret dăruită de Ştefan Petriceicu mânăstirii Sf.Onufrei, zăgazul domnesc, zăganul lui Lazăr, drumul către Suceava.

1784, octombrie 16. Putna arendează Bălcăuţii unor lipovineni.

BĂLILEŞTI

1492, martie 17. Ştefan cel Mare întăreşte satul Bălileşti Marincăi, fata lui Mundre (Mândrea), nepoata lui Şteful Jumetate.

1619, mai 30. Gavril diacul şi ruda sa Tăutul biv logofăt îşi dispută, în faţa Divanului domnesc, 15 jirebii din Bălileşti.

1714, octombrie 9. Nicolae Alexandru Mavrocordat dă dreptul lui Pavel Morţun să ridice veniturile din Bălileşti.

1765, august 14. Dosoftei, episcopul Rădăuţilor, stăpâneşte la Bălileşti moşia Corneştilor, danie de la văduva lui Toader Palade.

1782, noiembrie 1. Gavril Conachi trimite în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina pe vechilul Mihai, care revendică cea mai mare parte a satului Bălileşti.

BĂNCEŞTI

1437, februarie 24. Ilie şi Ştefan Voievozi dăruiesc lui Şteful Jumetate satele Batăcăuţi (Bancouţi, Banceşti) şi Muşineţ.

1635, septembrie 21. Vasile Lupu Vodă întăreşte lui Dumitraşco mare armaş "satul Bănceşti pe Horaeţ, cu casă, pomet şi loc de fânaţ", cumpărat, cu 300 taleri de argint, de la Vidraşco, nepotul lui Coste vameş, şi jupâneasa Nastasia.

1680, ianuarie 12. Ştefan Petriceicu dăruieşte mânăstirii Sf.Onufrei "satul Bănceşti cu heleşteu mai sus de târgul Siret".

1740, aprilie 1. Isaia, egumenul Putnei, se jeluieşte lui Grigore Ghica Vodă că-i este impresurată de sireteni moşia Bănceşti.

1784, aprilie 14. Dosoftei, episcopul Bucovinei, arendează meseriaşului siretean Gheorghe Matei "două cârciume, una în satul Onufrei şi alta la drumul Sucevei, lângă Bănceşti". Gheorghe Matei mai arendează, tot pe patru ani, 15 fălci de iarbă în Bănceşti ca să-şi facă fân. El primeşte învoire să-şi clădească o velniţă pe cheltuiala sa, pe care o va păstra şi după trecerea celor patru ani, cu condiţia "să nu fie slobod a face horilcă în ea", fabricarea horilcei fiind privilegiu călugăresc. Pentru arenda crâşmelor, Gheorghe Matei va plăti câte 80 lei pe an.

BĂNILA

1555, mai 7. Alexandru Lăpuşneanul întăreşte lui Fedco şi Maruşcăi, copiii Magdei Banilovschi, şi rudelor lor Alexandru şi Avram, copiii lui Ioan Banilovschi, toţi - nepoţii lui Danco, jumătate de sat Bănila pe Ceremuş.

1595, februarie 8. În faţa starostelui de Cernăuţi Sidorie îşi dispută părţi din Bănila Ilea de Bărbeşti şi Fădor Orbul.

1649, iulie 29. Vasile Lupu dă carte lui Isar de Călineşti să stăpânească în Bănila "partea care i se va alege".

1652, aprilie 23. SAtul Bănila pe Ceremuş se împarte între Ştefan

Rugină şi fații Cocoranul.

1687, august 21. Popa Anton din Bănila este martor la o vânzare de moşie.

1700, aprilie 2. Gheorghe Isar vinde medelnicerului Constantin Turcul "a şasea parte din a treia parte" din sat, parte pe care "a cumpărat-o părintele meu Isar dela Vasilie Postelnicescu".

1709, iulie 10. Gheorghe Isar vinde lui Constantin Turcul, cu 45 lei turceşti, încă o pătrime din satul Bănila.

1712, iulie 12. Gheorghe şi Mierla Isar vând lui Constantin Turcul şi "lazurile la părâul Crivăț zise ale Petreştilor".

1740, octombrie 14. Satul Bănila se împarte între Miron Gafenco, Moise Cocoranul, Tănasie Țintă şi alți răzeşi.

1748, mai 26. Tănase Țintă dăruieşte partea sa de sat schitului Berejnița, lăsându-l ca împuternicit testamentar pe Miron Gafenco.

1768, iulie 22. Grigorie Ioan Callimach întăreşte lui Miron Gafenco, vornic de Câmpulung Rusesc, şi fratelui său Dumitraşco Gafenco (feciorii Mariei, sora lui Pavel Rugină) jumătate de sat Bănila pe Ceremuş.

1774, martie 26. Costaş de Bănila, aflat în dispută funciară cu Tarasie Cocoranul, primeşte a opta parte din sat, ca şi Tarasie, care se grăbeşte să-şi colonizeze moşia cu cazaci.

1782, februarie 5. În fața comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăților în Bucovina, egumenul schitului Berejnița, construit de Isac Cocoranul, revendică a şaisprezecea parte din Bănila, partea lui Tănase Țintă.

1783, aprilie 25. Dumitraş Gafenco revendică, în fața aceleiaşi Comisii, jumătate de sat Bănila, moştenită de la buncu-său Dumitraş Gafenco, fiul lui Ştefan Rugină. Gheorghe Lența, Iordachi Ciolpan şi Toader Mălai declară că stăpânesc un sfert din Bănila, Toader Mălai şi schitul Berejnița - o optime, Iacob conte Logoteti (ginerele lui Leon Imbault) - 1/12, iar Constantin "care-şi zice Cocoran", feciorul popii Gheorghe - 1/12.

1789, februarie 14. Contele Iacon Logoteti arendează evreului Iosel Schwender a patra parte din Bănila (între timp a cumpărat, cu 400 lei, şi partea lui Panaite Stroescul).

1793, mai 23. Copiii lui Nicolai şi ai Nastasiei Gafenco, Andrei şi Vasile, moştenesc partea tatălui lor.

1797, aprilie 8. Anița şi Mihalachi Răut vând soților Zoița şi Ioniță Volcinschi 1/24 din Bănila.

1797, noiembrie 2. Ioan Zota dăruieşte copiilor săi Vasile, Maria, Catrina şi Anița părțile sale de moşie.

1798, mai 24. Ioan Cocorean înzestrează pe fiica sa Odochia şi pe ginerele Gavril Borşan cu părțile sale din Bănila.

1801, octombrie 10. Iohann Turkul, fiul lui Elias, vinde fratelui său Anton von Turkul partea din Bănila pe care o moşteneşte.

1802, ianuarie 19. Văduva lui Ioan Cucorean, Maria, dă părțile ei de moşie fiicei Nastasia, jupâneasa lui Condorachi Pătraşcu.

1823, mai 23. Vasile Lența, fiul lui Grigore, dăruieşte nepoților Alexandru şi Vasile partea de sat pe care o are după mamă, Maria - fata lui Constantin Tăutul.

1852, noiembrie 16. Ca urmare a aprobării împăratului, Comisia din Galiția vinde prin licitație partea de moşie din Bănila a Fondului Religionar lui Vasile Gafenco pentru 13 064 guldeni.

1857, decembrie 21. S-a născut teologul Eugen A. KOZAC.

BĂRBEŞTI

1595, februarie 8. Ilea vătaful din Bărbeşti se ceartă cu Fădor Orbul pentru nişte părți de moşie din Bănila şi Hluboca.

1708, septembrie 25. Cămătarul evreu Cerbul Jidovul devine, pe neaşteptate şi fără să şi-o dorească, stăpânul satului Bărbeşti al lui Apostol Mihuleț căpitan. Mihuleț, împreună cu Sturza cămăraşul, fusese împuternicit să strângă văcăritul în ținutul Cernăuți. La socoata finală, Sturza a plătit încă 78 lei şi 10 potronici, pe care i-a împrumutat de la Cerbul Jidovul. Cercetările făcute de dregătorii lui Matei Vodă constată vinovăția lui Apostol Mihuleț, care a intrat vârtos în banii visteriei şi, împrumutând de la Cerbul 394 lei turceşti, a fugit în Polonia. Matei Vodă hotărăşte că, până la întoarcerea banilor, Cerbul Jidovul este în drept să țină jumătate din satul Bărbeşti.

1709, martie 1. Cerbul Jidovul vinde vistiernicului Ion Paladi

jumătate de sat cu "230 lei bani gata de m-am mai uşurat şi eu de datornicii mei"

1710, noiembrie 27. Dumitraşco Calmuţchi, fiind rudă cu soacra lui Apostol Mihuleţ, restituie 230 lei lui Paladi şi răscumpără jumătatea de sat.

1715, februarie 26. Nicolae Alexandru Mavrocordat confirmă lui Toader Samson şi lui Goian a patra parte din satul Bărbeşti, "partea lui Isar, pentru care parte de moşie s-a tras în judecată Ionaşco Isar cu Ştefan, fiul Ghiţei, nepotul lui Piliposchi, pe timpul domniei lui Ilieş Alexandru Voevod"

1719, februarie 6. Arsenie Ciornohuz vinde popei Ştefan şi diaconului Toma partea sa de sat.

1720. Apostol Mihuleţ încearcă să-şi răscumpere satul cu zapise false de plată a datoriei către Cerbul Jidovul, dar este dovedit.

1724, iulie 15. Mihail Racoviţă întăreşte fraţilor Mihai şi Gheorghi Lenţa "a patra parte de sat Berbeşti, cea împresurată de Calmuţchi căpitan".

1728, mai 10. Zaharie Ghiţescul vinde protopopului Toma de Berbeşti un sfert de sat, moştenit de la bunicul său Arsenie Ciornohuz.

1731, septembrie 17. Profitând de trecerea timpului şi de uitarea de după moartea lui Cerbul Jidovul şi a lui Calmuţchi, Apostol Mihuleţ obţine de la Grigore Ghica întărire pentru stăpânirea fostei sale jumătăţi de sat.

1739, Grigore Ghica întăreşte lui Iordachi Cantacuzino a patra parte din Berbeşti, partea "zisă Melenişte", cumpărată de la Safta Caţichi, fata lui Preda Paladi stolnic. Vânzarea s-a făcut fără ştirea rudelor, care au drept de prim cumpărător, şi, când se află, Calmuţchi întoarce banii şi recuperează pentru neamul lui partea aceea de sat.

1751, iulie 8. Ioniţă Talpă, nepotul lui Constantin Păunel, vinde lui Iuon Samson şi lui Ioniţă Strâşca, pentru 50 lei, "a treia parte din pa patra parte" de sat Berbeşti.

1776, iulie 8. Naftanail monarh Calmuţchi, fiul lui Dumitraşco, zideşte schitul Berbeşti (numit şi Ostra), înzestrându-l cu părţile sale de moşie.

1792, februarie 5. Egumenul schitului Ostra declară, în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, că schitul stăpâneşte "100 fălci de pământ, dăruite de Nicolai Calmuţchi, ctitorul schitului".

1783, martie 20. În faţa comisiei apar şi revendică părţi de sat şi răzeşii Iuon Calmuţchi (jumătate de sat), Vasile Samson (un sfert de sat), Sandul Păunel şi Vasile, feciorii popei Toma (un sfert de sat).

1789, aprilie 20. Mazilul Ioan Păunel dăruieşte fratelui său Andrei părţile sale de moşie.

BENIA

1551, august 9. Ştefan Rareş dă carte mânăstirii Putna prin care împuterniceşte pe egumen. călugări şi bräştinari să asigure paza branişţei mânăstirii, inclusiv branişţea Benia şi "obcina până la Poiana lui Ivan, la Făgeţăi" (Breaza).

1792, martie 23. Gligorie şi Timofte Sărghie din Benia cumpără, cu 220 lei, "o parte din moşia Benia pe care o au moştenire" Ştefan şi Gavril, fiii lui Ioniţă Şandru, de la bunicul lor popa Gavril.

1802, mai 15. Ioniţă Şandru zălogeşte pe zece ani, pentru 122 lei, lui Grigori Sărghe moşia lui din Benia ce se mărgineşte cu "apa Moldovei şi moşia lui Nicolae, popa din Sadova".

1807, ianuarie 1. Ioniţă Şandru din Câmpulung vinde lui Grigori Sărghie din Benia moşioara ce o are în Fundu Moldovei, pentru 140 lei bani împărăteşti.

1813, februarie 26. Andrei şi Ioana Mîndrilă din Câmpulung vând lui Mihai Pîntiul (Pinte) din Benia o grădină în Benia pentru 200 lei.

1838, noiembrie 1. Surorile Ileana Porcuţan şi Maria Andronic vând tatălui lor Grigori Droniuc din Benia 2 fălci şi 16 prăjini de moşie, primite zestre, cu "8 lei bani de argint, 5 lîni întregi, 3 lei, 20 heleri, 2 miţe, 24 heleri, care, legându-se în bani, fac 11 florini şi 44 heleri", plus o juncă pentru Ileana şi 12 florini şi 48 heleri, bani de argint, pentru Maria.

1839, Gavril şi Axinia Butnaru vând lui Neculai a lui Vasile

Droniuc din Breaza o bucată de moşie în Benia "peste deal lângă apa Moldovii", în suprafaţă de 2 fălci şi 40 prăjini, pentru 64 lei bani de argint.

1840, mai 1. Gheorghe Sărghie din Breaza cumpără un vad de moară "la starea locului unde se numeşte părăul Benei" de la Vasile Florea din Ilişeşti, vad moştenit de la tatăl său, preotul Vasile Şandru din Fundu Moldovei.

1840, noiembrie 3. Nicolai şi Nastasia Mîndrilă vând lui Niculai a lui Vasile Droniuc din Benia o moşie de 3 fălci şi 17 prăjini, la Râpa Roşie, lângă muntele Porşescul, pentru 200 lei bani de argint.

1846, iulie 9. Simion Şandru din Fundu Moldovei vinde lui Nicolai Droniuc, pentru 196 lei şi 40 creiţari, o moşie în Benia, în suprafaţă de 9 fălci, mărginită de moşiile lui Vasile şi Dănilă Droniuc.

1848, aprilie 19. Grigore Şandru din Fundu Moldovei vinde lui "Neculai Droniuc din Benea" o moşie de 3 fălci şi 40 prăjini, cu 64 lei, "în faţa Beniei" şi care se hotărăşte cu moşiile lui Iuruga, Ignat, Sărghie, Simion Şandru şi Grigore Şandru.

BERCHIŞEŞTI

1473, septembrie 13. Ştefan cel Mare confirmă "lui Corlat ocinile sale satul Berchişeşti pe râul Moldova, ţinutul Sucevii, o topliţă cu moară pe ea şi poiana Muncelului cu mănăstirea ce se află acolo". Hotare: balta Mesteacănului, Vadul Rău, părăul Goga, drumul de care până la părăul Muncelului, părăul Runcul, podul lui Hasniş, părăul Bîrcacelui, părăul Lupoaia, vadul Făguleţ, râul Moldova, şteaza lui Vlaşin, gura Bîcoaei, poeniţa Todereştilor, poiana lui Boldea, gura Roşiei.

1515, decembrie 17. În hotarnica satului Bucureşti (Capu Codrului) dăruit mânăstirii Voroneţ de Bogdan cel Orb este pomenit hotarul Berchişeştilor.

1533, aprilie 11. Boerul Corlat vinde lui Petru Rareş, pentru 480 zloţi tătăreşti, satul Berchişeşti, sat pe care Rareş Voievod îl dăruieşte mânăstirii Moldoviţa, unde era egumen "rugătorul nostru kir Ştefan eromonah".

1683, ianuarie 9. Gheorghe Duca porunceşte zlotaşilor birului

din ţinutul Sucevei să restituie mânăstirii Moldoviţa banii şi cei patru boi luaţi mănăstirii din Berchişeşti şi să impună la obligaţii doar pe acei oameni din Berchişeşti care nu sunt sub ascultarea mânăstirii.

BEREŞTI

1492, martie 17. În hotarnica moşiilor Mărinei lui Giurgiu Jumetate se face referire la piatra hotarnică de la "Bereşti la o movilă pe care a pus-o Ioanăş".

1517, noiembrie 9. Ştefăniţă Vodă confirmă lui Gavril visternic, nepotul Anuşcăi, stăpânirea satului Bureşti.

1647, aprilie 1. Fraţii Gheorhiţă vornic şi Arsenie Năvrăpescul vând soţilor Ionaşco şi Tofana Cristiian "o parte den sat Bereşti, partea Ghedeştilor, partea den gios".

BERHOMETE

1696, aprilie 20. Mihalaşco, nepotul lui Coste de Lucavăţ, vinde partea lui de sat Berhomete lui Vasile, fiul lui Gavril Căzăcescul.

1698, februarie 23. Ion şi Mihaile, feciorii lui Vasilco Lucaveţchi din Sniatin, vând lui Vasilco al lui Gligorie Căzăcescul părţile lor de sat şi vecinii Ion Măglei, Toader Pauluc, Ghiorghi Răus, Macsim Răus, Simion Danco, Gheorghi Danco, Simion Suş, Samson Holoşne şi Gligore Andronc. Martori: Dumitraşco Simionciu, Gligorie Săul, Toader Bercea, Toader şi Savin Vonciul, Ion Măglei şi Gheorghiţă Vivor (adică Viore).

1706, mai 11. Gavrilaş şi Gafiţa Frunză lasă copiilor lor Ioan şi Maria părţile lor din Berhomete.

1711, noiembrie 12. Micuţa Vasilco, jupâneasa lui Andrieş Brînzanul, vinde partea ei de moşie lui Dumitraşcu Calmuţchi.

1712, ianuarie 10. Magda lui Gavril Lucaveţchi, jupâneasa lui Grabovschi, vinde părţile ei de sat lui Dumitraşcu Calmuţchi.

1736, iulie 15. Velicico Cheşcu câştigă, în disputa cu nepotul lui Gheorghiţă, fiul Anei, dreptul de a-şi stăpâni vecinii.

1737, iunie 24. Grigore Ghica întăreşte lui Gheorghe Pârvul părţile lui Gheorghiţă Cheşcu din Berhomete.

1753, aprilie 27. Ştefan şi fiul său Vasile Capşe vând lui Alecsandru Vasilco partea lor din Berhomete.

1755, noiembrie 20. Urmaşii lui Gheorghiţă Onciul, Paraschiva şi Silion, dau partea lor de sat, pentru o datorie neplătită, lui Mihalache Cheşco.

BILCA

1551, august 9. Ştefan Rareş dă carte mânăstirii Putna prin care împuterniceşte pe gumen, călugări şi brănişteni să asigure paza braniştei mânăstirii şi hotarelor ei, inclusiv "între Bilce"

1645, aprilie 10. Vasile Lupu întăreşte privilegiul brăştinarilor "între Bilce", dat de Ştefan Rareş.

1794, ianuarie 20. Satul Bilca al mânăstirii Putna este numit în hotarnica satelor Cumăreşti şi Bănila.

1827, martie 4. Dimitrie Bunceac, popă din Bilca, scrie ecleziastului Putnei Lavrentie Chirilescu să-i împrumute o mie de cuie de draniţă fiindcă, dacă n-are cuie, riscă să-i plece meşterii şi să nu-i mai poată aduna până în toamnă.

1880, noiembrie 5. S-a născut publicistul George TOFAN.

1882, septembrie 14. S-a născut filosoful şi sociologul Traian BRĂILEANU.

1907, iulie 25. S-a născut poetul Mihai HORODNIC.

1932, noiembrie 17. S-a născut George MUNTEAN, istoric al culturii.

1945, martie 16. S-a născut artistul instrumentist Constantin SOFIAN.

1955, ianuarie 8. S-a născut caricaturistul Pamfil HORODNIC.

BOBEŞTI

1719, martie 15. Fiii lui Părvul şătrar şi fiii lui Ştefan Străşcs îşi dispută în Divanul lui Racoviţă Vodă stăpânirea satului Bobeşti, ţinutul Cernăuţi.

1782, aprilie 5. Căpitanul Nicolai Munza, împuternicitul lui Gheorghi Beldiman, se prezintă în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina pentru a răspunde la întrebări

referitoare la Bobeşti, în numele proprietarului satului, Beldiman.

1792, ianuarie 1. Postelnicul Iancu Beldiman primeşte Bobeştii de la tatăl său, Gheorghi Beldiman, şi de la unchiul Andrei.

1792, noiembrie 6. Iancu Beldiman schimbă Bobeştii pe satul Cosăuţi-Soroca al generalului... rus Scarlat Sturza.

1798, februarie 1. Generalul Scarlat Sturza vinde Bobeştii lui Theodor Dobrowolski, pentru 5 596 ducaţi, intermediar fiind maiorul din aceeaşi armată rusă Ioan Măcărescul.

1826, ianuarie 29. Theodor Dobrowolski Ritter von Buchenthal dăruieşte Bobeştii fiului său Gheorghe Dobrowolski Ritter von Buchenthal.

BOBOIUGI

1555, aprilie 20. Alexandru Lăpuşneanul întăreşte mânăstirii Homor dania lui Toader Boboiug dvornic, satul Bubuiugii pe Cahova.

1599, martie 30. Ieremia Movilă întăreşte mânăstirii Homor dania lui Toader Boboiug.

1772, aprilie 12. Feldmareşalul Rumeanţev, comandant al armatei ruse, la cererea egumenului Calistrat ordonă Divanului Cnejiei Moldovei să cerceteze după urice şi să dea în stăpânire satul Bubuiugii "din jos de Troian, la Fântâna Mare".

BOIAN

1452, octombrie 27. Manea globnicul primeşte întăritură domnească pentru satul său "Marele Boian".

1528, aprilie 8. Petru Rareş confirmă "Marele Boian" fraţilor Ion şi Mihul Stărcea, pârcălabi de Hotin şi, respectiv, Cetatea de Baltă.

1547, aprilie 1. Iliaş Vodă întăreşte lui Matiaş, fiul lui Ion Stărcea, partea de Boian a unchiului său Mihul.

1602, septembrie 15. Lupul Stroici logofăt reţine partea de Boian a lui Ionaşco Stărcea pentru 12 boi furaţi. Fratele lui Ionaşco, Pătraşco Stărcea, plăteşte boii şi recuperează moşia.

1604, iulie 2. Fii lui Toader uricar, Isac, Ionaşco şi Toader

Matieşeşti (deci, din ramura Matiaş Stărcea) vând partea lor de Boian lui Pătraşco Stărcea diac pentru 65 taleri de argint.

1615, martie 29. Isac Stărcea primeşte întărire pentru a treia parte din Boian, parte revendicată de copiii lui Toader Matieşescu uricar.

1617, iunie 14. Iloaie Stărcea de Volcineţ cumpără de la mânăstirea Homor a noua parte din Boian.

1632, noiembrie 10. Alexandrul Iliaş întăreşte Ilinchei, fiica Sofroniei, a noua parte de sat, în dauna lui Isac Stărcea, care, având întâietate la cumpărare ca ruda cea mai apropiată, reclamă la Divan şi câştigă.

1636, ianuarie 1. Ion Ciolpan moşteneşte o parte din Boian, iar logofătul Ghenghea - cealaltă parte.

1670, mai 13. Strănepoţii lui Mateiaş Stărce, Pătraşcu, Maria şi popa Gavril, moştenesc a opta parte din satul Boian.

1721, noiembrie 20. Mihai Racoviţă Vodă permite lui Ion Neculce hatman să facă plod umblător peste Prut la moşia sa Boian.

1745, octombrie 13. Ioan Nicolai Mavrocordat permite lui Gavril Neculce să ţină pod umblător peste Prut la Boian.

1746, ianuarie 12. Gavril Neculce se află în conflict cu mânăstirea Putna pentru dijma locului dintre Boian şi Ostriţa, Ostriţa fiind moşie mânăstirească.

1747, august 4. Dregătorii domniei refac şi stâlpesc hotarul între Boian şi Ostriţa, iar Gavril şi Ilie, fiii lui Ion Neculce, împart Boianul frăţeşte.

1766, octombrie 14. Ilie Neculce dăruieşte satul nepotului său Vasile, fiul lui Alexandru Neculce.

1792, aprilie 23. Vasile Neculce arendează satul lui Ion Calmuţchi.

1796, ianuarie 18. Vechilul Ion Calmuţchi rearendează Boianul fraţilor Axenti şi Iacob Şimonovici.

1799, aprilie 23. Vasile Neculce arendează satul Ilincăi Calmuţchi şi fiului ei Mihalachi.

1799, iulie 22. Mihalachi Calmuţchi cedează arenda Boianului lui Ilie Ilschi.

1800, februarie 12. Vasile neculce dăruieşte satul Boian fiilor săi Ioan şi Constantin.

1810, septembrie 10. Ioan Neculce spătar dă în arendă satul Boian lui Dimitrie Vlahovici.

1811, aprilie 23. Dimitrie Vlahovici renunţă la arendă, iar Ion Neculce, descendentul cronicarului şi viteazului de odinioară, încredinţează arenda satului strămoşilor lui vechililor Toader von Pasakas şi Lazăr Mihalovici.

1845, mai 17. Ioan Neculce vornic vinde Boianul lui Ştefan Ştefanovici şi lui Karl Schedl.

1883, decembrie 1. S-a născut compozitorul Ştefan NOSIEVICI.

BOIANCIUC

1617, ianuarie 15. Se întăreşte Boianciucul Antimiei, fata lui Dimitrie Lenţa.

1623, aprilie 2. Ştefan Tomşa întăreşte lui Tăutul părţi de sat.

1644. Onciul Iuraşcovici şi rudele sale împart întrei ei părţi de moşie.

1663, februarie 25. Isac Cocorranul lasă copiilor săi Lupa şi Miron "cât i se va alege din a treia parte de sat Boianciuc".

1670, ianuarie 1. Alecsandra şi Ulordachi Cantacuzino moştenesc de la sora Alecsandrei Ileana, fata lui Gavrilaş Mateiaş, trei părţi din satul Boianciuc.

1901, octombrie 10. Anton Turkul cumpără de la Iohann Turkul părţile acestuia din sat.

1801, noiembrie 26. Anton Turkul vinde Boianciucul lui Gregor Simon Turkul.

1802, august 23. Urmaşii neamului boieresc român Turcul sau Turculeţ, deveniţi "von Turkul", vând Boianciucul lui Johann Aloys Popiel, Popiel vinde Elisavetei Popiel-Piotrowscka, iar aceasta lui Michael Popiel.

BOSANCI

1432, august 14. Iliaş Voievod dăruieşte lui Isaia, pentru slujbă credincioasă, pe lângă alte sate şi "jumătate din Bosance".

1490, martie 6. Într-un hrisov de danie, Ştefan cel Mare pomeneşte pe Ioan Despot din Bosancea, de la care a cumpărat Anastasie, egumenul Moldoviţei, o prisacă.

1585, august 17. Onciul vătăman de Bosance şi Isac din Bosance sunt martori la hotarnica Borhineştilor.

1590, Evlochie de la Nemerceni (parte a Bosancilor) a plătit datoria fratelui său Isaico, adică "17 boi şi 1 cal, şi 2 vaci cu viţii, şi 10 taleri bani gata".

1621, iunie 11. Alexandru Iliaş dăruieşte lui Miron Barnovschi părcălab de Hotin satele "Bosance şi Uideşti cu mori pe Şomuz"

1623, Ştefan Tomşa întăreşte Mitropoliei Sucevei satul Bosance.

1624, martie 24. Radu Mihnea întăreşte lui Miron Barnovschi hatman şi părcălab de Suceava, "pentru slujbele aduse în războiul condus de acesta în chip strălucit împotriva cazacilor" satele Bosancea şi Uideşti.

1626, februarie 11. Ajuns Voievod, Miron Barnovschi Movilă dăruieşte Mitropoliei Sucevei satele sale Bosancea şi Unguraşi.

1629, martie 5. Miron Barnovschi scuteşte satul Bosancea al Mitropoliei Sucevei de toate dările şi porunceşte dregătorilor şi slujitorilor săi "să nu supere cu nici un fel de silnicii" şi celelate sate ale Mitropoliei.

1701, iulie 25. Ilie din Bosance cumpără de la Nicolai Perjul din Rădăşani nişte boi furaţi.

1724, octombrie 29. La hotarnica Tişăuţilor participă şi "Vasilie Arămescu diacon de Bosance şi Gheorghiţă vătăman tot de acolo".

1794, februarie 16. Comisariatul cezaro-crăiesc al ţinutului Suceava fixează suprafaţa sesiilor parohiale pentru Bosanci, Udeşti şi Reuseni la 24 fălci, scutindu-le de boieresc.

1800, decembrie 30. Vornicul satului Bosanci informează Consistoriul Bucovinei că preotul Ion Gramatovici a fost primit de stăpânirea satului, cu care s-a înţeles, şi care i-a dat sesie şi casă, celelalte acareturi urmând să le facă pe cheltuiala sa. Cu sătenii, preotul Gramatovici "nu s-a învoit de loc".

1803, ianuarie 31. Ioseph Vogel, din partea Administraţiei Bucovinei, face cunoscut sătenilor din Bosanci că plângerea lor împotriva hotărârii Tribunalului obştesc din Suceava de a le interzice păşunatul pe moşia Tătăraşi a Mitropoliei a fost respinsă.

1810, octombrie 31. Economiceasca Ocârmuire a Mitropoliei Moldovei din Iaşi îl atenţionează pe arendaşul moşiilor mitropoliei din Bucovina, Dimitrie Popovici, să-i dea "loc de hrană" (adică pământ cultivabil) noului preot dinj Bosanci Chifan Popovici.

1842, martie 8. Anicki, mandatar şi judecător de poliţie, face cunoscut moştenitorului Johann Gerlaczek din Chilişeni că, în urma morţii lui Iacob Gerlaczek, domeniul Bosanci a fost împărţit în două, prima jumătate fiind lăsată moştenire fraţilor săi Johann-Joseph, Carl şi surorii sale Francisca, iar cealaltă jumătate - tutorei Therese Gerlaczek.

1848, iulie 30. Deputatul în parlamentul din Viena Miron Ciupercovici îi scrie lui Simion Stanciu din Bosanci, informându-l că s-a dat Constituţia din 22 iulie 1848, că deputaţii au cerut desfiinţarea boerescului şi a altor dăjdii, că în curând se va da o lege specială care, în locul boerescului, va prevedea ceva băneşte, iar robotă nu se va mai face. Ciupercovici (de fapt, Ciupercă din Fundu Moldovei) cere lui Stanciu să dea de ştire şi altor sate despre acestea şi să trimită jalbă la Viena dacă sunt oameni necăjiţi de boeresc şi dăjdii. Îl mai anunţă pe bosâncean că deputaţii au cerut autonomia Bucovinei şi că sunt nemulţumiţi că deputatul Sucevei, Ion Dolenciuc din Dărmăneşti, nu susţine interesele bucovinenilor.

1856, februarie 18. Smaranda Sturza, născută principesa Vogoride, solicită, de la Paris, intabularea moşiilor ei Bosance şi Nemerceni, Strâmbu şi Roşia, toate din Bosancii de astăzi.

1909, martie 3. S-a născut sculptorul Aurelian DONISĂ.

BOTOŞANA

1489, octombrie 14. Ştefan cel Mare dăruieşte mânăstirii Puna satul Botoşani, pe care îl are, în urma unui schimb de moşii, de la Stanciul, fiul lui Fedco, nepotul lui Mihul Starostescul, strănepotul lui Giurgiu de la Frătăuţi.

1587, mai 4. Sora, văduva la Stanciul părcălab, recuperează satul şi îl dăruieşte fiicei sale Marinca Mihăilescu.

1615, octombrie 25. Pentru că Ştefan Tomşa a dat de ştire "tutoror cari au de vânzare sate să vie şi să le vândă după dreaptă înţelegere", în faţa lui Vodă vine vin stăpânii Botoşanei, "anume Anastasia, fata Michei, nepoata Răcătoaiei, cu fiul ei Ieremie şi sora lui Marica". Anastasia, jupâneasa lui Constantin Cărcu, îi vinde lui Tomşa Vodă "un sat anume Botoşani, ţinutul Sucevii, pe părăul Soloneţul Mic şi cu loc de moară pe părăul amintit, cu toate fânaţele şi poienile ce se cheamă Şerba şi cu toate hotarele în bucovina şi cu cămp şi cu holme şi peste holme şi cu plaiuri şi peste plaiuri unde au fost vechile hotare ale Căjvanei şi cu Botoşani". Ştefan Tomşa cumpără satul cu 700 unghi (ducaţi ungureşti) şi-l dăruieşte ctitoriei sale mânăstirea Solca.

1724, septembrie 15. În hotarnica moşiilor mânăstirii Solca sunt pomenite, în hotarul Botoşanei, "casa lui Grămadă şi aria Oncii".

1760, Simion Tăutul, care are casă în hotarul Botoşanei cu Soloneţul (Pîrteştii de Sus de astăzi), dă zapis lui Venedict, egumenul Solcăi, cu semnele de hotar ale Botoşanei dinspre Comăneşti pe care el le cunoaşte.

1767, iulie 18. Venedict, egumenul Solcăi, se plânge de împresurarea moşiilor mânăstireşti Căjvana, Botoşana şi Hrinceşti, care se răzeşesc cu Simion Comănescul şi Matei Bantăş, de către Gândul şi Stamate şătrari.

1782, ianuarie 2. Mânăstirea Solca declară Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că satul Botoşana îi aparţine.

1768, iulie 8. În hotarnica Soloneţului este trecut hotarul cu Botoşana "pe deal în sus de casa lui Simion Tăutul".

1768, În hotarnica Ilişeştilor, hotarul cu Botoşana trece "prin poiana lui Bahrin şi prin poiana Mânăstirii" Ilişeşti.

1783, noiembrie 23. În "sama veniturilor şi cheltuielilor mânăstirii Solca", Botoşana figurează în capitolul de venituri ale moşiilor reprezentate de satele din fostul ocol domnesc al Bădeuţilor.

1784, octombrie 26. Antonii, vechilul mânăstirii Solca, întocmeşte "însemnare" cu toate moşiile mânăstirii şi cu arenda încasată de pe Arburea, Botoşana, Cajvana, de pe care s-a luat

boerescul, iar orânda paharului (impozit pe cârciumi) 300 lei s-a depus la Consistoriu".

1878, ianuarie 21. S-a născut poetul Vasile TOMUŢ.

1910, ianuarie 8. S-a născut publicistul Vasile BOCA.

1912, octombrie 6. S-a născut teologul Ştefan SLEVOACĂ.

1913, noiembrie 13. S-a născut scriitorul Roman BOCA.

1924, martie 23. S-a născut scriitorul Pan SOLCAN.

1937, februarie 21. S-a născut pictorul Ilie BOCA.

1939, noiembrie 23. S-a născut sculptorul Nicolae GHIAŢĂ.

1944, august 21. S-a născut pictoriţa Paraschiva AGAPE.

BOTOŞĂNIŢA

1492, martie 30. Luca lui Iliaş păharnic şi copiii lui Andreica Ilişescul vând lui Ştefan cel Mare, pentru 80 de zloţi tătăreşti, "jumătate de sat Botoşinţe pe Siret", pe care Vodă o dăruieşte lui Stanciul şi surorilor sale.

1672, iunie 18. Botoşăniţa, împărţită în două părţi de moşie între Bilei cu jupâneasa Nastasia şi Constantin cu jupâneasa Părasca, are parte de o hotarnică în care sunt pomenite "pomătul lui Toader" Hulubei. "pomătul lui Toros", "colţul livezii lui Toader Boţan", "făntăna lui Părliş" şi podul Chirăi".

1682, septembrie 8. Armenii Gavril şi Anghelina Focenco vând unchiului lor Hulubei partea lor de sat pentru 30 de lei turceşti.

1704, decembrie 12. Ionaşco Bilăi, fiul lui Gligoraşco Bilăi, vinde partea lui de moşie lui Ioan Paladi vistiernic. Gligoraşco Bilăi a fost fiul lui Bilei şi al Nastasiei, fata lui Cărstea Mihăilescu, ginerele lui Stanciul părcălab, care a primit de la Ştefan cel Mare jumătate de sat.

1739, ianuarie 10. Mânăstirea Putna îi acuză pe răzeşii din Botăşinţi că-i împresoară o bucată de loc în hotarul Bălcăuţilor.

1744, octombrie 6. Ioan Nicolae Mavrocordat întăreşte, fără hrisoave anterioare doveditoare, satul Botoşăniţa, "sat despre care zisese că-l stăpâneşte", lui Toader Hulubei şi nepoţilor lui Toader şi Dumitraşco Scorţescul.

1784, iulie 31. Nepoata lui Toader, Dochiţa (fata Ilinchii şi a lui

Gheorghi Codrean), vinde o treime din partea ei de sat, lui Toader Hulubei.

1788, februarie 20. Toader Hulubei îşi înzestrează fata Antimiţa cu o treime din jumătate de sat Botoşăniţa.

1789, iunie 10. Aniţa, jupâneasa preotului Ioan Berendei, fiica Tofanei Hulubei, vinde părţile ei de moşie fratelui Vasile Hulubei.

1789, decembrie 8. Tudura, nepoata lui Toader Hulubei, vinde partea ei, pentru 240 lei, verilor Apostol şi Toader Hulubei.

1790, aprilie 11. Satul se împarte între copiii fraţilor Gheorghe, Andrei, Tofana şi Ilinca Hulubei.

1791, iunie 1. Diaconul Vasile Hulubei arendează partea sa de moşie lui Iuon Siretean şi lui Gheorghe Zus.

BRĂIEŞTI

1518, septembrie 13. Ştefăniţă Vodă face ştire cum că Toader Corlat, fiul lui Corlat, a vândut "a sa dreaptă ocină şi moşie după dreptul său uric din uricul moşului nostru Ştefan Vodă, un loc de moară pe o topliţă unde a fost piua lui Vlaşin", pentru 80 zloţi tătăreşti, lui Ivan Moţoc sulgiar.

1577, februaria 27. Ionaşco, fiul Anuşcăi, nepotul lui Roman Ilieşescul, vinde mânăstirii Moldoviţa, pentru 283 zloţi tătăreşti, "a sa dreaptă ocină şi moşie, din a patra parte jumătate de sat Corlăţeale cu cinci case şi cu gardul ce se ţine de aceste cinci case".

1587, mai 22. Ştefan diac vinde mânăstirii Moldoviţa, pentru "37 şi 1/2 taleri de argint şi pentru 9 unghi galbeni şi pentru 180 zloţi tătăreşti (...) partea de sat Corlăţiale pe care a cumpărat-o de la Gligorie Popşea Turcul şi soţia sa Tudosca, fiica Nastei, nepoata Anuşcinei, care a fost fata lui Roman Ilieşescul"

1609, noiembrie 4. Iaşi, Constantin Movilă: "Facem cunoscut cu această a noastră carte domnească, precum în satul Corlăţele a fost găsit un copil mort, pe care o femeie întâiu l-a născut şi pe urmă l-a omorât şi l-a îngropat, şi de aceea am poruncit cinstitului şi credinciosului boier al nostru Pătraşco mare vornic ca să le ia în loc de pedeapsă 60 boi, dar nevenind încoace nimeni cu boii, s-a sculat credinciosul nostru boier Niculae Boul vistiernic şi a dat în

visteria noastră pentru pedeapsă 100 unghi (ducaţi ungureşti), iar noi i-am dat satul mai sus amintit cu toate veniturile".

1610, septembrie 8. Cotnari, Constantin Movilă: "O femeie bătrână anume Frosica, fiica Stancăi, nepoate Marinei (...) a vândut dreapta ei ocină şi moşie din satul Stejereni (dispărut, în hotar cu Băişeşti, Corlata, Măzănăeşti - n.a.), din a treia parte jumătate, şi din satul Corlăteşti din a patra parte jumătate, care se cheamă mijlocul, ţinutul Suceava, pe apa Moldovei, cu morile şi piue pe ele, dumisale fratelui nostru Nicolae Boul vistiernic pentru 60 unghi".

1610, septembrie 20. În faţa şoltuzului Ştefan din Baia s-au prezentat "Ignat cu fratele său şi cu sora sa Mancea şi sora ei Mintia, copiii lui Dănilă, nepoţii Anuşcăi Todicoaiei şi (...) au vândut a lor dreaptă ocină şi cumpărătură, a opta parte din a patra parte, partea de mijloc de sat Corlăteşti (...) dumisale Nicolae Boul visternic pentru 140 taleri bătuţi şi pentru 4 boi, boul preţuit cu 16 taleri"

1611. Toader Boul vistiernic primeşte întăritură domnească pentru părţile de moşie din satul Corlăteşti cumpărate de Nicolae Boul de la descendenţii lui Ioan Corlat.

1732, martie 23. Velicico Panaitache vinde comisului Vasilie Costache şi jupânesei Ilinca jumătate din satul Corlăţele cu 50 lei, iar soţii Costache îl vând, pentru 100 lei turceşti, lui Şerban Cantacuzino.

1749, Monahul Iuon Brăescul, împreună cu Solomon şi cu Safta, dăruieşte mânăstirii Slatina "jumătate de sat Corlăţeşti cu moară şi toţi vecinii". Mai adaugă monahul la danie 4 boi, 2 vaci, un cal, o iapă, 39 stupi şi 10 capre.

1751, iulie 25; **1782**, decembrie 13; **1795**, iunie. Fraţii Iuon, Costachi şi Gheorghe Gore revendică şi, în cele din urmă, obţin partea de sat dăruită mânăstirii Slatina de unchiul lor, călugărul, parte de sat care li se cuvine lor ca moştenire de le "răstrămoaşa lor", o fiică a lui Toader Boul vistiernic.

1815, octombrie 20. Maria Ghervan, fiica răposatului Gheorghe Gore, dăruieşte fraţilor ei Iordachi şi Ion partea din satul Brăieşti care-i aparţine.

1921, februarie 9. S-a născut matematicianul Mircea TÂRNOVEANU.

BREAZA

1551, august 9. Ştefan Rareş dă carte mânăstirii Putna prin care împuterniceşte pe egumen, călugării şi brăştinarii să asigure paza braniştei mănăstireşti, inclusiv în Breaza "obcina până la Poiana lui Ivan, la Făgeţăi".

1555, aprilie 20. Alexandru Lăpuşneanu dăruieşte mânăstirii Homor "un plaiu care se cheamă Măgura cu toate poienile şi izvoarele care sunt de la Cârstăneia, care acel mai sus zis plai a fost a noastră dreaptă domnească ocină".

1662, ianuarie 3. În ispisocul de întăritură, Dabija Vodă precizează hotarul muntelui Măgura al mânăstirii Humor: "hotarul începe la iezer la Feredeu, tot cu obcina la culmea Prislopului până la fântână, prin pădurea Praca până la apa Moldovei, cu apa Moldovei în sus până unde cade părăul în Moldova, muntele Breaza până la iezer".

1723, februarie 2. Istrate şi Ioana Floce îşi înzestrează fata Teodosia, la logodna cu Miron Checheriţă, "în Breaza cu un loc pe care l-am cumpărat dela Nechifor".

1737, mai 21. Călugării mănăstiri Homor se împacă, pe bază de mărturii, cu Vasile Lehaci, Ştefan Făşcu şi alţi "oameni care sănt lăcuitori mai în sus de Strajă pe apa Moldovei" după ce "am avut noi călugării de Homor cu aceşti oameni multă gâlceavă şi multă pricină pentru o bucată de loc, cât ţine din părăul Negri în jos pe Moldova pînă spre Dealul negru şi Moldova în sus până în gura Breazi şi Breaza până la iezer".

1787, martie 14. Ioniţă Holuţ şi feciorul lui Lup vând lui Vasile Leuştean "o dreaptă moşie a mea în Breaza anumă Pochină" (moşia Pinet).

1808, august 17. Toader Şandru vinde lui Timofte Sărghie şi vărului său Grigori "partea me care se numeşte Veja ce mare".

1816. Mânăstirea Solca, proprietară, prin schimb, a munţilorCocoşul, Găina şi Valea Porşescul, înfiinţează satul Breaza

cu "78 de familii de rusneaci", adică huţuli, iar românii cu gospodării răzleţite pe plaiuri încep să se adune în vatra satului.

1824, martie 2. Vornicul Grigore Hajdeac, Ioan Cepeliuc şi Ghiorghi Buhaleac din Breaza dau mărturie că Sărghie Dronina şi Iosif Mazurea au avut o prisacă.

1826, august 7. "Vornicia din satul nou Brează dă lui Toader Conta mărturie în scris că a slujit opt ani cu dreaptate şi bună orăndueală la fervalterie". Semnează vornicul al Brezei Mihalachi Macovei, Ion Ungureanul giurat, Gavril Bodnaru vataman şi Toader Macovei, fruntaş în "satul nou" Breaza.

1927, mai 13. Gavril Ciupiliuc cumpără de la Dumitru şi Ilinca Floce, pentru 42 lei de argint, o moşioară de 2 fălci şi 60 prăjini în Gura Porşescul, peste apa Moldovei, sub Răchitiş, alături de moşia lui Ştefan Iordache şi de moşia Bilăilor.

1830, ianuarie 16. Sadovenii Ştefan şi Nastasia Dăscăliţei vând lui Gavril Cepeliuc din Breaza un loc de moşie de 2 fălci şi 36 prăjini, pentru 36 florini, la locul numit Răchitiş. Hotare: apa Moldovei, "pe o scursură de părău" pe brazda inginerească la Bîtcă, în Bahnă şi până la moşia lui Dumitru Floce.

1831, ianuarie 19. Sadovenii Petre şi Varvara Lehaci vând lui Gavril Cepeliuc din Breaza o moşioară de 5 fălci şi 29 prăjini, pentru 350 florini, la Răchitiş.

1833, mai 20. Petre şi Ioana Grigorean din Câmpulung vând lui Fădor Macovei din Breaza o buçată de moşie de 7 fălci şi 67 prăjini, pe apa Breaza, pentru 326 lei de argint.

1835, iulie 6. Vasile Măndrilă, supus cameral din Breaza, se plânge administraţiei cezaro-crăieşti din Câmpulung împotriva fratelui său şi a mamei sale vitrege că vor să împartă un pământ pe care el l-a răscumpărat de la Nichita Pentiuc, în urmă cu patru ani. Maror: vornicul Gheorghe Birău.

1836, decembrie 26. Constantin Vovanc, supus cameral din Breaza, se plânge administraţiei cezaro-crăieşti din Câmpulung că, deşi este căsătorit, cu 4 copii, şi plăteşte impozitul imperial şi celelalte taxe, nu are nici un picior de pământ, ci trăieşte "pe pământ şi în casă românească" şi, de aceea, roagă să fie dotat cu o bucată de

pământ pentru casă. Cererea este semnată şi de vornicul Nichita Macovei, aşa că, pe 2 ianuarie 1837, Hubrich administrator o avizează favorabil.

1837, septembrie 27. Soţii câmpulungeni Vasile şi Ilinca Grămadă vând brezeanului Vasile Droniuc o moşie la Obcina Ursului, pentru 60 lei.

1839, ianuarie 15. Câmpulungenii Ioniţă şi Aniţa Cimbru vând brezeanului Ştefan Hrebenciuc, ginerele lui Gheorghe Birău, "o moşioară în Porşăscul, în hotarul Brezii" de 2 fălci şi 20 prăjini, pentru 80 florini.

1939, august 29. Gavril şi Axinia Butnaru vând lui Neculai al lui Vasile Droniuc o moşie ce se află în Benea.

1839, decembrie 13. Surorile câmpulungence Elinca Tărăbuţă şi Parasca Piticari (născute Mîndrilă) vând lui Gheorghe, fiul lui Toader Birău, 14 fălci din o "privatnică moşioară ce o au clironomisită" de la tatăl lor Ştefan Mândrilă, la răchitiş, lângă "Tătărcuţa cea Mică sub Bobeicile Pinătului", pentru 125 lei.

1840, mai 1. Vasile Florea din Ilişeşti vinde lui Gheorghe Sărghie din Breaza un vad de moară "la starea locului unde se numeşte pe părăul Benei". Martori: vornicul Mihalachi Macovei şi dascălul Ion Corlăţan.

1841, august. Ioan Golombiovschi, venit din Suceviţa, îşi termină casa pe care a înălţat-o pe pârâul Făgheţel şi încrustează pe grindă: "Făcut această casă cinstită gospodari Icon Golombiovschi cu soţia sa Maria, 1841, luna august".

1841, septembrie 13. Iraclie Porumbescu, însoţit de tatăl său Tănase, vin la unchiul Ioan Golembiovschi şi merg s-o peţească pe frumoasa blondă Măriuţa, fata vornicului Mihalachi Macovei şi a Aniţei. Vornicul brezean este naşul lui Ioan Golembiovschi.

1841, decembrie 26. Iraclie Porumbescu rupe logodna cu Măriuţa Macovei şi întoarce calul pe care îl primise în dar de la ipoteticul său socru.

1845, noiembrie 30. Vornicul brezean Aftanasi Voloşeniuc dă lui Vasile Voloşeniuc un act prin care primăria îi aprobă deplasarea prin Cernăuţi la Colomeea, unde fiul său îşi satisface stagiul militar

în cadrul Companiei a 14-a din Regimentul de infanterie "Prinţul Lucca".

1846, marie 1. Fosta mare dragoste a lui Iraclie Porumbescu, Măriuţa Macovei, se căsătoreşte cu Vasile Cosinschi, viitor vornic al Brezei. Mihalachi Macovei desemnează pe tinerii soţi ca succesori ai săi şi, fiind în etate, le dăruieşte gospodăria sa, adică: 50 fălci de fâneaţă, 6 boi de tracţiune, 10 vaci, 2 cai şi 100 de oi. Martori: Mihail Tăutul, Carl Fischoller, George Cosinschi şi primarul Tanasi Voloşeniuc.

1846, martie 2. Socrul fostei iubite a lui Iraclie Porumbescu, George Cosinschi, dăruieşte noiii familii casa lui din Câmpulung cu o falcie de grădină în jurul casei, 5 prăjini de fâneaţă la Priluca, 5 boi, 3 vaci, un cal şi 30 oi. În această înzestrare nu se vor amesteca celelalte rude, deoarece ceilalţi doi copii ai săi, Ştefan Cosinschi şi Maria (căsătorită cu Ion Grămadă) şi-au primit partea lor mai înainte. Vasile Cosinschi şi Măriuţa nu au avut copii, aşa că l-au înfiat pe Artemie, fiul Mariei Grămadă, sora lui Vasile Cosinschi, punând bazele unei adevărate "dinastii" de primari brezeni, care se continuă, astăzi, cu primarul Ştefan Grămadă, singurul din Bucovina reales legislatură de legislatură.

1846, octombrie 31. Arenda pe anul 1846 pentru muntele Cocoşul al Fondului Bisericesc, în sumă de 171 florini, a fost plătită Oficiului cameral din Câmpulung de Primăria Breaza.

1846, noiembrie 9. Abraham Schloim Gelba plăteşte Oficiului cameral din Câmpulung pentru terenuri arendate în Breaza 97 florini şi 49 kreuzer.

BROSCĂUŢI

1616, august 20. Ionaşco Stroici dăruieşte satul Broscăuţi mânăstirii Dragomirna.

1638, iunie 10. Nastasia şi Gligorie Ropceanul cumpără părţi de moşie în Broscăuţi.

1648, martie 4. Nastasia Ropceanul vinde jumătate de sat lui Dumitraşco de Călineşti.

1671, februarie 24. Arsenie şi Acsana Volcinschi dau o pătrime

din satul Broscăuţi pârcălabului de Hotin Dumitraşco pentru o pătrime din Iurcăuţi.

1729, iunie 30. Grigore Ghica Vodă îl trimite pe Gheorghiţă Badiul să stăpânească la Broscăuţi partea de sat a lui Arsenie Volcinschi dacă, într-adevăr, a avut vreo înţelegere cu acesta.

1735, octombrie 5. Constantin Mavrocordat întăreşte lui Grigoraş Stroescul partea lui de sat.

1744, iunie 1. Iuon gramatic face cunoscut că socrul său Iuon Neniu a vândut partea lui din satul Broscăuţi lui Sandu Volcinschi, drept pentru care, după ce achită un rest de plată de 30 lei, Gheorghi şi Gavril Volcinschi devin noii proprietari ai moşiei.

1753, noiembrie 15. Matei Ghica Vodă judecă pricina pe care o au Gavril şi Constantin Volcinschi, fiii lui Sandu, cu vărul lor Gligoraş Stroescul pentru moşiile rămase de la Lupul Stroescul. După prezentarea înscrisurilor vechi, Broscăuţii rămân ai Volcineştilor.

1789, octombrie 28. Constantin Vlaico din Horoşcăuţi îşi înzestrează fiica Gafiţa cu părţile mamei sale din Broscăuţi.

BUDA

1461, august 12. Husin şi Măruşca, fata lui Ion Munteanul, câştigă disputa cu fraţii Crasnăş şi cu Jurj Necorescu pentru satele Stroinţi (Buda Mare) şi Urvicoleasa (Buda Mică), în baza unui uric de danie al lui Ion Munteanul de la Alexandru cel Bun.

1503, februarie 2. Ştefan cel Mare confirmă mânăstirii Putna satele Stroinţi şi Urvicoleasa, lăsate Putnei de răposatul Simca.

1520, august 21. Ştefăniţă Vodă întăreşte Putnei satele Stroinţi şi Urvicoleasa.

1665, iunie 20. Cumpărând satul Stroinţi de la mânăstirea Putna, Filimon diacon şi Strătulat Brahă împart moşia în două, în prezenţa martorilor: Strătulat Volcinschi de Lucaviţa, Gheorghiţă Bere-Bună, Gligoraş de Senihău şi Silvestrul Macicăi.

1743, august 4. Satul Buda se împarte între fraţii Ilie şi Constantin Holban.

BUDINEŢ

1705, mai 30. Răscumpărat fiind din robie de Constantin Turcul, diaconul Bejan îi dăruieşte binefăcătorului său “a şasea parte din satul Budinţi, cumpărătură dela Constantin diacon de Jadova şi dela fratele său”.

1706, mai 11. Gavrilaş şi Gafiţa Frunză lasă copiilor lor Ioan şi Maria partea lor de Budiniţă, cea pe care o au “de pe moşul Andronachi Peletiuc”.

1714, octombrie 9. Nicolai Alexandru Mavrocordat dă dreptul lui Pavel Morţun să strângă veniturile din Budiniţă.

1766, noiembrie 20. Alexandru Vasilco, Sandu Volcinschi şi Gheorghe Răpta împart între ei partea din Budiniţa pe care o moştenesc de la Tofana, fata lui Gavril Tăutul. Morţuneştii primesc şi ei a şasea parte din sat.

1767, noiembrie 20. Se reface hotarul între moşia Morţuneştilor şi moşia lui Ion Soponarul. Morţuneştilor li se măsoară 100 de odgoane, iar lui Ion Soponarul - 9 odgoane şi 2 stânjeni.

1801, octombrie 10. Iohann Turkul, fiul lui Elias, vinde fratelui său Anton partea sa din Budeniţa.

1802, august 23. Michael Popiel cumpără de la Iohann Aloys Popiel şi de la Elisaveta Piotrowska moşiile turculeştilor din Budeniţa şi Bakuma.

1891, septembrie 4. S-a născut istoricul literar Constantin LOGHIN.

1941, mai 4. S-a născut scriitorul şi academicianul Grigore BOSTAN.

BUCŞOAIA

1772, octombrie 24. Izvodul mânăstirii Voroneţ cu oamenii din satele Ştiulbicani (Stulpicani) şi Bucşoae menţionează 37 de gospodării în Ştiulbicani şi 10 gospodării în Bucşoae.

1782, iulie 17. Inochentie, egumenul mânăstirii Voroneţ, arendează evreilor Marco din Suceava şi Solomon din Gura Humorului moşia Ştiulbicani cu cătunele din jur, afară de Bucşoaia, pe timp de un an, cu 40 lei împărăteşti şi cu condiţia “să vândă şi

două vase cu vin ale mânăstirii, cu câte 45 parale vadra, tot bani împărăteşti".

CACICA

1820, august 15. Andreas Aloys, conte de Ankwicz, arhiepiscop de Lemberg, raportează împăratului Franz I că în parohia catolică din Cacica, şi în cele 14 sate aparţinătoare, sunt 440 enoriaşi.

1913, iunie 24. S-a născut artizanul Ioan DULGHERU.

1920, iulie 6. S-a născut scriitorul Dragoş VICOL.

CADOBEŞTI

1588, mai 20. Petru Vodă judecă pricina aprodului Onciul Vrănceanul şi a surorii sale Marghita cu copiii lui Irimie Barbovschi pentru satul Cadubeşti, sat pe care Barbovschi l-a zălogit vel vornicului Păcurariu, căruia îi va întoarce banii în trei zile.

1589, mai 20. Petru Vodă întăreşte lui Onciul Vrănceanul satul Cadubeşti.

1620, mai 4. Satul Cadobeşti este amintit în hotarul Stăucenilor.

1715, iulie 4. Satul Cadobeşti este amintit în hotarul Culeuţilor.

1777, iulie 4. Ştefan Zota din Cadobişte împrumută negustorului cernăuţean Gheorghe Mătăsari 200 lei, pe timp de jumătate de an, cu dobândă de 10-12 la sută.

CAJVANA

1615, iulie 29. Ştefan Tomşa cumpără de la "sluga noastră Vasile Şeptilici şi jupâneasa lui Tofana, fiica Mariei, care a fost fiica lui Solomon vistiernic" pentru 1 000 unghi (ducaţi ungureşti), "un sat lângă mânăstirea Solca, anume Căjvana, ţinut Suceava, pe apa Căjvanei, unde cade în Soloneţ".

1618, aprilie 15. Radu Mihnea întăreşte mânăstirii Solca satul "Căjvana pe părăul Cajva unde cade în Soloneţ".

1767, iulie 18. Venedict, egumenul mânăstirii Solca, se plânge Domniei că moşiile sale Căjvana, Botăşana şi Hrinceşti au fost împresurate de Gîndul şi Stamate şetrari.

1767, august 2. Grigore Calliach porunceşte lui Venedict,

egumenul Solcăi, să stea în faţă la judecata din Divan cu Matei Bantăş pentru moşia Căjvana.

1768, ianuarie 3. După prezentarea înscrisurilor de către cele două părţi, Grigore Callimach întăreşte mânăstirii Solca satul Căjvana.

1782, ianuarie 2. În faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina se prezintă Meftodie, egumen de Solca, şi dichiul Ghideon şi declară că satul Cajvana este proprietatea mânăstirii Solca.

CALAFINDEŞTI

1662, decembrie 15. Ieremie Cărcu vel vornic cercetează pricina dintre Ciogoloae spătăroaia şi Toader Hulubei, ambii revendicând heleşteul Jorghiciul. Mărturiile unor "oameni bătrâni" precum Tomşe din Şerbăuţi, Gligoraş vataman de Şerbăuţi, Vasile din Crăiniceşti şi Condre Păscariul conduc la concluzia că heleşteul este al lui Toader Hulubei.

1722, februarie 20. Iuon Palade moşteneşte jumătate din satul Calafindeşti de la Toader Paladi.

1724, februarie 26. Agafiţa, văduva lui Preda Paladi, cedează lui Iuon Paladi, pentru o datorie de 156 lei turceşti, jumătatea ei din Calafindeşti.

1742, iulie 7. Pentru că mânăstirea Solca s-a plâns că moşia ei Crăiniceşti (Grăniceşti) este împresurată de răzeşii din Calafindeşti, se face hotarnica moşiilor mănăstireşti, în prezenţa vornicului de Calafindeşti Pavăl Morţun.

1761, septembrie 19. Vornicul Pavăl Morţun din Calafindeşti dă mărturie lui Pahomie, egumenul Putnei, că, după cum i-au arătat lui nişte oameni bătrâni din Grimeşti, când a umblat cu Constantin Paladi pe moşia Rudeştilor şi a Botăşănţilor, Igrişte este hotar al Rudeştilor şi al Botoşănţilor ce desparte de satul Bălcăuţi al Putnei.

1766, iulie 26. Dintr-o nouă plângere a egumenului Venedict al Putnei rezultă că stăpânul Calafindeştilor este Constantin Sturza.

1778, iunie 25. Preotul Vasile din Calafindeşti şi jupâneasa Sanda dăruiesc mânăstirii Moldaviţa fânaţurile Miculile şi Solotrucu din

Vama, zestrea Sandei, fiica lui Ion Hasnăş din Câmpulung Moldovenesc.

1783, martie 12. Sandu Sturza, ginerele lui Iuon Paladi, dăruieşte Calafindeştii ginerelui său Vasile, fiul lui Sandul Neculce.

1790, februarie 16. Vasile Neculce arendează satul lui "Ivan Căprăi din Mărăţei".

1803, octombrie 10. Ileana Sturza-Niculce, văduva lui Vasile Neculce, dăruieşte satul copiilor ei Ioan şi Constantin Neculce.

1810, august 5. Constantin Neculce moşteneşte satul Calafindeşti, pe care îl arendează, pe 12 august, lui Iordachi Cârste.

1812, aprilie 7. Constantin Neculce îl numeşte pe Ilie Ilschi vechil la Calafindeşti.

1813, februarie 22. Iosef Volanschi ia în arendă satul lui Neculce.

1827, iunie 19. Constantin Neculce vinde satul Calafindeşti arendaşului Iosef von Volanschi.

CAPU CODRULUI

1514, decembrie 21. Bogdan cel Orb cumpără de la Luca Ilieşescul, nepotul lui Ivan Corlat, satul Bucureşti (Capu Codrului), cu 300 zloţi tătăreşti, şi-l dăruieşte mânăstirii Voroneţ. În hotarnică se întâlnesc: "câmpul lui Miclin" şi "moara lui Isac".

1772. Conform izvodului mânăstirii Voroneţ, satul Bucureşti are 70 de familii cu 1 232 stânjeni "loc de hrană".

1781, decembrie 29. Macarie, egumenul mânăstirii Voroneţ, declară în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că mânăstirea Voroneţ stăpâneşte "satul Bucureşti, care se cheamă azi Capu Codrului".

1908, decembrie 12. S-a născut poetul Teofil LIANU.

1918, decembrie 5. S-a născut Alexandru BIDIREL, ultimul lăutar al Bucovinei.

1939, ianuarie 8. S-a născut sculptorul Silviu CATARGIU.

1954, septembrie 25. S-a născut, la Păltinoasa, graficianul Constantin CATARGIU.

CARAPCIU

1663, mai 11. Tănasie Talpici dăruieşte nepoatei sale Avrămia Boheteret, care îl îngrijeşte la bătrâneţe, părţi de moşie în Carapciu "din stâlpul de sus a treia parte, partea de mijloc, şi cu trii lazuri care le-am făcut din topor cu măna me, anume un laz odae cu pomăt şi alt laz pe Hlebecioc, din gios de Racoviţă, între Mocira păr supt Pogoriloţ, şi al treile în Bereznic".

1678, iunie 20. Gligoraşco, nepotul lui Isac Mironescul ot Carabciu este martor la o danie.

1699, octombrie 20. Ion Negrul călăraş de Carapciu, Ştefan călăraş, Tănase Chihai, IOan Popovici diacon şi popa Matei din Carapciu sunt martori la hotarnica satelor Putila şi Lucavăţ.

1706, mai 11. Gavrilaş şi Gafiţa Frunză lasă copiilor lor Ioan şi Maria partea lor de sat.

1760, iulie 11. Ioan Teodor Callimah întăreşte mânăstirii Putna o parte din moşia Carapciu.

1794, aprilie 12. Aniţa Jieniţa dăruieşte copiilor ei Ilinca, Dumitraş, Gligorie şi Paraschiva jumătate din satul Carapciu.

1796, decembrie 26. Ilie Grigorcea primeşte părţile de sat ale părinţilor lui Niculai Grigorcea şi Maria (Volcinschi).

1912, iunie 1. S-a născut publicistul Eusebiu MIHĂILESCU.

1914, mai 27. S-a născut lexicograful Constantin DUHĂNEANU.

1921, noiembrie 15. S-a născut poetul Vasile LEVIŢCHI.

CĂLINEŞTI - CERNĂUŢI

1649, iulie 29. Isar de Călineşti cumpără Lucaviţa.

1669, iulie 21. Paholceştii, care moştenesc de la Tăutul logofăt jumătate de sat Călineşti, intră în dispută cu Palade stolnic, pe care îl pârăsc la Divanul lui Gheorghe Duca.

1670, mai 13. Miron Costin întocmeşte testamentul lui Mateiaş Stârce, în baza căruia Miron al lui Andronic Pârvul "s-au ales şi i s-au dat a patra parte de sat Călineşti", lui Pătraşcu, Mariei şi popei Gavril, copiii lui Vasile a lui Ionaşco Stârcea, "li s-au venit şi li s-au dat a patra parte de Călineşti", "iar lui Strătulat şi lui Arsănie li s-au ales şi li s-au dat iar a patra parte de sat Călineşti", parte din care i

se dă şi lui Solomon Bărlădeanul o bucăţică de loc.

1712, iunie 14. Nicolai Alexandru Mavrocordat trimite la Călineşti, ţinutul Cernăuţi, pe Ion Paladi spătar să cerceteze pricina dintre Ştefan Străşca şi socrul său Vasile Stărcea pentru jumătate de sat.

1719, martie 15. Stefan Străşca şi fiii lui Pârvul şătrar îşi dispută la Divan un sfert de sat.

1748, ianuarie 18. Satul Călineşti se împarte în patru părţi pentru Gheorghe (fiul lui Andronic Pârvul), Ioniţă Străşca (partea Mariei), Volcineşti (partea lui Strătulat, din care se trag) şi Arseni (partea Zosineştilor, care se trag din Solomon Bărlădeanul).

1767, mai 17. Ioniţă Străşca iese câştigător la Divanul domnesc în disputa funciară cu Constantin Pârvul.

CĂLINEŞTI pe CEREMUŞ

1598, octombrie 23. Ieremie Movilă permite boierilor Pătraşcu Sturza şi Tăutul să-şi stăpânească părţile de moşie din Călineşti pe Ceremuş, urmând ca Divanul să se pronunţe asupra hotarului dintre cele două moşii.

1609, decembrie 17. Se desparte partea de sat a lui Grama de cele ale lui Pătraşcu Sturza şi Tăutul.

1687, februarie 19. Stanislaw Jablonowschi, hatmanul armatei polone care a ocupat nordul Moldovei, scuteşte de contribuţii pentru armată moşia Călineşti pe Ceremuş a lui Isar, pe care o ia sub protecţia sa.

1722, februarie 20. Iuon Dări moşteneşte de la Toader Paladi (soţul fetei lui Tăutul) "Călineşti fără a patra parte ce-i a răzeşilor".

CĂLINEŞTI pe SIRET

1614, octombrie 3. Ştefan Tomşa dăruieşte mânăstirii Solca "satul Călineşti cu mori pe Siret care au fost ale lui Vasile Stroici", cel care a "pierit în hiclenie când s-au sculat cu alţi pribegi ca dânşii asupra domniei mele".

1634, iulie 25. Vasile Lupu Vodă întăreşte mânăstirii Dragomirna satul Călineşti.

1661, august 20. Racoviţă Cehan, mare logofăt şi viitor Domn, împreună cu boierii din Divanul domnesc, adevereşte schimbul de moşii prin care Călineştii trec în proprietatea lui Solomon Bărlădeanul, care dă Mitropoliei satul Căueşti pe Prut.

1825, martie 14. Nicolae Săvescul, parohul din satul Călineştii lui Cuparencu, scrie ecleziarhului Putnei Lavrentie Chirilescu cum că-i trimite "12 coreţe şi 2 dimerlii de secară curată, (dar) să-i plătească numai pentru 10 coreţe 35 lei", aşa cum s-au tocmit.

1935, decembrie 8. S-a născut prozatorul Iurii LUCAN.

CERNAUCA

1635, martie 17. Pătraşcul Băldescu vinde lui Gavrilaş Māteiaş vornic jumătate din satul Cernauca pentru 180 galbeni.

1670, ianuarie 1. Alecsandra, fata lui Gavril Māteiaş, jupâneasa lui Iordachi Cantacuzino, moşteneşte jumătate de sat Cernauca.

1704, martie 4. Catrina Cantacuzino moşteneşte Cernauca după părinţii ei Alecsandra şi Iordachi Cantacuzino.

1723, mai 11. Ştefan Luca vistiernic, cumnatul Mariei Ursachi (fata lui Sandu Buhuş), zălogeşte, pentru scurt timp, părţile sale din Cernauca.

1823, august 16. S-a născut publicistul Alexandru HURMUZACHI.

CHILIŞENI

1767, noiembrie 26. Nicolae şi Constantin Ştirbăţ mazili, stăpânii moşiei Chilişeni, participă la hotarnica moşiilor Mitropoliei Moldovei.

1783, octombrie 2. Constantin Ştirbăţ nu lipseşte nici de la fixarea hotarelor Uideştilor de către Comisia cezaro-crăiască de delimitare a proprietăţilor în Bucovina.

1842, martie 8. Anicki, mandatar şi judecător de poliţie, face cunoscut moştenitorului Johann Gerlaczek din Chilişeni că, în urma morţii lui Iacob Gerlaczek, domeniul Bosanci a fost împărţit în două, jumătate revenind fraţilor săi, jumătate - tutorei Therese Gerlaczek.

CINCĂU

1546, aprilie 14. Maria şi Agafia, fiicele diacului de la visterie Ivanco, vând Cernăcăul (Cincău) stolnicului Ion Iaţco.

1592, mai 3. Onciul Herţea cumpără satul Cernăcăul de la Drăghici Borotco, care-l cumpărase de la Ionaşco, fiul lui Ion Iaţco stolnic.

1620, iunie 17. Ion Iaţco, ginerele lui popa Ştefan "Belea" şi Cozma Ciocârlie revendică satul la Divanul domnesc, dar Onciul Herţea are înscrisuri de cumpărătură întărite de Petru Vodă şi de Aron Vodă.

1670, februarie 1. Stroescul şi Neniul logofăt, care stăpînesc câte o jumătate de sat, apelează la voinţa Divanului de a le face o nouă hotarnică.

1742, iunie 6. Ioniţă gramaticul, ginerele lui Ion Neaniul (Neniul) logofăt, îşi dispută cu Gligoraş Stroescul o jumătate de sat Cincău şi are câştig de cauză în faţa Divanului domnesc.

1742, august 15. Ion Vlad vinde lui Ştefan Tabără 1/16 din Cincău, parte de moşie care "ne este dipi strămoaşa noastră Ana, fata lui Miron Onciul din Sinăhău".

1743, aprilie 23. Ştefan Tabără şi Gligoraş Stroescul âşi dispută un sfert de sat Cincău, dar Divanul domnesc le mai dă timp să vină şi cu alte înscrisuri.

1745, iulie 8. Dumitraşco Bainschi şi Ioniţă gramatic îşi dispută şi ei, în faţa divanului, o parte din satul Cincău.

1754, mai 6. Gheorghe Cazavelă vinde cumnatului său Ştefan Tabără, pentru 20 lei, "a şasea parte din jumătate de sat" Cincău.

1754, septembrie 2. Ioniţă Grama vinde lui Constantin Volcinschi, lui Ioniţă Potlog şi lui Ştefan Tabără, pentru 250 lei, jumătate de sat care "este lângă cealaltă jumătate de sat de Cincău, care este a lor".

1756, ianuarie 27. Se face preţul casei Paraschivei Batura, cumnata lui Ştefan Tabără, care este scoasă din casă cu călăraşii de către cumnatul ei, stăpânul unei mari părţi din Cincău. Dregătorii mărturisesc lui Mihai Racoviţă, care-i cheamă pe Ştefan Tabără şi pe Paraschiva Batura la Divan: "Am văzut o căsuţă mică de nuele

şi ceche şi am socotit preţul casei un leu pol că mai mult nu face". O casă ca mai toate casele din Moldova şi care valora cât o oaie bună.

CIOCĂNEŞTI

1775, iulie 31. "Ion Ciocan ot Bistriţa dela Ciocăneşti" şi câmpulungeanul Damaschin Hurghiş îşi dispută, în faţa înţelepţilor bătrâni din Câmpulung, muntele Botuşul Mic. Damaschin are zapis vechi, iar Ciocan promite să aducă martori, dar nu o face nici după un an de zile. El rămîne, oricum, cel care dă numele familiei sale satului întemeiat, practic, de bejenari din Bistriţa.

1793, noiembrie 22. Se face hotarnica imaşului sătesc din Ciocăneşti în dauna unui zapis falsificat al lui Toader Ujică. Hotarul: "De supt bătca Oiţii drept la vale în picior unde s-au pus piatră de hotar; şi pogoară drept în părăul cel din mijloc a Furciturilor; şi apucă părăul în vale până ce dă în părăul Colacului; şi trece peste părăul Colacului şi apucă sâhla în gios până în capul dealului şi drept în părăul Brezi; şi părăul Brezi la dealu până în mijlocul muntelui Mestecănişului în vărvu; şi din vărvu drept în gura plaiului Colacului iară movilă; şi iară suie la bătca Oiţii de unde s-au început". Martori: vornicul de Ciocăneşti Ghiorghe Rus, Vasile Oane, Nistor şi Precop Lupăescu, Vasile Purcelescul.

1793, februarie 2. Simion Ţigane din Ciocăneşti, trimis de Scaunul de Câmpulung, stabileşte după "hotarnica dintâi" hotarele răzăşiei strămoşeşti de la Frunţi, în munţii Dragomăneşti.

1793, februarie 19. Răzeşii din Fundu Moldovei dau scrisoare de învoire vornicului lor Gligorie Cocărţă şi Ioanei Tonegari prin care Simion Ţigane din Ciocăneşti, trimis de Scaunul din Câmpulung, a stabilit "după hotarnica dintâi" hotarul răzăşiei lor strămoşeşti de la Frunţi.

1818, iunie 10. Bătrânii din Ciocăneşti, Petre Ciocan, Simion Ţigane şi Ştefan Giosanu, întăresc mărturia bătrânilor din satul Dorna despre munţii luaţi în graniţa Ardealului.

1836, iunie 5. Niculai Groza din Iacobeni şi Ion Iacoban din Ciocăneşti vând lui Filip Henris "hămurai" (lucrător la forjă) din

Iacobeni o bucată de moşie din Poiana Iacobenilor.

1840, aprilie 18. Odochiţa lui Ion Mezdrea din Ciocăneşti şi copiii ei Constantin, Irina şi Nastasia vând lui Ştefan Gafton din Dorna Candreni 19 prăjini din moşia Cobiliţa. Martori: vornicul de Ciocăneşti Pavăl Ujică şi dascălul Grigori Zugrav.

1840, mai 1 - **1846**, aprilie 30. O parte din moşiile satului Ciocăneşti, ca mai toate moşiile din bazinul Dornelor, sunt arendate lui Andreas Figura.

1909, septembrie 22. S-a născut gravorul Chiril DRANCA.

CIUDEI

1658, mai 29. Pelin vistiernic, stăpânul Ciudeiului, se plânge lui Gheorghe Ghica Vodă că nişte vecini ai săi, o femeie cu doi copii, au fugit din satul său în satul mânăstirii Dragomirna. Voievodul scrie egumenului Dragomirnei să cerceteze dacă nu cumva vecinii aceia s-au întors la Ciudei.

1707, august 15. Maria şi Irina, fiicele lui Pelin vistiernic, dăruiesc mânăstirii Putna "satul Ciudiul cu şapte vecini, anume Mihăilă fiul lui Dumău, Ştirbul, Costin şi Sandul - fiii lui Dumitraş, Simion - fiul cel mai mic al Bindiului, şi doi feciori ai lui Pojoga, Constantin şi fratele său".

1764, ianuarie 13. Grigore Callimah scuteşte satele mânăstirii Putna, inclusiv Ciudeiul, de toate dările către domnie, "afară de moarte de om şi de furtişag, care se vor judeca la Divanul domnesc", vinovăţia putînd fi răscumpărată cu bani, moşii sau vite.

1849, iunie 20. Comisia circumscripţiei electorale Cernăuţi raportează că a fost ales deputat, cu 66 voturi din 90, George Timiş. "Timiş este de 55 de ani şi posedă numai limba moldovenească, fără însă să ştie să scrie în această limbă. El trece drept supus turbulent al domeniului Fondul Bisericesc Ciudin", scrie George Isăcescul, căpitan ţinutal, în raport, dar proaspătul deputat încasează 302 florini şi pleacă la Viena.

1907, mai 16. S-a născut filologul Constantin POPESCU.

1927, aprilie 19. S-a născut doctorul în silvicultură Constantin BLÎNDU.

CIUMÎRNA

1645, aprilie 10. Întărind egumenului, călugărilor, posluşnicilor şi brăniştenilor mânăstirii Putna privilegiul de pază, Vasile Lupu Vodă pomeneşte şi Ciumîrna.

CÎMPULUNG MOLDOVENESC

1411, aprilie 14. Satul Cămpulung este pomenit în hotarnica uricului de danie al lui Alexandru cel Bun care a dăruit mânăstirii Moldaviţa "Vama Moldaviţei".

1611. Ursul Mănăilă zălogeşte Pecişte lui Gheorghe Floce pentru 3 lei turceşti, o oaie, doi cârlani şi doi miei. Martori: Simeon Andrei, Simion Mănăilă, Vasile Hurghiş, Gheorghe Flocii, Gheorghe Stroescu, Ştefan Leuştean, Ilie zet Hilimon, Miron Roşu sin Nechifor, Istrati sin Floci.

1652, noiembrie 17. Ionaşcu şi Marica Jauca vând lui Mihăilă Dodul (din întâiul Dodul se revendică şi Flocenii) un laz cu runcuri în Valea Seacă pentru 90 lei turceşti. Martori: popa Macsin, popa Simion, Arsenie vornicelul, Mazere vătăman, Precop, Chirilă, Nistor şi Ionuţ Popeanţe, Ionaşco Candrea, Ioniţă Cocălţea, Andronic a Irimie, Gheorghie Călinaş, Vasile a Popei, Toader Andreian, Vasilie Sturza, Ştefan Ţicşea, Mihăilă diac şi Vasile Jauca.

1669, decembrie 6. Ionaşco, Simeon şi Nistor, feciorii lui Gheorghie Cojboiu, mărturisesc cum că tatăl lor a lăsat cu limbă de moarte o casă cumnatului lor Petre. Martori: Ionaşco Petrică, Ştefan Hurghiş, Andronic Coca, Constantin Cărbune, Dumitraşco Bompa, Gheorghie Petrică, Gavril Durduşanul, Vasile Nădeajde.

1671, decembrie 29. Vornicul Nacu de Cămpulung scrie bistriţenilor, în anul răscoalei lui Hîncu şi Durac împotriva lui Duca Vodă, şi despre sosirea la Cămpulung a bistriţenilor Petria şi Gheorghe Burdujea, cărora "le-au luat seama" şi care "să vor însura în Cămpulung".

1684, mai 10. Mihail şi Sofronia Dodul fac parte din moşia lor Pietrele Roşii (pe Rarău, la Scăldătoare) feciorului Miron Dodul. Martori: Ion Simionescul, Ionaşco Andronicesc, Toader Sturza, Ion Măndrilă, Gheorghe Floce, Gheorghe Vasilaşcu şi Mer Jid, evreul

în casa căruia s-a scris diiata şi s-au băut adălmaş 10 vedre de vin.

1686, martie 22. Fiii lui Petre Hurghiş, Ion şi Gheorghe plătesc datoria unchiului lor către Toderaşco stolnic, vânzând moşia pe care o moştenesc de la acel unchi lui Toader Hurghiş. Martori: Vasilie Hurghiş, Ionaşco Pizdialia, Ion Hrubă, Gheorghe Tărâţă, Ionaşcu Ţimpău, Iliaş Ţimpău, Chirilă Erhan, Istratie Lateş, Nuţul şi Miron Dodul, Vasile Coca, Gheorghie Floce şi Ion Faraon.

1708, ianuarie 16. Mihai Racoviţă porunceşte vornicilor de Cămpulung să cerceteze dania făcută mânăstirii Moldaviţa de Cojocăriţa şi, de se va dovedi, că de bună voie a dat zapisul mânăstirii, să le stăpânească mânăstirea, iar nepoţii şi ginerii Cojocăriţei să nu se amestece la acele moşii.

1719, iunie 21. Vornicul de Cămpulung Toader Başotă judecă o mai veche pricină pentru "un loc uitat de ei de demult" între Ionaşcu Prescurnicel şi Ion Ţinteş, de faţă fiind "oameni bătrâni şi anume Lupul Lateş şi Istrate Floce Latiş şi Pentelei Şandru".

1723, ianuarie 11. Mihai Racoviţă întăreşte mânăstirii Voroneţ satul Ştiulbicani şin ţinutul Cămpulung şi o împuterniceşte "să ia zeciuiala din păne, fâneţe, stupi şi din tot locul şi de la toţi lăcuitorii care şed pe locul mânăstirii, fie ei şi cămpulungeni, deoarece au locurile cumpărate dele vecinii mănăstirii".

1729, ianuarie 17. Vornicii de Cămpulung Solomon Botez şi Toader Calmăşul (străbunul viitorilor domni Callimah sau Callimachi) au de judecat un caz greu. Adică Iacob Bălan a împrumutat doi boi de la Chirilă Piticariul şi a plecat să aducă "vin din gios", fără vamă şi dări, cum prevăd vechile privilegii. La întoarcere, Pavel Porşescul îi ia boii lui Iacob cu forţa, pentru o datorie pe care ar fi avut-o tatăl lui Iacob Bălan către Porşescul. Chirilă Piticariul îl trage în judecată pe bietul Iacob pentru boi. Vornicii hotărăsc să dea Iacob lui Chirilă un loc "şi acel loc este aice aproape de sat şi se cheamă Muncelele", loc moştenit de la Bălan cel bătrân şi pierdut pentru că "pentru datoria tătâne-său s-au pierdut boii".

1737, martie 12. Grigore Ghica Vodă trimite carte domnească fraţilor Ion şi Petre Grămadă ca să se apere cu ea în contra serdarului

Costăn, feciorul lui Miron, care-i "trage vecini den sat den Dărmăneşti, pentru care ei au dat samă arătând şi o mărturie încredinţată dela bătrânii de Cămpulungu, luând cu sufletele lor precum că nu săntu vecini, ce săntu Cămpulungeni de baştină".

1742, iunie 2. Constantin Mavrocordat scrie lui Dinul Cantacuzino, ispravnicul de Suceava, să meargă şi să cerceteze pricina dintre Isaia, egumenul Putnei, şi "oamenii din Cămpulung care împresoară neşte munţi ai mînăstirii" şi, după înscrisuri şi dovezi, să îndrepte hotarele şi să dea mărturie încredinţată din semne în semne.

1744. Ion Dodul şi Ion a lui Istrate Floce stăpâneau, împreună, un loc în munte. Unul ţinea locul un an, celălalt - în anul următor. Apoi, afându-se amândoi cu marfă de vânzare la Botoşani, Ion Dodul hotărăşte să-i vândă locul acela din munte lui Ion Floce, care-i va plăti în bani şi produse la preţul pieţii din Botoşani. Scrie în înţelegere: "mi-au mai dat 5 oi cu mei şi patru vătui (iezi de un an) şi am tocmit oile dreptu 6 lei 90 potronici, şi vătuii dreptu 5 lei"; "mi-au mai dat 20 coţi sucman albi (...) şi am tocmit sucmanii dreptu 3 lei"; "mi-au mai dat 6 berbinţă cu brănză şi 2 berbinţă lapte (...) şi am tocmit brănza dreptu 12 lei şi laptele un leu".

1747, august 18. Cartea domnească a lui Grigore Alexandr Ghica Vodă cu privilegii pentru câmpulungeni: "Noi Grigore Alexandru Ghica V.V. din mila lui Dzeu Domn ţerii Moldovei, iată ne-am milostivit şi am înnoit şi întărit tuturor Câmpulungenilor toate drepturile ce le-au avut dela Domnia mea şi dela naintaşii noştri cu cărţi domneşti.

întâi pentru vamă dacă vor merge la ţara ungurească sau în alt târg cu vitele lor de vânzare, să nu plătească vama pentru vitele lor, însă dacă cu înşelăciune ar lua vite străine şi le-ar amesteca cu vitele lor, sau ar cumpăra vite străine şi ar spune că-s a lor, nu vor avea parte de această milă a Domniei mele.

al doile pentru mortasipie după obiceiul vechiu, dacă vor merge la orice târg ca să vândă sau să cumpere ceva, nu vor plăti mortasipie nici pentru brânză, nici pentru pânza de sumane, nici pentru alte cele.

al treilea pentru oamenii domneşti care vor veni la Câmpulung să le plătească cibotele (adică cheltuiala pentru drum - n.n.), copiilor de casă şi armaşilor 3 galbeni şi aprozilor 2 galbeni, şi de ar cere mai mult, să nu li se dea.

al patrule pentru strânsul banilor şi pentru goştină, să nu se atingă zapciii nici slugile vornicilor de bani şi să nu-i strângă prin sate, ci numai vatamanul din sat să-i strângă şi să-i dea vornicului (primarului - n.n.), dar la un galbăn vor mai adaoge 5 bani pentru cheltuiala zapciilor, şi mai mult nu.

al cincilea pentru iernatul oilor ce le trimit după obiceiul vechiu iarna la ţară, să fie volnici de a le paşte pe a ori cui moşie, şi să nu fie supăraţi sau opriţi de nimene, ori de vor paşte pe branişte sau în pădure.

al şaselea pentru vinul ce-l vor aduce din gios dela Odobeşti cu vitele lor, să n-aibă a plăti vamă nici părcălăbie, adică la Trotuş să nu plătească Tult sau 22 şi 1/2 bani pentru un vas şi 15 bani starostelui, nici părcălabului. Pentru aceasta poruncim vameşilor precum şi tuturor oamenilor domneşti şi boiereşti şi locuitorilor să nu îndrăznească peste această carte a noastră a-i supăra cu mai mult, deci să se ştie că cel ce i-ar supăra cu mai mult, va fi de mare pedeapsă, şi acest obiceiu precum este întărit prin această a noastră carte domnească să rămâe în veci, şi nimene să nu se amestece în potriva cărţii noastre".

1753, noiembrie 5. Matei Ghica Voievod dă carte de judecată în cazul câmpulungenilor Ioniţă şi Simion Lehaci contra Alexandru Lehaci din Bahmuţi ot Orheiu. "Ioniţă şi Sămion Cămpulungeni au jeluitu că, fiindu ei ciobani la tatăl acestui Alixandru şi avăndu ei din munca lor 200 di oi în oile stăpânu-său di li păşte, s-au găsit un Turcu niguţitoriu să cumperi oi dila tatăl acestui Alixandru, stăpânul lor, şi li-au neguţatu-li. Pe urmă, vrând să-şi vândă şi ei oile acestui Turcu, li-au datu-li Turcului totu în preţul ce neguţasă stăpânu lor, căti un leu cea mare (...) Li-au dat-li Turcul banii, iară pi 39 di oi, neavănd Turcu bani să li de, ei încă ş-au propitu oile; iară tatăl acestui Alixandru, avăndu prieteşugu cu Turcul, li-au zisu loru să de şi aceli 38 di oi Turcului, pără într-o zi; şi pentru bani s-au pus el

chizeş în preună şi acestu Alixandru, ficiorul lui, cum pără la zi îi va aduce banii, căci Turcul esti ştiuutu; şi pe vorba aceea au dat ei oile Turcului. Şi la zi n-au adus Turcul banii; şi apucându-să ei di stăpânul lor, di Lehaciu, ca să li scoată banii dila Turcu (...), ei i-au învăţatu ca să să apuci ciobani la Turcu şi, cu meştirşug îmblăndu, să-ş furi oile aceli 38 oi (...). S-au apucatu ciobani la Turcu şi ş-au furatu oile lor, iar acel Lehaci, tatăl lui Alixandru, făcutu iarăş el a-i goni cătră Turcu şi li-au luatu-li oile (...); şi au rămas păgubaşi di bani pi aceli 39 oi; şi încă, după ci au muritu tatăl lui Alixandru şi s-au dus şi Turcu di acolo, acestu Alixandru s-au sculatu şi li-au pus năpasti precum că cându şi-au furat ei oile dila Turcul (...) au mai furatu încă 100 oi a Turcului (...). Şi cu acele pricini i-au tras la giudecată la domniea Mării sale Constantin Vodă Racoviţă, aducăndu-i cu aprozi în căteva rănduri. Şi li-au mai luatu 60 lei diosăbit di aceli 39 oi ce-au rămas păgubaş (...) şi au mai datu şi 14 lei ciuboti oaminilor domneşti ci i-au adusu. Şi au rămas păgubaşi, la cari şi-au cerut dreptati la jaloba lor. Alixandru, ficiorul lui Lehaciu, fiindu faţă, n-au tăgăduitu, numai au răspunsu precum adivaratu pi chizeşia tătăni-său şi a lui s-au datu oile la Turcu şi nu li-au datu banii (...). Şi căndu şi-au luat ei oile di la Turcu şi-au fugit, l-au apucatu-l Turcul pe dănsul şi pe tată-său şi i-au zisu că au mai furatu încă 130 oi alui; şi i-au apucatu pe dănşii di-au plinit Turcului paguba (...). Ce noi, după dreptate, aşe am giudecatu: de vremi că Ioniţă şi Sămion Cămpulungeni aceli 38 di oi le-au lăsatu la Turcu pără acum di-au trecut atăţia ani (...) să fie de aceli bucati răbdători (...); iară cătu pentru cii 60 lei ci-au luat Lehaci dila ciobani rău, să aibă a-i plăti Cămpulungenilor. Aceasta înştiinţăm.".

1761, iunie 29. Grigorie Ioan Callimah, constatând că mătuşa sa Maria jitnicereasa "se află strâmtorată", porunceşte să se scrie hrisov prin care să-i fie donate "moşiile ce sunt domneşti şi se află în partea Câmpulungului moldovenesc, adecă muntele Cucoşul, muntele Găina, valea Porşescul, muntele Petrişul, muntele Mestecăniş, moşia Botăş din Fundul Moldovei, muntele Muncelul Străjii şi munţii ce se cheamă Faţa Câmpulungului (Deea)".Gestul acesta de favor nepotist are motivaţie divină în ochii voievodului:

"Cel ce face fapte bune - dicta Calimach - şi plăcute lui Dumnezeu, este lăudat şi slăvit pe această lume, dar şi după moarte numele său nemuritor rămâne, iar sufletul său la un loc cu sfinţii se sălăşluieşte. Multe sunt faptele bune cari întrec alte binefaceri, dar milostenia şi daniile, dacă se fac potrivit, întrec pe toate, pentru că deşchid cerul şi faima lor ajunge în întreaga lume". Filosoficos voievod!

1761, iulie 20. Vornicul de Câmpulung Nicolai Kogălniceanu are de judecat o pricină de descântec. Descântătorul este un oarecare cioban Neculaiu, angajat la turma lui Costandin Leuştean, ginerele lui Gligori şi al Parascăi Flocii. Umblând Neculaiu cu oile pe lângă casa Tudorii Flocioi, "au zăs că Maria, fata Flocioii, are fapt, dar el ştie să-i desfacă. Într-o luni i-au descăntat şi au luat fata şi au băut; şi având fata şi un frate, au luat şi fratele său şi au băut". În următoarea zi de luni, Neculaiu ciobanu "le-au descăntat în mere, şi fetii din mierea aceia i s-au legat limba şi au rămas mută 5 săptămâni, iar fratile fetii s-au bolnăvit după aceea (şi) la (o) săptămână au murit". Mama fetei şi a băiatului se jeluieşte vornicului, iar Kogălniceanu cheamă pe cioban, care "au zăs că el nici esti descăntătoru, nici doftor, ce au arătat că cu învăţătura lui Gligorii Flocii şi a Parascăi, fimei lui, au făcut ciobanul farmici cu păru şi cu ciuhur de pădure". Parasca Floce recunoaşte că aşa a fost, dar spune că a pus de descântec cu gând bun. Cazul fiind "de mare pedeapsă", Kogălniceanu amână să ia o hotărâre.

1763, iunie 4. Pentru că muntenii din "satele înfrăţite" ale Câmpulungului refuză să plătească Mariei jitnicereasa dări identice celor plătite pe moşiile mănăstireşti, Grigore Ioan Callimah dă carte prin care-i scuteşte de astfel de dări.

1775, ianuarie 30. Pentru că nu-i poate supune la bir pe câmpulungeni, Maria jitniceroaia, văduva lui Gheorghe Cananău, dă munţii Cocoşul, Găina, Valea Porşescul, Botăşul şi Mestecăniş mânăstirii Solca, de la care primeşte, la schimb, satul Costeşti (Botoşani).

1766. Iftimia lui Chirilă Piticar rânduieşte cu limbă de moarte ce are să se facă cu averea care rămâne după ea şi arată cheltuielile pe care le-a făcut cu "comândul" (înmormântarea) bărbatului ei.

Astfel, 81 de bani i-a dat camătă pentru 4 lei împrumutaţi de la diacul Mircăş, iar 90 de bani i-a dat lui Ion Turturea "când m-au duss la Suceavă pintru moşie ce esti casa".

1767, iunie 25. Cartea Domnească a lui Grigore Ioan Callimah cu scutiri pentru câmpulungeni: "Facem ştire cu această carte a Domniei mele pentru Câmpulungenii ce au primit Hrisovul nostru pentru oile ce le trimit ei la ţară la păşunat, de la Sf.Dumitru până la Sf.Gheorghe, volnici să fie a umbla pe a oricui moşie, neopriţi de nimene, dar la fân să nu facă stricăciune; şi dacă ar cerca stăpânii moşiilor a le lua zăloage pentru păşunatul pe moşia lor, poruncim ispravnicilor ţinutului unde s-ar afla Câmpulungenii, dela Sf.Dumitru până la Sf.Gheorghe, cu păşunatul ca să asculte jaloba lor şi să cheme pe stăpânii moşiilor şi, după ce le vor face ştire de porunca Hrisovului Domniei mele, să-i silească ca să întoarcă Câmpulungenilor paguba şi să le poruncească ca pe viitor să nu-i supere, ci să rămâe după porunca noastră; iar pentru dărmatul crengilor pentru capre, să se tocmască cu stăpânii moşiei. Aceasta poruncim.".

1767, iunie 26. A doua Carte Domnească a lui Grigore Ioan Callimah introduce, practic, o seamă de dări: "Deci şi Domnia mea (precum înaintaşii) am făcut milă, pentru că se cuvine a ne milostivi de aceşti păzitori ai hotarelor acestor părţi de ţară şi am hotărât cu această a noastră carte domnească să fie scutiţi de folărit, precum şi pentru cergi, sumane, catrinţe, brânză şi lâna ce o vor duce de vânzare prin târguri; să nu plătească martosipie, nici părcălăbie, iară pentru vitele ce se vor vinde în târguri sau oriunde vor plăti numai jumătate martosipie, iar jumătate va plăti cumpărătorul. Dar pentru vamă, fiind un lucru de obşte, nu vor fi scutiţi nici ei, ci să plătească după obiceiul ţerii"

1767, decembrie 5. Uitându-şi definitiv străbunii câmpulungeni, Grigore Ioan Callimah dă un al treilea hrisov de "privilegii" prin care le restrânge pe toate: "Pentru goştină, după mila ce am făcut Domnia me cu toată ţara de s-au lăsat de zece bani de oae, asemenea să urmeze şi pentru oile lor şi vor plăti pe toate oile ce vor ave căte zăce bani noi de oae (...). Toţi munţii mănăstireşti sau boiereşti să

aibă lăcuitori, cei ce lăcuesc acolo aş văra şi aş păşuna vitele în munţi, cum şi iarba ce va fi de fânaţ iar ei să o cosească, însă cu tocmală şi cu voie stăpânilor moşiei, după cum să vor pute aşăza; iar de streini, afară de lăcuitorii ce sănt acolo în munţi, nimene să nu fie volnic a intra, măcar de ar vre să adaogă cât de mult la preţu. (...)Pentru vănatul peştelui şi pentru alte grujulii să fie neopriţi lăcuitorii şi cu dejmă să nu se supere, de vreme că vânatul nu iaste stătători la un loc, ce astăzi iaste pe o moşie şi măne pe alta. (...) Osăbit au mai jeluit Domniei mele cei ce să află cu lăcuinţa pe moşii mănăstireşti şi boereşti cum că stăpânii moşiilor, fieşte după cum pute, (îi asupreşte) cu podvezi, cu jderi şi cu multe alte ca acestea: Deci Domnia me, vrând ca să-i scoatem şi dintra ceşti supărări peste dreptate ce trăgea, iată hotărâm (...) fieşte care om gospodari să deie peste anu stăpânului moşiei un leu dejma, din care va ave de a zece, după obiceiu, afară de grădinile cu legumi, iar mai mult întru nimica să nu îndrăznească a-i supăra. (...) cum şi pentru opt munţi ce sănt Danie de preînălţatul părintele Domniei mele Ioan Voevod Dumisale jigniceroaia Maria, asemenea să se urmeze ca şi pentru munţii mănăstireşti. (...) Pentru patru preoţi şi patru diaconi ce sănt în Cămpulung, şi doi preoţi ce sănt în Dorna, şi un preot dela Biserica ca s-au făcut mai pre urmă în Pojorîta, şi un preot în Bistriţă, de dajdie Domnească, de poclonul vlădicesc şi de banii şcoalei să nu fie supăraţi".

1769, octombrie 2. Toader Şuiul îşi mărită fata Catrina cu Ioniţă Zugravului "om strein" (din Ciocăneşti) şi o înzestrează. Martori: Ioniţă Merchiş, Neculai Şandru, Ştefan Cojocar, Lupul Forminte, Toader Sabie, Ion Tudurian, Toader Croitor.

1775, martie 1. Gavril, fiul lui Chirilă Vasilaşcu, vinde o casă cu zvoriştea ei lui Lupul Vranău pentru 42 lei.

1783, iunie 24. Comisia cezaro-crăiască de delimitare a proprietăţilor în Bucovina îl interoghează pe Ştefan Cananău, nepotul Jitniceroaiei, asupra proprietăţii muntelui Faţa Cămpulungului (Deea).

1783, iulie 14. Comisia cezaro-crăiască de delimitare a proprietăţilor în Bucovina face hotarnica "satelor înfrăţite" şi a

munţilor din ocolul Câmpulungului, iar în finalul documentului precizează: "Este a se observa că în mijlocul acestor hotare se află cei opt munţi dăruiţi de Grigore Ioan V.V. la anul 7269 mătuşii sale Maria Jitniceroaia cu hrisovul alăturat sub No.734. Deoarece însă această proprietară voia să stoarcă dela Câmpulungeni deosebite dăjdii în contra obiceiurilor lor, ei s-au jeluit înaintea aceluiaş Grigori Ioan V.V. care dăruise aceşti munţi şi domnul a hotărât prin hrisovul din anul 7271/1763 alăturat sub No.737, că văile n-au fost dăruite ei numai munţii şi că locuitorii nu vor da Mariei Jitniceroaiei mai mult decât dau şi mănăstirilor, adecă o mică dare pentru dărmatul copacilor înváliţi cu un fel de muşchiu care este iarna de nevoie pentru hrana oilor şi caprelor. Dar această Maria Jitniceroaie a ştiut să întoarcă trebile pe lângă nepotul ei Grigore Ioan Calimach în aşă fel că acest principe în hrisovul alăturat sub No.739 a pus să se introducă şi un leu dela fiecare cap de familie şi zeciuiala. Dar fiindcă Câmpulungenii nu voiau să plătească nici acest leu, Maria Jitniceroaia s-a socotit să folosească în altfel dania ei şi s-a pus pe lângă fratele ei, Mitropolitul Moldovei, ca acesta să înrâurească asupra unor mănăstiri ca să schimbe cu ea, şi aşă mănăstirea Voronețului a schimbat satul său Vlodeni (Vlădeni - n.n.) din Moldova cu munţii Mestecănişul, Petrişul şi Muncelul străjii, iar mănăstirea Solca a schimbat satul Costeşti din Moldova cu munţii Cucoşul, Găina, Porşescu şi Botăşul din Fundul Moldovei, iar muntele Faţa Câmpulungului (Deia) şi l-a păstrat Maria Jitniceroaia pentru vremi mai bune spre a mai face un schimb avantajos. Precum fiecare Domnitor al Moldovei era îndreptăţit a scuti pe Câmpulungeni de dări pentru munţi sau a le impune astfel de dări, aşa stă şi în voia suveranului actual a-i scuti pe Câmpulungeni de dări către proprietarii de acuma ai acestor munţi, fiindcă Câmpulungenii trăiesc din creşterea vitelor şi precum îi numeşte Domnitorul Calimach în hrisovul de sub No.739, sunt o strajă a ţării, şi în felul acesta s-ar nimici indirect efectul numitelor danii menite să îngreuieze traiul şi hrana acestor munteni, din care cauză Comisia aceasta a socotit să recomande acest procedeu, şi aceasta cu atât mai mult, fiindcă aceşti locuitori îşi câştigă hrana lor cu

primejdii şi greutăţi între aceşti codri neumblaţi şi în aceste văi nepătrunse de razele soarelui. Şi aceasta este şi adevărata cauză că aceşti munţi nu au fost îndeosebi măsuraţi şi hotărniciţi." Semnează: Metzger - asesor, Pitzelli - Rittmeister, Harsani - Lieut. Auditor, Erggelet - Gerichtsschreiber şi Aaron - Dolmetsch.

1785, aprilie 21. "Ioniţă sin Petre Chirili, tocmit fiind de Gheorghi Piticar să meargă la ţară ca plugar şi nemergând a şezut plugul trei zile", este tras în judecată pentru plata pagubelor.

1787, august 14. Comisia cezaro-crăiască de delimitare a proprietăţilor în Bucovina confirmă lui Ioniţă Piticar din târgul domnesc Cîmpulung stăpânirea asupra parcelei de pământ nr.352, primită de la socrii săi, în urmă cu 20 ani, şi întăreşte hotarnica şi măsurătoarea făcute.

1790, mai 30. În urma cercetării situaţiei moşiei Valea Seacă, moşie care, fiind a lui Gheorghe Dodul, a fost răscumpărată de ruda cea mai apropiată, Ion a lui Istrate Floce, se întăreşte stăpânirea moşiei Valea Seacă lui Solomon Floce.

1791, august 22. Ioniţă şi Toader Crăciunescu şi Nistor Erhan adeveresc cum că Ioniţă Tudurian, Gheorghe Piticariul şi Simion Budăi au trimis o jalbă la Judecătoria Suceava, în numele satului Cămpulung, în care arată că "muntele Cocoşul, de pe apa Tătărcii până în piatra Dărmogzii" este a satului.

1792, mai 1. Goştina la oi este de 5 creiţari de oaie şi de un creiţar de capră.

1794, mai 29. Paşaport: "Gheorghe Piticariu mearge la ţară cu 2 cară, 8 boi şi 2 slugi, călari pe un cal, de aice din Cămpulung; să aibă a merge şi a să întoarce în pace, fiind că este om bun şi drept şi spre mai mare credinţa s-au întărit cu pecetea satului. Dat în Cămpulung, Mai 28, Simion Papuc vornic".

1795, martie 25. Preotul Grigore Grămadă face un "izvod de cheltuială ce s-au dat la comându (înmormântarea) moşului Grămadă", izvod datorită căruia aflăm că preoţii cu cerut şi luat 3 lei şi 12 părale pentru maslu, 6 lei şi 7 parale pentru prohod şi 1 leu pentru ultimul prohod, o înmormântare costând numai pentru serviciile preoţeşti, care, în mod normal (şi atenţionat de Grigore

Ghica Vodă) sunt gratuite, cam cât costau 12 oi bune. Alte preţuri: o ocă de miere - 1 leu, 1/2 ocă de unt - 1 leu, "o steclă şi o cană" - 14 parale, trei cofe nemţeşti - 12 parale, 1/2 ocă ceară - 1 leu şi 12 parale, 1/2 ocă orez - 20 parale, chiper - 12 parale, ceapă - 20 parale, 2 ocă vin - 24 parale, 2 ocă oţet - 24 parale, 1/2 ocă horilcă - 24 parale.

1800, august 23. Răspunzând unei scrisori a Mitropolitului Kievului Gavril Bănulescu, bătrânii câmpulungeni confirmă că "**din Cămpulung se trag Călmăşenii** (Callimah), **Bănuleştii şi Erhăneştii**": "acele trii neamuri dintru on bătrân sănt neamuri vechi din patria aceasta, în care Măriea sa Ioan Vodă Calmăşu (Callimah) şi pre osfinţia sa kiriu kir răpăusatul Gavriil (Callimah) Mitropolit a Moldovii, frate Mării sale Ioan, tot de aice au fost, din neamul acela mai sus numit (...) după cum au eşit dela noi o samă din Bănuleşti şi din Erhăneşti la ţara Ardealului şi din Calmăşeşti la ţara Leşească (...), iar o parte au rămas până astăzi duşi în părţile acele".

1807, februarie 28. Registratura Gremiului predă Judecătoriei districtului Suceava şase documente, găsite în arhiva registraturii, şi care aparţin câmpulungenilor Petre Mercheş şi Ioniţă Crăciunescu, înscrisuri pentru muntele Cocoşul.

1809, mai 6. Diaconul câmpulungean Constantin Grămadă cumpără "100 merţe păpuşoiu" din Moldova, cu 5 lei merţa, şi cere să i se predea "80 merţe în Baiaşeşti şi 40 la graniţă la Cornuluncii".

!821, august 19. Scaunul de Câmpulung are de rezolvat conflictul de hotar dintre "părintele dieacon Miron Ciupărcă" (viitor deputat vienez Miron Ciupercovici) şi ţiganul Vasile Vrabie, "amîndoi răzeşi den Cămpulung, fiind aceştia amândoi răzeşi de neşte părticele de moşii, cumpărături, pentru care pricină s-au fost şi învoit de bună voe supărătoriu ţigan cu părintele dieacon, la 16 august 1821, dănd ţiganul scrisoare cumcă de-acmu nu va mai adaoge a face sfinţii sale vro supărare sau păgubire la moşie ace, ce după zapis să va ţine. Totuş, că deabie au trecut vro 4 zile, au îndrăznit iarăş ţiganul şi au trecut peste învoială în moşie părintelui dieacon Miron Ciupărcă; deci dară văzând sfinţie sa vicleşugul ţiganului, au fost

sălit de iznov a jelui la cinstit K.K. scaunul Cămpulungului. Cinstit scunul ne-a orănduit pre noi de gios iscăliţii ca să mergem la starea locului şi, după zapisul de cumpărătură a ţiganului care îl are dela preotul Vasile Şandru şi-i scris de răpausatul Anton fon Popovici, care este tras şi la tabulă la K.K. Cămpulungului, să hotărâm în frica lui Dumnezău ce vom găsă. Drept aceasta mergând noi la starea locului, am citit acel adevărat zapis de vănzare şi, după cum scrie ace vănzare din gura Prihodiştii, de unde să începe, din moşie lui Iacob Erhan despre miezul nopţii, din capul moşii Urătoriului drept jirebie la deal spre amiazăzi, alăture cu moşie lui Maxim Şandru, care o are cumpărătură dela părintele dieaconul, pănă într-o rădăcină de tei; şi de vreme că nice o putere nu ave ţiganul a să sui pe moşie şi cumpărătură părintelui, şi totuş, îndrăzne cu obrăznicie a să sui, apoi am hotărât după zapisul ţiganului şi am pus semne.".

1843, ianuarie 29. Din Viena, scrieIoan Popovici către "fraizanii (Freisassen - om liber, răzeş) din Dorna-Vatra, Dorna-Candreni, Şarul Dornei, Şerani, Iacobeni, Poiana Stampei, Pilugani, Fundu Moldovii, Sadova şi Cămpulung": "Astăzi au răsărit peste voi soarele dreptăţii, adecă mila împărătiască. Recursurile ce vi le-am trimis şi prin reţepis, sănt încredinţat că le-aţi priimit la 4 ghenarie 1843, cu mare milă şi măngăere, eri, la 27 ghenarie, au venit dela înălţimea sa asegniri la canţelarie de Curte împreună cu Handbilet şi pe mine m-au numit chiar singur Înălţimea Sa Împăratu voă befolmehtigter (împuternicit)" ş.a.m.d. Apoi, spre final, samsarul trece la ceea ce-l doare: "v-am scris să-mi trimiteţi cheltuielile ce le-am făcut pentru Dumneavoastră şi, deosăbi, cheltuielile ce vor urma".

1862 (1782-1862) Câmpulungenii din toate "satele înfrăţite" susţin un lung şir de procese cu fiscul pentru moşiile din munţii lor confiscaţi de stat şi pentru dreptul vânatului, pescuitului, morăritului şi crâşmăritului. Toate procesele s-au terminat cu învoieli între comune şi stat. Dar au fost mereu reînnoite de către samsari precum Ioan Popovici, care i-au tras pe sfoară cu prerseverenţă, huzurind la Viena pe banii muntenilor.

1872, iunie 16. S-a născut teologul Vasile GHEORGHIU.

1889, decembrie 26. S-a născut pictoriţa Isidora CONSTANTINOVICI-HEIN.

1895, iulie 10. S-a născut profesorul Alexandru BOGZA.

1905, martie 9. S-a născut rapsodul Mihai LĂCĂTUŞU.

1909, februarie 21. S-a născut pictorul Aurelian BUCĂTARU.

1910, aprilie 17. S-a născut pictoriţa Rodica PAVELESCU.

1911, februarie 23. S-a născut poetul Teodor MARICARIU.

1911, iulie 22. S-a născut scriitorul George MOROŞANU.

1916, iunie 7. S-a născut pictorul Alexandru PLEŞCA.

1917, aprilie 19. S-a născut pictorul Traian DĂNILEANU.

1925, iunie 21. S-a născut poetul Dragoş NISIOIU.

1927, iunie 27. S-a născut cercetătorul ştiinţific Mircea BOICIUC.

1929, septembrie 19. S-a născut publicistul Graţian JUCAN.

1940, iulie 26. S-a născut actriţa Monica GHIUŢĂ.

1944, ianuarie 16. S-a născut pictorul Gheorghe TOXIN.

1946, iunie 24. S-a născut pictoriţa Maria TOXIN-COJOCARI.

1952, octombrie 20. S-a născut pictorul Nistor Virgiliu PLEŞCA.

1957, septembrie 16. S-a născut cântăreaţa şi compozitoarea de jazz Anca PARGHEL.

CÎMPULUNG RUSESC

1618, decembrie 4. Radu Mihnea întăreşte popii Diiac , ginerele lui Zaharie Tăutul, satul "Cămpulungul în munte pe Cirimuşul Alb". Satul fusese al lui Tăutul, zălogit lui Stroici, dar popa Diiac a plătit 100 galbeni ungureşti şi a devenit stăpânul Cîmpulungului Rusesc.

1634, martie 20. Tăutul logofăt, fratele Avrămiei, jupâneasa popii Diiac, revendică satul, dar Avrămia şi fiul ei Lupul Popăscul arată zapisele vechi şi păstrează satul "Cămpulung ce-i pe Cirimuşul Alb".

1696, noiembrie 4. Lodovic Groholschi, fiul Antimiei - fata lui Lupul Popăscul moşteneşte Câmpulungul Rusesc.

1698, iulie 24. Constantin Turcul, staroste de Cernăuţi, şi rohmistrul Liudivic, fiul lui Andrei Grohovschi, pârăsc la Divan pe Andrei Goian pentru jumătate din sat, care fusese moşia Antimiei,

fata lui Lupul Popăscul, mama lui Liudivic Groholschi şi a Aniţii Goienesei.

1701, iulie 8. Gheorghe Duca porunceşte ca partea de sat a lui Grohovschi, care este fugar în ţara leşească, să i se dea lui Gheorghe şi Aniţei Goian.

1709, aprilie 11. Liudivic Grohovschi, revenit din Polonia şi redevenit stăpânul unei jumătăţi de sat, zălogeşte partea sa, pentru 60 lei turceşti, lui Constantin Turcul.

1719, aprilie 25. Miron Dari sărdar şi Toader Goian, rudele cele mai apropiate a lui Grohovschi, sunt somaţi de Divan să răscumpere moşia de la Antimia, văduva lui Constantin Turcul, ceea ce se şi întâmplă.

1722, februarie 20. Miron Dari şi Toader Goian primesc, la împărţirea moşiei, un sfert din Câmpulungul Rusesc, părţi care le revine după părintele lui Toader Paladi, care se căsătorise cu fata lui Tăutu logofăt.

1724, ianuarie 12. Iuon Tăutul dă ginerelui său Petre Giurgiuvan moşia lui de la Câmpulung Rusesc.

1724, iunie 28. Întărind lui Grigore Potlog partea lui din Câmpulungul Rusesc, Racoviţă Vodă uşurează dările localnicilor pe considerentul că "se mărginesc şi cu Ungurii şi cu Leşii", având de îndurat din partea megieşilor tot felul de împilări.

1740, Februarie 5. Sandul Sturza şi Toader Palade solicită o nouă hotarnică Divanului domnesc, ei fiind stăpânii Câmpulungului de pe Ceremuşul Alb.

1741, mai 1. Ştefan Vlad vinde vornicului de Câmpulung Rusesc Sandul Pelin, pentru 23 lei turceşti, un laz şi un vecin, anume Ştefan Hatman, fiul lui Sămion Hatman.

1745, mai 26. Petre Giurgiuvan vinde 1/16 din Câmpulung Rusesc lui Sandu Sturza şi lui Toader Paladi.

1745. Iuon Tăutul de Câmpulung dă zestre ginerelui său Petre Giurgiuvan un anumit număr de vecini şi de lazuri, pe care acesta le vinde lui Toader Paladi.

1747, august 10. Ştefan Tăutul vinde nepotului său Andrieş Potlog un vecin pe nume Anton Laluşca.

1752, martie 10. Ştefan Tăutul vinde lui Andrei Potlog, pentru 25 lei, un vecin, anume pe Gligori Biucaci.

1785, august 13. Ileana Mălăesii moşteneşte de la tatăl ei Sandul Tăutul şi de la moşul ei (bunicul) Gheorghiţă Goian 1/16 din sat, moşie pe care o împarte în cinci părţi, câte una pentru fiecare copil al ei (Sandul, Gheorghie, Vasile, Gafiţa şi Aniţa), dar părţile acestea sunt cumpărate, una după alta, de Iacob Romaşcan.

1794, iunie 24. Gheorghe Giurgiuvan moşteneşte partea lui Mihalachi Giurgiuvan din Câmpulungul Rusesc.

1798, februarie 1. Scarlat Sturza, general în armata rusă, vinde 1/8 din Câmpulung fraţilor Ştefan şi Nicolai Aivas, fiii lui Grigori von Aivas.

1799, mai 1. Ştefan Aivas cedează fratelui lui Nicolai partea sa din Câmpulungul Rusesc.

CÎNDEŞTI

1572, octombrie 17. Ion Vodă întăreşte copiilor lui Sima Mihăilaş (Catrina, Ana şi Mărica) şi ai lui Dragoş Mihăilaş (Boldur şi Magda) satul Cîndeşti, sat moştenit de la străbunul lor Mihăilaş, care îl primise danie de la Alexandru cel Bun.

1667, martie 9. Catrina lui Toma Cantacuzino vornic, jupâneasa lui Velicico Costin, moşteneşte Cîndeştii.

1708, octombrie 7. Mihai Racoviţă, la rândul lui moştenitor al Cîndeştilor, dăruieşte sihastrului Lazar prisaca din Cîndeşti, "aşijderea şi prisăcariul care este la prisacă de stupi anume Mitric" şi "în tot anul pre an căte 40 mierţă de grâu şi 20 mierţă săcară şi câte 180 de veadre de vin (...), căte 24 ocă unt de lemnu şi căte 10 ocă tămâe pe anu".

1735, ianuarie 23. Călugării de Humor se plâng Divanului domnesc pentru un loc în hotarul Derscăi cu "satul Căndeşti a domniei sale Mihai Vodă" Racoviţă, sătenii pretinzând că ar fi fost răscumpărat locul acela pe care a fost ucis un om.

1752, martie 1. Constantin Racoviţă dăruieşte mânăstirii Dobrovăţ satul Cîndeşti "cu un vad de moară pe apa Siretului".

1753, august 18. Matei Ghica întăreşte mânăstirii Dobrovăţ satul

Cîndeşti.

CÎRLIBABA

1844, februarie 16. Andreas Figura are în arendă, din data de 1 mai a anului 1840, moşii în Cîrlibaba ca şi în celelalte localităţi din bazinul Dornelor, în baza protocolului încheiat cu Administraţia provizorie din Dorna.

1847, martie 15. Se construieşte drumul Iacobeni-Cîrlibaba, iar constructorul, Maftei Tonigar din Fundu Moldovei, este amendat pe nedrept, pentru doborârea a 200 de arbori, cu 15 florini şi 40 creiţari, deci se plânge Administraţiei Bucovinei.

CLIMĂUŢI

1489, octombrie 14. Ştefan cel Mare dăruieşte mânăstirii Putna satul Climăuţi, pe care îl are, prin schimb de sate, de la urmaşii lui Giurgiu din Frătăuţi, Stanciul, Ivanco şi Isaia Starostici, nepoţii lui Mihul Starostescul.

1784, octombrie 16. Putna arendează satul Climăuţi unor lipoveni, care colonizează masiv locul cu cosângeni de-ai lor.

1848, iunie 13. "Comunele de lipoveni Climăuţi şi Fântâna Albă" au refuzat să trimită electori la alegeri pentru Circumscripţia electorală Rădăuţi, motivând că oamenii au fost mulţumiţi cu regimul de până acum şi că ei nu doresc nici o formă nouă de guvernare şi, deci, sunt împotriva alegerilor.

1952, aprilie 7. S-a născut poetul Nichita DANILOV.

COMĂNEŞTI

1610, august 3. Ionaşco, Todosca şi Toader, copiii lui Pătraşco, strănepoţii lui Machidon cel Bătrân, vând a patra parte de sat Comăreşti, pentru 120 taleri de argint, lui Zaharia şi nepotului lui Nechita.

1620, mai 29. Machidon din Comăreşti este martor la vinderea satului Bahrineşti.

1640. Ioana, nepoata Solominei, strănepoata Gribincei de Comăreşti, vinde partea ei de "ocină de Comăreşti din vatra satului, din câmp şi lazurile cumpărate de mine lui Zaharia, fiul popei Iuon şi al Ileanei, nepotul Nichitei, strănepotul lui Vasile Machidon, pentru 20 taleri".

1687, august 21. Dumitraş Langă, fiul lui Constantin şi nepotul lui Langă cel Bătrân din Comăreşti, vinde lui Isac Goian şi lui Gheorghe Goian, pentru 15 bani şi "o vacă cu viţel socotită la 8 lei bătuţi (...) poiana ce se cheamă la gura heleşteului, a doua în deal în dreptul celei dintâi, a treia însă sub oblasul cel de sus, apoi a patra sub mocir care se chiamă Locică".

1695, septembrie 20. Ilie Lastiuca zălogeşte lui Ion Vlădescu partea lui Machidon din Cumăreşti.

1742, septembrie 22. Ghedeon şi Ghelasie, fiii lui Sabin de Comăneşti, vând jumătate de sat pentru 175 lei.

1744, martie 11. Mânăstirea Homor primeşte în dar o şesime din sat de la Antimiţa şi Teodor Braha, călugării să aibă a-i pomeni în ziua de 8 noiembrie a fiecărui an.

1756, ianuarie 8. Iuon Dociul dăruieşte nepotului său Simion Tăutul de Comăneşti o parte de moşie în Soloneţ.

1782, ianuarie 15. Pahomie, delegatul egumenului de Homor, declară în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că mânăstirea Homor stăpâneşte jumătate din satul Comăneşti.

1792, decembrie 12. Simion Tăutul lasă prin testament jumătate de Comăneşti fiilor săi Ion şi Costache.

1796, octombrie 23. Dosifei, monahul de la Neamţ, fiul lui Mihalachi al lui Ion Calmuţchi, dăruieşte fratelui său Niculae Calmuţchi o treime din Comăneşti.

1829, ianuarie 10. Feciorii lui Ion Tăutul, Mihalachi şi Vasile, vând partea lor de Comăneşti lui Gheorghe Flondor pentru 400 ducaţi împărăteşti.

1903, septembrie 2. S-a născut soprana Octavia LUPU-MORARIU.

1910, mai 28. S-a născut pictorul Alexandru IACOBAN.

CORNU LUNCII

1847, aprilie 25. "Zastavna" de la Cornu Luncii este amintită drept punct de trecere din Bucovina în Moldova.

1896, aprilie 25. S-a născut medicul Irimie BISTRICEANU.

1940, Februarie 14. S-a născut prozatorul Constantin BLANARU.

COSTEŞTI

1608, ianuarie 7. Constantin Movilă dăruieşte mânăstirii Probota jumătate de sat Costeşti pe Siret.

1617, ianuarie 15. Marica, Anghelina, Magda şi Miron, copiii Antimiei şi ai lui Dumitru Lenţa, primesc întăritură domnească pentru cealaltă jumătate de sat Costeşti.

1650, iunie 10. Vasile Lupu Vodă porunceşte ca Vasilie Lastiuca să stăpânească partea lui Paholcea din Costeşti, moşie care a fost zălogită pentru 10 galbeni.

1651, iulie 28. Nastasia, nepoata lui Ilea de Berbeşti, vinde partea ei de sat, pentru 20 zloţi, lui Vasile Dumitraşcovici.

1651, septembrie 14. Isac Cocoranul, ginerele lui Bogdan Lenţa, şi Ion Tudan îşi dispută în faţa Divanului domnesc posesia unui sfert de sat Costeşti.

1663, februarie 23. Isac Cocoranul lasă moşia lui din Costeşti fiilor săi Constantin şi Săcuianul.

1706, mai 11. Gavrilaş şi Gafiţa Frunză lasă partea lor de sat copiilor lor Ioan şi Maria.

1717, octombrie 25. Ilie Catargiu moşteneşte partea de sat a lui Dumitru Calmuţchi.

1740, ianuarie 20. Iordachi şi Catrina Cantacuzino dăruiesc mânăstirii Suceviţa 1/7 din Costeşti, parte din cumpărătură.

1768, ianuarie 10. Grigore Callimah porunceşte stolnicului Constantin Kogălniceanu să ridice şi să aşeze în vatra satului Costeşti pe oamenii care stau împrăştiaţi pe moşie şi fac pagubă mânăstirii Solca.

1796, decembrie 26. Niculai Grigorcea şi soţia sa Maria (Volcinschi) dau fiului lor Ilie părţi din Costeşti pe Siret.

COSTÎNA

1490, martie 15. Biserica satului Costina se supune Episcopiei de Rădăuţi.

1499, Ştefan cel Mare întăreşte mânăstirii Moldaviţa satul Saşii pe Costina.

1507, martie 3. Gavril Totruşan vistiernic cumpără "satul Berindeşti pe gura Costinei (...) şi moara pe Costina (...) cu bani 600 zloţi tătăreşti" de la descendenţii vornicului Onişor şi ai fratelui lui Onişor, Bâzdâga.

1546, aprilie 21. Petru Rareş dăruieşte mânăstirii Sf.Ilie jumătate din satul Costîna, "partea de jos cu mori, care parte din jos a satului a fost a noastră din veci".

1581, aprilie 26. Iancul Sasul, judecând pricina dintre Gavril şi Grigore, fiii lui Isac Udre, cu mânăstirea Sf.Ilie pentru jumătate de sat Costîna, dă câştig de cauză mânăstirii, pentru că pe uricul Udreştilor scrie "satul Berindeşti pe apa Costinii".

1613, ianuarie 22. Ştefan Tomşa întăreşte mânăstirii Sf.Ilie jumătate din satul Costîna.

1641, aprilie 19. Vasile Vodă trimite dregători ca "să se aleagă partea lui Dociul paharnic de către alţi fraţi răzeş, atâta din vatra satului, cât şi ţarină".

1649. Ştefan ot Costina dăruieşte mânăstirii Sf.Ilie o livadă cu pomi şi o prisacă ce se află pe Dealul Mare, loc curăţit din pădure de el "cu sapa şi focul".

1669, octombrie 15. Toader Muguleţ biv vel armaş confirmă, în testament, că "a şasea parte de Costăna s-au vinit în parte unchiului nostru Ipatii Murguleţ, cu vecinii şi cu tot venitul".

1723. Măricuţa, sora lui Ştefan Murguleţ moşteneşte după fratele ei a patra parte din moşia Costîna, partea ce o ţine Abăza, cumpărată de la Cărcă, feciorul Măricuţei.

1782, noiembrie 11. Fraţii Ilie şi Iuon Cărste declară Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că ei stăpânesc jumătate de sat Costîna.

1837, februarie 7. S-a născut scriitorul Vasile BUMBAC.

1843, ianuarie 31. S-a născut scriitorul Ion BUMBAC.

1880, septembrie 14. S-a născut poetul Vasile HUŢAN.

1936, noiembrie 23. S-a născut Vasile ZAVANCIUC, doctor în ştiinţe sociale.

COŢMAN

1413, iulie 6. Alexandru cel Bun dăruieşte soacrei sale Anastasia "Coţmanul Mare cu toate cătunele ce ţin de el, anume Suhoverhul, Hliveşti, Davidăuţi, cu toate locurile ce ţin de ele până sub dealul Valeva, apoi spre Valeva până în pădurea care se cheamă Dumbrava". După moartea Anastasiei, satul şi cătunele urmează să rămână Episcopiei de Rădăuţi "Sf.Nicolae", unde sunt îngropaţi strămoşii lui Alexandru cel Bun.

1503, august 26. Ştefan cel Mare întăreşte Episcopiei de Rădăuţi Coţmanul Mare şi "cătunele sale Gavrilăuţi, Hliviscea, Davidăuţi, Sadcău, Clivodinul, Bludna, Suhoverhul, Ceaplinţi şi Valeva".

1520, octombrie 6. Ştefăniţă Vodă întăreşte şi extinde dania strămoşilor săi, confirmând Episcopiei de Rădăuţi Coţmanii Mari şi cătunele sale şi dăruind satele "Rădăuţi cu morile sale, Rogozna şi o prisacă pe locul târgului Cernăuţi, acolo unde au fost stupii lui Grumaza, pentru pomenirea mamei noastre Stana".

1707, decembrie 8. La cererea episcopului de Rădăuţi Ghedeon, Mihai Racoviţă scuteşte satul Coţmani de plata solăritului.

1737, aprilie 13. Grigore Ghica scrie hrisov cu instrucţiuni pentru Marele căpitan de Coţmani referitoare la import-exportul de cai făcut de armenii poloni. Voievodul stabileşte că Marele căpitan de Coţmani va lua 1 leu de fiecare cireadă care trece graniţa, vameşii - 1 leu, iar călăreţii care păzesc trecătoarea - 2 potronici de cireadă.

1741. Domnul cere Marelui căpitan de Coţmani să interzică leşilor să mai treacă graniţa pentru a tăia şi lua lemne. "Prea fără cale au făcut socoteală şi margine acia să fie foarte poprită de către Leşi".

1754, februarie 15. Matei Ghica dă carte de volnicie lui Dosoftei, episcopul de Rădăuţi, pentru a supune la obligaţiile ce le revin după obicei pe călăraşii din Coţmani şi Hlivişte, sate ale Episcopiei. În caz că vor exista nemulţumiri printre călăraşi, lor le vor "veni de hac" Enacache staroste de Cernăuţi şi Mare căpitan de Coţmani,

care le va cere nemulţumiţilor "ca tot căsariul să dea câte 2 lei pe an"

1759, aprilie 27. Ioan Teodor Callimah porunceşte să nu mai stea călăraşi la Coţmani, pentru că, "în vremuri ca astea ţara are mai multă nevoie de birnici decât de slujbaşi".

1761, februarie 27. Ioan Teodor Callimah scuteşte de solărit pe oamenii din Coţmani şi celelate sate ale Episcopiei de Rădăuţi "deoarece sânt de ajutor şi posluşanie Episcopiei de Rădăuţi".

1792, martie 9-12. Inochentie ieromonah, împuternicitul Episcopiei de Rădăuţi, apare în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina (în loc să apară călăraşii de Coţmani în faţa oştilor imperiale) şi declară care sunt satele episcopale din Bucovina.

COZMIN

1488, aprilie 3. Ştefan cel Mare dăruieşte mânăstirii Putna satul domnesc Cozminul din ţinutul Cernăuţi.

1497, octombrie 26. Bătălia de la Codrii Cozminului.

1736, ianuarie 12. Grigore Ghica dă carte lui Macarie, egumenul Putnei, să fie volnic să stăpânească Cozminul şi să ia dijma după obicei.

1784, octombrie 16. Mânăstirea Putna vinde Cozminul unor greci, iar stejarii de la Dumbrava Roşie freamătă îndelung până în carnaţia suferindă a clopotului cel mare, Buga, de la Putna.

CRASNA

1613, ianuarie 11. Ştefan Tomşa întăreşte mânăstirii Putna jumătate din satul Crasna, ţinutul Suceava, cumpărată de Filoftei, fost episcop de Huşi, "cu banii săi drepţi şi l-a dat mânăstirii pentru pomenirea sa şi a părinţilor săi".

1696, mai 1. Dumitraşco Ursachi biv sulger vinde cealaltă jumătate din satul Crasna căpitanului Alexandru Ilschi ("fost Liah dela Litva de oraşul Grodno şi aflându-se cu oaste leşească la marginea ţării leşeşti i s-au dat starostie târgul Horodinca).

1724, august 10. Ginerele lui Ilschi, Miron Gafenco, îi moşteneşte

moşia.

1730, ianuarie 15. Miron Gafenco se plânge lui Ghica Vodă că mânăstirea Putna "au fost tras tot satul" în stăpânirea sa. După prezentarea înscrisurilor, Gafenco păstrează jumătate de sat.

1736, ianuarie 12. Puna nu renunţă uşor şi, în cele din urmă, este recunoscută drept stăpânitoare a întreg satului Crasna.

1754, ianuarie 13. Grigore Callimah scuteşte Crasna şi celelalte sate ale Punei de dările către visteria statului.

1784, mai 15. Consilierul aulic von Lichtenfels propune Camerei aulice din Viena continuarea prospecţiunilor în zona Solca, Pîrteşti, Crasna, Voitinel, unde există posibilitatea descoperirii unui zăcământ de sare gemă.

1850, octombrie 13. S-a născut scriitorul Vasile GHERMAN POP.

CRUCEA

1781, decembrie 28. Macarie, egumenul mânăstirii Voroneţ, declară Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că mănăstirea posedă "o silişte dincolo de Cordon pe care s-au făcut două sale Holda şi Crucea"

CUCIURUL MARE şi MIC

1448, februarie 23. Roman Vodă, aflat la Colomeea, întăreşte lui Didrih Buceaschi satele Cuciurul, Iurcăuţi, Verbouţi, Vasilăul pe Nistru, satul lui Boris şi satul lui Lenţovici (Lenţeşti).

1637. Coste Jadovanul vinde nepoţilor săi Miron şi Costin a patra parte din Cuciurul Mic şi 4 jirebii din satul Prelipce.

1646, aprilie 1. Miron şi Costin, fiii lui Sava de Pleşeniţa, nepoţii Jadovanului, cumpără părţile din Cuciurul Mic ale lui Coste şi ale lui Ionaşcu, feciorii Gaftonii Jadovanul.

1707, februarie 5. Antioh Cantemir scuteşte satul Cuciurul Mare al mânăstirii Putna de gorştină, urmând "să gorştinească numai egumenul mânăstirii Putna".

1707, decembrie 11. Racoviţă Vodă scuteşte satul Cuciurul Mare al Putnei de deseatină, de gorştină şi de alte dări către visterie.

1747, august 4. Ştefan Miclescul vinde lui Sandul Sturza jumătate din satul Cuciurul Mic.

1759, ianuarie 15. Egumenul Pahomie al Putnei se jeluieşte lui Ioan Teodor Callimah împotriva oamenilor din Cuciurul Mare care "fac stricăciune la loc de hrană, în cămp", că nu vor să dea venitul moşiei lor şi că l-au "necinstit cu vorbe de necinste şi cu batjocură"

1769, februarie 9. Egumenul Pahomie al Putnei se jeluieşte şi lui Grigore Ioan Callimah împotriva oamenilor din Cuciurul Mare care iarăşi "fac stricăciune la loc de hrană, în cămp" şi nu vor să dea venitul moşiei lor sfinţilor călugări şi că iarăşi l-au "necinstit cu vorbe de necinste şi cu batjocură".

1887, februarie 8. S-a născut, la Cuciurul Mare, graficianul Parteni MASICHIEVICI.

1908, iunie 27. S-a născut, la Cuciurul Mare, compozitorul Liviu RUSU.

1910, ianuarie 12. S-a născut, la Cuciurul Mare, scriitorul Mircea STREINUL.

1911, august 4. S-a născut, la Cuciurul Mare, Constantin RUSCIOR, cercetător ştiinţific.

1939, august 29. S-a născut, la Cuciurul Mare, caricaturistul şi pictorul Radu BERCEA.

CULEUŢI

1589, mai 20. Petru Vodă întăreşte lui Onciul Vrănceanul aprod satele Cadubeşti, Stăuceani şi Culeuţi.

1663, februarie 25. Isac Cocoranul lasă partea sa de sat Culeuţi celor şapte copii ai săi: Lupa, Miron, Catarina, Aftimia, Candachia, Constantin şi Săcuianul.

1811, decembrie 27. Tribunalul din Cernăuţi îl recunoaşte pe Tadeus Turkul drept moştenitor universalla răposatului Simion Turcul, astfel că şi Culeuţii, urmând soarta tuturor averilor Turculeţilor, ajung să fie proprietatea lui Michael Popiel

DĂRMĂNEŞTI

1499, aprilie 10. Ştefan cel Mare confirmă Taţei, fata lui Petru

Dărman, şi verişoarei ei Vasca, fata Nastasiei, satele Dărmăneşti pe Suceava şi Dărmăneşti pe Jijia.

1642, decembrie 3. Ieremie Busuioc, fiul fostului mare spătar Busuioc, lasă cu limbă de moarte "a treia parte din jumătate a satului Dărmăneşti, ţinutul Sucevii" lui Ieremie Murgulet.

1708, aprilie 12. Mihai Racoviţă Vodă porunceşte ca moşia Dărmăneşti să rămână împărţită între Iuon Abăza, care "să stăpânească parte de sat Dărmăneşti la apa Sucevii (...) care moşie i-a venit dela moşul său răpusatul Dociul biv paharnic", iar răzeşii să stăpânească "dela părăul Hatna în sus, socotind părăul mijlocul moşiei".

1765, iunie 15. Stareţa Sofia a mânăstirii Pătrăuţi se plânge că satul Dărmăneşti al lui Radul căpitan impresură moşia mânăstitrească.

1808, Iuon Cărste paharnic dăruieşte nepotului Iuon Cărste jumătate de sat Dărmăneşti.

1833, mai 24. Ioan baron Cărste, fiul lui Ilie, nepotul lui Iuon Cărste, dăruieşte nepotului Ienachi baron Cărste a opta parte de sat Dărmăneşti.

1848, iunie 14. Ioan Dolenciuc, ţăran din Dărmăneşti, este ales deputat de Suceava în Parlamentul din Viena, cu 59 voturi din 74, şi va sprijini mereu interesele galiţienilor în dauna bucovinenilor.

1906, iulie 21. S-a născut scriitorul Traian CHELARIU.

1935, mai 29. S-a născut folcloristul Ion REBUŞAPCĂ.

1936, ianuarie 13. S-a născut, la Dănila, scriitorul Stephan TCACIUC.

DOLHASCA

1825, septembrie 14. Dolhasca este pomenită ca moşie în hotarul viitorului "târg" de pe moşia Brătenii, "târg" aprobat de Ioan Sandu Sturza Voevod lui Costand Negre.

1932, martie 24. S-a născut filologul Vasile C. IONIŢĂ.

1941, aprilie 4. S-a născut instrumentistul Gheorghe ŞERBAN.

DORNA CANDRENI

1755, noiembrie 20. Ispravnicul de Suceava Constantin Cantacuzino paharnic rânduieşte, în baza unei cărţi de gospod, pe bătrânii din Candreni Gligorie Iuga, Gavril Cărnu şi Ion a Irinii să măsoare şi să hotărască moşiile fraţilor Vasile, Lupul, Ursul şi Neculai Candrea, feciorii lui "Ioniţă Candrea din gura Coşnei".

1756, noiembrie 2. Ion Candre şi alţi răzeşi ai moşiei Căndreni se jeluiesc lui Grigore Ghica Vodă că moşia lor "se hotărăşte cu ţara ungurească şi pi dincoace se hotărăscu cu o moşie anume Todăşcanii" cu care Căndrenii au multă şi mare gâlceavă pentru că hotarele dintre cele două moşii au tot fost mutate în defavoarea Căndrenilor, pe baza unei mărturii mincinoase, "pe gura acelui Constandin Pizdele". Căndrenii au carte de gospod "dela Neculai Kogolniceanu care fiind vornic la Cămpulung au mersu şi au cercetat mărturia acelui Costandin Pizdele şi s-au dovedit că au mărturisit rău, (deci) s-au mutat hotarăle iarăş pe unde era pusă întăi". Grigore Ghica întăreşte hotarul stabilit de Kogălniceanu.

1765, iunie 1. Nicolai Kogălniceanu are de judecat cui aparţine muntele Ouşorul, Căndrenilor sau Flocenilor. Bătrânii satului Căndreni, Constantin Vasile, Axente şi Donisă Candrea susţin că muntele este al lor, iar "un Vasile Iuga, şi Chiruţă Todaşcu, şi Ursuţu Candre, şi Costandin Todereanu, şi un Toader Rogină" susţin la fel, "aceştia lurând toţi cu suflitele lor că drept a Căndrenilor este muntele Ouşoru".

1789, iunie 11. Vorniceii şi juraţii din Dorna Candreni, Toader sin Flore Candre, Maftei Candre, Ion sin Costandin Candre, Timofti Todaşcan, Constantin Toderel, Grigori Pardău, Grigori sin Vasile Iuga şi Ioniţă sin Rusul Ivan, întocmesc o "carte de împărtaştină lui Petre Prale a Lupului cu cât îi revine după tată-său".

1807, iulie 7. Franz Schubert, inspectorul Domeniilor Bucovinene, raportează Administraţiei cezaro-crăieşri unite a domeniilor şi salinelor din Lemberg despre constatările făcute cu ocazia vizitării izvoarelor minerale de la Dorna Candreni (vizitate la începutul lui iunie), izvoare recent descoperite de către medicul diastrictual Pluschk. Arătând starea nesatisfăcătoare a drumurilor

şi clima aspră, Schubert propune amenajările strict necesare pentru utilizarea izvoarelor, urmând să se construiască pe lângă izvoarele de la Dorna Candreni o baie şi un hotel, iar pe lângă izvoarele de la Poiana Negri - o clădire cu camere de baie şi de dormit. Un meşter şi câţiva săteni pot înălţa construcţiile într-o singură vară, urmând ca, odată cu sporirea renumelui apelor minerale în întreaga Bucovină, în Transilvania, în Moldova şi în Galiţia, să se construiască altceva.

1807, octombrie 8, Viena. Contele Karl von Zichy, din partea Camerei Aulice, se împotriveşte amenajării unei staţiuni balneare la Dorna Candreni şi la Vatra Dornei, dar cere să se aprobe o investiţie de 200 guldeni pentru curăţirea şi podirea cu scândură a izvoarelor, astfel încât aceste ape medicinale să devină băubile.

1812, ianuarie 11. Johann von Platzer, şeful Administraţiei Bucovinei, înaintează Guberniului imperial al Galiţiei din Lemberg raportul său în problema construirii unui stabiliment balnear la Vatra Dornei şi a unui drum până la izvoarele minerale de pe valea pârâului Negrişoara. Von Platzer solicită aprobarea acestor construcţii ca fiind strict necesare pentru a permite accesul vizitatorilor la aceste izvoare minerale.

1812, februarie 12. Guberniul Galiţiei ordonă Administraţiilor moşiilor statului şi Administraţiei Bucovinei să ia măsuri pentru valorificarea izvoarelor cu ape medicinale descoperite de Pluschk, în jos de Vatra Dornei, pe o pajişte a dirigintelui de poştă, pajişte situată lângă drumul imperial şi lângă Dorna Candreni, la jumătate de milă de pârâul Negrişoara. Pentru amenajarea acestui ultim izvor, aflat în pustietatea pădurii, se va construi "încă din acest an" o casă ţărănească din lemn pentru paznicul izvoarelor, cu o cameră pentru oaspeţi, unde să se adăpostească vizitatorii în caz de vreme rea. Acoperirea cheltuielilor se va face prin perceperea unei taxe de 1 kreuzer pe fiecare sticlă cu apă. Se va amenaja drumul de la Dorna Candreni până la izvoarele din pădure astfel încât el să fie folosit şi de căruţaşii care vor căra apa de acolo. În privinţa construirii unei staţiuni balneare la Vatra Dornei, inginerul ţinutal din Cernăuţi, Marin, va întocmi planul şi antecalculaţia cheltuielilor pentru o baie cu camere de locuit, cu grajd, remiză pentru trăsuri şi o ospătărie, plan pe care îl va înainta forurilor superioare.

1812, mai 6. Pe lângă alte precizări ale Administraţiei Bucovinei se insistă ca "schimbul de terenuri pentru stabilimentul balnear să se negocieze cu proprietarii de către inspectorul ţinutal şi Administraţia camerală astfel încât să se ajungă la înţelegerea cea mai convenabilă".

1912, februarie 12. S-a născut fizicianul Dionisie HACMAN.

1922, iulie 29. S-a născut graficianul Grigore URSU.

DORNA-VATRA

1688, septembrie 13. Mihăilă Dodul cumpără poiana lui Bărnar şi muntele Bărnariul de la Gherasim Maleş şi Ionaşcu Porcul cu 9 lei bătuţi, 2 boi şi 6 groşi de miţă albă.

1728, iulie 9. Petrea Cărnul, fraţii lui, Vasile Păţilica şi Todaşcu Ştefănel, toţi din satul Dorna, dau mărturie lui Nil, egumenul mânăstirii Voroneţ, precum că moşia sa "de pe Bărnariu, din gura Plutoniului în sus", pe care dornenii "au stăpânit-o pe nedrept", este a mânăstirii Voroneţ, după cum scrie uricul acesteia, şi se obligă să dea pentru folosirea acelei moşii adetul cuvenit sfinţilor călugări.

1757, decembrie 5. În "Uricul Câmpulungenilor", Grigore Ioan Callimac vorbeşte şi de cei "doi preoţi ce sunt la Dorna", pe care-i scuteşte de dări.

1768, iunie 16. Vasile Todaşcu şi Candrenii îşi dispută Runcul Dornei, dar "fruntaşii satului Dornii", adică Ion a Irinii, Constantin Todirean, Vasile Iuga, Ioniţă Negre, Toader Buzilă şi Gavril Rogină, au concluzionat că şi "acel runc este sătescu, ca să cosească cu toţii sau să-l pască cu toţi".

1790, mai 30. Gavril, Ioan şi Grigore, nepoţii lui Gheorghe Dodul, revendică o moşie a bunicului lor, avându-l ca martor pe preotul Mihail Mivovanul din Dorna.

1818, iunie 10. Bătrânii din satul Dprna, Vasile Cozan, Toader Urdan (80 ani), Ioniţă Todorean (90 ani), Gregori Todorean (100 ani), Chirilă Negre şi Mihai Pizdele, dau mărturie că Runcul Dornei este proprietatea Candrenilor, la fel ca şi munţii luaţi în partea

Ardealului, "adică fânaţurile şi Netedul, tij Perşan tij Şuvărosu tij faţa Cucuresii din vărvul încoace; şi munţii înşiraţi şi câmpii Tătăraşului şi prin dealul lui Frău şi până în Măgura Calului, adecă scursura apelor în coace precum Coşna şi Cucureasa şi Teşna înpuţită şi cu toate prelucile carele să ţân de hotaru vechi".

1844, mai 6. Dorneanul Nechifor Vornicu se angajează să-i facă două plute de grinzi consăteanului său Gheorghe Pascal.

1849, februarie 4. Generalul-locotenent Idnatz Malkowsky von Dammwalden, comandantul graniţei Bucovinei, se află, în fruntea corpului de armată, la Dorna, trupele fiind pregătite pentru a face faţă unui atac al insurgenţilor din Transilvania.

1894, decembrie 7. S-a născut dramaturgul Ion LUCA.

1902, ianuarie 24. S-a născut publicistul Ernest CARA.

1934, decembrie 1. S-a născut prozatorul Platon PARDĂU.

1954, septembrie 4. S-a născut poetesa Cornelia Maria SAVU.

DORNEŞTI

1605, noiembrie 12. Ieremia Movilă schimbă cu mânăstirea Suceviţa nişte moşii ale fratelui său Toader pentru jumătate din "Durneşti partea de jos cu loc de moară în apa Sucevii şi în sat".

1612, decembrie 7. Anastasie, mitropolitul Sucevei, solicită aprobarea Divanului domnesc pentru construirea unor mori la Durneşti.

1617-1619. Teofan, mitropolitul Moldovei, întocmeşte un izvod al documentelor referitoare la moşiile Mitropoliei dăruite de la Alexandru cel Bun încoace, inclusiv moşia Durneşti.

1627, februarie 12. Toader Petriceico şi juăâneasa Ileana primesc, prin schimb de sate, "jumătate din satul Durneşti" de la Toader Movilă cămăraş.

1636, februarie 13. Satul Durneşti şi curtea boierească de acolo au trecut în întregime în proprietatea lui Toader Petriceico.

1645, iulie 3. Vasile Lupu Vodă întăreşte hotarele moşiei Durneşti a Mitropoliei Moldovei.

1673, iunie 20. Ştefan Petriceicu dăruieşte ctitoriei sale, mânăstire Sf.Onufrei, satul Durneşti şi curţile sale.

1708. Mihai Racoviţă întăreşte mânăstirii Sf.Onufrei dania ctitorului ei Ştefan Petriceico Vodă, adică "satul Durneşti care i-a fost moşie cu vecini şi heleştee şi o vie lângă via lui Dumitru paharnic (...) şi patru sălaşe de Ţigani, anume Simeon, fiul lui Creţul, cu copii, doi feciori ai lui Zaharia cu copiii săi, Vasile căldărarul, fratele lui Simion, un bucătar cu copiii săi".

1937, martie 8. S-a născut poetul Corneliu ŞERBAN.

1950, iulie 6. S-a născut publicistul Liviu PAPUC.

DOROŞĂUŢI

1517, ianuarie 15. Satul Doroşăuţii îi este întărit Antimiei, văduva lui Dimitrie Lenţa.

1622, martie 12. Ştefan Tomşa întăreşte starostelui de Cernăuţi Gavrilaş Mateiaş satul Doroşăuţi, cumpărat de la Antimia, văduva lui Dimitrie Lenţa.

1670, ianuarie 1. Alexandra şi Iordachi Cantacuzino moştenesc satul de la tatăl Alexandrei, Gavrilaş Mateiaş.

1680. Miron Cocoranul şi Grozava, văduva lui Constantin Cocoranul, împart între ei satul Doroşăuţi, după o dispută la Divan.

1704, martie 25. Descendenţii lui Miron Cocoranul, Ilie şi fii Lupei (soţia lui Constantin Turcul) împart între ei satul Doroşăuţi.

1757, iulie 28. Ştefăniţă Iamandi paharnic se jeluieşte lui Vodă împotriva lui Ion Mustiaţă, "care are a patra parte de sat Doroşuţi" şi-i împresoară lui celelalte trei părţi.

1808, iulie 7. Tribunalul din Stanislau înscrie jumătate de sat Doroşăuţi pe numele Paraschevei Iamandi şi al fiilor lui Toma Iamandi, Mihai, Alexandru şi Vasile.

DRACINEŢ

1608, ianuarie 7. Constantin Movilă dăruieşte mânăstirii Pobrata (Probota) satul Draceniţa.

1782, aprilie 2. Comisia cezaro-crăiască de delimitare a proprietăţilor în Bucovina constată că Daceniţa este a mânăstirii Pobrata, dar şi că o bucată de sat Costeşti a fost trasă la Draceniţa.

1793, mai 9. Antim, patriarhul de Ierusalim, arendează satul Dracineţ lui Todori Mustaţă, iar acesta îl rearendează fraţilor Nicolai şi Iacob Miculi.

1825, septembrie 19. Baronul Teodor Mustaţă (e un pas serios de la vechilul armean Todori la baron, nu?) lasă, prin scrisoare de danie, împărţire şi hotărâre, "moşia embaticară Volcineţ" fetei sale Anica Mustaţă.

DRAGOMIRNA

1587 februarie 24. Petru Şchiopul dăruieşte lui Ilie diac Crimcovici selişte pustie Unguraşii şi satul Dragomireşti (Dragomirna).

1761, septembrie 16. Datorită jeluirii stareţei de la Pătrăuţi, se stâlpeşte hotarul dintre moşiile Pătrăuţi şi Dragomireşti: colţul pădurii dinspre Dragomirna, drumul mare, Poiana Comăndaşului.

1781, decembrie 15. Narkis, egumenul de Dragomirna, declară în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că mânăstirea Dragomirna stăpâneşte jumătate din satul Dragomireşti, dăruită de Anastasie Crimca, dar că dovezi nu are, înscrisurile vechi fiind arse de tătari şi de cazacii lui Timuş Hmielniţchi.

1784, iulie 24. Comisia de delimitare a proprietăţilor ăn Bucovina reglementează diferendul de hotar dintre moşiile mânăstirilor Dragomirna şi Burdujeni, conflict ivit la delimitarea moşiei Dragomireşti a Dragomirnei pentru o moară aflată în hotar, la confluenţa pâraielor Rusciori şi Dragomireşti.

1795, august 20. Catrina Macri dăruieşte nepotului ei Ioniţă Başotă cealaltă jumătate de sat Dragomireşti.

1818, noiembrie 29. S-a născut, la Mitoc, poetul Silvestru MORARIU-ANDRIEVICI.

1860, decembrie 6. S-a născut, la Mitoc, teologul Ştefan SAGHIN.

1909, mai 19. S-a născut, la Mitoc, pictorul Ioan COCLICI.

1932, noiembrie 17. S-a născut, la Mitoc, coregraful Viorel VATAMANIUC.

DRĂGOIEŞTI

1389, mai 6. Boierul Drăgoi este amintit la curtea lui Petru Muşat drept "Draguy Marscalus", iar în anul următor drept "Dragoyus Magnifici Princips".

1462, decembrie 3. Pierzându-se uricele pe care marele boier Drăgoi le avusese de la Alexandru cel Bun pentru satele Drăgoieşti, Lucăceşti, Boteşti şi Căcăceani, Ştefan cel Mare dă uric de întărire asupra acestor sate lui Laţco, ginerele lui Romaşco.

1498, septembrie 24. Vasutca, jupâneasa lui Stanciul aurarul, fata lui Romaşco şi nepoata lui Drăgoi, primeşte întărire pentru satele părintelui său.

1558, aprilie 5. Nepoţii Vasutcăi şi ai lui Stanciul aurarul, fiii lui Drăgoi, monahul Teodosia şi sora sa Odochiţa, dăruiesc mânăstirii Voroneţ "un sat anume Drăgoeşti după uricele de întărire pe care le-a avut moaşa lor Vasutca" şi satele Lucăceşti, Boteşti şi Căcăceani..

1772. Izvodul mânăstirii Voroneţ precizează că satul Drăgoieşti are 60 de gospodării.

1781, decembrie 28. Egumenul Macarie al Voroneţului declară în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că stăpâneşte şi satele dăruite de copiii Vasutcăi şi ai lui Stanciul aurarul, Drăgoieşti, Lucăceşti, Boteşti şi Căcăceani.

1916, octombrie 6. S-a născut, la Măzănăieşti, sculptorul Iftimie BÂRLEANU.

1929, mai 9. S-a născut pictorul Gheorghe BRĂDĂŢEANU.

1955, ianuarie 17. S-a născut pictorul Constantin BUTOI.

DRĂGUŞENI-SIRET

1673, iunie 20. Ştefan Petriceicu dăruieşte ctitoriei sale, mânăstirii Sf.Onufrei, "o bucată de loc din hotarul Siretului, anume Drăguşenii".

1673, noiembrie 6. Ştefan Petriceicu cumpără, cu 80 galbini, de la Nacul Volcinschi, a patra parte din sat Drăguşeni, cea cumpărată de la Costin, Nicolae şi Paraschiva Caraşianul, şi o dăruieşte aceleiaşi ctitorii domneşti, Sf.Onufrei.

1755, iunie 24. Veniamin, egumenul de la Sf.Onufrei, primeşte scrisoare hotarnică de la Vasile Başotă medelnicer, după ce s-a judecat la Divan, pentru un sfert din satul Drăguşeni, cu Tofan Brahă călugăr şi Sandul Brahă, feciorii lui Constantin Brahă.

DUMBRĂVENI

1432, august 14. Iliaş Voevod dăruieşte şi întăreşte lui Isaia satele Tişeuţi, Bosance, Selejani şi Dumbrăveni..

1489, octombrie 4. Ştefan cel Mare dă satul "Grigoreşti cu mori pe Siret" urmaşilor lui Giurgiu din Frătăuţi, fraţii Starostici, în cadrul unui schimb de moşii. Voievodul cumpărase jumătate de Grigoreşti, cu 125 zloţi tătăreşti, de la Sima şi Mihul, iar cealaltă jumătate, cu 350 zloţi tătăreşti, de la Iurie Şerbici şi de la Petru Grigorescu.

1587, martie 6. Elena Drăcsăneasa, jupâneasă din Grigoreşti, dăruieşte Mitropoliei Sucevei ocina ei din satul Dumbrăveni, cu "hotarul se se va alege din partea fraţilor ei".

1767, noiembrie 28. Ion Sobiecki din Dumbrăveni participă la hotarnica Udeştilor.

1773, mai 22. Iordache Balş paharnic obţine întreg satul Dumbăveni printr-un schimb de moşii.

1923, iunie 20. S-a născut pictoriţa Virginia ONU.

FĂLTICENI

1781, iulie 17. Gavril, arhiepiscopul şi mitropolitul Moldovei, dă carte de blestem egumenului Venedict al Moldaviţei pentru a se hotărnici moşia Fulticeni, care este a mânăstirii şi impresoară răzeşii. Cei care ştiu din bătrâni semnele de hotar ale acestei moşii şi nu vor spune adevărul, "părtinid vro parte sau lăcomind la împresurare cu nedreptate să fie blestemaţi".

1790, mai 30. Ioniţă Minghiu din Fulticeni este martor la o hotarnică în Câmpulung Moldovenesc.

1795, iunie 9. Preotul Gavril cumpără o casă în Fulticeni de la Alexandru Blănarul din Drăguşeni.

1811, aprilie 7. Constantin, fiul lui Vasile dascăl, vinde lui Radu logofăt şi lui Eni dascăl o grădină în Fulticeni, pentru 60 taleri,

megieşi ai locului fiind Mihai Boian postelnic şi Iani.

1828, mai 9. Ioniţă Stărgu din Fulticeni vinde, pentru 2 100 lei, lui Moisă, feciorul lui Şmil Croitoru, o cârciumă şi o dugheană, sub acelaşi acoperiş, cu grajd şi ogradă, aflate pe moşia lui Tudorache Ciure căminar şi megieşite cu dughenele Mitropoliei Moldovei.

1829, octombrie 23. S-a născut prozatorul Dimitrie MORŢUN.

1834. Noua împărţire administrativă a Moldovei favorizează Fălticenii, care devine centrul administrativ al noului ţinut al Sucevii, ţinut care grupează 140 sate şi târgul Lespezi.

1839, ianuarie 1. Pintilie Marag din Fălticeni obţine de la Vodă Sturza "patenta pentru fabricanţi sau meşteri de treapta a treia". Are, deci, dreptul să-şi exercite profesia de meşter în toată ţara, cu obligaţia de a plăti la visteria ţării 50 lei pe an şi alţi 50 lei "zeciuală la casa Eforiei oraşului Fălticeni".

1834, noiembrie 11. Dimitrie Cantacuzino agă, proprietarul moşiei Fălticeni, dorind să vândă locuitorilor din Fălticeni locurile pe care stau pentru a se putea bucura de toate drepturile proprietăţii, se învoieşte cu neguţătorul Pintilie Stoleru, care ţine loc cu bezmen, ca, după plata acestuia, la 13 aprilie 1846, să-i mai dea lui Cantacuzino 17 galbeni şi, după terminarea acestor alcătuirii cu târgoveţii, locul să-i rămână pe vecie în deplină proprietate lui Stoleru.

1838, februarie 1. S-a născut poetul şi cărturarul Nicolae GANE.

1839, iunie 15. S-a născut scriitoarea Sofia COCEA.

1845, septembrie 20. S-a născut folcloristul Alexandru LAMBRIOR.

1846, februarie 20. Iftimie Stamate econom vinde lui Viţălcovici "un loc ce-l are în tărgul depe moşia Fălticeni, pe Uliţa Nemţască" pentru 65 galbeni.

1847, decembrie 17. Maftei Străchinariu vinde fratelui său Vasile un loc pe Uliţa şcolii, pentru 1 000 lei.

1848, martie 5. Neculai Hasnaş econom vinde lui Matei Gane agă casele sale din Fălticeni "ce sunt numai din roş zidite" pentru 600 galbeni.

1849, ianuarie 29. Dimitrie Cantacuzino agă împuterniceşte pe Neculai Boian clucer ca vechil deplin pentru vinderea moşiei Fălticenii Vechi cu seliştea şi partea din târgul Fălticeni de pe moşia sa. Preţul pe care trebuie să-l obţină vechilul este de minimum 21 000 galbeni, din care 1 000 să-i rămână lui Boian pentru osteneala sa.

1849, martie 21. Eforia oraşului Fălticeni aprobă lui Karl Vorel spiţer să construiască o "bina de cărămidă" în Strada Mare.

1849, septembrie 29. Solomon Aron, fiul lui Herşcu, vinde lui Iosib, fiul lui Calman Rorlih, dugheana sa cu casă şi ogradă din Uliţa Mare pentru 5 400 lei.

1859, ianuarie 29. S-a născut matematicianul Aurelian MĂNESCU.

1863, iulie 16. S-a născut pictorul Ştefan ŞOLDĂNESCU.

1864, februarie 19. S-a născut folcloristul Artur GOROVEI.

1864, august 31. S-a născut teologul Dimitrie BOROIANU.

1869, iulie 14. S-a născut Emil TOFF, medic şi publicist.

1872, octombrie 24. S-a născut pictorul Dimitrie HÂRLESCU.

1875, iunie 14. S-a născut scriitorul Ion DRAGOSLAV.

1875, august 25. S-a născut Ioan TĂNĂSESCU, doctor în medicină.

1881, octombrie 31. S-a născut criticul literar Eugen LOVINESCU.

1883, septembrie 14. S-a născut Constantin URECHIA, doctor în medicină.

1894, ianuarie 1. S-a născut sculptoriţa Maria MIHĂESCU.

1896, mai 26. S-a născut artistul plastic Aurel BĂEŞU.

1898, aprilie 1. S-a născut baritonul Alexandru ALGER.

1899, octombrie 14. S-a născut George ADAMACHI, profesor universitar.

1901, S-a născut pictorul Teodor TATOS.

1902, noiembrie 18. S-a născut pictorul Vasile VASILIU-FALTI.

1905, ianuarie 24. S-a născut actorul Grigore VASILIU-BIRLIC.

1906, mai 21. S-a născut prozatoarea Profira SADOVEANU.

1907, august 3. S-a născut geograful Mihai

CONSTANTINESCU.

1911, august 18. S-a născut prozatorul Mihail ŞERBAN.

1917, august 20. S-a născut dramaturgul Horia LOVINESCU.

1927, august 27. S-a născut sculptorul Emil RUŞI.

1927, decembrie 29. S-a născut Alexandru TODICESCU, doctor inginer.

1942, iulie 15. S-a născut Liviu TITU, doctor în chimie.

1942, august 30. S-a născut poetul Al. PROTOPOPESCU.

1948, noiembrie 6. S-a născut pictorul Gabriel BABAN.

1952, februarie 13. S-a născut pictoriţa Cecilia GRIGORAŞ.

1954, mai 1. S-a născut pictorul Mihai Emanuel AGAPE.

FRASIN

1737, iulie 2. Nichita Holuţă cumpără de la Ion Lucanul o moşie pe Moldova "di sus de Doroteeşti"

1782, iulie 17. Arendând Ştiulbicanii (stulpicanii) şi cătunele din jur evreilor Marco din Suceava şi Solomon din Gura Humorului, egumenul Inochentie al Voronețului precizează că "La Frasin nu se va vinde nici o băutură" ca să nu se facă vreo concurenţă cârciumii mănăstireşti.

1920, februarie 13. S-a născut scriitorul George SIDOROVICI.

1926, decembrie 19. S-a născut sculptorul Vasile PÂNZAR.

1938, noiembrie 23. S-a născut, la Doroteia, pictorul Mircea HRIŞCĂ.

1941, martie 3. S-a născut scriitorul Radu MAREŞ.

FRĂTĂUŢI

1393, noiembrie 18. Roman Vodă şi fiii săi Alexandru şi Bogdan dăruiesc fiilor lui Dragomir Albul, Giurgiu, Mihail, Petru, Dumitru şi Todor, "un sat pe Suceavă", unde Giurgiu îşi va zidi curţile.

1489, octombrie 14. Ştefan cel Mare dăruieşte mânăstirii Putna satul "Frătăuţi cu mori pe Suceava, Unde au fost curţile lui Giurgiu de la Frătăuţi şi ale fiului său Mihul Starostescul". Voievodul a primit Frătăuţii, prin schimb de moşii, de la nepoţii lui Mihul Starostescul, Stanciul, Ivanco şi Isaico, feciorii lui Fedco Starostici.

1701, aprilie 20. Pentru că vecinii mânăstirii Putna, "toţi meşeaii noştri ţărani de Gicove şi de Fratauţi" au "început a fugi" de pe moşia mănăstirească şi a se risipi pe unde văd cu ochii, Gheorghe Duca le scrie că le-a "făcut ruptoare", scutindu-i de unele dări şi obligaţii, aşa că-i sfătuieşte:: "iată că domnie mea m-am milostivit şi v-am tocmit ruptoare să daţi precum viţi vide (...) deci iată că vă scriem domnie mea nimică să nu vă spăimântaţi şi să vă răsipiţi, ce să vă apucaţi de hrană şi de pământ şi care dintre voi s-or hi dus pe toţi să-i aduceţi la urmă, pentru că domnie mea v-au lăsat să fiţi de posluşanie acei svinte mănăstiri şi pentru paza potecilor ce sânt în prijma voastră precum au fost din veac".

1727, noiembrie 2. Grigore Ghica Vodă tocmeşte cu vecinii mânăstirii Putna din "Vicovile şi Fratauţi" să dea goştina cu cisla, adică 450 lei pe an.

1742, Iulie 2. Egumenul Putnei se plânge lui Constantin Nicolae Mavrocordat că iar s-au risipit vecinii din Vicove şi Frătăuţi, iar Vodă porunceşte ispravnicilor de ţinut să-i întoarcă şi să le ia câte 2 lei pe an pentru fiecare om.

1742, iulie 13. Constantin Nicolae Mavrocordat porunceşte ca vecinii din Vicove şi Frătăuţi să fie "ertaţi de conace, de podvoz şi de cai de olac, şi de solărit, şi de folărit, şi de pelceale, şi de alte ce ar cere folarii".

1750, ianuarie 10. Egumenul Dosoftei al Putnei cere lui Racoviţă Vodă implicarea ispravnicilor care să-i "înfrăneză şi să-i supue ca să slujască la toate cele ce vor fi de trebuinţă mănăstirii" pe vecinii dinj Vicove şi Frătăuţi.

1784, octombrie 16. Egumenul Putnei arendează satele Frătăuţi unor lipoveni.

1791, Gheorghe Acsăntievici, paroh la Frătăuţi, reclamă la Consistoriu că a fost impus de Direcţia economică Rădăuţi la plata sumei de 4 creiţari pe an, în loc de 3, cum a fost până atunci.

1816, iulie 16. Dumitru Ciotău, Ilie Ivanciuc şi Ioan Luchian din Frătăuţii Vechi dau mărturie lui Ioan Aistrătoaie că este proprietarul calului pribeag, vândut de administratorul de Siret vornicului de Bălcăuţi pentru 82 lei.

1818, mai 10. Epitropul Dimitrie Ciotău din Frătăuţii Vechi primeşte chitanţă de la actuarul consistorial Manasie Dracinschi pentru predarea la Visteria imperială din Cernăuţi a argintăriilor adunate de la 14 biserici din protoprezviteriatul Vicovelor.

1839, octombrie 3. S-a născut, la Frătăuţii Vechi, publicistul Dumitru C. ISOPESCUL.

1842, decembrie 9. S-a născut, la Frătăuţii Noi, Samuil ISOPESCUL, autor de manuale şcolare.

1848, iunie 11. Colonizaţi în Frătăuţii Vechi în urmă cu aproape 60 de ani, Johann Rein, Konrad Karp, Christian Gakle, Philip Engel - primar, în numele coloniştilor germani din localitate, cer, printr-o petiţie, Dietei din Viena pământ din domeniul cameral pentru fiii lor, deoarece situaţia pământurilor nu a mai suferit nici o schimbare de circa 60 de ani.

1886, ianuarie 5. S-a născut, la Frătăuţii Noi, sculptorul Ioan GHEORGHIŢĂ.

1927, iulie 21. S-a născut, la Costişa, pictorul Vespasian LUNGU.

1928, noiembrie 23. S-a născut, la Frătăuţii Vechi, Laurentie SOFRONI, doctor în metalurgie.

1932, februarie 5. S-a născut, la Frătăuţii Vechi, cercetătorul ştiinţific Gheorghe SIREŢCHI.

1942, marie 6. S-a născut, la Costişa, scriitorul Ion FILIPCIUC.

1944, ianuarie 30. S-a născut, la Frătăuţii Noi, pictorul Doru Vasile ULIAN.

1948, august 3. S-a născut, la Frătăuţii Vechi, scriitorul Mihai TATULICI.

FRUMOSU

1709 iunie 2. Ion Faraon, Ursache Nuţul, Petre Timul şi alţi nepoţi ai Cojocarului dau zapis egumenului Afanasie şi arhimandritului Andrei de la mânăstirea Moldaviţa prin care îşi împart locurile de pe Frumosul, cu runcuri cu tot, luându-le în seama lor şi obligându-se să dea mănăstirii adetul lor de 3 lei pe an. Martori: Gheorghe Măndrilă, Petre lui Balan, Toader Păşcan şi Vasile Păşcan.

1767, septembrie 13. Călugărul Nechifor Ţeliboc de pe Valea

Frumosul dăruieşte Moldaviţei curăţiturile făcute de el pe vale, lângă curăţitura lui Pahomie Laza, adică un loc de fânaţ şi imaş, pe care a avut o casă al cărei lemn l-a vândut, pentru 3 lei, lui Ştefan Checheriţă. Martori: Vasile Negură, Pahomie Laza şi Ion Şuhane din Frumosul.

1842, mai 25. S-a născut publicistul Simeon COBILANSCHI.

1843, februarie 5. Bătrânii satului Frumosul, Nicolai Coblenschi vornic, Dumitru Văman, Ifrim Negură, Toader Ţăbrian, Petre şi Simion Niga, Irimie Lazor, Grigore Ţăbrian, Vasile a Petre Niga, Grigore Buga şi Petre Mandicevschi, dau mărturie câmpulungenilor referitoare la vechile lor privilegii "ab antiquo".

1912, octombrie 2. S-a născut Coriolan ŢEBREAN, artizan în lemn.

FUNDU MOLDOVEI

1736, aprilie 3. Vasile sin popii Lehani vinde, "pintru nevoe ca să-mi scotu capul di foamete", lui Petre diacon "Brata mică din capul Oiţei" pentru 9 lei turceşti şi 6 potolinci.

1748, august 6. Mihăilă al lui Ion Eftimii, "având el multă pricină cu alţi moştenaşi de acolo", cere bătrânilor din Câmpulung să vină şi să-i hotărască moşia. Hotare: poiana Platinului, locul lui Cocârţă, apa Moldovei, moşia Şuenilor, dealul lui Mihăilă, casa lui Ursul Şuiul, casa lui Ion Şuiul, părăul lui Mihăilă, locurile Şelvărenilor, capul dialului Colacului.

1777, iulie 23. Costan Leuştean se judecă în faţa bătrânilor câmpulungeni cu Manolachi şi Solomon Floce pentru o parte de moşie pe izvorul colacului, pe care el a ţinut-o vreme de şapte ani, iar bătrânii hotărăsc s-o ţină şi Flocenii tot şapte ani.

1783, august 16, Viena. Frantz von Kollowrat propune constituirea şi exploatarea de către Aerariu a minelor de cupru cu conţinut de argint de la Pojorîta, Iacobeni şi Fundu Moldovei.

1787, decembrie 4. Iacob al lui Vasile Leuştean cumpără, cu 68 lei turceşti şi un pol, de la Ion Holuţă o moşie pe părăul Păltiniş. Martori: Todir Andronicescul, Ioniţă a lui Todir Lehaci, Gligorie Căzacu şi Petru Ilaşcu "dascăl împărătesc".

1792, iulie 14. Bătrânii câmpulungeni şi vornicul de Fundul Moldovei Gligore Cocârţă fac o carte hotarnică pentru moşia de la Runcul Vacilor, pe care o stăpânesc Lupul şi Ştefan Checheriţă - o parte, şi Petre şi Simion Ţimpău - cealaltă parte.

1797, februarie 19. Ioana Mândrilă, nepoata lui Ion Ciocan, şi feciorii ei Ioniţă, Simion şi Gligore dau scrisoare de învoire vornicului de Fundu Moldovei Gligore Cocârţă şi Ioanei Tonigar prin care Simion Ţigane din Ciocăneşti a stabilit "după hotarnica dintăi" hotarul răzăşiei strămoşeşti de la Frunţi, în munţii Dragomăneşti.

1799, decembrie 12. Ion, sluga lui Miron Ciupercă, diacon în Fundu Moldovei şi viitor deputat în Parlamentul din Viena, dă mărturie vornicului Gligore Cocârţă că, în 1788, fiind cu vitele lui Nistor Andronicescul, stăpânul lui de atunci, la "Scăunele", Andronicescul ar fi coborât trei grape de fân din stogul Ioanei Tonigar.

1810, noiembrie 19. Simion Tărăbuţă, Gheorghe Leontieş şi Ioniţă Şelvar dau mărturie diacului Matei Tonigari, absolvent a trei clase "normaliceşti" la şcoala clericală din Suceava, că nu s-a putut prezenta la deschiderea şcolii clericale, pe care vrea să o urmeze, din cauză că a fost bolnav.

1811, ianuarie 22. "Lupu Căiliceabu, băeşu di aici din fundul Moldovii" cumpără o casă, un grajd şi moşioara din jur de la Ion Salahuru, printre martori numărându-se vornicul Todir Sturza şi Petre ţiptiru ("ţiptiru", adică "zipser" înseamnă, în germană, băieş).

1811, mai 11. Feşterul Ion Tarasievici din Fundu Moldovei cumpără o casă şi zvoriştea ei, cu 160 lei, de la Toader Ruscan. Fiind mutat, apoi, la Sadova, feşterul vinde casa şi zvoriştea învăţătorului neamţ Michaeli Bratner, pentru 320 lei şi... "4 oka vini". Vasile Huhu, nepotul lui Toader Ruscan şi, deci primul îndreptăţit la cumpărătură, nu ratează ocazia de a-i lua lui Bratner 90 lei ca să renunţe la dreptul său străvechi şi să-l lase "să stăpânească cu paci măria sa acel loc".

1812, octombrie 7. Administraţia comercială Câmpulung Moldovenesc depune garanţie pentru suma de 2 190 florini la

Oficiul bancar din Băişeşti, sumă reprezentând valoarea a 1 720 oi şi alte animale pe care le mână la iernat, în Moldova, Gherasim Tonigar, Toader Ursescul şi Simion Ţimpău, toţi din Fundul Moldovei.

1815, februarie 20. Ilie Rusu vinde lui Roman Holuţă 30 prăjini loc lângă casă, în Fundu Moldovei, pentru 60 lei. Martori: Hilip Doroftei şi învăţătorul Iosef Teutul (viitor lider de-al galiţienilor, care-şi teutonizează numele şi îşi zice "dascăl împărătesc").

1821, decembrie 31. Administraţia Bucovinei răspunde la plângerea localnicilor Simion şi Teodor Pomohaci, Grigorie Chirilă, Ioniţă şi Simion Ţimpău, Teodor Şelvar şi Chifor Gregorian. Răzeşii defrişaseră, în urmă cu vreo 50 de ani, Plaiul Mustici până la Gârbe (în dreptul satului Breaza) şi au stăpânit în pace aceste lazuri până când Reczusky, administrator silvic cameral, i-a alungat de aici pe motiv că n-au avut aprobarea necesară pentru lăzuire. Terenul a fost, apoi, arendat negustorului câmpulungean Roczinsky drept păşune pentru oi în timpul verii. La jalba răzeşilor din Fundu Moldovei, Administraţia Bucovinei a trimis în cercetare la faţa locului pe comisarul ţinutal Buruian şi, după finalizarea cercetărilor, a hotărât să lase jeluitorilor acele lazuri, interzicând domeniului silvic cameral să-i mai tulbure în posesie.

1842, iulie 29. Locuitorii din Fundu Moldovei se plâng stăpânirii Scaunului de Câmpulung împotriva "domnului feşter Cocenske, care este aşezat în satul nostru, precum că mare bagiocură face cu noi în tot chipul, pre unei întru un fel că ne e munca care am făcut în moşiele noastre şi plătim biru; a 2-le ne bagiocureşte cu bătae cu tărie şi cu însuş mănele sale fără nece o vină (...) De nu vom ave dreptate dela cinstita stăpânire, apoi noi eşim din sat. (...) Eu Gheorghe Cojocari, poruncindu-m să-m tai gardu, eu am zăs că nu l-oi tăe, că am avut levadă de (la) părinţii mei, şi m-au bătut. Eu Toader Ţăran mi-am ţărcăluit earba care alta n-am şi mi-au tăet tărlele. Eu Vasăle Tonegar, mi-au luoat earba cu totul. Eu Dumitru Liţu am dat calul şi l-au purtat undi i-au trebuit, şi m-am dus să-l (i)eu şi m-au bătut de ce nu vănd calu. Eu Ioniţă a Petre mi-au luat un stog cu făn de lăngă casă. Eu Nechita Oşan, fiind strajă, m-au

bătut şi nu ştiu pentru ce. Eu Petre Chiruţă, fiind de strajă, m-au bătut. Eu Toader Pomuhaci, m-au bătut pentru că am casă făcută den feşteria celor alţi feşteri. Eu Lupul Căzac i-am dus un mel să-l cinstesc, el m-au bătut".

1846, februarie 7. La o danie făcută de Chirilă Ţimpău către nepotul său Ioniţă Costan Ţimpău sunt martori Toader Şuiul vornic, Joseph Loy, Nistor Măndrilă şi Johann Brodner. Lista în sine nu mai îngăduie alte cuvinte referitoare la convieţuirea interetnică exemplară de pe oricare petec de pământ românesc.

1888, februarie 12. S-a născut pictorul Haralambie MERCHEŞ.

1891, iulie 16. S-a născut pictoriţa Eufrozina LIPEŢCHI.

1892, aprilie 14. S-a născut rapsodul Sidor ANDRONICESCU.

1903, iunie 19. S-a născut rapsodul Ilie CAZACU.

GAVRILEŞTI

1503, august 26. Întărind Episcopiei de Rădăuţi satul Coţmanul Mare, Ştefan cel Mare îi dăruieşte moşia şi cătunul Gavrileşti.

1682, mai 9. Stroescul face schimb de moşii cu Episcopia, primeşte Gavrileştii şi dă Fărceni.

1685, februarie 15. Vasile Volcinschi cumpără Gavrileştii de la Stroescul.

1744, octombrie 9. Episcopia de Rădăuţi strică schimbul de moşii din 1682 şi recapătă satul Gavrileşti.

GĂLĂNEŞTI

1768, aprilie 21. Ispravnicul de Suceava primeşte zapis de la gălăneşteni prin care aceştia confirmă că au luat cunoştinţă de porunca lui Vodă de a se aşeza în vatra satului, ieşind din arături şi fâneţe, dar cer păsuire, fiind aşezaţi acolo doar "de cătăva vreme". Pun degetul pe zapis: Petre Gălan, Toader Gălan, Pavel - fiul lui Toader, Lupul Botnar - ginerele lui Petre Gălan şi tot cutul (cotul) Gălăneştilor, sat care împărtăşeşte soarta celorlalte sate mănăstireşti din zonă, Vicovele, Frătăuţii şi Bilca.

1840, iunie 27. S-a născut, la Voitinel, poetul Samson BODNĂRESCU.

GEMENEA

1775, iunie 24. Cătunul Gemenea este amintit în izvodul moşiilor mânăstirii Voroneţ.

1820, februarie 2. Veniamin Zaharovici, protosinghel episcopal, scrie egumenului Suceviţei înştiinţându-l că s-a terminat construcţia bisericii noi din Gemenea.

1892, august 16. S-a născut publicistul şi teologul Domiţian SPÂNU.

GODINEŞTI

1664, martie 9. Satul Godineşti este menţionat în hotarnica satului Novoselniţa, făcută din porunca lui Eustratie Dabija Vodă.

1665, iunie 20. Satul este menţionat şi în hotarnica Stroinţilor (Buda),

1671, mai 15. Marcu Lehacinschi, Ilie Lehacinschi şi Silvestru, toţi din Godineşti, dau mărturie la întocmirea hotarnicei satului Mamorniţa.

1803, august 25. Manolachi Volcinschi şi jupâneasa Aniţa (Paladi) lasă satul Godineşti copiilor lor Ioniţă, Casandra şi Măriuca (soţia lui Toma Rinie).

GRĂMEŞTI

1430, iulie 7. Satul lui Grama, Grămeşti, este menţionat în diata prin care Şteful Jumetate primeşte satul Cîndeşti.

1490, martie 15. Biserica din "satul lui Grama" trece sub ascultarea Episcopiei din Rădăuţi.

1623, aprilie 2. Ştefan Tomşa întăreşte lui Mihai Tăutul, pârcălabul Hotinului, "giumatate de sat Grămeştii, parte de sus, cu moară pe apa Siretului, care el şi-a cumpărat dela unchiul său Toader, ficior Tăutului logofăt".

1722, februarie 20. Iuon Paladi moşteneşte partea de sus a satului de la Toader Paladi, ginerele lui Tăutul logofăt.

1733. Toader, fiul lui Iuon Paladi, moşteneşte moşia străbunilor săi.

1765, august 14. Se face hotarnica părţii din Grămeşti care-i

revine Ilianiţei, văduva lui Dumitraşco Paladi.

1782, februarie 20. Ioan Paladi şi Miron Darie împart între ei moşia rămasă după Toader Palade.

GRĂNICEŞTI

1490, martie 16. Biserica din Crinişeşti (Grăniceşti) trece sub ascultarea Epicopiei din Rădăuţi, odată cu toate satele din ocolul domnesc al Bădeuţilor, din care face parte şi Criniceştii.

1615, martie 13. Ştefan Tomşa dăruieşte mânăstirii Solca satul Criniceşti din ocolul domnesc al Bădeuţilor.

1737, decembrie 15. Hotarnica satului, făcută la cererea egumenului Solcăi: "Să încep sămnele despre hotarul Calafindeştilor purcegând din sămn în sămn, dela fântâna reace în Scurta pela capul Barcului şi pogoară în părăul Horaeţului; şi apucă Horaeţul în sus păn în heleşteul popei; şi lasă Horaeţul şi apucă piscul la deal păn în zarea dialului despre Calafindeşti şi dă în stălpul cel de peatră; şi apucă pe supt zarea dialului păn în piscul dialului şi pogoară la vale drept în iaz, în Strămbul; şi apucă matca heleşteului în sus păn în coada heleşteului; şi apucă cracul despre apus păn în balta rotundă; şi sue în stăjeraşi şi pe la capul stăjeraşilor pe din sus treace drumul cel mare şi apucă părăuţul în gios păn în apa Sucevii; şi apucă apa Sucevii vechi pe supt stăncă pela piole ceale vechi şi dă în rămnic; şi apucă rămnicul în sus şi taie prin coada rămnicului de curmeziş pe drumul vechi; şi apucă şanţu asupra Suceviţăi şi dă în fântâna Ştepcăi; şi trece apa Suceviţăi pe den sus de znamăn şi dă în dolina; şi la dolina în sus den fântâna lui Ştefan Vodă; apucă printre făgeţeale şi în gura zăpodii şi zăbodiea în sus pin poeana Săcului şi poeanaMihului, poeana Grozii; şi apucă apa Iaslovăţului celui mare în sus; pentru acest hotar aşa ştim şi mărturisim cu dreptatea sufletelor noastre şi pentru credinţă ne-am iscălit noi călugări şi mireani degetele ne-am pus". Mireni: Ion Negrescul, Savin Ciornei, Grigorie Corgiosal, Ion sin Ţibul, Vasile sin Ţibul, Toader Negrescul.

1742, iulie 7. Hotarnica făcută de călugări şi mireni în 1737 este întărită de Dinul biv armaş şi Bădiliţă vornic, în prezenţa

martorilor megieşi Ion Negrescul, Vasile Căzacul - răzeş din Romaneşti, Pavel Motrţun - vornic din Calafindeşti, preotul Ştefan din Calafindeşti, Ion Zbera şi Vasile Ţibul din Părlăşeni, Irimie Sirghi şi Ion Bulica din Solca şi Ştefan vataman de Crainiceşti (Grăniceşti).

1782, ianuarie 2. Meftodie, egumenul mânăstirii Solca, declară în faţa Comisiei cezaro-crăieşti pentru delimitarea proprietăţilor în Bucovina că mânăstirea stăpâneşte satul Crainiceşti.

1922, decembrie 11. S-a născut cercetătorul ştiinţefic Virgil REPTA.

1958, octombrie 19. S-a născut cântăreaţa de folclor Margareta CLIPA.

GURA HUMORULUI

1490, noiembrie 26. Ştefan cel Mare dăruieşte mânăstirii Voroneţ, al cărei egumen este Ghenadie şi unde este îngropată Maria Doamna, "siliştea numită Poiana la gura Homorului". Voievodul a obţinut siliştea, la schimb cu satul Glodeni de lângă Stăuceni. Hotare: părăul Voroneţ, răul Moldova, Drumul Mare, Făntăna lui Dumitru, drumul din pădure, părăul Homor, poeana lui Andronic.

1758, mai 12. Jeluindu-se egumenul Chiprian al mânăstirii Homor împotriva răzeşilor ce împresoară moşiile mânăstireşti, Scarlat Ghica trimite pe Vasile Başotă, Ion Melghi şi Constantin Lină să aleagă, să stâlpescă şi să hotărască moşiile mânăstirii Homor Derţca, Gura-Homorului, Ostra, Măgura şi Bucovăţul.

1763, ianuarie 15. Grigore Callimach face cunoscut ispravnicului de Suceava Vasile Balş că egumenul Antonie al Voroneţului s-a jeluit împotriva unor cămpulungeni care au fost prinşi luând fân din poiana mânăstirii din Gura-Homorului, şi că vornicul Cămpulungului Ilie, în loc să-i facă dreptate, a trimis să-i ridice pe oamenii mânăstirii ca să-i pedepsească.

1848, iulie 30. Humorenii Joseph Hanu -primar, Martin Schmezer şi Mathias Schusser - membri ai comitetului electoral, George Tăbăcar, Dumitru Daşcovici - primar, Ignatz Volmund, Ioniţă Balan, Bogdan Găină şi alţi 36 de locuitori români şi germani, în numele comunei Gura Humorului, Gabriel Paşcan - primar, Mendel

Zachmann - primar, şi alţi locuitori în numele satului Ilişeşti, Simion Lucaş - elector, Gheorghe Grosar şi Many Hazd în numele comunei Braşca semnează şi înaintează împăratului Ferdinand petiţia prin care cer:

1. Bucovina să fie declarată, printr-o lege, drept provincie de sine stătătoare a imperiului austriac şi să fie administrată separat.

2.Să fie acordată judecătoriilor comunale, în baza constituţiei comunale, o rază de acţiune lărgită privitoare la urmărirea judiciară a datoriilor reclamate.

3. Dispoziţiile judecătoreşti generale de până acum să fie supuse unei revizuiri privitoare la o scurtare a procedurii.

4. Clerul, indiferent de confesiune, să fie salariat adecvat.

5. Deoarece traficul comercial între Moldova şi Bucovina a fost împiedicat de cordoanele sanitare şi carantinele apăsătoare pentru combaterea pestei orientale, multe persoane fiind împuşcate în timp ce fugeau peste cordonul militar în Moldova, iar comunele bucovinene din zona de graniţă au fost obligate să construiască stabilimente de carantină, ceardacuri, bucătării de vară, colibe de pază, drumuri de graniţă, poduri şi şanţuri, obligaţii care se ridică anual la 140 florini, monedă convenţională, de fiecare cerdac, petiţionarii cer în numele întregii provincii ca:

a. În cazul apariţiei epidemiei în Turcia orientală sau europeană, la graniţa Moldovei sau Munteniei, să se intre în tratative cu regimurile respective pentru a se obţine cea mai bună soluţie în folosul comerţului şi al traficului de persoane.

b. Sarcina întreţinerii gratuite a cerdacurilor de graniţă să fie ridicată şi să fie repartizată pe toate provinciile imperiale.

c. Stabilimentele de carantină să fie ridicate ca fiind de prisos şi apăsătoare.

d. Cordonul de graniţă privitor la protecţia vamală să fie mai aspru, în avantajul comerţului şi meseriilor, eliminându-se arbitrariul din activitatea funcţionarilor vamali.

e. Să fie ridicate măsurile arbitrare de până acum referitoare la folosirea terenurilor pentru construcţia de case în imediata vecinătate a graniţei.

f. Să fie desfiinţate munca şi furnizarea materialelor de domenii pentru construirea ceardacurilor de graniţă şi rambursarea cheltuielilor.

g. Proprietarii să dea terenuri pentru drumuri de graniţă, de patrulare, clădiri şi grădini de legume şi să fie răsplătiţi.

6. Să fie desfiinţată robota şi toate prestaţiile după numele avut întotdeauna către stăpânii de pământ printr-o despăgubire ieftină şi supusul să fie recunoscut ca proprietar de pământ liber.

7. Să fie scăzute preţurile ridicate de desfacere a sării şi să se pună în vânzare un produs mai bun, care să limiteze contrabanda cu sare din Moldova, cu toate urmările ei.

8. Deoarece dispoziţiile în vigoare referitoare la cei care încalcă cordonul pestei sunt foarte aspre şi durează foarte mult, se cere o scurtare a procedurii care să poată fi preluată de autorităţi.

9. Pentru că bunăstarea supuşilor de la ţară s-a aflat sub influenţa nefastă a evreilor, se cere să nu li se acorde dreptul de a se aşeza la ţară şi de a arenda monopolurile statului.

10. Întreţinerea militarilor, a garnizoanelor şi a căzărmilor să fie făcută de întreaga provincie.

11. Să fie cedată fiecărei judecătorii comunale sau consiliului comunal întocmirea certificatelor de proprietate asupra animalelor, de vânzare, de căsătorie.

12. Aşezarea străinilor să depindă de aprobarea consiliului comunal deoarece, prin abuzul stăpânilor de pământ, păşunile s-au micşorat, ceea ce a dus la decăderea bunăstării comunelor ca urmare a scăderii efectivelor de animale.

13. Să fie înfiinţate cărţi funciare peste tot.

14. Să se permită cercetarea de către deputaţii Bucovinei din parlament a actului de ocupare a Bucovinei, pentru a se putea înţelege dreptul înfiinţării de mori, disputat de stăpânii de pământuri şi supuşi - astfel încât supuşii şi comunele să nu fie excluşi de la acest drept.

15. Bucovina, ca oricare altă provincie a imperiului, să contribuie la nevoile generale ale statului numai în raport de bogăţia naţională, după o împărţire dreaptă.

16. Supuşii doresc ca drepturile de servitute proporţionate cunoscute să rămână netulburate.

17. Să fie revizuită şi modificată legea care interzice fărâmiţarea proprietăţilor funciare.

1863, noiembrie 27. S-a născut prozatoarea Olga COBILANSCHI.

1883, august 8. S-a născut poetul Alfred KLUG.

1912, martie 8. S-a născut pictoriţa Felicia TARNAVSCHI.

1918, august 8. S-a născut Kut Rudolf GEIB, doctor în medicină.

1924, ianuarie 19. S-a născut poetul Victor SAHLEANU.

1942, octombrie 22. S-a născut, la Voroneţ, pictorul Dimitrie GAVRILEAN.

1950, ianuarie 30. S-a născut pictoriţa Doina CATARGIU.

1951, martie 23. S-a născut poetul şi pictorul George GAVRILEAN.

HLIBOCA

1595, februarie 8. Ilea vătaf de Bărbeşti şi Fădor Orbul îşi dispută, în faţa starostelui de Cernăuţi, părţi din Hluboca.

1607, mai 4. Simion Movilă întăreşte lui Orăş hatman şi pârcălab de Suceava a patra parte din Hliboca, pe care o are cumpărătură de la Vidraşco al lui Ionaşco Mundre, vătaf din Bănila, căruia i-a plătit 120 taleri.

1641, martie 8. Onaca şi rudele ei vând lui Toader Grama de Călineşti părţile lor din Hliboca, Pănceşti, Lucavăţ şi Stăneşti.

1670, iunie 7. După moartea lui Toader Grama, care-şi zălogise moşia pentru 500 lei turceşti lui Ursachi vistiernic, Ursachi vinde a patra parte din satul Hliboca lui Ştefan Petriceicu, pentru 700 lei. Jupâncasa viitorului Vodă Petriceicu este Mariea lui Gheorghe Catargiu.

1673, aprilie 7. Ştefan Petriceicu dăruieşte partea sa de sat cumnatului Apostol Catargiu.

1762, iulie 2. Se face hotarnica părţii din Hliboca pe care o stăpânєşte Ghiorghi Turculeţ.

1782, octombrie 12. Thadeus Turhul declară Comisiei cezaro-

crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că moşteneşte Hliboca prin soţia sa, născută Catargiul şi adoptată de Duca Vodă.

1785, iulie 20. Anton Turkul intră în posesia tuturor moşiilor Turculeţilor, despăgubind pe ceilalţi moştenitori cu 90 000 florini.

1803. Moşiile Turculeţilor, inclusiv Hliboca, ajung, în urma unui şir de vânzări-cumpărări, în proprietatea lui Michael Popiel.

1852, aprilie 8. S-a născut arheologul Dionisie OLINESCU.

HORODNIC

1444, august 1. Ştefan Vodă întăreşte mânăstirii Horodnic satul Balasinăuţi, ţinutul Sucevei.

1453, iulie 8. Alexandru Voevod scuteşte satul mânăstirii Horodnic de dări către visterie.

1474, august 26. Ştefan cel Mare "întăreşte Maruşcăi, fiica lui Ion Cupici, şi nepotului ei Mihno, fiul lui Groza Cupcici, după ce s-au judecat cu Grozea, fiul lui Vasco de Horodnic, şi cu fraţii acestuia, toate satele şi toată averea lui Ion Cupcici".

1475, aprilie 17. Ştefan cel Mare întăreşte mânăstirii Horodnic două sate, "unde a fost curtea lui Petru Vrană şi Balasinăuţi".

1582, februarie 14. Iancul Sasul confirmă fraţilor Ion, Trifon, Ştefan, Sturza, Vasutca, Parasca, Fădora şi Anuşca Babici satele Horodnic, pentru care au urice de întărire de la Ştefan cel Mare.

1836, noiembrie 1. S.-a născut, la Horodnicu de Jos, istoricul literar Ion G. SBIERA.

1881, august 26. S-a născut, la Horodnicu de Jos, Ioan PRELIPCEAN, doctor în geologie.

1884, septembrie 16. S-a născut, la Horodnicu de Jos, publicistul Calistrat ŞOTROPA.

1908, noiembrie 22. S-a născut, la Horodnicu de Sus, poetul Iulian VESPER.

1911, ianuarie 24. S-a născut, la Horodnicu de Sus, poetul E. Ar. ZAHARIA.

1939, ianuarie 9. S-a născut, la Horodnicu de Jos, fluieraşul Silvestru LUNGOCI.

HORODNICENI

1495, martie 16. Ştefan cel Mare întăreşte lui Oană şi lui Iula Pântece jumătate de sat Horodniceni.

1717, decembrie 15. Mihai Racoviţă întăreşte Horodnicenii, Tolova, Brădăţel şi Stupca fraţilor Iordachi, Şerban şi Toader Cantacuzino, în baza ispisoacelor de întărire de la Gaşpar Vodă şi Radu Vodă.

1735, ianuarie 23. Se jeluieşte egumenul Tofan de Homor împotriva "oamenilor din Horodniceni pentru furtul unui cal al mânăstirii", iar Constantin Mavrocordat porunceşte cercetare.

1748. Lui Şerban Cantacuzino îi sunt confirmate satele Horodniceni, Tolova, Brădăţel şi jumătate din Rotopăneşti.

HOROŞCĂUŢI

1617, ianuarie 15. Satul Horoşăuţi este întărit Antimiei, văduva lui Dumitru Lenţa.

1640, iunie 3. Jumătate din satul Horoşăuţi revine lui Onciul Iuraşcovici, ginerele lui Dumitru Lenţa, şi lui Dumitraşcu Lenţa, nepotul lui Dumitru, iar cealaltă jumătate - lui Isac Cocoranul şi lui Oliguţă, ceilalţi gineri ai lui Dumitru Lenţa.

1663, februarie 25. Lupa şi Fratele ei Miron Cocoranul moştenesc de la tatăl lor, Isac Cocoranul, satul Horoşăuţi.

1704, martie 25. Descendenţii lui Miron Cocoranul şi ai surorii lui, Lupa, împart "Hroşăuţii", jumătate de sat revenind lui Constantin Turcul şi fraţilor săi, fii Lupei.

1723, aprilie 5. Ileana, fiica lui Vasile Turcul, dăruieşte cumnatei sale Antimia, văduva lui Constantin Turcul, partea de sat pe care o are de la mama sa, Lupa.

1750, iulie 5. Partea lui Buculei, a patra parte din Horoşăuţi, se împarte frăţeşte între Safta, Aniţa şi Anghelina Drace.

1762, octombrie 3. Vlăiculeştii revendică, în faţa Divanului domnesc, posesia unui sfert de sat şi câştigă în dauna lui Gheorghe Turcul.

1782, iunie 19. În faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, Ilie Vlaico declară că stăpâneşte a patra

parte din satul Horoşcăuţi, iar Simeon Turkul - trei părţi.

1811, decembrie 27. Cele trei sferturi de sat ale lui Simeon Turkul tec în proprietatea lui Thadeus Turkul, prin hotărârea Tribunalului Cernăuţi.

HRINCEŞTI

1583, ianuarie 11. Gheorghie, episcopul Rădăuţilor, dăruieşte mânăstirii Suceviţa satul Hrinceşti de lângă Milişăuţi (Hrinceşti urmând să dispară prin înglobare în Milişăuţi). Hrinceşti fusese dăruit Episcopiei de Solomon logofăt.

1622, decembrie 20. Câţiva boieri dau mărturie în faţa Divanului Domnesc asupra satului Hrinceşti, care ar fi fost dăruit mânăstirii Solca de Vasile şi Lupul, fiii Tofanei, şi de ruda lor Lupul, fiul Zamfirei.

1625, februarie 12. Mânăstirea Suceviţa cedează mânăstirii Solca satul Hrinceşti.

1709, august 20. Egumenul Solcăi se plânge la Divan că moşia Hrinceşti a mânăstirii este împresurată de Gavrilaş, nepotul Ancăi Pârjăloaia.

IACOBENI

1765, mai 23. Toader Tolovan cheamă la judecata vornicului din Câmpulung Constantin Cantacuzino pe "Ecobenii de pe Bistriţă, zicând Toader Tolovan că are şi el moşie acolo unde şed Ecobenii. Întrebat cu ce dovadă să ţine că are moşie acolo, la Ecobeni, altă dovadă n-au arătat numai ce au zis că este acolo un loc ce-i zic Tolovan şi pentru că au chemat pe tată-său Tolovan (...) pentru aceasta zice că-i moşia lui". Vornicul câmpulungean dă câştig de cauză "Ecobenilor", care cedează numele lor satului pe care tocmai îl înfiripă.

1783, august 16. Frantz von Kollowrat propune construirea şi exploatarea minelor de cupri cu conţinut de argint de la Fundu Moldovei şi Pojorîta şi a celor de fier de la Iacobeni.

1785, ianuarie 15, Viena. Consiliul Aulic de Război ordonă Administraţiei militare a Bucovinei să dea asistenţa necesară

Corporaţiei particulare de la minele de fier din Iacobeni, până când vor fi răscumpărate de stat, şi să ia măsuri de aşezare în Iacobeni a unor ţigani spălători de aur, pe carei să-i lase să facă şi produse din lemn.

1818, iunie 10. Bătrânii din Iacobeni, Ioniţă Profer, Nicolai Iacoban şi Nicolai Mitrofan, susţin mărturia bătrânilor dorneni referitoare la munţii care "au fost luaţi în Ardeal".

1825, ianuarie 8. Ioan Zugrav, administrator parohial din Iacobeni, vinde Direcţiei minelor şi topitoriilor din Iacobeni casa parohială, acareturile şi un loc de 30 de prăjini, pentru 149 lei 32 creiţari. Zugrav a cumpărat casa, cu 400 lei, de la Dumitru Ecoban. Locuitorii comunei, care au întâietate la cumpărare conform tradiţiei, răscumpără casa parohială de la directorul Direcţiei minelor şi topitoriilor, Johann Meneş.

1834, martie 3. S-a născut pictorul Epaminonda BUCEVSCHI.

1836, iunie 5. Niculai Groza din Iacobeni şi Ioniţă Iacoban din Ciocăneşti vând lui Filip Henris "hămurari" (lucrător la forjă) din Iacobeni o moşie din Poiana Iacobeni, sub Runc, de 54 prăjini, pentru 54 lei. Martor al tranzacţiei a fost vornicul de Iacobeni Dumitru Morar şi Vasile Ştirbu, care a şi scris zapisul.

1838, iunie 5. Filip Henris cumpără de la Andrieş şi Irina Cozan din Vatra Dornei 50 prăjini de teren în Poiana Iacobenilor de sub Runc, cu 50 lei, câte 3 husăşi de argint de leu.

1838, iunie 5. Filip Henris cumpără "10 prăjini din moşia Cochiva pentru a-şi face casă" de la Mihai al lui Gligoraş Iacoban, în prezenţa vornicului Ioniţă Vergea, cu 15 lei, câte 3 husăşi de argint de leu.

1943, februarie 17. S-a născut pictorul Liviu SUHAR.

IACOBEŞTI

1627, decembrie 12. Miron Barnovschi întăreşte lui Grama şi jupânesei Anghelina, nepoţii lui Vascan Horeş şi ai lui Lupul Cup, jumătate de sat Iacobeşti.

1659, aprilie 6. Miron Stârcea, stăpânul "unei moşii din Iacobeşti", obţine hotarnică spre Româneşti, cu moşia lui Gheorghe

Mălai. Hotare: pâraiele Racova şi Horaeţ, Cornişor, Poiana de Jos, vârful Lazul Mongulei, Fântâna lui Baloş, pârâul Racoviţa "care se cheamă Malora", hotarul Comîneştilor.

1667, martie 8. Solomon Costachi, soţul Catrinei Ursachi, dă jumătate din Iacobeşti cumnatului său Dumitraşco Ursachi şi primeşte jumătate din satul Todereni-Fălciu.

1700, august 28. Dumitraşco Ursachi vinde postelnicului Iuon Abăza, pentru 330 lei, "jumătate de sat Iacobeşti la apa Sucevii, ţinutul Suceava, la gura pârâului Horaeţ (...) cu vad de moară pe apa Sucevii şi pe părăul Horaeţ, cu câmpuri, fânaţe, pădure, cu toţi vecinii căţi se vor găsi".

1715, februarie 12. Toader Stărcea şi surorile sale Angheluşa Hăjdoaie şi Maria Ciogoloaie vând medelnicerului Dumitraş Micescul, pentru 150 lei bani gata, "jumătate de sat Iacobeşti, jumătatea de jos, cu fânaţe şi cu vad de moară pe Horaeţ".

1737, mai 14. Ionaşco Isăcescul, ctitor al mânăstirii Ilişeşti, înzestrează ctitoria sa şi cu a patra parte din satul Iacobeşti.

1781, decembrie 24. Sava ieromonah, împuternicitul mânăstirii Ilişeşti, declară Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că mânăstirea Ilişeşti stăpâneşte jumătate de sat Iacobeşti.

1782, decembrie 17. Alexandru Vasilco primeşte zestre de la socrul său Constantin, părcălabul de Ştefăneşti, jumătate de sat Iacobeşti, cumpărată de la Ursachi vistiernic cu 300 galbeni.

1783, iunie 2. Pe hotarul satului Iacobeşti şi pe o parte din moşia Măriţei apare noul sat de ciangăi al mânăstirii Sf.Ilie.

1784, septembrie 1. Maria, fata lui Constantin părcălab, văduva lui Alexandru Vasilco ot Berhomet, vinde jumătate din jumătate de sat Iacobeşti lui Ioan Căprăi, noul boier de la Măriţei.

1785, august 22. Maria Vasilco vinde şi cealaltă jumătate din moşia ei din Iacobeşti lui Ivan Capri din Măreţei, pentru 2 600 lei.

IAZLOVĂŢ

1588, iunie 4. Solomia, fata lui Solomon logofăt, primeşte satul Iazlovăţ, parte din vechea moşie "Solca Mică" a lui Luca Arbore.

1625, februarie 11. Radu Mihnea întăreşte mânăstirii Solca satul Iazlovăţ, primit, printr-un schimb de sate, de la mânăstirea Suceviţa, căreia îl dăruise Solomia.

1782, ianuarie 2. Meftodie, egumenul Solcăi, declară în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că mânăstirea stăpâneşte satul Iazlovăţ.

1784, octombrie 26. Antonii, vechilul mânăstirii Solca, întocmeşte "însămnare" cu moşiile mânăstireşti. Iazlovăţ, Milişăuţi şi Bădeuţi au fost arendate lui Nicolai, vătaful de Rădăuţi, cu câte 500 lei pe an de moşie.

1933, februarie 7. S-a născut cercetătorul ştiinţific Nicolae ŞOREA.

IGEŞTI

1555, mai 7. Alexandru Lăpuşneanul întăreşte lui Fedco şi Maruşcăi, copiii Magdei, şi rudelor lor Alexandru, Avram şi Fedca Danilovschi, nepoţii lui Danco, jumătate de sat Igeşti.

1641, martie 8. Onaca Ropceanul vinde lui Grama de Călineşti părţile ei din satul Igeşti.

1641, august 24. Fraţii Toader şi PĂtraşcu Goian vând popei Mihai din Igeşti a patra parte din moşia lor pentru 15 galbeni.

1675, iulie 29. Nastasia Gorcea vinde lui Costin şi Gligorie răzeşi, pentru 20 galbeni, părţile ei de moşie în satul Igeşti.

1714, octombrie 9. Nicolae Alexandru Mavrocordat dă dreptul lui Pavel Morţun, vornic de Calafindeşti, să ridice veniturile din Igeşti.

1723, iunie 15. Se hotărnicesc moşiile răzeşeşti, din Igeşti, la cerea popii Vasile care-şi socoate moşia împresurată. Moşia popii se învecinează cu moşia fraţilor Ionaşco, Vasilie şi Chiful Gavrilescu, cu moşia fraţilor Teodosie, Loghin şi Andrieş Frunce, fiii popii Pântelei Frunce, cu moşia lui Simion al lui Iuraşco, nepotul lui Dodorici, cu moşia lui Dumitraş, fiul lui Ştefan Cernăuţeanul, şi cu cea a ginerilor lui Mereuţă, Constantin şi Mihăilă.

1830, ianuarie 11. Instanţa cezaro-crăiască de drept orăşenesc şi provincial a Bucovinei atenţionează pe Elena Popovici şi pe

Casandra Chisăliță din Soloneț să aducă dovada de succesiune după decedata Maria Borşan, mama lor, să plătească taxele succesorale şi să arate în proprietatea cui erau cele 5 odgoane de pământ din Igeşti pe care le revendică.

ILIŞEŞTI

1490, martie 15. Bisericile din satele Ilieaşinți (Ilişeşti) şi Balaceani (Bălăceana) se supun episcopului de Rădăuți.

1517, decembrie 26. Cozma Şarpe schimbă pe alte moşii patru părți din satul Ilieşeşti, cumpărătură de la Gavril şi Romaşco, fiii Sorei şi ai lui Petru, feciorul lui Paşcu Hăciugă.

1617, aprilie 4. Radu Vodă porunceşte boierilor Zaharia Tăutul şi Constantin uricar să meargă în satul Ilişeşti pentru a stinge conflictul ivit pentru a patra parte de sat între Nechita Popşescul şi cumnatul său Dumitru Solomonescu.

1625, iunie 26. Radu Vodă întăreşte lui Ionaşco Moga şi lui Păcurar, nepoții lui Popşea, moşia "Ileşeşti a patra parte, partea din mijloc".

1668, octombrie 15. Nastasia Pelin, Angheluşe şi Toader din Ilişeaşti îşi dispută cu Andriaş medelnicer, feciorul lui Todiraşco logofăt, în fața lui Iliaş Alexandru Vodă, partea "din Ilişeaşti cu vecini şi cu mori şi cu tot vinitul lui Pelin vistearnic". Vodă dă câştig de cauză lui Andriaş medelnicer.

1668, noiembrie 16. Andreiaş medelnicer face pentru partea sa din Ilişeşti, în fața lui Vodă Iliaş Alexandru, "alt zapis de danie acii cucoane Irinii, fata Nastasiei Pelin".

1671, august 19. Pentru că Irina Nastasiei Pelin, căsătorită cu Alexandru Cercheazul, a pierdut zapisul de danie, se ridică un răzeş care revendică fără succes pământul pe care Toderaşco logofăt (tatăl lui Andriaş) l-a cumpărat "dela Ion Popşulescul şi dela popa Păcurar şi de la alți răzeaşi din Ilişeaşti".

1673, aprilie 5. Nastasia Pelin dăruieşte fiicei sale Irinuța şi ginerelui Alexandrul Cercheazul stolnic "a patra parte din jumătate de sat şi casele din Ilişeaşti care sănt făcute de mine cu jupânul mieu (...), cu vad de moară şi cu fânațe şi cu heleşteu în țarină (...)

şi cu branişte în pădure şi cu doi vecini, anume Constantin Ivul cu feciorii săi şi Timco Rusul cu feciorii săi".

1701, iulie 24. Angheluşa, fata Nacului (lui Neculai) de Ilişeşti, vinde vornicului Ionaşco Isăcescul, pentru 30 lei turceşti, "a me dreaptă ocină şi moşie den parte Nacului, unde au ținut cu logofătul şi cu Marie Peliniasă".

1714, iunie 21. Ionaşco Isăcescul, ctitorul mânăstirii Ilişeşti, îşi înzestrează ctitoria cu o moşie din vecinătate, cumpărată cu 100 lei turceşti de la mânăstirea Moldovița.

1733, septembrie 23. Murind Maria Pelinoaia, moşiile ei rămân mânăstirii Ilişeşti.

1781, decembrie 24. Sava ieromonah apare, în locul egumenului Meletie de Ilişeşti, în fața Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăților în Bucovina şi declară că mănăstirea stăpâneşte câte trei sferturi din satele Ilişeşti, Săsciori şi Bălăceana. Sava ieromonah se plânge împotriva lui Ilie Cărste, stăpânul Stroieştilor, care, înainte cu un an de venirea ruşilor, a luat în posesie întreg satul Săscior, iar Simion Tăutul a împresurat, tot atunci, 40-50 fălci din moşia Bălăceana.

1840, mai 1. Vasile Florea din Ilişeşti vinde lui Gheorghe Sărghe din Breaza un vad de moară "la starea locului unde se numeşte părăul Benei", pentru 64 lei, vad pe care îl moşteneşte după mama sa, Nastasia, încă de pe vremea moşului său (bunicul), preotul Vasile Şandru din Cămpulung.

1847, septembrie 1. S-a născut publicistul şi folcloristul Simion FLOREA MARIAN.

1848, iulie 30. Primarul Gabriel Paşcan şi primarul Mendel Zachmann din Ilişeşti semnează, în numele locuitorilor din comună, alături de humoreni şi brăşcăneni, petiția în 17 puncte trimisă împăratului Ferdinand (reprodusă, aici, în "contul" comunei Gura Humorului).

1849, noiembrie 17. S-a născut, la Braşca, lingvistul Nicolai I. NICULIȚĂ.

1875, decembrie 16. S-a născut scriitorul de limbă germană Heinrich KIPPER.

1877, iulie 28. S-a născut, la Braşca, pictorul Arhip ROŞCA.

1914, mai 21. S-a născut poetul Dimitrie FLOREA-RARIŞTE.

1930, iulie 27. S-a născut scriitorul Gheorghe SCRIPCĂ.

1930, septembrie 14. S-a născut Ion BUZDUGAN, doctor în agronomie.

1946, ianuarie 16. S-a născut caricaturistul şi graficianul Mihai PÎNZARU-PIM.

IONĂŞENI

1614, octombrie 18. Ştefan Tomşa dăruieşte mânăstirii Solca "jumătate din satul Ionăşeni cu mori pe Siret care au fost ale lui Grigoraş Arbure paharnic", adică ale unuia dintre "hiclenii" care s-au ridicat împotriva sa.

1631, iulie 25. Moise Movilă întăreşte mânăstirii Solca jumătate de sat Ionăşeni.

IPOTEŞTI

1586, august 17. La hotărnicirea Borhineştilor participă ca martori şi "Simaşco vătăman den Epoteşti, şi Guţul vătăman de Iucşeni" (Lisaura).

1716, august 3. Racoviţă Vodă întăreşte satul Ipoteşti lui Şerbul, fiul lui Scarlet, nepotul Rustei, care-l are cumpărătură de la Toader Mălai. Noul proprietar solicită hotarnică şi stâlpire, care se fac pe baza mărturiilor ipoteştenilor Gheorghe Căzacu şi Gheorghiţă, fiul Gănschei. Hotarnica: "Începând hotarul dela drumul mare care vine dela Rus şi merge pela săliştea Tătăraşi; şi s-a pus piatră lăngă drum între Tătăraşi şi Ipoteşti; de aici tot cu marginea hotarului până întro zănoagă, unde au pus piatră; de aici drept la drumul care vine de la Ipoteşti şi duce la tărg, unde au pus piatră lăngă drum; de aici drept cu drumul ce duce la tărgul Sucevii până în drumul care vine dela săliştea Tătăraşi şi merge la podul pietrarului, unde s-a pus piatră; de aici cu drumul în sus la fântăna Cerchesului până la podul pietrarului, dincoace de podişor; de aici cu părăul la vale până la un loc şi merge peste părău, unde s-a pus piatră; de aici în sus la altă piatră, de aici în jos la o bahnă în heleşteul lui Ursachi, care heleşteu se ţine de Ipoteşti; de aici tot cu marginea heleşteului până la coada heleşteului, şi hotarul merge drept supt heleşteu; dela coada heleşteului în jos, unde la un pisc s-a pus piatră; de aici la o movilă ce-i în bahnă la coada heleşteului Parţăcului; de aici drept în sus la drumul ce vine dela Bosance şi merge la Ipoteşti, unde este o movilă; de aici în sus tot cu drumul la o altă movilă despre Ipoteşti, unde s-a pus piatră; de aici drept în jos la marginea unei pădurice, unde s-a pus piatră; de aici drept prin pădurice, unde sub pădurice a fost prisaca lui Gavril hatman, care acuma se ţine de Ipoteşti, unde s-a pus piatră; de aici în sus tot cu marginea păduricei până la un păr la marginea păcuricei însămnat cu bour; de aici tot cu drumul peste culmea păduricei, unde în culme care se cheamă Dona s-a pus piatră; de aici până la drumul mare ce vine dela Rus, mai jos, lângă o zănoagă, la fântăna Armencei; dela fântănă în jos la fântăna lui Alecsa, până la părăul ce vine dela săliştea Ipoteştilor; de aici tot cu părăul până unde a fost podul cel vechi, mai sus de podul nou; de aici în sus cu drumul cel mare ce vine de la Tătăraşi, unde s-a pus piatra cea dintăi şi s-a încheiat întreg hotarul Ipoteştilor".

1726. Iordachi Cantacuzino cumpără Ipoteştii de la Şerbul Scarlet şi de la sora acestuia Lupa, dăruindu-l fiicei sale Safta, mama lui Ienacachi.

1784, iunie 7. Administraţia militară a Bucovinei face cunoscut consistoriului că s-a aprobat schimbul cu Iordachi Cantacuzino. Mitropolia Moldovei primeşte satele Ipoteşti şi Teşeuţi şi cedează Cantacuzinilor satele Havârna şi Suliţa Nouă din ţinutul Botoşani.

1887, septembrie 10. S-a născut, la Lisaura, poetul Lucian COSTIN.

1909, februarie 1. S-a născut, la Lisaura, pictorul Erast PALAMARIU.

1926, septembrie 29. S-a născut, la Ipoteşti, Dumitru HORBANIUC, profesor universitar doctor.

1934, aprilie 16. S-a născut, la Ipoteşti, graficiana Stela CREŢU.

1935, august 15. S-a născut, la Lisaura, Filaret OLOIER, artist decorator.

1940, februarie 12. S-a născut, la Ipoteşti, scriitorul Corneliu

REGUŞ.

1952, mai 16. S-a născut, la Lisaura, caricaturistul Mihai Constantin PAPUC.

1954, noiembrie 15. S-a născut poetul Ivan NEGRIUC.

1956, aprilie 5. S-a născut, la Ipoteşti, caricaturistul Radu IAŢCU.

IUJINEŢ

1600, septembrie 12. Varvara, văduva lui Ihnatco de Valeva, vinde partea ei de sat Iujineţ lui Gavrilaş, pârcălabul Hotinului. Moşia Varvarei provenea din cumpărătură de la Căzacul, fiul lui Mateiaş de Sinăuţi.

1625, aprilie 18. Minta, fata lui Mateiaş de Sinăuţi, vinde starostelui de Cernăuţi Gavrilaş Mateiaş partea de Iujineţ a surorii sale Magda.

1625, septembrie 21. Gligorcea, fiul lui Mateiaş de Sinăuţi, nepotul lui Rohozna diac, vinde a şasea parte de sat Iujineţ Starostelui de Cernăuţi Gavrilaş Mateiaş.

1666, iulie 7. Satul Iujineţ este pomenit în hotarnica satului Malecinţe.

!782, aprilie 10. Vasile Zota din satul Iujineţ dă mărturie pentru hotarul moşiei sale din satul Valeva.

IURCĂUŢI

1448, februarie 23. Roman Vodă, aflat la Colomeea, întăreşte lui Didrih Buceaschi satul Iurcăuţi.

1570, iunie 10. Bogdan Lăpuşneanul întăreşte lui Groze, cumnatul lui Crasco Lenţovici, a treia parte de sat Iurcăuţi, partea de sus, cumpărată de la Crasco Lenţovici cu 233 zloţi tătăreşti.

1617, ianuarie 15. Antimia, văduva lui Dimitrie Lenţa, primeşte întăritură domnească pentru moşia ei din Iurcăuţi.

1663, februarie 25. Candachia moşteneşte de la Isac Cocoranul partea lui de moşie din Iucăuţi “cu un vad de moară şi cu toate veniturile.

1668, octombrie 29. Maria lui Onciul Iuraşcovici dăruieşte

nepotului ei Dumitraşco Nacul şi fiului lui Iliaş a patra parte din Iurcăuţi.

1670, august 5. Arsenie Volcinschi primeşte, la schimb cu Broscăuţii, a patra parte din Iurcăuţi de la Dumitraşco Nacul logofăt.

1701, iulie 8. Ion Figarschi se judecă şi câştigă, la Divanul lui Duca Vodă, a patra parte din Iurcăuţi în dauna lui Ioan Stroici.

1716, mai 1. IOan Stroici, fiul lui Dumitraşco Nacul, dă lui Dumitraşco Macri jumătate de sat Iurcăuţi în contul unei mai vechi datorii.

1753, decembrie 20. Iuon Stroici vinde, pentru 300 lei, jumătate de sat Iurcăuţi Tofanei Macri.

1776, august 5. Din ordinul generalului baron Spleny, se face hotarnică pentru jumătatea de sat a Catrinii Bălăsache şi jumătatea de sat a răzeşilor Gheorghe Lenţa, Andrei Tăutul şi Ilie Stroici.

1782, iunie 19. În faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina apar Gheorghe şi Nicolai Lenţa, Miron şi Ilie Costriş şi Gheorhe Ştirbul, declarând că stăpânesc un sfert de sat, celelalte trei părţi fiind ale Catrinei Macri.

1795, august 20. Catrina Macri dăruieşte trei sferturi din satul Iurcăuţi nepotului ei Ioniţă Başotă.

1797, iulie 25. Gavril Lenţa vinde lui Andrei Gafenco un sfert din satul Iurcăuţi pentru 1 500 galbeni.

1799, iunie 25. Ioniţă Başotă vinde cele trei părţi ale sale din Iurcăuţi, pentru 5 000 galbeni, lui Nicolaus von Andrzejowski.

1809, aprilie 20. Albert von Andrzejowski vinde a patra parte de sat Iurcăuţi lui Iohann Lebius pentru 40 000 guldeni.

1809, iulie 25. Andrei Gafenco vinde sfertul lui de sat Iurcăuţi lui Alexandru Jian pentru suma de 33 000 de guldeni.

1809, august 28. Iohann Lebius vinde partea de sat cumpărată de la Andrzejowski, cu 40 000 guldeni, lui Ignatz von Schonfeld pentru 45 000 guldeni.

1809, octombrie 21. Ignatz von Schonfeld vinde aceeaşi moşie, pentru 49 000 guldeni, lui Alexandru Jian.

1822, noiembrie 9. Wartan Warteresiewicz cumpără la licitaţie masa succesorală după Alexandu Jianu, plătind pentru 11/12 din

satul şi moşia Iurcăuţi 40 002 guldeni.

IVANCICĂUŢI

1437, octombrie 27. Dragoş uşarul cumpără satul Vancouţi (Ivancicăuţi) de la Cărste, transformându-l în sat răzăşesc.

1452, octombrie 27. Manea Globnicul şi fiii săi Luca, Iurie şi Lazăr vând "seliştea pustie Vancouţi" lui Mihail logofăt.

1604, mai 8. Strănepoţii lui Dragoş uşarul împărţesc satul între ei, iar Ieremia Movilă le întăreşte moşiile.

1615, martie 13. Ştefan Tomşa înzestrează ctitoria sa, mânăstirea Solca, cu satele Ivancicăuţi, Pătlăşani şi Drădăneşti.

1640, martie 12. Vasile Lupu Vodă confirmă lui Coste de Lucavăţ părţile de moşie din Ivancicăuţi cumpărate de la mânăstirea Solca.

1665, ianuarie 28. Ilie Dracea cumpără un sfert din satul Ivancicăuţi de la Ionaşcu şi Ştefan, fiii lui Pilipovschi.

1732, august 29. Starostele de Cernăuţi Constantin Silion face împărţirea satului Ivancăuţi pe opt bătrâni, deci pe opt neamuri de baştină, şi anume: Cozma - fiul lui Petren, Alexa - fiul lui Petran, Anton vistiernic - fiul Cozmii, Stana - fata Nastii, Ioan Ţăşcă - fiul Sofichii, Ilinca - fata Fedchii, Drăgan - fiul Elenii, şi Luca - fiul Maruşchii.

1756, decembrie 16. Iamandi jitnicer hotărăşte lui Iordachi Cantacuzino "neşte părţi în satul Ivancăuţi, care părţi le au cumpărat Dumnealui dela unii răzăşi de acolo din sat".

1757, mai 26. Nefiind răzeş, Iordachi Cantacuzino este silit de Scarlat Ghica Vodă să restituie părţile de sat Ivancăuţi cumpărate de la unii răzeşi, împotriva tranzacţiei ridicându-se Ştefan Drăghinda, Constantin Ianăş, Ion Buţura şi Ion Peliposchi "cu toţii moşneni în satul Ivancăuţi".

1782, aprilie 12. În faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina apar răzeşii Mihalachi Ianoş, Nicolai Ianoş, Iordachi Buţura, Andrei Ţiganiuc, Andrei Mintici şi Ion Buţura, declarând că Ivancăuţii sunt sat răzăşesc.

JADOVA

1596, aprilie 9. Drăgan Jadovanul vătaf ot Jadova, Ion Drăcşan, Luca şi Grigore Ticşe din Jadova permit diacului Vasile din Călineşti pe Ceremuş să ia apă din pârâul Brusniţii.

1687, februarie 19. Stanslaw Jablonowski, hatmanul armatei polone care a ocupat nordul Moldovei, scuteşte de contribuţii pentru armată moşia Călineşti pe Ceremuş a lui Isar şi moşia Jadova a fraţilor Isac şi Gheorghiţă Goian, luându-le sub protecţia sa.

1687, august 21. Popa Toma din Jadova, Costin din Jadova, Gligorie Tabără, Ştefan şi Andrei Vlad, Nichifor Scripca, Radca şi Racoce, copiii Tomii, participă la hotarnica Comăreştilor.

1718, decembrie 4. Racoviţă Vodă întăreşte Jadova lui Gavril, fiul lui Isac Goian, şi lui Toader, fiul lui Gheorghiţă Goian

1761, mai 10. Andrei Vlad, fiul lui Vasilaşco Vlad, dăruieşte partea sa de moşie din Jadova schitului Jadova, ctitorit la 1742 de Gheorghi Vlad, fiul lui Andronachi Vlar, care, călugărindu-se, şi-a luat numele de Gherasim.

1788, octombrie 8, Leopoldi. "Forum Nobilium" al Galiţiei şi Lodomeriei acordă titlul de nobili, la cererea lor, mazililor din Jadova - Gheorghe, Dumitru, Mihail, Vasile şi Teodor Goian.

1802, ianuarie 18. Maria, soţia lui Ioan Cocoranul, dă fiicei sale Nastasia părţile ei din Jadova.

1811, aprilie 17. Iordachi Tabără din Mihalcea lasă prin testament fiicei sale Maria, căsătorită cu Constantin Braha din Beceşti, părţile lui de moşie din Jadova, Cuciurul Mic şi Stăneşti.

1843, februarie 12. S-a născut muzicianul şi violonistul Leon GOIAN.

LĂMĂŞENI

1586, august 17. "Gorcea vătăman din Lomăşeni şi Grozav tot de acolo" participă la hotărârea şi stâlpirea Borhineştilor.

1638, decembrie 28. "Oameni buni şi bătrâni din Lomăşeni" mărturisesc semnele pe care le ştiu la o hotarnică a Sucevei.

1677, mai 17. Ştefan Brăescul comis cumpără moşia Lămăşiani de la cumnatul său Ivaşco, feciorul Ceauşului, şi de la soţia acestuia

Safta, vara lui Ştefan Brăescul, fata lui Neculai Murguleţ şi a Măriei lui Cărstian Grecianu logofăt.

1680, iunie 8. Duca Vodă oferă Lămăşianii lui Vasile Dămian vătaf, cel care ţine pe Ilinca, sora Satfei lui Neculai Murguleţ. Neculai Murguleţ fugise în Polonia de groaza birurilor lui Gheorghe Duca.

1950, iunie 20. S-a născut pictorul Anton COSTIN.

LEHĂCENI

1662, ianuarie 18. Niculae Murguleţ primeşte satul Lehăceni de la fratele său Ursul, în contul unei datorii băneşti mai vechi.

1678, iunie 20. Nacul Ibăcescul staroste şi jupâneasa Ileana dau finului lor Sandul, fiul lui Ion vătaful, un sfert din jumătatea de sus a satului Lehăceni, cumpărată de la Ghiorghi, fiul lui Dumitraşco Lehacinschi.

1698, septembrie 15. Sandul, fiul lui Ion vătaful, şi jupâneasa Irina vând rohmistrului Lupaşco Murguleţ partea de sat primită în dar de la naşii lor. Lupaşcu Murguleţ, fiul starostelui de Cernăuţi Nicolae Murguleţ, plecat în Polonia la 1678, odată cu Sobieski, era rohmistrul mercenarilor români din armata polonă a mareşalului Lubomirski.

1705, octombrie 18, Zwolin-Polonia. Mariana, văduva lui Ştefan Petriceicu Vodă, îl împrumută pe rohmistrul Lupaşcu Murguleţ cu o sumă de bani.

1705, noiembrie 19. Mihai Racoviţă Vodă îi dă dreptul lui Lupaşcu Murguleţ să aducă în săliştea sa din satul Lehăceni oameni străini şi care vor fi liberi de dări timp de 6 luni.

1716, aprilie 23. Fata lui Lupaşcu Murguleţ se logodeşte, în Polonia, cu Mihail Ganul, fiul lui Vasile Mărzescul din Orhei, căruia i se promit moşiile din ţară.

1720, iulie 26. Constantin Tăutul, fiul lui Pătraşcu Bere, vinde hatmanului Ioniţă a patra parte din satul Lehăceni, cumpărată de Pătraşcu Bere de la Grăpina, fata lui Lehacinschi.

1723, august 16. Toader Dămian armaş, Toader Murguleţ din Mihalcea şi Ştefan al lui Strătulat Volcinschi (ginerele lui Ioan Stroescul) vând partea lor din Lehăceni, moştenită după Vasile

Cracalia armaş, lui Constantin Tăutul.

1754, mai 5. Matei Ghica Vodă întăreşte jumătate de sat Lehăceni lui Constantin Tăutul.

1782, iunie 29. Vasile Neculce declară în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a moşiilor în Bucovina că stăpâneşte jumătate din satul Lehăceni.

1792, aprilie 23. Vasile Neculce arendează jumătatea sa de sat Lehăceni lui Ion Calmuţchi.

1796, ianuarie 18. Ion Calmuţchi transmite arenda Lehăcenilor fraţilor Axenti şi Iacob Şimonovici.

1799, aprilie 23. Vasile Neculce arendează jumătate de sat lehăceni, moşia sa, Ilincăi Calmuţchi şi fiului ei Mihalachi, iar acesta transmite arenda lui Ilie Ilschi.

1800, februarie 12. Ioan şi Constantin Neculce moştenesc de la tatăl lor, Vasile Neculce, jumătate de sat Lehăceni.

1810, septembrie 10. Ioan Neculce, primind şi partea fratelui său, arendează moşia lui Dimitrie Vlahovici.

1811, aprilie 23. Vlahovici renunţă la arendă, care-i este transmisă de IOn Neculce lui Toader von Pasakas şi lui Lazăr Mihalovici.

1845, mai 17. Ioan Neculce vornic vinde jumătate de sat Lehăceni lui Ştefan Ştefanovici şi lui Karl Schedl.

LENŢEŞTI

1448, februarie 23. Aflat la Colomeea, Roman Vodă întăreşte lui Didrih Buceaschi "satul lui Lenţovici".

1599. februarie 8. Marina, fata Magdei Lenţa, şi fiul ei Bilav vinde o parte din satul Lenţeşti starostelui de Cernăuţi Vasile Cracalia.

1603, ianuarie 1. Sava Nemiş din Lenţeşti vinde lui Vasile Cracalia partea lui din Lenţeşti pentru un cal preţuit la 14 taleri.

1603, iunie 20. Ieremia Movilă întăreşte starostelui Vasile Cracalia a opta parte de sat Lenţeşti, cumpărată cu 36 taleri, de la Marina Lenţa.

1645, martie 24. Coste Barbovschi vinde moşia sa din Lenţeşti lui Alexa Cracalia, fiul Mariei.

1741, aprilie 2. Grigore Ghica dăruieşte seliştea Lenţeşti a răposatului Gheorghe Ursachi mânăstirii Barnovschi.

1759, mai 10. Se face hotarnica pentru jumătate de sat Lenţeşti, partea lui Mihalachi Sturza, pe care o moşteneşte de la "strămoşul său Iuon Prăjescul".

1760, iunie 5. Ioan Teodor Voievod permite colonizarea cu oameni străini a seliştilor Lenţeşti şi Rohozna.

1782, mai 11. Toma Iamandi declară Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că el stăpâneşte jumătate de sat Lenţeşti, partea soţiei sale, fata lui Mihalachi Sturza.

1793, septembrie 25. Toma Iamandi arendează pe 4 ani jumătate de sat Lenţeşti lui Axentius Simonowicz.

1800, iulie 7. Tribunalul din Stanislav înscrie jumătate din Lenţeşti pe numele Paraschivei Iamandi, soţia răposatului Toma, şi al fiilor ei Mihai, Alexandru şi Vasile Iamandi.

1927, decembrie 11. S-a născut cercetătorul ştiinţific Nicolae GHERMAN.

LITENI - MOARA

1726, mai 5. Şerban Cantacuzino alege, din porunca lui Racoviţă Vodă, un loc în hotarul Litenilor pentru a fi dăruit mânăstirii Sf.Ilie.

1748, ianuarie 24. Constin şi Ştefan Şeptilici, feciorii Ileanei, vând o moşioară "până la săliştioară" lui Vasile Pădure, pentru 95 lei, "parte a moşului nostru Eni Barbălată".

1748, noiembrie 16. Constantin Şeptilici vinde lui Vasile Pădure din Suceava un heleşteu în Frumoasa cea Mare (Moara), pentru 80 lei, heleşteu învecinat cu Litenii.

1783, septembrie 22. Litenii sunt numiţi în hotarul moşiilor Mitropoliei Moldovei.

LUCAVĂŢ

1565, mai 7. Alexandru Lăpuşneanul întăreşte întregului neam ţărănesc din Lucavăţ satul strămoşilor lor.

1676, februarie 4. Pentru că s-au pus în slujba Poloniei, fiii lui Dumitraşco şi nepoţii de frate ai lui Coste de Lucavăţ, Gavril şi Vasile, sunt ridicaţi la rangul de nobili poloni de către Ioan Sobiscki, devenind panii Gabriel şi Basilius Lukawiecki.

1681, ianuarie 24. Divanul Moldovei, sub semnătura mitropolitului Dosoftei şi a marelui logofăt Miron Costin, certifică cum că fraţii Gabriel şi Basil Lukaviecki sunt boieri moldoveni.

1690, septembrie 14. Din tabăra militară de la Duchowiec, marele hatman al Coroanei Stanislaus Iohann Iablonowski lansează un ordin către toţi polcovnicii de a scuti de contribuţie moşiile Lucavăţ şi Bănila.

1691, noiembrie 4. Din tabăra militară de la Sniatin, marele hatman IablonoWski comunică subalternilor că moşiile lui Lukawiecki stau sub scutul Regelui polon şi sunt scutite de contribuţii.

1697, iunie 2. Micuţa Brănzanul, fata lui Gligori Căzacul, sora lui Vasilco de Lucavăţ şi a lui Constantin Chieşco, vinde fraţilor ei partea de moşie care îi revine şi vecinii Cosma şi Ilie Paliceştii.

1699, iulie 26. Antioh Cantemir, vrând să stângă conflictul dintre fiii lui Chieşco din Lucavăţ şi marele şătrar Pavel Rugină din Putila, pricinuit de posesia poienilor Conarca, Tovarniţul, Sagnista, Lubovcul, Troianul, Prislopul, Ciocălte şi Ianciulova, trimite pe marele paharnic Pavel Ciocârtan şi pe marele stolnic Ienaci să facă cercetare.

1699, august 26. Gheorghe Isar şi jupâneasa Merla, fata lui Neculai Murguleţ, se învoiesc cu Lupaşcu Murguleţ ca partea din Lucavăţ ce o ţine Lupaşcu să le revină lor.

1699, octombrie 28. Drept consecinţă a cercetării ordonate de Antioh Cantemir, dregătorii strâng, la Jadova, pe megieşii Ghiorghiţă de Zamostie, Onciul de Vilauce, popa Matei de Carapciu, Ion Negru călăraş de Carapciu, Ştefan călăraş de Carapciu, Tănase Chihai de Carapciu, Ioan Popovici diaconul, Ştefan Vlad de Jadova, Andronic Vlad curteanul, Isac Vlad, Radca şi Racoce, feciorii lui Matei de Voloca şi feciorii lui Cionohuz de Bănila. Pe baza mărturiilor, se constată că munţii şi poienile acelea ţin de Lucavăţ şi fuseseră stăpâniţi de strămoşii lui Chieşcu şi ai lui Vasilco, pentru că "Lucavăţul este un sat vechiu din descălecatul ţării, dela Dragoş

Vodă”.

1701, iulie 20. Vasile şi Velicico Chieşco, fiii lui Constantin, se învoiesc să vândă jumătate din moşia unchiului Neculai Chieşco lui Ion Avram şi lui Ion Căzăcescu pentru o mai veche datorie bănescă a unchiului lor.

1708, iulie 23. Datorită dăjdiilor către domnie neplătite de Neculai Chieşco, moşiile lui revin nepotului Gligorie ot Lucavăţ, fiul lui Gligorie Căzacul, care plăteşte şi dăjdiile restante.

1709, iunie 23. Velicico, fiul lui Constantin Chieşco, se jeluieşte la Divan că are “multă strâmbătate şi făţărie” din partea fratelui său Vasile pentru datorii şi gâlcevi. Vasile Chieşco vânduse, fără ştirea lui Velicico, partea lor din Lucavăţ şi din Berhomet lui Constantin Turcul, pentru 120 taleri. Velicico împrumută banii de la Calistrat, episcopul de Rădăuţi, şi răscumpără moşiile, zălogindu-le episcopului.

1712, ianuarie 10. Magda Grabovschi, fata lui Gabriel Lukawiecki, vinde vărului ei Dumitraşcu Calmuţchi, pentru 250 lei, partea ei din Lucavăţ, Berhomet şi Panca.

1736, iulie 15. Divanul îi permite lui Velicico Chieşco să-şi ţină vecinii din Lucavăţ şi Berhomet, deşi îi revendicase şi Gheorghe, fiul surorii sale Aniţa.

1742, februarie 20. Ion Vasilco, fiul lui Vasile Chieşco, şi socrul său Sandul Pelin ies la Divan cu Velicico Chieşco pentru părţi din Lucavăţ şi se împacă, împărţind totul pe dindouă.

1745, ianuarie 26. Sandul Pulin vinde lui Mihalachi Chieşco un vecin, cumpărat de la Ştefan Vlad, “anume Ştefan Hatmanul din Lucavăţ cu toţi feciorii lui şi cu toate lazurile” pentru 25 lei.

1760, iunie 20. Jeluindu-se Şerban Flondor pentru o bucată de moşie în Lucovăţ, se face hotarnica şi stâlpirea astfel: Miron Văvescu - 6 jirebii, din care 4 sunt vândute lui Stărce şi 2 fiilor lui Ştefan Volcinschi; Stratulat Volcinschi - 6 jirebii vândute de fii lui Ion Volcinschi, Toader şi Ioan, lui Şerban Flondor şi lui Dumitraş Bainschi; Arseni Volcinschi - 8 jirebii şi jumătate, stăpânite de Constantin Volcinschi şi de Constantin Holban cu soţia sa Mătriuţa, fata lui Ion Volcinschi;Vasile şi Tănase Mitric - 3 jirebii, stăpânite

de Şerban Flondor, “fiind neam de baştină”.

1782, august 18 - septembrie 20. În faţa Comisiei Cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, Cărstia Chiriac declară că stăpâneşte jumătatea de sat care a aparţinut Mironeştilor, Constantin Lepădatu declară că stăpâneşte 3 jirebii şi un sfert, Ion Drăghinici - 5 jirebii şi un sfert, Constantin Şehan - 7 jirebii, Toader Cojan şi Ştefan Paluşca - 4 jirebii, iar Constantin Volcinschi - 2 jirebii.

1805, iunie 17. Departamentul treburilor externe din Iaşi comunică Administraţiei Bucovinei că jumătate din Lucavăţ a trecut de la Constantin Chiriac la fiii săi Costachi şi Iordachi.

1835, mai 25. Fraţii Chiriac vând lui Ştefan Miculi partea lor din Lucavăţ pentru 200 galbeni olandezi.

1836, iulie 10. Ştefan von Mikuli cumpără, cu 50 galbeni, şi partea din Lucavăţ a soţilor Iuon şi Casandra Tăutul.

MAHALA

1774, mai 15. Staroştii de Cernăuţi hotărăsc un loc de casă lui Mihai Peşnenschi din “Mahalaua de Sus a tărgului Cernăuţi”.

1774, noiembrie 16. Mihai Peşnenschi vinde lui Vasile Rugină “un loc de casă în Mahalaua de Sus a tărgului Cernăuţi”.

1874, septembrie 17. S-a născut publicistul şi teologul Ioan TOMOIOAGĂ.

1880, martie 30. S-a născut publicistul Laurenţiu TOMOIOAGĂ.

1895, ianuarie 31. S-a născut lingvistul Grigore NANDRIŞ.

1902, iunie 29. S-a născut soprana Filomela PITEIU GEORGESCU.

1906, aprilie 23. S-a născut doctorul în medicină Tudor NANDRIŞ.

1951, decembrie 28. S-a născut poetul Ştefan HOSTIUC.

MALETINŢII

1520, ianuarie 7. Ştefăniţă Voievod dăruieşte lui Ion Turcul diac siliştea Maletinţii.

1546, februarie 12. Petru Vartic primeşte de la Ion Turcul diac

"un sat în ţinutul Cărligăturii", Maletinţii.

1664, iulie 16. Rugină este trimis să facă hotarnica satului Maletinţii al lui Toderaşco Jora.

1666, iulie 7. Hotarnica Maletinţilor: "Den Bohrebeşti peste deal den vale pănă întru piscu unde se împreună hotarul Maletinţilor cu Jijcouţi; de acolo pre deasupra vărtopului păntro mohilă până la altă mohilă, unde se împreună cu hotarul Jujenețului, la vale până în hăleşteu; de la çoada hăleşteului într-o mohiliţă unde se împreună hotarul Maletinţilor cu a Stăuceanilor; la deal în drumu, deci ia drumul până în mohila ce mare unde se împreună hotarul Maletinţilor cu a Havrelăuţilor şi cu a Stăuceanilor, însă întâi au fost hotărât acel hotar de Andreian şi cu alţi oameni şi au fost şi stâlpi de Andreian".

1733, aprilie 5. Nicolae, ginerele lui Ieremia Jora, se jeluieşte la divan împotriva călăraşilor care stau pe moşia sa Maletinţii fără a-i plăti dările obişnuite.

1733, august 5. Constantin Mavrocordat trimite pe Neculai Costin să cerceteze pricina cu călăraşii de la Maletinţii.

1742, mai 24. Iliana, fiica răposatului Ieremia Jora, se plânge lui Constantin Mavrocordat împotriva vecinilor din Maletinţii care nu-şi împlinesc obligaţiile faţă de stăpânul moşiei şi, mai ales, împotriva lui "Vlad ce au fost căpitan, care trăieşte acolo risipindu-i moara. În sprijinul Ilianei sare mitropolitul Sucevei Nichifor, care face "carte de blăstăm asupra tuturor răzăşilor şi împregiuraşilor care s-ar lăcomi la hotarul Maletinţilor".

MAMORNIŢA

1565, mai 7. Alexandru Lăpuşneanul întăreşte lui Iordache Husin şi jupânesei Maruşca satul Mamorniţa.

1664, februarie 26. Duca Vodă porunceşte să fie adus la înfăţişare Lupul Stroescul pentru acuza de încălcare a unor părţi de sat ale lui Constantin de Mamorniţa.

1671, iulie 31. Duca Vodă porunceşte pitarului Dumitraşco şi starostelui de Cernăuţi Dumitraşco Boul să cerceteze cearta ivită între Samuilă şi Lupul Stroescul pentru părţi de moşie din

Mamorniţa.

1722, octombrie 20. Dosoftei, egumen de Putna, se jeluieşte la Divan împotriva lui Gavril Volcinschi din Mamorniţa că împresoară zălogirea făcută mânăstirii.

1762, octombrie 15. Ştefan Hăncul, fiul lui Hăncu căpitan, vinde a patra parte din satul Mamorniţa fraţilor Ioniţă, Dumitraşco şi Nicolae Potlog, lui Constantin Volcinschi şi cumnatei sale Ileana Volcineasa.

1793, martie 29. Ştefan şi Smaranda, copiii Mariei Stârce, moştenesc o parte din satul Mamorniţa.

1822, mai 22. S-a născut poetul George SION.

MARGINEA

1821, august 23. Apărut pe moşia mânăstirii Suceviţa ca parte a satului Suceviţa, satul Marginea este pomenit, sub acest nume, abia în anul eteriilor, într-o scrisoare a egumenului Filaret al Suceviţei.

1893, noiembrie 12. S-a născut poetul Vasile GHERASIM.

1927, septembrie 23. S-a născut pictorul Arcadie PRUTEANU.

1932, octombrie 31. S-a născut sculptorul Gavril NICHITEAN.

1951, mai 7. S-a născut ceramistul Gheorghe MAGOPĂŢ.

1952, noiembrie 22. S-a născut ceramistul Ioan MAGOPĂŢ.

MĂLINI

1499, septembrie 15. Ştefan cel Mare întăreşte lui Giurgiu gumelnic "a treia parte din satul Mălini cu moară pe Topliţă", cumpărată cu 100 zloţi tătăreşti de la Oană Băeşescul , nepotul lui Gurban.

1663, ianuarie 4. Eustratie Dadija Vodă întăreşte mânăstirii Homor "a treia parte din satul Mălini cu moară şi loc de moară pe Topliţa la vadul Todereştilor", parte de sat dăruită mânăstirii de Giurgiu gumelnic.

1794, mai 24. Chiril, arhimandritul mânăstirii Slatina, se plânge împotriva sătenilor din Rădăşeni, Mălini şi Găineşti, care "cu obrăznicie şi puteri" cuprind fânaţele mânăstirii pentru păşune şi făcutul fânului pentru trebuinţele lor. Deosebit de aceasta, ei nu

vor să lucreze 12 zile de boeresc pe an şi nici să dea câte 2 lei adetul pe casă, rămânând mânăstirea lipsă de venitul acestor moşii. Sătenii ţin turme de oi pe locul mânăstirii, care nu are unde să-şi păşuneze vitele, şi nu plătesc nimic, încât au rămas ei stăpâni peste moşiile mînăstireşti. Egumenul Slatinei, cu multă dragoste creştinească de aproapele nostru, roagă pe Vodă să poruncească ispravnicilor să-i oblige pe aceşti locuitori să respecte obligaţiile faţă de mânăstire.

1932, decembrie 14. S-a născut episcopul Epifanie NOROCEL.

1935, decembrie 2. S-a născut, la Poiana Mărului, poetul Nicolae LABIŞ.

1943, noiembrie 20. S-a născut prozatorul Grigore ILISEI.

1946, martie 2. S-a născut sculptorul Gheorghe SAFTIU.

MĂNEUŢI

1468, octombrie 2. Ştefan cel Mare întăreşte mânăstirii Putna jumătate din satul Măneuţi, cumpărată cu 130 zloţi tătăreşti de la Marena, jupâneasa lui Ivanco al lui Brae, fata lui Iaţco Branici.

!784, octombrie 16. Mânăstirea Putna arendează Măneuţii unor lipoveni.

MIHĂEŞTI pe BRĂDĂŢEL

1465, aprilie 11. Ştefan cel Mare întăreşte Mitropoliei Sucevei satul Mihăeşti "pe Brădăţel, din sus de Borhineşti", cu moară şi cu pivele ce se ţin de el, cumpărat de mitropolitul Theoctist de la Giurgea Rotompan cu 270 lei turceşti.

1783, iunie 3, Zolkiew. Inventarul documentelor Mitropoliei Moldovei evacuate la Zolkiew, în arhiva principelui Radziwill, menţionează şi izvoadele, şi "însemnările" moşiei mitropolitane Mihăeşti.

MIHĂILENI

1555, aprilie 1. Alexandru Lăpuşneanul întăreşte mânăstirii Homor satul Drăguşeşti (astăzi, Mihăileni), dania lui Dan, portar de Suceava, nepotul lui Cozma Şarpe, şi a cneaghinei Todosia.

1599, marie 30. Ieremie Movilă întăreşte mânăstirii Homor satul Drăguşeşti (Mihăileni) din ţinutul Cărligăturii.

1622, iunie 18. Gheanghe mare logofăt dă mărturie că mânăstirea Solca a cumpărat Drăguşeştii.

MIHOVENI

1744, martie 3. Isaie, egumenul mânăstirii Sf.Onufrei de lângă Siret, dăruieşte mânăstirii Homor o livadă cu pomi situată lângă seliştea Movovenilor, pe care o are de la moşii săi. Mânăstirea Homor va culege rodul pomilor, va ţine prisacă, iar călugăriţele de la Pătrăuţi, care stăpânesc moşia, vor lua dijmă după obiceiul hotarului lor.

1756, septembrie 7. Constantin Mihai Cehan Racoviţă întăreşte mânăstirii de maici Pătrăuţi satul Mivoveni.

1761, septembrie 16. Se face hotarnica şi stâlpirea satului Mivoveni, în baza mărturiei unor "oameni buni şi bătrâni" din sat, care cunosc hotarele cele vechi, anume: Gavril Părţul, Popescul monah, Iuon Măndre, Toader Polocoşer şi Toader Lazăr.

1781, decembrie 22. Preotul Grigorie, vechilul mânăstirii Pătrăuţi, declară Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că mânăstirea posedă două sate, Pătrăuţi şi Mivoveni şi că, în mijlocul Mivovenilor "se află o groapă mare de aproape 15 fălci, numită Horinda, pe care o stăpâneşte (pe nedrept) mânăstirea Sf.Ilie de când Macarie este egumen, fără a plăti mânăstirii Pătrăuţi zeciuiala".

1940, decembrie 20. S-a născut sculptorul Mihai BUCULEI.

MÎNĂSTIREA HOMOR

1428, decembrie 28. Alexandru cel Bun întăreşte lui Lazăr, Stan şi Costea, feciorii lui Ivan vornic, "săliştea lui Dobre la Homor", unde este mânăstirea lor.

1766, ianuarie 15. Egumenul Gherasim al Homorului se jeluieşte Divanului împotriva oamenilor care vând băuturi în satele mânăstireşti Homor, Părteşti, Derţca etc., iar Grigore Ghica îl împuterniceşte pe egumenul Gherasim să vândă numai el "prin

cele sate vin sau horilcă".

1782, ianuarie 15. Călugărul Pahomie declară în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că mînăstirea Homor stăpâneşte satul Homor.

1815, aprilie 23. Istrati şi Zaharia Buburuţan, Isaia Boca, Ion Bodăi şi Dumitru Părţul, ţărani din satul Homor, se jeluiesc Craisamtului din Cernăuţi că li s-a dat "loc de hrană pădure verde, pe care au lăzuit-o, dar stăpânirea vrea să le ia lazurile".

MĂRIŢEIA

1634, aprilie 6. Rvloghie, episcopul de Rădăuţi, care a cumpărat "jumătate de sat Mărăţei, jumătatea de jos", dăruieşte această moşie surorii sale Ana.

1659, aprilie 6. Ipatie Muguleţ, lupul Dubnim, Ionaşco Pintescul, Gligorie, Loghin şi Simion Pintescul, toţi din Mărăţei, participă la hotărnicirea şi stâlpirea Iacobeştilor.

1669, octombrie 15. Toader Murguleţ biv vel armaş lasă, prin testament, "a patra parte de sat Mărăţei" Irinii Murguleţ, iar o altă a patra parte - fraţilor Dumitraşco şi Maria, copiii lui Andrei Murguleţ.

1706, iunie 15. Vasile Candachia şi Toader Dubniţă, fiul lui Nicoară Dubniţă, vând partea lor de sat, "din vatra satului, din fânaţ şi din pădure, dela hotarul Călineştilor până la apa Sucevii", clucerului Constantin Sbiera pentru 15 lei turceşti.

1711, decembrie 1. Maria, fata Dochiei, nepoata Ancăi şi a lui Andrei Murguleţ, vinde logofătului Constantin Sbiera, pentru 40 lei bătuţi, "a patra parte, partea de jos a satului Mărăţăi".

1733. Constantin Sbiera dăruieşte fetei sale Ileana, care a fost măritată cu comisul Negoiţă Ciudin, moşia sa Mărăţei.

1745, iunie 9. Constantin Line vinde lui Dumitraşco Sbira a opta parte din satul Mărăţei, parte primită de la Mihalachi Pilat "pentru o ţigancă cu care mi-a fost dator".

1751, iulie 10. Ilinca lui Nicolae Totoescul, popa Lupul Cocoşatul şi Ştefan Totoescul dovedesc, la Divan, că le aparţine a şasea parte din sat.

1782, noiembrie 30. În faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, la Siret, boierii moldoveni Gheorghi Ciudin şi Constantin Cozmiţă declară că stăpânesc partea de jos a satului Mărăţei şi a cincea parte din partea de sus. Ciudin moşteneşte partea mamei sale, Ileana lui Constantin Sbiera, iar Cozmiţă, ginerele lui Dumitraşco Sbiera, stăpâneşte partea soţiei sale.

1783, martie 27. În faţa Comisiei apare armeanul Ioan Kapri şi revendică pentru ruptaşul moldovean Gavril Fedelişanul şi socrul său, popa Lupul zis Cocoşatul sau Belea, o treime din Mărăţei.

1784, decembrie 20. Gheorghe Ciudin, fiul lui negoiţă Ciudin şi al Ilenei lui Constantin Sbiera, vinde lui Ivan Căprii o treime din satul Mărăţei, partea sa, pentru 2 550 lei.

1785, august 22. Maria, fata lui Constantin al lui Alexandru Vasilco, vinde lui Ivan Capri din Mărăţei un sfert din satul Iacobeşti, pentru 2 600 lei, iar în anul următor, pe 1 septembrie, încă un sfert de Iacobeşti, pentru 2 900 lei, astfel că armeanul poate începe să-şi facă satul de ceangăi din hotarul satelor Iacobeşti şi Mărăţei.

1786, decembrie 8. Ioan Căprii cumpără încă un sfert de sat de la Gheorghe Ciudin, apoi, pe 20 decembrie, cumpără şi ce a mai rămas în proprietatea lui Ioniţă Coşăteanul, celălalt ginere al popei Lupul "Cocoşatul-Belea".

1913, august 20. S-a născut pictorul Mircea BOŞCOIANU.

MIHALCEA

1510, iulie 10. "Trotuşan, mare vistiernic şi vameş al zisei Ţări Moldova, scrie bistriţenilor" că "mai mulţi iobagi ai domnului nostru (Bogdan cel Orb) ni s-au plâns foarte adesea cum că le faceţi mari nedreptăţi. Iată, a venit şi acest Iovan, iobag din MIhalcea al zisului nostru domn, şi ne-a înfiţişat sub chip de grea plângere cum că fratele său, numit Matei, plecând spre părţile voastre cu un anumit număr de boi pentru a-i vinde, pe când se întorcea după ce vânduse boii" a fost reţinut de către straja cetăţii. Trotuşan cere şi obţine, în numele lui Bogdan cel Orb, eliberarea grabnică şi fără pagubă a lui Matei, iobag din Mihalcea.

1644 iunie 20. Ieremie, Andrei şi Ştefan Murguleţ împart frăţeşte

cea mai mare parte a satului Mihalcea, pe care o moştenesc de la Murguleţ cel Bătrân.

1650. Aniţa Murguleţ primeşte o treime din a patra parte a satului Mihalcea, Vasilaşco Murguleţ - a patra parte, iar Neculai Murguleţ - a treia parte din a patra parte, toate cu vecini.

1662, martie 9. Ştefan Tomşa dă câştig de cauză, la Divan, lui Lupul cupar în disputa cu Ştefan Murguleţ de la Hliboca pentru vecinii Petru, Vasile şi Eustachie, care au fugit de la Mihalcea la Hliboca.

1669, octombrie 6. Toader Murguleţ lasă "giumătate de Mihalciu şi a patra parte" copiilor lui Ştefan Murguleţ.

1677, marie 7. Lupaşcu Murguleţ, fiul lui Nicolae, moşteneşte a patra parte din sat, moştenirea Maricăi Cărcu după Toader Murguleţ.

1678. Lupaşcu Murguleţ pleacă în Polonia cu Sobieski, devenind rohmistru peste toţi mercenarii români din armata polonă.

1699, august 16. Gheorghe Isar şi jupâneasa Merla, sora lui Lupaşcu Murguleţ, preiau moşiile rohmistrului din Mihalcea.

1703, februarie 1. Toader Moţoc, alt ginere al lui Nicolae Murguleţ, obţină întărire domnească pentru părţi de moşie în Mihalcea.

1708, august 10. Antioh Cantemir întăreşte rohmistrului Lupaşcu Murguleţ "a sa dreaptă ocină şi moşie din sat de Mihalce".

1732, octombrie 4. Se face hotarnica satului Mihalcea, cu reperele: hotarul Cuciurului, Horodiş, părăul Trestieneţul, părăul Pietrosul, părăul Corovia, lazul lui Onica, heleşteul lui Buhuş, drumul mic care vine dela Lucoviţă, valea Clipschi, , părăul Iabloneţului, făntâna Isvorul Alb, hotarul tărgului Cernăuţi, gura părăului Firaschi, pădurea Ţeţin, poiana Spasca.

1745, iunie 28. Gavril Moţoc cheamă la Divanul domnesc pe starostele de Cernăuţi care-i împresoară moşiile din hotarul Cernăuţilor de la Mihalcea şi Clocucica.

1747, mai 8. Dumitraşco, bărbier domnesc, şi jupâneasa Tudosia vând lui Alexandru Murguleţ, fratele soţiei bărbierului, a treia parte din jumătate de sat Mihalcea pentru 50 lei.

1748, iulie 28. Antohi mare căpitan şi fiul său Matei vând lui

Alexandru Murguleţ, pentru 70 lei, a treia parte din Mihalcea, moşia lor.

1752, iulie 4. Stăpînii unor părţi de moşii din Mihalcea, Idita, Ilie, Ioan, Gavril şui Sandul Moţoc, precum şi Alexandru Murguleţ fac o nouă hotarnică "după hotarnica dintăi".

1756, iulie 20. Ion Dociul, fiul Docioaiei, fata lui Ursu Murguleţ, dăruieşte nepotului său Ilie Străşca a patra parte din Mihalcea.

1768, iulie 6. Călugării mânăstirii Putna împresoară moşia din Mihalcea a lui Ioniţă Murguleţ.

1784, iunie 17. Toader Mănescul ţi Ioniţă Murguleţ stăpânesc în părţi egale Mihalcea.

1790, august 8. Ioniţă Murguleţi şi răzeşii din Mihalcea obţin remmăsurarea vechilor hotare.

1811, aprilie 17. Iordachi Tabără din Mihalcea lasă cu testament soţiei Alexandra şi fiului Grigore "casa din Mihalcea cu toate acareturile, vitele albe, caii de grajd şi iepele neînvăţate, partea de baştină şi cea de cumpărătură din moşia Mihalcea".

MILIE

1619, mai 30. Tăutul logofăt ăşi răscumpără satul Milie, pe care îl zălogise lui Ioan Stroici.

1686, aprilie 28. Ilie Drăguţescul serdar vinde lui Vasile Bainschi serdar, pentru 600 lei, jumătate din satul Milie.

1691, mai 20. Safta, văduva lui Ilie Drăguţescu, mărturiseşte la Divan că răposatul ei soţ a vândut lui Bainschi jumătate din satul Milie şi un sfert din satul Putila.

1740, octombrie 14. Sandul Sturza şi Toader Paladi stăpânesc jumătate din Milie, iar Dumitraşco Bainschi - cealaltă jumătate de sat.

1764, octombrie 30. Mazilul Ion Flondor se jeluieşte, la Divan, împotriva lui Ioniţă Sturza, mare vornic de Ţara de Jos, şi împotriva lui ConstantinPalade, mare stolnic, pentru că i-au împresurat jumătatea de sus a satului Milie, cea pe care o moşteneşte după mama sa şi după unchiul său Dumitraşco Bainschi.

1794, noiembrie 16. Feciorii lui Ion Flondor, Constantin, Iuoniţă

şi Dumitraş Flondor moştenesc jumătatea de sus a satului Milie.

1797, august 18. Iuoniţă al lui Ion Flondor cedează partea sa de moşie din Milie fraţilor Constantin şi Dumitraş Flondor.

1861, martie 12. Vasile Flondor şi Criste Aivas (Haivas) stăpânesc câte o jumătate din satul Milie.

MILIŞĂUŢI

1633, august 30. Aftanasie, fiul lui Lazăr şi al Anastasiei, vinde episcopului Evloghie de Rădăuţi "jumătate de sat Meleşăuţi, jumătatea de sus (...) Acea jumătate de sat Meleşăuţi, jumătatea de sus, am fost dat-o svintei mânăstiri Solca (...), dar socotind mai târziu cu părintele Evloghie episcopul, cu egumenul şi cu călugării de la Solca, precum acel sat nu este de nici un folos mânăstirii şi stăpânind părintele Evloghie episcopul din acel sat jumătatea de jos, ce i-a fost cumpărătură dela Dumitru Tureatcă, am socotit şi am vândut acea jumătate de sat Meleşăuţi, jumătatea de sus, părintelui Evloghie episcop pentru 200 unghi bani buni" (ducaţi ungureşti).

1634. Evloghie, episcopul de Rădăuţi, dăruieşte Milişăuţii surorii sale Ana.

1659, aprilie 6. Popa Pintie, Lazăr şi Ştefan Hirşcu din Meleşăuţi mărturisesc la hotărnicirea şi stâlpirea Iacobeştilor.

1700,. Maria Cărăgioaie, fata Anei de Meleşăuţi, dăruieşte jumătate de sat nepoatei sale Maria, căsătorită cu Ion, feciorul lui Vântul din Vârtop. Martori: Iaţco vătaf, Ieremie şi SAbin Băsăcian, popa Nicolai, Sofronia, jupâneasa lui Vasile vataman.

1709, august 29. Zbera biv logofăt face hotarnica satului Meleşăuţi al lui Gavrilaş, nepotul Ancăi. Hotare: capu hotarului despre Crainiceşti (Grăniceşti), Fântâna Rece, şăsul Sucevii, ruptura Sucevii, capu hotarului Bădeuţului, valea Nelepcii, hotarul Hrinceştilor, hotarul Iacobeştilor, părăul morii din Horaeţi, dealul despre Româneşti, Fântâna Curăscului.

1732, octombrie 22. Maria, fata lui Simeon Calcântraur, jupâneasa lui Gheorghe Humă căpitan, dăruieşte mânăstirii Iţcani părţile sale de moşie din satul Milişăuţi.

1733, octombrie 3. Călugărul Varlaam Ursachi vinde mânăstirii Solca, pentru 217 lei, "trii părţi di sat Meleşăuţi pe care eu şi svânta biserică Iţcani le-am primit danie dela ruda me anume Maria Humă".

1742, ianuarie 16. Costandachi, fiul lui Constantin biv vel armaş, susţine, în faţa Divanului, că, pe vremea lui Mihai Vodă (1715-1726), un văr primar, Nicolai, a cumpărat de la căpităniţa Maria Humă jumătatea de sus a satului Milişăuţi, cu 100 lei turceşti. În consecinţă şi în baza probelor, călugărul Varlaam pierde jumătatea de sus a satului Milişăuţi, pe care o vânduse mânăstirii Solca.

1744, ianuarie 11. Călugării de la Solca se jeluiesc lui Ioan Nicolae Mavrocordat că au pierdut banii cumpărând Meleşăuţii de la călugărul Varlaam Ursachi. Vodă porunceşte să fie adus călugărul, dar acesta a dispărut fără urmă.

1747, ianuarie 31. Egumenul Solcăi se jeluieşte, la Divan, împotriva lui Lupul Balş care a cumpărat de la Constantin partea de sus a Milişăuţilor, fără să fi avut dreptul, pentru că nu este nici rudă, nici răzeş. Balş trage de timp, ducând tratative şi cu mânăstirea Sf.Ilie pentru a-i vinde, eventual, acea jumătate de sat.

1760, ianuarie 9. Cum au trecut 14 ani de la cumpărare, Lupul Balş rămâne definitiv stăpânul părţii de sus a satului Milişăuţi, spre nemulţumirea egumenului Venedict al Solcăi, care, totuşi, nu se dă bătut şi, pe 20 ianuarie, Lupul Balş vinde moşia mânăstirii Solca.

1761, iulie 3. Se judecă, la Divan, pentru jumătate de Milişăuţi Toader Buhăiescu Armaş şi cumnatul său Costandache, fiul lui Constantin armaş, cu Iordachi Cantacuzino paharnic, vechilul mânăstirii Solca, dar Solca reuşeşte să păstreze moşia disputată.

1768, ianuarie 14. Datorită jelaniei egumenului de Solca, Grigore Callimah dă carte lui Iordachi Cantacuzino, ispravnic de Suceava, pentru oamenii din Bădeuţi şi din Milişăuţi care nu vor să se aşeze în vatra satului şi să dea dijmă "după ponturi".

1782, ianuarie 2. Meftodie, egumenul mânăstirii Solca, apare în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina şi declară că mânăstirea stăpâneşte jumătate de sat Milişăuţi, cea răscumpărată de la Lupul Balş din averea lui Vasile Pădure, conform principiului "iure vicinitas".

MOLDOVIȚA

1408, octombrie 6. Privilegiul prin care Alexandru cel Bun stabileşte localităţile în care negustorii din Liov vor plăti taxe vamale, "iar cine va merge la Bistraţa şi în Ungaria (... va da) în Moldaviţa un groş şi jumătate de grivnă, iar când se întorc din Ungaria, de fiecare povară, în Moldaviţa, căte doi groşi".

1411, aprilie 14. Alexandru cel Bun dăruieşte mânăstirii Moldaviţa vama Moldaviţei cu hotarele: satul Cămpulung, gura părăului Jeredzea, Măgura Moşului, la Răscoale, Măgura Plopului, Făntâna Sărată, dealul Frăsinelului, Suha unde cade în Moldova, părăul Cetăţel, Dealul mare cu izvoarele care cad în Moldova şi în Moldaviţa, pănă la obărşia Frumosului, răul Deea, Dealul Paltinului.

1434, martie 18. Ştefan Voievod reîntăreşte Privilegiul lui Alexandru cel Bun acordat negustorilor din Liov, la Moldaviţa urmând să se încaseze de povară, ca şi până acum, un groş şi jumătate de grivnă - la dus şi doi groşi la întoarcere.

1772, iunie 5. Divanul Cnejiei Moldovei, văzând "salvogvardia" lui Rumeanţev feldmareşal pentru apărarea unor oameni din satele Moldaviţa şi Părăul Frumosul, de la Cămpulung din Suceava, prezentată de Venedict, egumenul Moldaviţei, scuteşte 36 oameni din satul Moldaviţa şi 23 oameni din satul Părăul Frumosul de toate obligaţiile faţă de visterie pentru a fi de posluşanie mânăstirii.

1774, iunie 5. Boierii Divanului Cnejiei Moldovei poruncesc ispravnicilor de ţinut ca locuitorii din satul Moldaviţa, proprietate a mânăstirii Moldaviţa, să nu fie puşi la nici un fel de dajdii şi havalele, ci să fie lăsaţi numai pentru slujma mânăstirii.

1943, noiembrie 29. S-a născut poetul George BODEA.

1947, august 20. S-a născut, la Vatra Moldoviţei, pictorul Gheorghe SAGHIN.

1948, octombrie 20. S-a născut pictorul Viorel GRIGORAŞ.

MOLNIȚA

1461, august 12. Ştefan cel Mare întăreşte lui Husin şi Maruşcăi satele Molniţa, Stroinţii şi Urvicoleasa.

1565, mai 7. Alexandru Lăpuşneanul întăreşte lui Iordachi Tura,

portar de Suceava, şi întregului neam ţărănesc Mamorniţa, Molniţa şi Locoviţa.

1739, decembrie 7. Membrii familiei Gafenco, Gheorghe Ursuleţ şi Gheorghe Volcinschi împart între ei moşia şi satul Molniţa, moşteniri "de la moşi şi fraţi sterpi" precum Duraşco şi sora lui Grozava Cocoraniţa sau "Năstasia care l-a făcut pe Pavel Rugină".

1948, septembrie 1. S-a născut publicistul şi poetul Simion GOCIU.

NEPOLOCĂUȚI

1665, ianuarie 28. Hotarul Nipolocăuţilor este menţionat în hotarnica satului Ivancăuţi.

1667, iunie 10. În hotarnica satului Pidicăuţi se face referire la hotarul Nipolocăuţilor, recunoscut şi mărturisit de Mihailo ot Nipolocăuţi.

1743, ianuarie 28. Fraţii Ţopa, adică Lupaşco - ginerele Cosdreanului, Sandu, Andriaş şi Ilinca - jupâneasa lui Dima, vând partea lor de sat, moştenită de la Nicolai Postelnicescul, vistiernicului Paladi.

NOUA SULIȚĂ

1617, martie 12. Radu Vodă întăreşte boierilor Ghenghe şi Constantin Roşca moşiile Novoselniţa, Costeleva, Saucăuţi şi Marginiţa, care le-au fost împresurate de Gheorghe logofăt.

1753, noiembrie 15. Ioan Stroiescul moşteneşte de la Lupul Stroiescul jumătate din satul şi moşia Novoselniţa.

OCNA

1591, august 29. Fraţii Stroici dăruiesc surôrii lor Olenţa satul Martineşti (azi, Ocna).

1639, mai 13. Dumitraşco Burlă vinde lui Gavrilaş Mateiaş partea de sus a satului Martineşti.

1722, martie 6. Gligoraş Stroescul şi Iordachi Cantacuzino îşi dispută, la Divan, jumătate de sat Martineşti (Ocna), dar înscrisurile vechi îi dau câştig de cauză lui Stroescul.

1740, aprilie 22. Grigore Ghica dă dreptul lui Gligoraşco Stroescul să strângă dijma din Matrtineşti (Ocna).

1761, august 21. Grigore Ioan Callimah ăntăreşte jumătate de sat Martineşti lui Ligoraş Stroescul, parte revendicată de Iordachi Cantacuzino.

1764, septembrie 11. Constantin Cantacuzino, fiul lui Iordachi, câştigă, la Divan, în dauna lui Stroescul, jumătate de sat Martineşti.

1783, februarie 4. Administraţia Bucovinei recunoaşte lui Stroescul stăpânirea asupra a jumătate de sat Martineşti (Ocna).

1784, martie 9. Constantin Stroescul renunţă la pretenţiile pentru stăpânirea celeilalte jumătăţi de sat, în favoarea Cantacuzinilor, după ce primeşte o despăgubire de 150 lei.

ONUTUL

1626, martie 30. Miron Barnovschi întăreşte jumătatea de jos a Onutului de Sus lui Isac Stârcea.

1664, iunie 16. Ştefan Rugină este trimis să facă hotarnica şi stâlpirea părţilor lui Toderaşco Jora din Onutul de Sus şi din Onutul de Jos.

1665, iulie 3. Eustratie Dabija: "Onutul din sus giumătate de sat să fie boiarinul nostru (Toderaşco) Jora, iară giumătate de Onut să fie spătăroaea lui IOrdachi, şi Onutul de gios iarăşi să ţie Jora giumătate de Onut şi spătăroaia iarăşi giumătate".

OPRIŞENI

1428, aprilie 3. Alexandru cel Bun dăruieşte lui Opriş satul Oprişeni, aproape de Şomuz.

1530, august 22. Petru Rareş întăreşte Mitropoliei Sucevei satul Oprişcani, pe cursul de jos al Şomuzului, cu morile dăruite de Onofrei Barbovschi, portar de Suceava.

1774, iulie 5. Venedict, egumenul mânăstirii Moldaviţa, menţionează satul Oprişeni, într-o scrisoare, drept moşie a mânăstirii.

1937, martie 12. S-a născut criticul literar Nicolae BILEŢCHI.

1947, ianuarie 2. S-a născut scriitorul Dumitru COVALCIUC.

ORĂŞENI

1587, ianuarie 8. Ştefan cel Mare întăreşte satul lui Orăş.

1579, ianuarie 8. Petru Şchiopul alungă pe comercianţii evrei din Orăşeni care aduc vite din Moldova şi le trec în Polonia "lăsând pe negustorii noştri dela hotar cu buzele umflate".

1642, noiembrie 30. Apostol Cehan cumpără a opta parte a satului Orăşeni ("satul lui Orăş"), cu 15 galbeni, de la nepoţii lui Stratul paharnic.

1662, ianuarie 3. Ilie Şeptilici, mare vornic de Ţara de Sus, dă mărturie la Divan că Pătraşcan a plătit capul lui Teodosie, "precum este adetiul morţii de om de veacu". Teodosie a ucis un om din Orăşeni, iar pătrăşcan a plătit adetul, Teodosie fiindu-i dat ca vecin "să fie volnic cu dănsul spre a nu fi învăluit".

1704, mai 25. Ion Paladi primeşte de la sora sa Aniţa, văduva lui Velicico Costin, pentru o datorie neplătită, moşia lui Velicico din Orăşeni.

1708, mai 10. Racoviţă Vodă stabileşte ce venituri să aibă Ion Paladi de la iarmaroacele din Orăşeni, "la marginea ţării, sub Sniatin": "De fiecare poloboc de vin adus cu carul la iarmaroc un leu, aşijderea camăna nu se va plăti nimănuia din vinul ce să va vinde în decursul anului, nici din vinul stăpânului, nici din cel al oamenilor săi (...); iar de la negustorii ce vin la iarmaroc, el va avea să ia darea obişnuită (...) de fiecare dughiană 15 bani, iar negustorii străini, anume cei din ţara leşească, din ţara ungurească, din ţara turcească şi din alte părţi, vor da căte 30 bani de dughiană".

1722, februarie 20. La împărţeala moşiilor lui Toader Paladi, moştenite de la socrul său Tăutul, lui Ion Paladi îi revine "întreg satul Oroşini supt Snetin unde se fac otaci pe Prut", sat care-i este întărit în anul 1733.

OSTRA

1475, aprilie 25. Ştefan cel Mare întăreşte mânăstirii Homor "muntele Ostra cu o slatină".

1520, iulie 20. Ştefăniţă Vodă întăreşte călugărilor mânăstirii

Homor muntele "Ostra şi slatina în Ostra care de mult fusese a lor".

1536, ianuarie 18. Petru Rareş întăreşte mânăstirii Homor "muntele Ostra cu slatină, în ţinutul Sucevii, care din totdeauna a aparţinut mânăstirii", stabilind ca hotarele "să fie din toate părţile până unde dă în apă".

1663, ianuarie 4. Eustratie Dabija reconstituie actele de danie ale mânăstirii Homor, distruse de cazacii lui Timuş Hmelniţchi, întărind mânăstirii "muntele Ostra cu slatina de acolo, precum şi peste robii ţigani".

PANCA

1428, februarie 16. Alexandru cel Bun întăreşte feciorilor lui Şerbco, Simeon, Costea, Dieniş şi Şandru, moşiile Pancăuţi, Lucaveţ şi Mihodrea.

1649, iulie 29. Vasile Vodă întăreşte lui Isar de Călineşti "partea care i se va alege în Pănceşti".

1667, martie 12. Alexandru Iliaş întăreşte Pancouţii fraţilor Vasile, Nicolae şi Constantin Căzăcel, fiii lui Gligorie Căzacul, descendenţi din Şerbco şi din Stan de Lucaveţ.

1696, aprilie 20. Mihalaşco, nepotul lui Coste de Lucavăţ, vinde partea sa din Pancoveţ lui Vasilco, fiul lui Gligori Căzăcescul.

1698, februarie 23. Ian şi Mihăilă, fiii lui pan Basil (Vasilco) Lukaveţki din Sniatin, vând lui Vasilco, fiul lui Grigore Căzăcescul, părţile lor de moşie şi vecinii.

1706, mai 11.Gavrilaş şi Gafiţa Frunză lasă copiilor lor Ioan şi Maria, moşia lor din Panca.

1712, ianuarie 10. Magda Grabovschi, fata lui Gabriel Lukavieţki, vinde părţile ei de moşie din Panca lui Dumitraşco Calmuţchi.

1742, februarie 20. Ion Vasilco, feciorul lui Vasilco Căzăcescul şi socrul lui Sandul Pelin, iese la Divan cu unchiul său Velicico Chieşco pentru părţi de moşie din Pancouţi, iar Divanul hotărăşte ca moşia să fie stăpânită în părţi egale de Ion Vasilco şi Velicico.

1753, aprilie 27. Ştefan şi Vasile Capşe vând lui Alexandru Vasilco moşia lor din Pănceşti.

1755, octombrie 4. La solicitarea lui Mihalache Chieşco, se face hotarnica satului Panca, cu reperele: hotarul Storojineţului, poiana lui Reus, poiana Holoşna, poiana Ursoaia, pârăul Bilca, poiana Cosovanului, braţul uscat al Siretului, râul Siret, hotarul Pătrăuţilor, obârşia Tisoveţului, poiana lui Zaiţa.

1756, decembrie 18. Ursachi Isar vinde lui Alexandru Vasilco moşia sa din Panca.

1788, noiembrie 14. Constantin Cocoranul lasă cu limbă de moarte moşia sa din Panca copiilor Gavril, Ioan, Pentelei şi Maria (căsătorită cu Iordachi Buţura).

1796, octombrie 23. Dosiftei, monarhul mânăstirii Neamţ, strănepotul lui Ioan Calmuţchi, dăruieşte lui Nicolai Calmuţchi a treia parte din satul Panca.

1802, ianuarie 18. Maria, văduva lui Ion Cocoranul, dă fuiicei sale Nastasia (căsătorită cu Condorachi Pătraşco) părţile ei de moşie.

PĂRHĂUŢI

1644, iunie 20. Ieremie Murguleţ, cel mai mare dintre fraţii Murguleţ, moşteneşte "jumătate din satul Părhăuţi, partea de jos, cu casă şi pivniţă".

1667, aprilie 12. Măricuţa, jupâneasa lui Cărcu cel Bătrân, fata lui Toader Murguleţ, feciorul ei Neculai Cărcu şi fata Nastasia (căsătorită cu Ene Tica) cheamă la judecata Divanului domnesc pe Tudose Dubău pentru jumătate din satul Părhăuţi.

1559, octombrie 15. Toader Murguleţ biv vel armaş lasă jumătate din moşia Părhăuţi "lui Ionaşco Balşu şi lui Tudosie Dubău şi mătuşilor sale Biluşcăi şi Solomiei", iar cealaltă jumătate de moşie "în partea Maricăi Cărcoae.

1669, noiembrie 15. "Maria Cărcoaia, fiica cea mai mare a lui Toader Murguleţ" dăruieşte "a patra parte de sat Părhăuţi cu vecini şi toate veniturile ginerelui meu Gligoraş Gherman vornic".

1723. Ieremie Murguleţ cedează partea sa de moşie surorii Măriuţa, jupâneasa lui Vasile Calmuţchi.

1737, mai 15. Grigore Ghica întăreşte mânăstirii Ilişeşti, ctitoria lui Ionaşco Isăcescul, jumătate din satul Părhăuţi.

1909, iunie 10. Iuon Cărste dăruieşte nepotului său Iuon Cărste jumătatea de sat Părhăuţi care-i aparţine.

1833, mai 24. Ioan baron Cârste, fiul lui Ilie Cărste şătrar, dăruieşte moşia sa Părhăuţi nepotului Ienacachi baron Cârste.

1896, octombrie 9. S-a născut istoricul Vasile IGNĂTESCU.

1921, septembrie 22. S-a născut Dracoş BOCANCEA, doctor în medicină.

PĂTRĂUŢI

1627, decembrie 12. Miron Barnovschi întăreşte jumătate de sat Pătrăuţi, ţinutul Suceava, lui Lupul Cup şi jupânesei sale, fata Enculesii.

1747, iunie 27. S-a jeluit lui Grigore Ghica Vodă "călugăriţa Natalia dela Pătrăuţi cu întreg soborul zicând precum (că) moşia lor Pătrăuţi, care se hotărăşte cu (moşia) mânăstirii Dragomirna şi cu o moşie a mânăstirii Sf.Ilie şi, mai sus, cu Costina, se împresoară şi ne-au rugat să trimitem hotarnici".

1765, iunie 15. Stareţa Sofia a Pătrăuţilor se jeluieşte, la Divan, împotriva lui Radul căpitan că le împresoară călugăriţelor moşia cu satul său Dărmăneşti.

1772, iunie 16. Călugăriţele de la Pătrăuţi se jeluiesc împotriva isptravnicilor care le-au interzis să-şi ia scutelnici din satele mânăstireşti, "zicându-să să şi-i ia din oameni străini, bejenari. Divanul domnesc întăreşte mânăstirii Pătrăuţi 30 de scutelnici din Pătrăuţi, 10 pentru mânăstire, 5 pentru Iustina, fiica Păşcăniţii, 5 pentru Elisaveta, fiica Miclescului, 3 pentru Sofronie Cherchejoai, 3 pentru două fiice ale lui Durac şi 2 pentru popa Afanasie din Pătrăuţi.

1781, decembrie 22. În faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, Grigorie preot, vechilul mânăstirii de maici Pătrăuţi, spune că mânăstirea a fost zidită de Ştefan cel Mare, apoi a fost părăsită încât creşteau copaci pe ziduri, până când, în urmă cu vreo 80 de ani, episcopul Calistru al Rădăuţilor a refăcut-o. Grigore preot declară că mânăstirea stăpâneşte satele Pătrăuţi şi Mivoveni.

1906, mai 23. S-a născut publicistul George TURTUREANU.

1909, februarie 12. S-a născut poetul George IONAŞCU.

PÎRTEŞTI

1415, aprilie 13. Alexandru cel Bun dăruieşte mânăstirii Homor a lui Ivan vornicul "un sat la obârşia Soloneţului, unde a fost Tatomir şi Pǎrtea şi săliştea lui Dieniş".

1475, aprilie 25. Ştefan cel Mare confirmă mânăstirii Homor "satul Părteşti şi curtea lui Dieniş pe obârşia Soloneţului".

1520, iulie 2. Ştefăniţă Vodă întăreşte mânăstirii Homor "satul Părteşti pe obârşia Soloneţului şi Dvorişte a lui Dieniş".

1536, ianuarie 18. Petru Rareş întăreşte mânăstirii Homor "satul Părteşti pe obârşia Soloneţului şi Dvorişte a lui Dieniş".

1663, ianuarie 4. Eustratie Dabija reconstituie actelre de danie ale mânăstirii Homor, care au fost distruse de cazacii lui Timuş Hmelniţchi.

1766, ianuarie 15. Gherasim, egumenul mânăstirii Homor, se jeluieşte la Divan că în satele mânăstireşti Homor, Părteşti şi Derţca "alţi oameni vănd băutură", iar Grigore Ghica ămputerniceşte "pe egumen să văndă mai întâi băutura mânăstirii şi nime din lăcuitorii acestor sate să nu văndă vin sau horilcă fără ştirea lui".

1782, ianuarie 15. Călugărul Pahomie declară Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că Mânăstirea Homor stăpâneşte satul Părteşti.

1784, mai 15. Taddeus Piethnen von Lichtenfels, consilier aulic şi comisar imperial, propune Camerei Aulice continuarea prospecţiunilor începute de el în zona Solca, Pîrteşti, Crasna şi Voitinel, unde există posibilitatea descoperirii unui zăcământ de sare gemă.

1893, martie 8. S-a născut sculptorul Ioan SÂRGHIE.

1936, octombrie 18. S-a născut cântăreţul de folclor Traian STRATON.

1937, decembrie 7. S-a născut publicistul Ioan IEŢCU.

1938, septembrie 11. S-a născut scriitorul Ilie DAN.

1952, iulie 6. S-a născut folcloristul Nicolae COJOCARU.

1801, iulie 1. Nicolae al lui Ioniţă Cărluţă din Pojorîta vinde lui Simion Pomohaci din Fundu Moldovei partea sa de moşie din Obcina Ursului, pentru 22 lei turceşti, printre martori aflându-se şi pojorâteanul Grigore sîn Giorzanu, parcă pentru a demonstra originea unora dintre muntenii din zona Câmpulungului.

1827, mai 13. Dumitru şi Ilinca Floce din Pojorâta vând lui Gavril Ciupeliuc din Breaza o moşie în Gura Porşescului, sub Răchitiş, alături de moşiile brezenilor Ştefan Iordachi şi a Birăilor. Martor, Andrei Grămadă, vornic de Pojorâta. A scris Toader Frăncu.

1830, ianuarie 16. Vornicul Gheorghe Coca din Pojorîta este martor la o tranzacţie cu terenuri în Sadova.

1839, mai 10. Tânărul sucevean de 25 de ani Vasile Pădure cere dovadă că a fost înscris în Circumscripţia militară anuală a Sucevei pentru a se putea stabili la Pojorîta.

1906, ianuarie 30. S-a născut cercetătorul ştiinţific Ion BĂLAN.

RĂDĂŞENI

1613, aprilie 10. Vasile a Mironii, Andreian, alt Vasile şi Gherasim din Rădăşeani dau mărturie la hotarnica şi stâlpirea satului Hreasca.

1701. iulie 25. Duca Vodă dă carte lui Nicolae Perjul din Rădăşeni să ţină o parte din ocina sa cu pomi din Rădăşeni, parte care a fost a lui Nicoară, cel care a furat nişte boi, pe care i-a vândut lui Ilie din Bosancea, iar Perjul a plătit preţul boilor 35 lei.

1743, aprilie 20. La cercetarea hotarului satului Rădăşeni cu târgul Baia, trimişilor domneşti lle-au mărturisit bătrânii din Rădăşeni "că Ştefan Tomşa, fiind copil şi sărac, a învăţat carte aici şi, primind domnia, a venit la Rădăşeni, a ridicat biserică şi, jeluindu-se oamenii că-i locul strâmt şi n-au unde se hrăni, le-a dat o bucată de loc în hotarul târgului Baia. Iar Grigore Andron şi Gavril Tăpălăghia, din acelaşi sat, au arătat că (Tomşa) a venit în casa părinţilor (lui), când erau copilandri; Alecsa Oiaga, om bătrân, răzeş de loc, care a mărturisit părinţilor (de la Slatina) că a apucat stăpânind Rădăşenii acea bucată de loc din hotarul lor". Alţi martori din Rădăşeni: Strătulat Miron, Gheorghe şi Gligorie Pletosul, Grigore a lui Sofronie, Ion a lui Iftimie, Vasile Tănase, Toader Alucăi, Toader

Dumitraşcu şi Ion Perjul.

1749, iulie 19. Ion Perjul şi Gligore Pletosu, epitropii satului Rădăşeni, se jeluiesc la Divan împotriva călugărilor Slatinei, spunând că moşia Rădăşani, pe care stau, este a lor, a răzeşilor de baştină, ei fiind închinaţi Slatinei numai cu slujba, ca să aducă, pe an, câte o podvadă cu carul şi să facă o zi la coasă. Călugării, însă, îi obligă să lucreze mai mult.

1749, octombrie 20. Nicolae Conta vel clucer dă mărturie egumenului Slatinei în defavoarea sătenilor din Rădăşeni, iar Divanul decide că ţăranii trebuie să lucreze boerescul şi să dea adetul din venitul lor mânăstirii.

1768, iulie 15. Egumenul Methodie al Slatinei obţine, la Divanul lui Grigore Callimah, şi livezile sătenilor din Rădăşeni, despre care mărturisiseră călugării la ultimul divan că ar fi ale răzeşilor din sat.

1794, mai 24. Chiril, arhimandritul mânăstirii Slatina, se jeluieşte, la Divan, împotriva sătenilor din Rădăşeni, Mălini şi Găineşti, care "cu obrăznicie şi puteri" cuprind fânaţele mânăstirii pentru păşune şi făcutul fânului pentru trebuinţele lor. Deosebit de aceasta, sătenii aceştia nu vor să lucreze 12 zile de boeresc (în 1749, călugării s-ar fi mulţumit şi cu 2 zile pe an) şi nici să dea câte 2 lei adetul pe casă pe an, rămânând mânăstirea lipsă de venitul acelor moşii. Sătenii ţin turme de oi pe locul mânăstirii, care nu are unde să-şi păşuneze vitele, şi nu plătesc nimic, încât au rămas ei, sătenii, stăpâni peste moşiile mânăstireşti. Egumenul solicită, cu multă dragoste creştinească faţă de aproapele nostrul, ca ispravnicii domneşti să-i oblige pe aceşti locuitori să respecte obligaţiile faţă de mânăstire.

1794, iulie 10. Oamenii din Rădăşeni se jeluiesc lui Vodă că au ajuns muritori de foame din pricina mânăstirii Slatina, călugării luându-le toate bucatele.

1796, ianuarie 22. Egumenul Chiril al mânăstirii Slatina se jeluieşte lui Alexandru Ioan Callimah că în jalba satului Rădăşeni oamenii n-au dreptate şi solicită ca ispravnicii, după ce le-a luat fânul şi zeciuiala, să-i oblige pe săteni să plătească şi rămăşiţa din dijma pomilor şi să-i împlinească zilele de boeresc.

1881, mai 15. S-a născut prozatorul Nicolae BELDICEANU.

REUSENI

1767, iunie 29. Satul în care Ştefan cel Mare a trăit drama de a-şi vedea tatăl ucis de către oamenii lui Petru Aron lipseşte din documente până în această zi când stăpânii Reusenilor, fraţii Toader şi Ştefan Silion participă la hotărnicirea şi stâlpirea satului Uideşti.

1794, februarie 16. Comisariatul cezaro-crăiesc din Suceava fixează suprafaţa sesiilor parohiale pentru localităţile Bosanci, Uideşti şi Reuseni la 24 fălci şi scutirea de boeresc şi contribuţii.

ROGOJEŞTI

1430, iulie 7. Ratul Rogojeşti este amintit într-o hotarnică sub numele de Rugăşeşti.

1436, septembrie 19. Boierul Ivaşco Rogaşovschi dă mărturie la o hotarnică.

1490, martie 15. Biserica din Rugăşeşti se supune episcopului de Rădăuţi.

1487, martie 7. Mihail Rugaşevici dă mărturie la o hotarnică.

1613, martie 26. Teta şi surorile ei, Sofronia şi nepoţii lor Petrea şi IOnaşcu, fiii lui Gheorghe Albotă biv vel vornic, se jeluiesc împotrivas lui Isac Balica biv hatman pentru că le-a luat, printre alte moşii, şi jumătate din satul Rugăşeşti pe Siret.

1623, aprilie 2. Ştefan Tomşa întăreşte lui Mihai Tăutul, pârcălabul Hotinului, "a patra parte, parte de gios, den tot satul Rugăşeştii pe Siret, care el şi-a cumpărat dela Căzacul şi dela femeia lui Năstasăia, fiica Agafiei Tolocicoae, nepoata lui Ponici, şi a treia parte den partea de sus dentracelaş sat, parte cu locuri cu mori pe Siret şi pe Molniţă, amăndouă părţile în ţinutul Sucevii, care s-a cumpărat dela Vasăle şi dela fratele său Grigore şi sora lor Grozava, fiii lui Ionaşco Pitărescul, nepoţii lui Fădor, strănepoţii acelui de sus scrisului Cozma Ponici, dentra lor drepte privilegii ce au avut ei dela bătrânul Ştefan Vodă".

1647, iulie 15. Vasile Lupu Vodă: "Safta, giupăneasa Şoltuzului, cu fiul ei Andrieş, cu fraţii ei Ioachim, Miron şi Nicolae, copii lui Dumitraşco" vând vistiernicului Ioardache "toate părţile lor de moşie căte li se vor alege la Rugăşeşti, la Sirete, ţinutul Suceava, care le-

au moştenit dela moşul lor Isac Balica hatman".

1655, octombrie 24. Ursul Ciogolea de Rugăşeşti şi Hulubeiu pun zălog părţile lor de moşie în favoarea vornicului Vasile Stărcea pentru plata goştinei la oi de 97 lei.

1665, septembie 4. Vasile Ciogole vinde lui Toderaşco Iordachi a opta parte din satul Rugăşeşti, partea fratelui său Ursul Ciogole.

1686, iunie 16. Călugăriţa Paraschiva, văduva lui Ionaşcu Brahă, dăruieşte "a treia parte de sat Rugăşeşti la Sirete, ţinutul Sucevii, cu vad de moară pe Siret şi pe Molniţă, cu toate veniturile în vatra satului, în cămp şi în tot hotarul" lui Gligorie, pârcălab de Neamţ. Paraschiva şi Ionaşcu Brahă au avut trei fii, pe Vasilie, Glrgorraşco şi Constantin. Vasilie "a făcut multe năpăsti oamenilor", apoi a fugit în Polonia, dar, "neputându-se acolo odihni a fugit şi de acolo şi, întorcându-se în Moldova, a făcut iar multe năpăsti oamenilor". A fost prins şi condamnat la moarte, dar armaşul Gligorie a căzut la picioarele lui Constantin Vodă şi s-a rugat, salvându-i viaţa lui Vasilie. Ajuns pârcălab de Neamţ, Gligorie se plânge de multă cheltuială cu salvarea vieţii lui Vasilie şi primeşte jumătate din satul Rogojeşti şi câte o treime din Vlădeni şi Culiceni.

1713, august 10. Nicolai, fiul lui Ioan, namesnicul târgului Siret, vinde marelui şătrar Iuon Paladi a patra parte din Rugăşeşti, "den vatra satului, den cămp, den pădure, cu locuri de prisacă, cu grădini, cu moară pe apa Molniţei".

1727. Ion Paladi lasă, prin testament, trei sferturi din satul Rugăşeşti fiului său Constantin.

1742. Miron Mutul şi fiica sa Safta Zosimova moştenesc moşia din Rugăşeşti a lui Ioniţă Costin.

1754, august 20. Toader Tăutul, fiul lui Sandul, vinde lui Dumitraşco Paladi părţile lui de moşie din satul Rugăşeşti.

1756, aprilie 16. Dumitraşco Paladi cumpără, cu 35 lei, şi a opta parte de sat Rugăşeşti de la Ştefan Tăutul, fiul lui Ioniţă.

ROHOZNA

1620, iunie 22. Satul lui Rohozna diac este împărţit între Iordache Cantacuzino, Ion Prăjescul, Vasile Cracalia şi familia Brînzanul.

1622, mai 7. Isac, diacul din Costineşti, vinde vornicului Gavrilaş Mateiaş a treia parte din Rohozna.

1666, octombrie 5. Dumitra, fata lui Vasile Cracalia, vinde Alexandrei şi lui Iordachi Cantacuzino partea ei de sat.

1711, noiembrie 12. Micuţa Vasilco, văduva lui Andrieş Brînzanul, răscumpără moşia din Rohozna zălogită de soţul ei şi o dăruieşte fiicei Alexandra, jupâneasa lui Ion Avram.

1724, ianuarie 20. Toader Ursachi, fiul lui Dumitru a lui Gheorghe Ursachi, câştigă, la Divan, în dauna lui Darie Brînzanul, două treimi din Rohozna, zestre de la socrii săi Alexandra şi Iordachi Cantacuzino.

1730, iulie 8. Gheorghe Ursachi dăruieşte fratelui său Manole Zamfir, Mare căpitan de Coţman, cele două treimi din satul Rohozna, pe care le moşteneşte după tatăl lor, Toader Ursachi.

1741, noiembrie 5. Manole Zamfir dăruieşte soţilor Andrei şi Catrina Potlog moşia lui din Rohozna.

1755, mai 30. Matei Ghica întăreşte lui Andrei Potlog trei părţi de sat, primite în dar de la moşul său Manole Zamfir.

1756, februarie 21. Mihalache Sturza, ginerele monahului Varlaam Ursachi, primeşte partea de sat a socrului său, care a fost împresurată de Vasile Cracalia.

1760, iunie 5. Ioan Theodor Calimah scrie starostelui de Cernăuţi Ianachi Milo, împuternicindu-l "să fie volnic a chema şi a strânge **oameni streini** făr de bir la visterie" la "sălişte Lenţăşti i Rohozna", poruncindu-i ca "oameni de ţară şi cari au avut bir în visterie, nici decum pentre dânşii să nu se mistuiască, că, aflându-se că au mistuit măcar un om de aice, să ştie că pe vornicelu şi pe cei mai fruntaşi ai satului cu uliţa să vor pedepsi".

1800, iulie 7. Tribunalul din Stanislau înscrie o treime din Rohozna pe numele Paraschivei Iamandi şi a fiilor ei şi ai lui Toma, Mihai, Alexandru şi Vasile Iamandi.

ROMÂNEŞTI

1568, iulie 23. Bogdan Rareş dăruieşte Mitropoliei Sucevei satul Româneşti, cu împuternicirea ca "numai mitropolitul să aibă a lua

dările, afară de darea către Poartă".

1663, februarie 25. Eustratie Dabija întăreşte diata lui Isac Cocoranul prin care lasă fiilor săi Constantin şi Săcuianul "partea de moşie de sat de Româneşti, în ţinutul Sucevei".

1704, iulie 16. Mihai Racoviţă întăreşte armaşului Ştefan Străşca, nepotul lui Onciul Iuraşcovici, "a sa ocină şi moşie den sat Româneşti (...) şi să ia de a zecea din câmp, pâne, fânaţe, pomete, prisăci şi den tot locul tot venitul ce va fi pe acele locuri".

1716, iulie 1. Nicolae Alexandru Mavrocordat dă carte lui Ştefan Străşca să ia dijma de pe părţile sale din satul Româneşti.

1722, februarie 20. Iuon Paladi moşteneşte a patra parte din satul Româneşti după tatăl său Toader Paladi.

1740, noiembrie 25. Ilie Şeptilici şi Toader Bădeliţă stâlpesc a şasea parte din Româneşti pentru Toader Brahă, în prezenţa vornicului Pavel Morţun, a popii Ştefan şi a lui Vasile sin Căzacul, toţi din Calafindeşti.

1751, februarie 2. Toader Brahă dispută şi câştigă, în faţa Divanului, o şesime din Româneşti, în dauna lui Mihalache Cuparenco, cel care s-a jeluit cu zapise false şi care sunt rupte la Divan.

1751, martie 11. Toader şi Antimiţa Brahă dăruiesc mânăstirii Homor partea aceea de sat, urmând să fie îngropaţi la mânăstirea Homor.

1803, octombrie 10. Ileana Sturza-Neculce, văduva lui Vasile Neculce, fata lui Constantin, ginerele lui Iuon Paladi, dăruieşte partea ei de moşie din Româneşti fiilor ei Ioan şi Constantin Neculce.

1810, august 12. Iordachi Cărste arendează un sfert din Româneşti de la Constantin Neculce.

1812, aprilie 7. Ilie Ilschi este împuternicit de Constantin Neculce ca vechil al moşiilor sale din Bucovina.

1813, februarie 2. Iosef Volanschi ia în arendă moşia lui Neculce de la Româneşti.

1814, iunie 13. Bogdan Botoşanul cumpără partea de sat Româneşti a lui Constantin Neculce cu 900 galbeni de aur olandezi.

1856, septembrie 8. S-a născut dirijorul Severin PROCOPOVICI.

RUS MĂNĂSTIOARA

1479, decembrie 30. Ştefan cel Mare acordă lui Radul Gribovăţ privilegiul pentru satul Ruşi.

1627, martie 23. Miron Barnovschi: "Precum ne-am învoit cu cinstitul şi credinciosul boier dumnealui Lupul mare vornic, dând schimb pentru schimb, dând domnia mea boierului amintit mai sus satul Ruşi, ocolul Sucevii, şi 300 unghi (ducaţi ungureşti), iar boierul ne-a dat ale sale drepte ocini şi moşii, anume Chindivani sub munte şi Solomoneşti, ocolul Neamţ, care amândouă satele le-am dat mânăstirii Hangu făcută de noi".

1665, iunie 19."Bejan Balş cu vecinii săi din satul Rus" se jeluiesc lui Eustratie Dabija că, mutându-se albia râului Suceava, au pierdut trei bucăţi de pământ în hotar cu Iugşeni. Vodă recunoaşte şi întăreşte vechiul hotar.

1719, iunie 8. Maria, văduva slugerului Dumitraşco Balş, dăruieşte jumătate din moşia şi satul Rus Mitropoliei Suceava, Racoviţă Vodă întărind dania pe 11 iunie.

1724, august 16. Ion Balş primeşte de la Mitropolia Sucevei "jumătate de sat Rus" pentru partea lui Ion Balş din Tătăraşi.

1783, martie 10. Vasile Balş declară Comisiei cezaro-crăieşti pentru delimitarea proprietăţilor în Bucovina că posedă satul Rus, moştenit după strămoşul său Lupul Balş, care l-a primit, printr-un schimb de moşii, de la Miron Barnovschi.

1812, februarie 26. Baronul Vasile Balş, sfetnic împărătesc de gubernie, vinde nepotului său Iordachi Balş moşiile şi satele Rus şi Mănăstioara.

1863, octombrie 20. S-a născut Eusebie POPOVICI, autor de manuale.

1867, februarie 14. Zamfira Sluzanska şi Soltana Zgora îşi înscriu drepturile lor asupra moşiilor din Rus şi Mănăstioara ale lui Iordachi von Balş.

SADOVA

1630, aprilie 23. Ionaşco Piţenghe lasă fiului său Simion o moşie în Sadova, al cărei hotar "începe în gios de casă, din cheotoarea ocolului vacilor drept în gura mocirluţii şi curmă pe coastă în gios drept în luncuţă, diasupra casei Făşcului şi, de acolo, iasă în piciorul Nuţului, diasupra piciorului, la piatra mare şi apucă piciorul la dial şi curmă drept în vale şi esă în piatra Măgurelilor".

1777, martie 1. Moşia Lucăneasca din Sadova, "din moşi strămoşi proprietatea lui Toader Lucan din Vama", este dăruită popii Grigore Grămadă.

1777, iulie 11. "Simion Hăul depe Sadova s-au sculat şi le păşunează o moşioară anume opcina Arsănesei (...) din apa Putniţii la dial în Piatra Stărpariului", moşie care aparţine Candrenilor.

1789, iulie 4. Gheorghe şi Crăstăna Condor vând lui Gavril a Diaconiţii o moşie pe Sadova, pentru 10 lei turceşti, moşie care-i fusese zălogită lui Gavril. Diaconul Constantin Grămadă, care este "niam mai aproape", întoarce banii şi păstrează moşia.

1791, septembrie 26. Axinte Coca şi diaconul Constantin Grămadă îşi dispută o moşie în Sadova "di pisti părăul Gănghii". Diaconul are doi martori "oameni bătrâni anume Petre Todosii şi Dumitru Medrehan" care "au apucat şi cosit moşiile acelea", aşa că bătrânii câmpulungeni îi întăresc lui moşia.

1809, mai 10. Vasile Lateş din Sadova se jeluieşte Scaunului din Câmpulung împotriva fratelui său Petre, care nu-i lasă uliţă la casă, pe care casă a construit-o cu cheltuială de 150 lei, şi roagă "să fie cercetare de faţă la chipul cel bun ca să nu se întâmple vre o ticăloşie din spurcată inima" fratelui său Petre.

1940, aprilie 25. S-a născut criticul literar Gheorghe MACARIE.

SALCEA

1626, august 29. Miron Barnovschi dăruieşte mânăstirii Dragomirna "satul Salcea cu vecini şi cu tot venitul, care a fost domnesc, ascultător de ocolul târgului Suceava".

1654, martie 23. Gheorghe Ştefan, "văzând uricele şi zapisele

stricate şi rupte de cazaci" dăruieşte şi întăreşte mânăstirii Dragomirna moşiile şi satele sale, inclusiv Salcea.

1804, iunie 15. Moşia Salcea aparţine lui Iordachi Hurmuzachi şi, din ordinul lui Alexandru Moruzi, se reface şi stâlpeşte hotarul cu Dumbrăvenii şi Sălăgenii lui Iordache Balş.

SATU MARE

1582, februarie 24. Iancul Sasul dăruieşte mânăstirii Sf.Ilie "Satul Mare, care a fost dreapta noastră ocină dela Ştefan Vodă cel Bătrân", iar "hotarul acelui sat la apa Sucevii, anume Satu Mare cu morile în părău, începe denspre Bădeuţi, dela apa Sucevii peste tufiş şi câmp pin mijlocul heleşteului lângă piue; de acolo, pin mijlocul heleşteului la fântâna Ştefului (Jumetate), de acolo la fântâna de jos; de acolo la piatra de sus, de acolo spre troian la părăul Vălhoveţ; de acolo cu apa în sus peste movila cu baltă spre satul Volovăţ; de acolo mai departe până la hotarul Rădăuţilor, unde este o movilă; de acolo la părăul Runciu până la Plop, peste părăul Pazin, la o movilă; de acolo la hotarul Macicăuţilor la o movilă; de acolo cu apa Sucevei drept spre Drăgăneşti; acesta este întreg hotarul, după cum a fost scris şi dela Ştefan Vodă cel Bătrân şi s-a hotărât de dumnealui Moga, vornic de Bădeuţi".

1613, ianuarie 22. Ştefan Tomşa întăreşte mânăstirii Sf.Ilie "Satul Mare, pe Suceava, cu moară în părăul Polzenul, ce-a fost drept domnesc ascultător de ocolul Bădeuţilor".

1744, septembrie 12. "Căruntu de 90 ani din Satu Mare" depune mărturie la stâlpirea hotarului Volovăţului.

1778, septembrie 2. Mehtodie, egumenul mânăstirii Solca, se jeluieşte episcopului Dosoftei al Rădăuţilor că moşia Bădeuţi a Solcăi este împresurată de moşia Satu Mare a mânăstirii Sf.Ilie. Episcopul dă carte de blestem asupra tuturor locuitorilor de pe acele moşii care ştiu vechile hotare "şi nu vor arăta adevărul din cauza psmei sau de frica stăpânilor lor", adică a egumenilor şi călugărilor celor două mânăstiri.

1781, august 25. Dosoftei, episcop de Rădăuţi, dă carte de blestem lui Macarie, egumenul mânăstirii Sf.Ilie, pentru a se

hotărnici şi stâlpi moşia Satu Mare a mânăstirii faţă de moşiile răzeşilor din jur.

1855, aprilie 9. S-a născut pictorul şi sculptorul Gheorghe BERLINSCHI.

SĂLĂGENI

1432, august 14. Iliaş Voivod dăruieşte lui Isaia satul Selejani.

1536, mai 27. Petru Rareş întăreşte mânăstirii Moldaviţa mânăstioara Sălăgeni şi satul Sălăgeni, închinat mânăstioarei de ctitorul ei Ieremie biv vel vistiernic, cel care s-a călugărit luându-şi numele de Evloghie.

1775, iunie 8. Moăînăstirea Moldaviţa, care schimbase satul Sălăgeni pe satul Iordăneşti, este nemulţumită şi strică schimbul.

SINĂUŢI

1606, mai 15. Ştefan Valeva şi jupâneasa Gafina, fata lui Dumitru ot Sănăuţi, vând rudelor lor Mihaşco Dracea şi jupâneasa Nastasia "din jumătate (de Sănăuţi) a treia parte, partea de jos, cu loc de moară şi cu lazuri, pentru 80 de taleri". Martori: Lenţea biv staroste, Iuraşco Dracea biv staroste şi Ihnat Ştefcovici.

1620, martie 15. Dumitraşco Mihul cumpără de la Dumitru Suilă "anume jumătate din a patra parte de jerabie, din giumătatea de jos, cu heleşteu şi loc de moară în părăul Molniţei pentru 60 taleri curaţi şi 2 vaci". Iuraşco Drace, ca "niam mai de aproape", întoarce banii şi păstreatză partea aceea de Sinăuţi.

1638, ianuarie 24. Pătraşco ot Horbineşti cheamă la Divan pe Iuraşco Drace pentru partea lui Suilă din Sănăuţi şi, cum Drace nu vine, câştigă.

1638, iunie 6. Pătraşco ot Horbineşti şi fiii lui Iuraşco Drace se înfăţişează la judecata Divanului pentru partea din Sănăuţi a lui Suilă (4 jirebii şi jumătate), şi câştigă tot Pătraşco pentru că are zapise mai vechi.

1643, august 26. Vasile Lupu Vodă întăreşte lui Isac stăpânirea a 4 jirebii în Sănăuţi.

1646, iulie 11. Gafa, fata lui Pilipovschi şi nepoata Varvarăi

Ihnătoaia, strănepoata Elinei Daşcuvna, vinde o jirebie din Sănăuţi lui Gavrilaş logofăt.

1648, martie 6. Pătraşco ot Borbineşti, soţul Saftei lui Pătraşco Muşat, vinde 4 jirebii şi jumătate (partea lui Suilă din Sănăuţi) lui Gavrilaş logofăt "căcea iaste şi dumnealui răzeş (...) cu întrebarea tutror răzeaşilor".

1652, aprilie 12. Cărstea Dracea, fiul lui Iuraşco Drace, vinde, pentru 120 lei bătuţi, 4 jirebii în Sănăuţi, "cu moară, grădină şi case gata" cneaghinei Ileana comisoaia, fata lui Gavrilaş logofăt.

1665, octombrie 24. Ursul Ciogolea şi Matei Hulubei din Rugăşeşti pun zălog partea lor din Sănăuţi, în favoarea vornicului Vasilie Stărcea, pentru plata goştinei la oi.

1743, iunie 19. Satul Sinăuţi (54 jirebii) se împarte între Lupul Balş, familia Ciomărtan, Pascal Dohatco şi Maria Mihăileasa.

1793, ianuarie 3. Radu Cantacuzino dă în arendă, pe 6 ani, moşia lui din Sinăuţi.

1883, decembrie 24. Şeful Administraţiei Bucovinei, Frantz Kratter, eliberează o dovadă inginerului ţinutal Marin din care rezultă că sub conducerea sa s-a construit şi clădirea vămii din Sinăuţi.

1893, aprilie 9. S-a născut poetul George VOEVIDCA.

1937, martie 16. S-a născut, la Sinăuţii de Jos, publicistul Mihai MITITIUC.

1945, septembrie 27. S-a născut, la Sinăuţii de Jos, poetul Vasile TĂRÎŢEANU.

1949, iunie 3. S-a născut, la Sinăuţii de Jos, poetul Ilie Tudor ZEGREA.

SLĂTIOARA

1775, iunie 24. Egumenul Macarie al Voroneţului întocmeşte izvod de venituri de pe moşiile mânăstireşti Capu Codrului, Drăgoeşti, Ştiulbicani, Slătioara, Gemenea, Frasin, poiana Buorii, poiana Molidului, poiana Ostrii, Bistriţa, Crucea, Holda, Vlădeni, Balinţii dela Petrăşeni, Ghizdita şi Suflinţi.

1843, februarie 5. Ion Cocorian vornic, Miftode Ghironte, Dumitru Balahura, Ioniţă Buliga dascăl, Toader Negură şi Ioniţă

Cenuşe, bătrânii satului Slătioara, dau mărturie câmpulungenilor în sprijinul menţinerii privilegiilor lor străvechi "ab antiquo".

SOLCA

1418, ianuarie 15. Maricolea, fata lui Stoian, şi feciorii ei pârăsc la Divanul domnesc pe Vlad şi Cărste care pretind că Solca ar fi şi sattul lor. Cercetând zapisele, Alexandru cel Bun întăreşte fraţilor Vlad şi Cărstea Goraeţ satul Solca.

1502, martie 7. Luca Arbure, portar de Suceava, cumpără satul "Solca Mică" (viitorul Arbure), cu 680 zloţi tătăreşti, de la nepoţii lui Cărstea Goraeţ şi ai lui Şandru Gherman.

1615, martie 13. Ştefan Tomşa: "A început domnia mea să zidim o biserică şi o mânăstire sfârşind-o şi zidind-o pe locul arătat de Dumnezeu, anume Solca (...) şi zidind domnia mea, cu ajutorul lui Dumnezeu, sf.biserică şi sf.mînăstire, am miluit pe rugătorii noştri cu satul Bădeuţi, ţinutul Sucevii, cu morile pe apa Sucevii şi cu toate locurile şi hotarele şi cu vecinii depe acele sate (...) ascultătoare de ocolul Bădeuţilor".

1615, mai 12. Ştefan Tomşa dăruieşte ctitoriei sale "un număr de ţigani robi", pe care i-a cumpărat cu 400 unghi, adică ducaţi ungureşti.

1615, august 11. Cum satul Solca fusese cumpărat de mitropolitul Gheorghe Movilă de la Udrea cel Orb, cu 300 unghi, o cupă de argint şi satul Stănileşti (Hotin), şi dăruit mânăstirii Suceviţa, Ştefan Tomşa răstoarnă această danie, dăruind satul Solca mânăstirii Solca şi despăgubind mânăstirea Suceviţa cu "două fălci vie la Cotnar în deal", cumpărate cu 300 unghi de la Sas din Cotnar. "Şi i-am mai dat sfintei mânăstiri şapte sute unghi roşii de aur şi o cupă de argint şi acel sat Stănileştii iarăşi l-am întors sfintei mânăstiri Suceviţa, care sat i-a venit din partea lui Toader Murguleţ armaş, ginerele acelui Udrea cel Orb, pe care l-a pierdut în hiclenie când singur acel Toader Murguleţ s-a legat cu alţi pribegi ca şi el şi a venit din ţara leşească cu o mulţime de Leşi şi Căzaci cu sabie şi cu foc asupra domniei noastre şi asupra ţării noastre şi a făcut mare răsboiu cu domnia mea la apa Jijiei, pe cari însă milostivul Dumnezeu i-a

pus sub sabia domniei mele".

1622, decembrie 20. Boierii din Divanul domnesc, printre care şi Miron Barnovschi hatman, dau mărturie că Vasilie şi Lupul, feciorii Tofanei, şi ruda lor Lupul, feciorul Samfirii, au vândut mânăstirii Solca "satul Hrinceşti, ţinutul Sucevii, pe apa Solcăi, cu loc de heleşteu şi de moară (...) pentru 400 unghi bani buni".

1725, februarie 12. Hotarnica satului Solca: "Adecă eu Lăzorescul cel bătrân din Todireşti făcut-am mărturisirea noastră la măna părinţilor de la Solca precum mărturisim cu sufletele noastre precum am apucat din părinţii noştri cei bătrâni pentru hotarul Solcăi, de unde se hotărăşte cu Dumitraşco Nacul şi cu Comăneştii pre rându, precum merge hotarul din valea Vodnii la Făgeţălul cel den gios şi pela mogile şi pe lăngă bordeiul lui Milici pi di sus, iar izvorul Socilor în gios, păn unde dă în Rostoşe; şi treace în ceea parte peste Rostoşe şi să sue la deal şi dă pin limba cea de pădure şi treace piste drum şi apucă părăul până dă în Căjvana; şi trece părăul şi apucă la deal pi din sus de ultoane şi peste pădure în bour şi cade în Botoşana, pi den sus de casa lui Grămadă, pin ariea Oncii şi să scoboară la vale pe piscu şi cade în părău; şi apucă părăul la deal şi dă în poiană în deal; din poiană să împart toate hotarăle, a Pârteştilor şi a Comăneştilor şi a Solcăi; aceasta este mărturia pe care o ştim". Mărturia lui Lăzorescul cel Bătrân este întărită de semnăturile eguumenului Ionichie, a ermonahului Ghedeon ot Solca, iar mirenii Lăzorescul cel Bătrân, Simion Grămadă, Moisa Cămpulungean şi Nistor Păstrăv pun degetul.

1856, noiembrie 2. S-a născut compozitorul Victor Vasilescu.

1888, iunie 17. S-a născut istoricul literar Ilie TOROUŢIU.

1954, septembrie 20. S-a născut caricaturistul Doru Ghiocel OLAŞ.

SOLONEŢ

1415, aprilie 13. Alexandru cel Bun dăruieşte lui Ivan vornic "care e la Homor" satul de la obârşia Soloneţului (de fapt, satul Pîrteştii de Sus de astăzi).

1490, martie 15. Biserica din Soloneţ trece sub ascultarea

Epicopiei din Rădăuţi.

1699, iunie 4. Odochia, fata lui Solomon logofăt, moşteneşte, după Luca Arbure, satul "Soloneţ cu moară pe Soloneţ".

1731, februarie 11. Iuon Dociul vinde lui Savin Arghirie jumătatea de sus a satului Soloneţ.

1756, ianuarie 8. Iuon Dociul dăruieşte nepotului său Simeon Tăutul ot Comăneşti #un vecin, anume Gligoraş Bărlădeanul cu fii săi" şi "a optsprezecea parte din întreg satul Soloneţ", moştenit după "ruda stearpă" Pătraşco Simionel.

1760, iunie 26. Iuon Dociul dăruieşte lui Simeon Tăutul ot Comăneşti şi partea din Soloneţ a fratelui său Mihalachi.

1757, iulie 8. Dosoftei, episcopul de Rădăuţi, pentru moşia Căjvana care este împresurată de moşia din Soloneţ "a tărgoveţului Matei Bantăş".

1782, decembrie 16. Simion Tăutul ot Comăneşti declară Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că stăpâneşte jumătate din satul Soloneţ.

1782, decembrie 13. Negustorul ieşean Iuon Diamandi declară aceleiaşi Comisii că el stăpâneşte cealaltă jumătate a satului Soloneţ, averea soţiei sale Xantia, fata lui Matei Bantăş, parte de sat primită ca zestre de Matei Bantăş de la socrul său Savin Arghirie, care o cumpărase.

1800, octombrie 14. "Domina Xantia BANTEŞ, filia Mathey Banteş" vinde lui Nicolaus baron Kapri partea ei din Soloneţ pentru "29 000 turcicorum leoninorum".

!817, martie 20. Nicolaus baron Kapri dăruieşte partea sa de sat Soloneţ (Pîrteştii de Sus de astăzi, Pîrteştii de Jos fiind fostul sat Pârteşti) fiului său Iosef baron Kapri.

1880, aprilie 29. S-a născut folcloristul şi publicistul Constantin MILICI.

1949, septembrie 15. S-a născut criticul literar Adrian Dinu RACHIERU.

STĂNEŞTI

1596, aprilie 9. La Divanul lui Ieremie Movilă, jadovanii Costin

ot Jadova, Gligorie Tabără, Ştefan şi Andrei Vala, Nichita Scripca şi popa Toma îngăduie lui Vasile diac din Stăneşti să ia apă din părăul Brusniţii.

1612, mai 1. Coste Jadovanul vinde starostelui de Cernăuţi Grama, pentru 30 taleri, partea sa din Stăneşti şi pe "vecinul Ion cu feciorii săi".

1617, aprilie 20. Ilinca Iloae şi fiul ei Nicolae vând lui Grama, pentru 50 taleri, partea de moşie moştenită după Borodcoaie.

1619, septembrie 17. Gaşpar Graţiani Vodă întăreşte lui Vasile Grama şi copiilor săi Isar diac, Gavril, Toader, Gaftona, Godronia şi Tudora părţile de moşie din Stăneşti cumpărate de tatăl său, stasrostele Grama de Cernăuţi.

1641, Onaca Ropceanul vinde lui Grama de Călineşti părţile ei de sat, moştenite după Nastasia şi Gligorie Ropceanul.

1725, august 29. Racoviţă Vodă confirmă lui Ursachi Isar părţile din Stăneşti cumpărate de la Grigore Băţul.

1735, octombrie 5. Constantin Mavrocordat întăreşte lui Grigoraş Stroescul părţile lui de sat.

1746, octombrie 5. Vecinii din Stăneşti n-au dat dijma pe patru ani şi, la cererea mazililor Ursachi Isar, Sandul Brînzanul, Toader Goian şi Nicolai Licperdu, Ioan Nicolae Mavrocordat porunceşte ca vecinii să-şi achite dările restante odată cu dările care vor urma.

1746, octombrie 30. Vlădeştii, Goieneştii şi Ursache Isar apar la Divan pentru a-şi disputa părţile de sat Stăneşti.

1749, mai 28. Simion Mintici şi jupâneasa Gafiţa (fata lui Alexandru Onciul din Vilăuce) vând o optime din Stăneşti preotului Dănilă din Călineşti, ţinutul Cernăuţi.

1803, septembrie 6. Vasile Grecu şi jupâneasa Aniţa (născută Goian) lasă fetei lor Ilinca, soţia lui Stanislav, moşia Goianeştilor din Stăneşti.

1912, septembrie 10. S-a născut, la Stăneştii de Jos, poetul Vasile POSTEUCĂ.

STĂUCENI

1589, mai 20. Petru Şchiopul întăreşte lui Onciul Vrănceanul aprod satul Stăuceni.

1599, iulie 6. Marghita, cneaghina răposatului Mateiaş, dă 60 de taleri bătuţi, un cal şi o trăsură starostelui de Cernăuţi Polihronie şi un cal starostelui Pancratie pentru a scoate satul de sub zălogul pus în vremea lui Aron Vodă.

1619, iunie 2. Gaşpar Graţiani întăreşte verilor Gavrilaş staroste şi Onciul Vrănceanul aprod satul Stăuceni, în hotar cu Cadobişte, ţinutul Cernăuţi.

1620, mai 4. Nepoţii lui Onciul Vrănceanu dispută, la Divan, "slobozia moşului lor", dar Gaşpar Graţiani, după ce cercetează înscrisurile vechi, întăreşte satul Stăuceni lui Gavrilaş staroste.

1660, iulie 7. Rugună vornic stâlpeşte moşia din satul Stăuceni a lui Iordachi vel vistiernic, în hotarele: drumul Zastavnei, Horodenca, valea Vrăncencăi, prisaca Harmatucăi, valea Hrutca, peste Loziile Negre, vălceaua Mutschi, Iazlovăţ, Coţmani, stălpul Ivancăuţilor, valea Vulhovăţului, Zloghiica, drumul Hlivişcei, prisaca Andreicăi, hotarul Iujeneţului şi al Şişcăuţilor, coada heleşteului Stăucenilor, Rudca, hotarul leşesc.

STOROJINEŢ

1634, februarie 25. Fraţii Vidraşco şi Cărste vând lui Gligorie Ropceanul a patra parte din satul Storojineţ.

1638, iunie 10. Nastasia şi Gligorie Ropceanul cumpără noi părţi din satul Storojineţ.

1670. Antimia Cazacu şi fiul ei Costin vând lui Dumitraşco vel logofăt a şasea parte din Storojineţ pentru 40 lei turceşti.

1710, aprilie 15. Ştefan Sorocean biv vornic dăruieşte feciorilor săi Alexandru, Toderaşco şi Vasilie moşia lui din "Storojineţ pe Sirete"

1721, noiembrie 6. Racoviţă Vodă permite fraţilor Alexandru, Toader şi Vasilie Sorocean să ridice veniturile din moşia lor de la Storojineţ.

1737, ianuarie 30. Ioasaf, egumenul mânăstirii Dragomirna, se jeluieşte la Divanul lui Grigore Ghica pentru posesia unei jumătăţi de sat Storojineţ, posesie pe care n-o poate dovedi pentru că diresele

pe care le-ar fi avut mânăstirea s-au pierdut "când i-au prădat căzacii lui Tinuş".

1742, mai 30. Gheorghiţă Cauteş, fiul lui Gavrilaş Ropceanul, dăruieşte fiilor lui Dumitraşco Sorocean a patra parte din Storojineţ.

1809, ianuarie 27. Isaia Băloşescul arhimandrit scrie ieromonahului Manasie de la Putna să nu accepte preţul tâmplarului Alexa de 3 lei şi 45 creiţari pentru mia de draniţă, pentru că e scump, din moment ce sătenii din Panca şi Storojineţ vând mia de draniţă, la Cernăuţi, cu numai 2 lei şi 30 creiţari.

1862, iulie 10. S-a născut compozitorul Tudor FLONDOR.

1865, august 3. S-a născut Iancu FLONDOR, tribun bucovinean.

1882, iulie 12. S-a născut doctorul în filologie Ilie BACINSCHI.

1898, septembrie 23. S-a născut scriitorul Alfred Margul SPERBER.

1935, ianuarie 14. S-a născut pictorul şi scenograful Vasile BUZ.

1942, septembrie 10. S-a născut sculptorul Traian COJOCARU.

STROIEŞTI

1429, iunie 3. Alexandru cel Bun întăreşte feciorilor lui Ivan vornic, Lazăr, Stanciul şi Costea, "satele tatălui lor Strointii şi Zaharinţii la obârşia Şomuzului".

1617, aprilie 17. Divanul domnesc întăreşte lui Nestor Ureche vornic satul "Strointii din fundul Şomuzului".

1666, mai 1. Gheorghe Duca dăruieşte lui Stamati vel postelnic "un sat anume Stroeşti la ţănut Sucevii cu vecini şi cu curţi gata şi cu heleştee şi cu tăt venitul, care sat mi-au fost domniei mele dreaptă cumpărătură dela Andrieş clucercul, feciorul lui Toderaşco ce au fost logofăt mare, pentru o mie şi cinci sute de lei bani gata".

1669, noiembrie 9. La o înzestrare în Ilişeşti participă ca martori vornicul Paicul, popa Vartolomei şi diaconul Dumitru ot Stroeşti.

1848, august 10. Deputaţii săteşti din Stupca trimit jalbă împăratzului şi se plâng că deputatul sătesc "trimis de sat la Cernăuţi cu scrisorile săteşti, trecând prin Stroeşti, a fost prins de Nicolai Popovici (stăpânul satului), care l-a maltratat, i-a luat scrisorile şi l-a trimis iar la Stupca, luându-l apoi la temniţă împreună cu alţi 46

de săteni".

STULPICANI

1488, august 17. Ştefan cel Mare dăruieşte mânăstirii Voroneţ "satul Ştilbicani de lângă Topliţa Rece, pe Suha Mare şi Suha Mare de la gură la obârşie, cu izvoarele ce cad în aceasta, cu poienile şi fâneţele lor". Voievodul cumpărase moşia Ştilbicani, cu 160 zloţi tătăreşti, de la Şandru Gardu, de la vărul acestuia Şusman, de la unchiul lor Ioan şi de la surorile lui Ioan, Magda, Maria şi Neaga, toţi patru copiii lui Coste Mădzărescul.

1723, iunie 11. Racoviţă Vodă întăreşte mânăstirii Voroneţ "satul Ştulbucani din Câmpulung" şi o împuterniceşte să ia zeciuiala "din pâne, fâneţe, stupi şi din tăt locul şi de la tăţi lăcuitorii care şed pe locul mânăstirii, fie ei câmpulungeni, deoarece au locuri cumpărate dela vecinii mânăstirii".

1775. Izvodul de oameni al mânăstirii Voroneţ menţionează 37 gospodării în "Ştulbicani" şi 10 în Bucşoae.

1782, iulie 17. Inochentie, egumenul Voroneţului, arendează evreilor Marco din Suceava şi Solomon din Gura Humorului moşia Ştiulbicani cu cătunele din jur, afară de Bucşoaia, pe timp de un an, cu 40 lei împărăteşti şi cu obligaţia de a vinde două vase cu vin din vinul mânăstirii, cu câte 45 parale, tot bani împărăteşti, vadra,. La Frasin, evreii n-au voie să vândă nici un fel de băutură pentru a nu face concurenţă cârciumii mânăstirii.

1875, februarie 19. S-a născut scriitorul Nectarie COTLARCIUC.

1925, iulie 11. S-a născut, la Gemenea, sculptorul Gavril COVALSCHI.

STUPCA

1618, aprilie 15. Radu Mihnea întăreşte mânăstirii Solca, în baza ispisoacelor de la Ştefan Tomşa, satele Stupca şi Lămăşani, "care au fost domneşti, ascultătoare de ocolul Sucevii".

1669, noiembrie 9. Popa Iftimie din Stupca este martor la o tranzacţie funciară în Ilişeşti.

1717, decembrie 15. Racoviţă Vodă confirmă fraţilor Iordachi,

Şerban şi Toader Cantacuzino "satul Stupca cu vecini şi heleştee (...) care l-a fost dăruit moaşa lor Booaia lui Iuon logofăt".

1752, iunie 15. Se reface hotarul dintre Stupca şi Ilişeşti, în prezenţa stupcănenilor Văslan şi Gligore Nemiţanul, cu reperele: hotarul Zahareştilor, heleşteul Boului, rediul lui Cinbru, părăul Ciutării, poiana lui Ciocan.

1768, iulie 11. La hotărnicirea moşiilor lui Vasile Calmuţchi şi ale mânăstirii Ilişeşti în Ilişeşti, se reface hotarul cu Supca, după reperele: iazul Booaia, rediul lui Cimbrişor, părăul Ciutăriei, poiana lui Ciocan, Dealul vizuinilor, Poiana Stupcăi, drumul Cămpulungului.

1782, decembrie 24. Toma Balş, fiul cel mare al văduvei Maria Balşoaia, declară Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că stăpâneşte satul Stupca, pe care mama sa l-ar fi primit de la părintele ei Toderaşco Cantacuzino.

1803, septembrie 20. Prin judecata Divanului Moldovei, satul Stupca al lui Toma Balş i se atribuie fiului lui Toader Balş.

1811, noiembrie 6. Toader Balş dăruieşte satul Stupca nepoatei sale Casandra Balş, soţia lui Toma Iamandi.

1849, august 10. Deputaţii satului Stupca (adică un fel de consilieri locali) Petre Ciobanu şi Andrei Jaucă, împreună cu locuitorii din Stupca, trimit jalbă împăratului, jalbă în care arată că în Stupca sunt peste 40 de ţărani fără pământ şi nu au cu ce se hrăni; că Manolache Popovici le-a luat câte două şi trei fălci de pământ; că tot Popovici le-a luat aproape tot imaşul sătesc, iar pe cel care a rămas a aşezat o laie de ţigani, în 40 bordeie, luându-le sătenilor şi o bucată de pământ în ţarină, cu consecinţa că le mor stupcănenilor vitele de foame; că ţăranii sunt opriţi să ia lemne din pădure pentru foc şi alte trebuinţe. Se mai jeluiesc deputaţii săteşti că n-au putut obţine nimic pentru sat, "ci numai închisori câte o săptămână şi câte 25 beţe în mai multe rânduri au primit de la stăpân, iar deputatul trimis de sat la Cernăuţi cu scrisorile săteşti, trecând prin Stroieşti, a fost prins de Nicolai Popovici (stăpânul satului), care l-a maltratat, i-a luat scrisorile şi la trimis iar la Stupca, luându-l apoi la temniţă împreună cu alţi 46 de ţărani. Pentru aceste greutăţi

menţionate, pricinuite de cosîngeni de-ai lor, boierii români, ţăranii români din Stupca cer împăratului austriac să le facă dreptate şi să nu mai fie lăsaţi pe mâna boierilor români "care i-au mâncat şi i-au muncit ca pe nişte robi".

1853, octombrie 14. S-a născut, la Şipote-Izvoarele Sucevei, Ciprian PORUMBESCU.

1883, martie 10. S-a născut sculptorul Gheorghe BILAN.

1925, august 14. S-a născut poetul Dumitru ONIGA.

1930, iunie 10. S-a născut sculptorul Dumitru CĂILEANU.

SUCEVIŢA

1583, august 6. Petru Movilă: "Am întărit nou ziditei mânăstiri zisă Suceviţa pe care am început a o zidi (...) un sat din satele noastre care au fost drepte domneşti ascultătoare de curtea noastră de Badeuţi, anume Suceviţa, şi cu loc de moară la Suceviţa şi cu poieni pentru fânaţe. şi cu munţi, şi cu slatine cari sănt pe aceşti munţi, şi cu izvoare cu peşti şi cu tot venitul." **Hotarul** satului **Suceviţa**: "Începând din câmp dela gura Horodnicelului, dela izvorul lui Mihail, la mocirla curată şi alăturea cu ele la Teşcioara; şi alăturea la Prăpădenia la capătul însemnat; şi pe povărnişul opcinei la semnul mare, la dealul Horodnicului, dară opcina şi la vale, pe vărvul Pietroasa şi de acolo spre Sud la dealul Voitinul, la Prislopul Veţelului; şi la dealul Săcărei, la capătul Voevodesei, şi de acolo la Dealul Crucii, la vărvul Berchiaşului şi la Stăna Secheraş, la vărvul Ruscăi şi acolo se întâlnesc hotarele Moldaviţei, ale Putnei şi ale Suceviţei; şi de acolo drept cu opcina la Stănişoara şi iarăşi opcina la Stăna Ursului; şi iarăşi la cărarea călugărească dela Moldaviţa şi de acolo la Răsărit, la Prislopul Preoţilor şi în opcina, la Poiana Mărului; şi opcina la Tărguşor şi iarăşi alături cu opcina la Valea Homorului şi alăturea, la izvor la Dealul Homorului şi la cel dintâi prislop care s-a s-a coborât dela Dealul Homorului, care este pentru a petrece vara; şi iarăşi opcina la Piatra Femeilor şi de acolo la Dealul Vulturilor, la capătul Somi şi opcina la Dealul Solcin; şi iarăşi opcina până unde se întâlneşte cu drumul slatinii şi de acolo tufişul dela capătul părăului şi tot drumul Olhoveţului (Volovăţ),

unde iese drumul prin pădure la colţul lui Jurj, la poiana Hirevul şi la vadul Verboveţ dela Olhovăţ; de acolo în sususl drumului pintre ţarina Olhoveţului şi pintre cea a Suceviţei şi, la vale, la fântâna unde este crucea şi stălpul lui Ştefan Vodă; şi de acolo la colţul Brădăţelului, la iazul lui Dăniciu, şi de acolo la heleşteul lui Mihail".

1784, mai 15. Raportul lui Taddeus Piethner von Lichtenfels, consilier aulic şi comisar imperial, asupra prospectării slatinelor din Berhomet, Crasna, Vicov, Suceviţa, Solca, Părteşti şi Stulpicani, din punct de vedere hidrostatic, chimic, al salinităţii, geografic şi geologic.

1808, ianuarie 13. Gheorghe Iţcuş din Suceviţa cumpără casa lui Dimitrie Soscovici din Todireşti, cu 150 de florini. Martori: vornicul de Suceviţa Iacov Coşmaţchi, Banilceschi dascăl, Ioan Golembiovschi giurat şi Ioan Bodnărescu.

1823, martie 9. S-a născut prozatorul şi cărturarul Iraclie PORUMBESCU.

1889, februarie 3. S-a născut publicistul Toader SIRETEANU.

1920, septembrie 25. S-a născut istoricul Dimitrie VATAMANIUC.

1953, august 18. S-a născut poetul Constantin HREHOR.

ŞCHEIA

1613, iunie 1. Ştefan Tomşa dăruieşte mânăstirii Sf.Ilie "o bucată de hotar din satul Şcheaia care să ţăne de ocolul tărgului Suceava, hotarul începând dela moara svintei mânăstiri care îi este danie dela Bogdan Vodă, pe apa Şcheaiei, şi în susul părăului la gura părăului care se cheamă Bula, până la capătul heleşteului lui Afanasie Buzga călugăr, unde este pusă o piatră, unde se întâlneşte cu hotarul tărgului, şi de acolo drept la deal la altă piatră, lângă Neacadrozea pe povărniş; şi la altă piatră lângă neşte movile dela hotarul tărgului şi la altă piatră care este pe povărniş; şi iarăşi la altă piatră pe malul părăului Hucul şi drept în pădure la un mesteacăn pe care este însămnat un bour; şi de acolo tot pe marginea pădurii până la capătul pădurii dela Şcheaia, unde este însămnat bourul într-un fag, şi drept de acolo la părăul Şcheaia, la o piatră de mal, şi de acolo în susul părăului până la mai sus zisa moară mânăstirească".

1619, mai 1. Gaşpar Graţianii întăreşte mânăstirii Sf.Ilie aceeaşi "bucată de loc din hotarul Şchei".

1623, iulie 11. Călugării de la Sf.Ilie se jeluiesc lui Tomşa Vodă cum că le încalcă hotarele "Şcheaii". Ştefan Tomşa îi împuterniceşte pe sfinţii călugări ca "pe cine veţi prinde în hotarul acelui loc ce v-am dat domnia mea pe loc să-l bateţ cu trei sute de toiage până să vor zdrobi, iar de nu veţ face aşea cum iaste învăţătura domnii meale, vom trimite de vor face voao aceaea certare; nimică să nu vă temeţ de aceia oameni ce-i veţ prinde pre acel loc".

1626, aprilie 12. Ştefan Tomşa dăruieşte mânăstirii Sf.Ilie o bucată de pământ "în hotarul Şchie", mărginită de: părăul Şchie, drumul ce vine dela mănăstire, iazul făcut de Macarie egumen, podul Dimii, fântâna Răduşca, movila în Chiritii, moşia Şchie, moşia Gropile a mânăstirii Sf.Ilie.

1721, martie 27. Rămânând datorii după Vasile Ropceanul la nişte negustori turci, fratele său Sandul Ropceanul împrumută 147 lei de la episcopul Calistru al Rădăuţilor, plăteşte turcilor şi zălogeşte "svinţii sale giumătate de sat de Şchiae cu mori pe apa Sucevii".

1723, septembrie 25. Călugării de la Sf.ILie şi călugăriţele de la Pătrăuţi îşi dispută, la Divan, metohul Florinta.

1725, noiembrie 11. Racoviţă Vodă întăreşte mânăstirii Sf.Ilie metohul Florinta, în baza mărturiei comisului Negoiţă Ciudin din Tişăuţi şi a vornicului de Suceava Toader Bădeliţă.

1746, septembie 15. Fiind datoare negustorilor, Tofana, văduva lui Solomon Botez, vinde lui Lupul Balş "întreg satul Şcheia", pentru 1000 lei, "cu un vad de moară pe apa Sucevii şi cu moară, cu fânaţe şi un vad de moară pe părăul Şcheia". Solomon Bozet moştenea satul de la bunicul său Nicolae Mogălde şi de la "rudele sterpe" Vasile şi Sandul Ropceanul.

1798, septembrie 2. Constantin Balş dăruieşte satul Şcheia ginerelui său Iordachi Rosăt.

1925, martie 9. S-a născut istoricul literar Dimitrie PĂCURARIU.

ŞERBĂNEŞTI

1614, octombrie 18. Ştefan Tomşa dăruieşte mânăstirii Solca jumătate de sat Şerbăneşti, care a fost a paharnicului Andronic, şi el "pierit în hiclenie când s-au sculat cu alţi pribegi ca dânşii asupra domniei mele".

ŞERBĂUŢI

1492, martie 17. Ştefan cel Mare întăreşte lui Şteful şi surorii sale Marina, copiii Maruşcăi, nepoţii lui Şteful Jumetate, satul Şerbăuţi pe Siret.

1662, decembrie 9. Gligoraş vătăman de Şerbăuţi depune mărturie la hotărnicirea şi stâlpirea moşiei Calafindeşti a armeanului Hulubei.

1682, septembrie 8. Popa, diacconul şi Pătraşcu din Şerbăuţi sunt martori la o vânzare de moşie în Botoşeniţa lui Hulubei.

1783, martie 12. Iuon Mitescul, delegatul boierului Vasile Neculce, declară Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că Neculce a primit Şerbăuţii de la Constantin Sturza, socrul său.

1790, februarie 16. Ivan Căprăi, arendaşul moşiei Şerbăuţi, moare, iar moşia revine în grija proprietarului Vasile Neculce.

1893, octombrie 10. Ileana, văduva lui Vasile Neculce, dăruieşte Şerbăuţii şi Calafindeştii fiilor ei Constantin şi Ioan.

1810, august 12. Constantin Neculce arendează satul Şerbăuţi lui Iordache Cărste.

1812, iunie 25. Ilie ILschi este numit de Constantin Neculce vechilul moşiilor sale Şerbăuţi şi Calafindeşti.

1813, februarie 22. Iosef Volanschi arendează cele două moşii ale lui Constantin Neculce pentru suma anuală de 600 galbeni olandezi.

1827. Constantin aga Niculci vinde moşiile Calafindeşti şi Şerbăuţi lui Iosef von Volaschi pentru 6 100 galbeni olandezi.

ŞIŞCĂUŢI

1521, iunie 5. Ştefăniţă Vodă confirmă vistiernicului Ion Turcul

satul Şizcăuţi, ţinutul Cernăuţi.

1531. Ion Turcul vinde satul Şizcăuţi, pentru 350 zloţi tătăreşti, lui Simion şi rudelor acestuia.

1595, februarie 8. Toader Orbul cedează partea sa de sat Şizcăuţi lui Ilea, vătaful din Bărbeşti, cu care a avut o dispută la divan pentru moşii în satele Hluboca şi Bănila.

1649, iunie 4. Gavrilaş logofăt cumpără satul Şişcăuţi cu 350 lei turceşti.

1784, iulie 24. Ion Zota, împuternicitul lui Iordachi Cantacuzino, reclamă în faţa Consiliului de Război din Viena o moşie din satele Şişcăuţi şi Iujineţ uzurpată de Polonia, în 1772, cu prilejul delimitării graniţei Galiţiei de Sud. Consiliul de Război ordonă Comandamentului general al Galiţiei să ia legătura cu Administraţia Galiţiei şi să reglementeze problema.

TEREBLECEA

1668, septembrie 1. Teofil, egumenul mânăstirii Neamţ, vinde lui Ursachi vistiernic satul "Tereblecea cu loc de moară pe Siret" pentru 280 guldeni, 10 boi şi un cal.

1724, mai 15. Ioan Balş vinde lui Calistru, episcop de Rădăuţi, întregul sat Tereblecea pentru 300 guldeni olandezi.

1761, noiembrie 1. Pentru că mânăstirea Puna, căreia îi fusese dăruit satul de către episcopul Calistru, se plânge că-i este împresurată moşia, se face cercetare şi o nouă hotărâre şi stălpire, după reperele: apa Siretului, moşia Greci de lângă Siret, satul Bîrlinţi al lui Ştefan Stărcea, poienile lui Hajdău, părăul Cotovăţului, drumul cel mare, drumul ce merge la panţâri, Făntăna Albă, hotarul Stăneştilor, hotarul satului Sinăuţi, hotarul satului Greci.

1880, decembrie 25. S-a născut publicistul Filimon RUSU.

1909, mai 24. S-a născut scriitorul George NIMIGEANU.

1927, februarie 22. S-a născut specialistul în construcţii industriale Grigore SANDUL.

TIŞĂUŢI

1432, august 14. Iliaş Voievod dăruieşte lui Isaia "satul Tişeuţi,

aproape de rul Suceava".

1624, martie 17. Radu Vodă: "Adecă domniia mea m-am milostivit şi am dat, şi am miluit pre sluga noastră credincioasă (Gheorghe) Duca, ce au fost uşear mare, cu un sat anume Teşeuţii, ce iaste direptu domnescu şi au fost ascultându de ocolul târgului Suceavei, pentru slujbă direaptă cu credinţă ce au slujit noao şi ţărăi".

1724, decembrie 15. Negoiţă Ciudin se vede nevoit să vândă satul Teşeuţii lui Iordachi Cantacuzino, care-l dăruieşte, în 1736, fiicei sale Safta, jupâneasa lui Constantin Cantacuzino Măgurianul şi mama lui Ienacachi Cantacuzino. Negoiţă Ciudin avea un frate, Constantin, care Constantin Ciudin "a făcut o fără de lege furând nişte cai ai lui Mărza, Hanul Tătarilor, după care a fost prins şi auncat în temniţă; şi l-au scos din temniţă pe răspunderea lor fratele său Negoiţă Ciudin cu Toader armaşul şi Stroescul comisul, precum el (Negoiţă) va plăti Tătarilor caii, dară el (Constantin Ciudin) ca un netrebnic ieşind din temniţă nu s-a străduit să îndrepte furtişagul, ci a fugit în ţara leşească; şi venind încoace, Tatarii au tărât în judecată pe chizeşi, iar prin judecata Divanului au fost judecaţi să răspundă pentru furtişag, mai cu seamă Negoiţă Ciudin; fiind frate cu hoţul, a fost judecat să plătească caii, iar dacă nu va plăti, Tatarii vor face cu el ce vor voi, cerând Tatarii 204 lri pentru cai" (Racoviţă Vodă). Neavând de ales, Negoiţă Ciudin vinde Tişăuţii pentru 360 lei turceşti, sumă care acoperă şi dobânzile unui împrumut, luat de la turci de Iordachi Cantacuzino, ca să plătească Negoiţă Ciudin, la vreme, despăgubirea datorată tătarilor.

1724, octombrie 28. Pe baza mărturiilor vatamanului Gheorghiţă din Tişăuţi şi a diaconului Vasilie Avrămescul din Bosance, se face hotarnica Tişăuţilor cu reperele: apa Sucevii drept în sus lângă hotarul Bosancei, părăul Răcoasă, Fântâna Veche, drumul spre Bosance până la Hlineştii Bosancilor, drumul ce merge dela Suceava la Bosance, valea lui Altari, heleşteul Partăcului, apa Şomuzului, drumul Tătăraşilor, hotarul Ipoteştilor la dealul găunos, prisaca lui Conteş, fântâna de piatră.

1784, iunie 7. Mitropolia Sucevei face schimb de moşii cu

Iordachi Cantacuzino, primind Ipoteşti şi Tişăuţi pentru Havărna şi Noua Suliţă, în părţile Botoşanilor

1937, martie 26. S-a născut poetul şi publicistul Ion PARANICI.

1937, august 7. S-a născut graficianul Vasile SOCOLIUC.

TODIREŞTI

1439, martie 15. Ilie şi Ştefan Voievozi primesc satul Todireşti de la mânăstirea Moldoviţa în schimbul a 12 vase cu vin pe an şi a posadei Moldova cu tot venitul acestei posade.

1624, aprilie 16. Radu Mihnea întăreşte mânăstirii Dragomirna un loc de prisacă pe Bucoveani, în hotarul Todireştilor.

1644, iunie 20. Andrei Murguleţ moşteneşte după tatăl său jumătate din satul Todireşti, partea de sus, cu casă şi pivniţă.

1668, octombrie 15. Toader Murguleţ lasă, prin testament, jumătate de sat Todireşti "în partea lui Dumitraş ca şi a surorilor lui Marii, feciori lui Andrei Murguleţ", iar cealaltă jumătate "unchiului nostru Ipatii Murguleţ".

1808, ianuarie 13. Dimitrie Soscovici din Todireşti vinde casa părintească şi locul ei, pentru 150 florini, lui Gheorghe Iţcuş din Suceviţa.

1817, martie 20. Nicolaus baron Kapri dăruieşte fiului său Iosef baron Kapri satul Todireşti.

TOPORĂUŢI

1464, aprilie 28. Ştefan cel Mare întăreşte lui Luca, feciorul lui Petru logofăt, satul Toporăuţi, jumătate fiind danie domnească pentru serviciile sale, jumătate fiind zestrea jupânesei sale Marina, care o cumpărase de la Mihnea.

1489, octombrie 14. Ştefan cel Mare face un schimb de moşii cu nepoţii lui Mihul Starostescul, strănepoţii lui Giurgiu gumelnic de la Frătăuţi, dând "satul Toporăuţii cu cuturile lui pe Prut" fraţilor Starostici Stanciul, Ivanco şi Isaico, feciorii lui Fedco, pentru alte moşii pe care le va dărui mânăstirii Putna. Voievodul avea Toporăuţii de la Toader, fiul lui Hărman părcălab, cu care făcuse un alt schimb de moşii.

1627, decembrie 9. Miron Barnovschi dăruieşte satul Toporăuţi bisericii Adormirea Maicii Domnului, din Iaşi.

1700, februarie 5. Antioh Cantemir scuteşte satul Toporăuţi al mânăstirii Barnovschi de unele dări către visteria statului.

1705, ianuarie 7. Dosoftei, patriarhul de Ierusalim, blastămă toate slugile ţinutului Cernăuţi care vor supăra cu dări moşia Toporăuţi a mânăstirii Barnovschi din Iaşi.

1727, martie 6. Grigore Ghica iartă toporăuţenilor greşelile anterioare (n-au mai putut suporta asuprirea din partea călugărilor şi mulţi dintre ei au fugit) şi le recomandă: "Să căutaţi să mai chemaţi oameni din ţara leşească şi di pe aiurea cîţi mai mulţi să vie şi să să aşeze acolo".

1733, mai 13. Constantin Nicolai Vodă scrie starostelui de Cernăuţi să nu-i supere pe oamenii străini din Toporăuţi, "satul aşezat cu rupta la visterie (...) nici cu coasa, nici cu alte lucruri, nici cu clăci gospod, ce sănt scutiţi de olăcari, podvozi, globnici şi şugubinari (...), iar banii lor îi va plăti egumenul(ui) de (la mânăstirea) Basrnovschi".

1782, aprilie 2. Comisia cezaro-crăiască de delimitare a proprietăţilor în Bucovina constată că satul Toporăuţi este al mânăstirii Barnovschi, apoi egumenul îl arendează lui Theodorus Mustaţă.

1881, februarie 12. S-a născut publicistul Victor MORARIU.

1941, septembrie 23. S-a născut cântăreaţa de folclor Sofia VICOVEANCA.

UDEŞTI

1616, septembrie 12 şi noiembrie 18. Radu Mihnea dăruieşte portarului Cetăţii Suceava, Dumitraşco Duca, pentru serviciile făcute, satul Uideşti.

1619, martie 22. Dumitraşco Duca portar de Suceava, fiul lui Cristian din Pleşeşti, mărturiseşte că a vândut lui Ionaşco Ghenghea vel logofăt satul Uideşti, pentru 300 taleri.

1621, martie 22. Atanasie, mitropolitul Sucevii face schimb de moşii cu Ionaşco Ghenghea, primind Uideştii şi cedând Stărceni

pe Siret.

1621, iunie 11. Alexandru Iliaş strică schimbul de moşii din acelaşi an şi dăruieşte părcălabului de Hotin Miron Barnovschi datele "Bosance şi Uideşti cu moară pe Şomuz".

1624, martie 24. Radu Mihnea înnoieşte şi întăreşte hatmanului şi părcălanului de Suceava Miron Bsarnovschi satele Bosancea şi Uideşti, drept recunoştinţă "pentru slujbele aduse în războiul condus de acesta în chip strălucit împotriva cazacilor".

1638, iulie 6. Dumitraşco Duca portar dă chitanţă lui Ionaşco Ghenghea în care confirmă că a primit banii pentru satul Uideşti, pe care i l-a vândut în 1619.

1650, noiembrie 29. Pe baza mărturiei oamenilor bătrâni care cunosc semnele vechi, anume Loghin din Corceşti, Ion Sobiechi din Dumbrăveni, Ion Şutul, Larion Heghiaciul, Toader Mihăescul şi protopopul Ion din Bosancea şi Ion Brumă din Uideşti, se face hotarnica satului Uideşti şi se stâlpeşte după reperele: malul Sucevii, gârla şi locul morii, Piscul Uideşti, Gura Miresii, drumul către Ştirbăţ, moşia Mereştilor a Botezeştilor, moşia Bosancea, Reusănii lui Silion, Capul Hatamului, Coastele Zablotenilor.

1777, octombrie 12. În noaptea de sâmbătă spre duminica în care toţi locuitorii din Bucovina trebuiau să jure în biserici, în prezenţa unui ofiţer al armatei cezaro-crăieşti, credinţă Împăratului, uideştenii şi alţi ţăranii din satele învecinate, unsprezece mii de suflete, în frunte cu părintele Andrei din Uideşti au trecut apa Sucevei în Moldova, statornicindu-se în satele de peste apă, de unde se poate vedea, zilnic, Piscul Uideştilor care se va numi Oadeci. În satul gol au fost aduşi coloni din Ardeal.

1881, mai 1. S-a născut poetul Gavril ROTICĂ.

1900, septembrie 25. S-a născut, la Ştirbăţ, arhimandritul Dionisie UDIŞTEANU.

1910, octombrie 7. S-a născut scriitorul Eusebiu CAMILAR.

1940, iunie 22. S-a născut criticul literar Constantin CĂLIN.

1944, mai 2. S-a născut compozitorul şi muzicologul Viorel MUNTEANU.

1946, mai 5. S-a născut poetul Constantin ŞTEFURIUC.

1948, iulie 7. S-a născut poetul Liviu POPESCU.

1953, martie 24. S-a născut poetul şi publicistul Mircea MOTRICI.

VALEVA

1413, iulie 6. Alexandru cel Bun dăruieşte Anastasiei, soacra sa, satul Coţmanul Mare cu toate cătunele ce ţin de el #până sub satul Valeva, apoi spre Valeva, până la pădurea care se chiamă Dumbrava".

1503, august 26. Ştefan cel Mare întăreşte Episcopiei de Rădăuţi satul Coţmanul Mare, moştenit de Episcopie după soacra lui Alexandru cel Bun, "cu toate cătunele sale: Gavrilăuţi şi Hliviscea, Davidăuţi şi Sadcău, Clivodinul, Bludva, Suhoverhul, Ceaplinţii şu Valeva".

1600. Varvara, văduva lui Ihnatco de Valeva, vinde partea ei de moşie din Iugineţ.

1645, august 4. Isac de Valeva vinde lui Gavrilaş Mateiaş a treia parte de sat Valeva.

1725, august 30. Racoviţă Vodă întăreşte lui Gligoraş Păunel părţi din satul Valeva.

1747, septembrie 22. Gligoraş Păunel declară, la Divanul, că stăpâneşte "a treia parte de sat Valova şi mai are aici o moară ce e parte de cumpărătură şi astfel era să stăpânească acel sat Valova în două cu dumnealui Gavril Niculcea (care) îl împresoară stăpânind două părţi, lăsându-i numai o parte".

1751, iunie 3. După cercetări făcute de dregătorii domneşti, Racoviţă Vodă întăreşte lui Toader, fiul lui Gligoraş Păunel, a treia parte din satul Valeva, celelate două părţi fiind ale lui Gavril Neculce.

1782, aprilie 1. Se face hotarnica şi stâlpirea satului Valeva, după vechile semne: hotarul moşiilor Episcopiei de Rădăuţi, drumul sobariului, iazul lui Păunel, Vitiliuca, drumul Cernăuţilor, aria Săvăscului Budău, drumul Furilor.

VAMA

1408, octombrie 6. Privilegiul lui Alexandru cel Bun pentru negustorii lioveni stabileşte că ei vor plăti la Vama Moldaviţei "căte un groş şi jumătate de grivnă" de povară - la dus şi "căte doi groşi" de povară la întoarcere de la Bistriţa sau din Ardeal.

1409, noiembrie 18. Alexandru cel Bun întăreşte mânăstirii Moldoviţa "Vama Moldaviţei".

1411, aprilie 14. Alexandru cel Bun dăruieşte mânăstirii Moldaviţa "Vama Moldaviţei" cu hotarele: satul Cămpulung, gura părăului Jeredzea, Măgura Moşului, la Răscoale, Măgura Plopului, Făntâna Sărată, dealul Frăsinelului, Suha unde cade în Moldova, părăul Cetăţel, Dealul mare cu izvoarele care cad în Moldova şi în Moldaviţa, până la obârşia Frumosului, râul Deea, Dealul Paltinului.

1434, martie 18. Ştefan Voievod reîntăreşte Privilegiul lui Alexandru cel Bun acordat negustorilor din Liov, la Vama Moldaviţei urmând să se încaseze de povară, ca şi până acum, un groş şi jumătate de grivnă - la dus şi doi groşi la întoarcere.

1447, februarie 11. Ştefan cel Mare întăreşte mânăstirii Moldaviţa "Vama mai jos de mânăstire, la gura Moldaviţei, şi satul Vama unde au fost jude Cărstea".

1499, noiembrie 15. Ştefan cel Mare întăreşte mânăstirii Moldaviţa "satul Vama la Moldova, la gura Moldaviţei, şi vama de la Moldaviţa".

1683, ianuarie 9, Gheorghe Duca Vodă întăreşte mânăstirii Moldaviţa satul Vama şi porunceşte "să se spargă cămpulungenilor rădicate pe hotarul acelui sat".

1699, noiembrie 6. Păvăl din Vama şi feciorii lui zălogesc moşia Sălătruc lui Gheorghe Mercăşoe, pentru 30 lei bătuţi. Se bea adălmaşul de un leu cu martorii vămeni: Arsenie vătămn, Ionaşco a Iftincăi, Vasile Puşniţă şi Simion Văman. Gheorghe Merşcăşoe se obligă "numai dejmă ce a fi să de, că este loc de mănăstire".

1756, iulie 16. Datorită disputei dintre mânăstirile Moldaviţa şi Voroneţ pe seama hotarului dintre moşiile lor Vama, Ştulbicani (Stulpicani) şi Bucureşti (Capu Codrului), se reface hotarul moşiei Vama după semnele înscrisurilor din vremea lui Alexandru cel Bun. Martori la noua hotarnică şi stâlpire sunt: preotul Mihăilă din Vamă şi vămenii Vasile Sasul, Pintilie Şiştac, Gligorie Şiştac, Petre Lazea,

Gligorie Bădale, Axinte Leontieş, Nistor Cupă, Ursul Balmuş, Vasile Călinescul, Matei Tămpăscul, Gligorie Bosancul, Nistor Lazea, Sandul Chiruţă, Ştefan Coşciug şi Gavril Lucanul.

1777, marie 1. Toader Lucan din Vama dăruieşte popii Grigore Grămadă o moşie pe Sadova, numită Lucăneasa, pe care a avut-o "din moşi din strămoşii noştri".

1782, aprilie 23. Venedict, arhimandritul şi egumenul Moldaviţei, vinde lui Anton logofăt din Cămpulung venitul satului Vama "pe doi ani", pentru 450 lei pe an. Venitul satului constă în câte 12 zile de lucru pe an de fiecare gospodar sau 2 lei, în 2 parale de stânjen - dijma fânaţului, câte 1 tort, câte un car cu lemne de gospodărie şi a zecea parte din toate ce se află pe moşie, plus orânda cârciumii şi jumătate din fânaţul pe care îl făcea fân mânăstirea pentru mitocul ei de acolo.

1843, februarie 5. Toader Toma vornic, Ion Hurjui paroh, Axente Tămpăscu, Vasăle Badale, Constantin Badale, Vasăle Lucanu, Ioniţă Tămpăscu, Constantin Ciusnar, Petre Tămpăscu şi Ioniţă Istrati, toţi oameni bătrâni din Vama, dau mărturie câmpulungenilor în susţinerea privilegiilor lor străvechi ("ab antiquo").

1929, aprilie 27. S-a născut, la Molid, pictorul Vespasian URSU.

1931, mai 11. S-a născut artizana Zahara OLAŞ.

VASILEU

1448, februarie 23. Aflat la Colomeea, Roman Vodă întăreşte lui Didrih Buceaschi satul Vasilăul.

1617, ianuarie 15. Antimia, văduva lui Dimitrie Lenţa, obţine întărire domnească pentru satul Vasileu.

1625, ianuarie 21. Prodan diacul, feciorul lui Ionaşco Lenţovici (fiul lui Dimitrie Lenţa), vinde lui Condrea vameş jumătate de sat Vasileu pentru 100 taleri.

1663, februarie 25. Isac Cocoranul lasă fiicei sale Candachia părţile sale din "Vasileu cu un vad de moară (...) ce mi-au fost cumpărătură".

1633, mai 13. Condea vameş vinde partea din Vasileu cumpărătură vistiernicului Gavrilaş Mateiaş pentru 260 lei.

1670, ianuarie 1. Alecsandra, fata lui Gavrilaş Mateiaş, şi soţul ei Iordachi Cantacuzino moştenesc jumătate de sat Vasileu.

1699, august 16. Ghiorghie şi Merla (născută Murguleţ) Isar se învoiesc cu rohmistrul Lupaşcu Murguleţ să-i stăpânească părţile lui din Vasileu.

1706, mai 11. Gavrilaş şi Gafiţa Frunză lasă copiilor lor IOan şi Maria părţi de moşie în "Vaseleu în ţănutul Cernăuţilor".

1750, iulie 5. Jumătate de sat Vasileu, proprietatea lui Buculei, revine Vlăiculeştilor.

1764, decembrie 7. Monahul Gherasim (Sava) Vlad primeşte a patra parte din Vasileu.

1772, martie 4. Monahul Gherasim Vlad dăruieşte schitului Jadova, ctitoria sa, moşia sa din satul Vasileu.

1760, martie 16. Ştefan, Mihai şi Marica Tumurugiesii, copiii Raiftei Vlaiculesi, primesc moştenire a patra parte din Vasileu.

VAŞCĂUŢI

1650, august 5. Aniţa Murguleţ moşteneşte după tatăl ei Ştefan "a patra parte din satul Varcăuţii cu vecini, curţi, heleşteu".

1714, august 5. Catrina, văduva lui Solomon Costachi, dăruieşte patriarhului Hrisant al Ierusalimului a patra parte din satul Vaşcăuţi, care este dăruiră de patriarh mânăstirii Barnovschi.

1719, iulie 20. Vasilca şi Caliţa, strănepoatele lui Gligorie Şeptilici, vând părţile lor de moşie din satul Vaşcăuţi mânăstirii Barnovschi pentru 38 lei bătuţi.

1721, ianuarie 12. Popa Gavril, fratele lui Ion Popovici, îşi dovedeşte la Divan drepturile asupra unui sfert de sat Vaşcăuţi în detrimentul lui Iordachi Cantacuzino.

1724, august 8. Iordachi Cantacuzino dăruieşte mânăstirii Barnovschi "toată partea mea de ocină din satul Vaşcăuţi".

1724, septembrie 29. Velicico Caţiţchi şi jupâneasa Safta dăruiesc un sfert de sat Vaşcăuţi nepotului lor Iordachi Cantacuzino.

1727, iulie 13. Catarina, fata lui Constantin Flondor, vinde lui Iordache Cantacuzino partea ei de moşie, a patra parte din satul Vaşcăuţi.

1737, iulie 5. Ilie Ciudin cedează a patra parte din satul Vaşcăuţi şi vecinii, "omorând doi Jidovi din ţara leşească, din Cuturi; şi am fost prins şi dus la divanul Măriei Sale lui Grigori Vodă şi, stând la judecată cu pârâtorii, m-au dovedit neputând tăgădui; şi mi s-a luat viaţa dela divan după legea ţării şi nime din fraţii mei sau din rudele mele n-a venit în nevoia mea, fără numai Mihalachi (Micul) vornicul, soţia acestuia şi mama mea; şi Şerban Flondor medelnicer, care a fost văr cu părintele mieu, au venit la urmă şi, rugând cu lacrimi, s-au milostivit şi mi-au scăpat viaţa cu multă cheltuială şi, afând că mi-au scăpat viaţa, le-am vândut a mea dreaptă ocină şi moşie, anume a patra parte de sat Vaşcăuţi". Şerban Flondor a cheltuit 170 lei, iar Mihalachi Micul a dat 332 oi pentru salvarea lui Ilie Ciudin.

1756, iulie 20. Ion Dociul, fiul Ilincăi Docioaie, fata lui Ursul Murguleţ, dăruieşte nepotului său Ilie Străşca a patra parte din satul Vaşcăuţi.

1757. Maria Perjoaia şi finul ei Iordachi apar la Divan jeluindu-se împotriva lui Silion Onciul şi nepoţii lui Ion, Sandul şi Ştefan, feciorii lui Săul, pentru părţi de moşie din Vaşcăuţi.

1765, iulie 7. Gheorghi, Gligoraş, Aniţa şi Constantin paharnic moştenesc, în părţi egale, a şasea parte din Vaşcăuţi după părinţii lor Constantin Perjul şi jupâneasa Maria, fata lui Pavăl Cocoşatul.

1782, aprilie 2. Comisia cezaro-crăiească de delimitare a proprietăţilor în Bucovina atestă că jumătate de sat Vaşcăuţi aparţine mânăstirii Barnovschi din Iaşi, parte dată în administraţie lui Theodoru Mustaţă.

1793, noiembrie 25. Gabriel de Dragosi, registratorul Tablei Bucovinei, înscrie la Tablă, în cartea "Contractuum Novorum" şi "Libro Haerediae", documentele mânăstirii Barnovschi pentru jumătate de sat Vaşcăuţi.

1810, martie 9. Platzer, căpitanul ţinutului Bucovinei, face cunoscut substitutului Oficiului fiscal cezaro-crăiesc al Bucovinei că Berl Moldaver, negustor din Suceava, nu a respectat contractul referitor la transportarea tutunului de la Vaşcăuţi la Prundu Bărgăului.

1912, noiembrie 7. S-a născut maistrul lutier Roman

BOIANCIUC.

1931, iulie 19. S-a născut poetul Ilie BAHRIN.

VICOVU de JOS

1458, martie 12. Ştefan cel Mare întăreşte Mitropoliei Sucevei satul Jicovul de Jos.

1479, septembrie 20. Ştefan cel Mare oferă Mitropoliei Sucevei două sate pentru "Jicovul de Jos pe Suceava, cu moara şi vama care se ia la Jicov, cu toate veniturile şi cu hotarul cel vechi", pe care le dăruieşte ctitoriei sale, mânăstirea Putnei.

1488, aprilie 3. Ştefan cel mare dăruieşte Putnei veniturile numite "vama mică (a treisprezecea parte) ce se ia pe Suceava, la Jicov".

1720. Toader Crăciunel din Gicov s-a jeluit lui Vodă împotriva călugărilor de la Putna care i-au luat 40 de oi pentru vecinătate. El este vecin din Gicov, unde a trăit de mic copil şi are casă cu cislă.

1754, octombrie 19. Grigoraş Calance, vecin al mânăstirii Putna din "Vicovile de gios", a luat calea codrului şi "face multă pagubă Mânăstirii", cum zice, la Divan, egumenul. Ispravnicii Sucevei îi risipesc casa şi pleacă, fără succes, pe urmele lui, iar călugării iau de la ceilalţi vecini din sat câte 2 lei de om care s-a fost împrăştiat (adică a fugit de pe moşie şi a fost adus de ispravnici).

1765, octombrie 12. Vasile Savul, vecin al Putnei din Vicovul de Jos, "i-a rupt barba proigumenului de Putna care a plecat la Vicovul de jos pentru posluşanie".

1766, martie 27. Egumenul Pahomie se jeluieşte la Divan împotriva vecinilor care locuiesc la marginea fânaţului mânăstirii, producând cu vitele "mare pagubă şi stricăciune". Ispravnicul Sucevei, primind poruncă să ia măsuri, îi avertizează să se mute urgent în vatra satului pe "Grigore Coroamă, Ion Coroamă, Ghenie baba, Grigor, Vasile Motrescu, Odochia baba şi Nastasia baba Motrescu".

1766, octombrie 10. Grigore Ghica porunceşte ispravnicilor să-l cerceteze pe Ilie Savul, "ţăran din Gicovul de Jos şi, de se va dovedi că l-au tras de barbă şi l-au necinstit cu batjocură" pe progumenul Putnei, "Să-i dea o certare bună ţăranului".

1784, octombrie 16. Mânăstirea Putna arendează satul Vicovul de Jos unor lipoveni.

1806, decembrie 29. Ion Botezat din Vicovul de Jos scrie lui Calistrat Grigorovici, ecleziastul Putnei, să-i dea lui Macovei "Ţagă" Ţugui leacuri pentru boli de piele, pentru care îi va trimite un jder bun.

1820. Conform raportului lui Andreas Aloys, conte de Ankwicz, arhiepiscop de Lemberg, parohia catolică din Vicovul de Jos, cu 17 sate unite cu parohia, are 538 enoriaşi.

1822, februarie 11. Parohul Gheorghi Popovici din Vicovul de Jos scrie lui Lavrentie Chirilescu, ecleziarhul Putnei, că trimite pălimarul cu căruţa şi cu două vase şi-l roagă să se ducă la Budeniţa să-i aducă patru vedre de horilcă, pentru că îi va plăti.

1879, decembrie 17. S-a născut Ion VICOVEANU, colecţionar de lucrări muzicale.

1908, iunie 9. S-a născut poetul Ion ROŞCA.

1941, iulie 28. S-a născut cântăreţul de folclor Aurel TUDOSE.

1941, septembrie 23. S-a născut, la Toporăuţi, Sofia VICOVEANCA.

1946, iulie 30. S-a născut scriitorul Laurenţiu CÂRSTEAN.

VICOVU de SUS şi STRAJA

1466, septembrie 15. Ştefan cel Mare dăruieşte uric mânăstirii Putna Vicovul de Sus "cu toate hotarele sale vechi, cu câmpurile şi poienile, cu muncele, fâneţele şi izvoarele cu peşti". Voievodul a cumpărat satul, cu 200 zloţi tătăreşti, de la Stan, Iachim şi Simion Babici.

1727, noiembrie 2. Grigore Ghica tocmeşte cu vecinii Putnei din "Vicovile şi Frătăuţii" să dea goştina pe oi cu cisla, adică 450 lei pe an.

1742, iulie 2. Ca urmare a jeluirii egumenului Putnei la Divan, Nicolae Mavrocordat porunceşte ispravnicilor de ţinut să-i întoarcă pe vecinii Punei din Vicove şi Frătăuţi împrăştiaţi (fugiţi pe alte moşii) şi să le ia câte 2 lei de casă pe an.

1750, ianuarie 10. Egumenul Dosoftei se plânge iar împotriva vecinilor de pe moşiile mânăstireşti, iar Racoviţă Vodă cere ispravnicilor de ţinut "să-i înfrâneze şi să-i supue ca să slujască la toate cele ce vor fi de trebuinţă mânăstirii pe obiceiu vechiu".

1766, martie 27. Ispravnicii Sucevei le cer să se mute în vatra satului, ca urmare a jeluirii egumenului Putnei la Divan, vecinilor "Pătraş Urmă, Grigoraş Urmă, Grigore fiul lui Urmă, Chirilă Răuţu cu feciorul său, Ivan Rusu, Ştefan Rusu, Schiporenii şi Motreştii din Vicovul de Sus care, având case lângă fânaţurile mânăstirii fac mere pagubă şi stricăciune".

1767, iunie 18. Egumenul Putnei se jeluieşte la divanul lui Grigore Callimah împotriva vecinilor din Frătăuţi, Gicove şi Straja "care nu s-au obişnuit a trăi la vatra satului, unde este sălişte şi biserică, ce trăesc împrăştiaţi pe aceste moşii, aducând cu bucatele lor stricăciune şi pagubă mânăstirii". Vodă porunceşte ispravnicilor Sucevei să fixeze termen şi, după strângerea recoltei, să-i mute pe vecinii împrăştiaţi pe moşii în vetrele satelor lor.

1778, iulie 11. Constantin Cărcul vătaf de Staja, Vasile şi Grigoraş Juravle, care au fost de faţă la hotărnicirea părţilor lui Vasile Zub din muntele Lucina, hotărnicire făcută din porunca lui Enzenberg general maior de către Ivan căpitanul, dau scrisoare lui Ioasaf, egumenul Putnei, prin care mărturisesc că nu i s-a dat a treia parte din munte, cât i se cuvenea.

1784, octombrie 16. Satele Vicovul de Sus şi Staja sunt arendate unor lipoveni.

1915, aprilie 3. S-a născut, la Straja, pictorul George COTOS.

1939, septembrie 20. S-a născut, la Straja, pictorul Traian ROTARU.

VIJNIŢA

1623, aprilie 2. Ştefan Tomşa întăreşte lui Tăutul logofăt părţi din satele Vijniţa şi Voloca.

1644, ianuarie 12. Bucium vornic obţine întăritură domnească pentru satul Vijniţa.

1663, februarie 25. Ion Cocoranul lasă copiilor săi moşiile din Vijniţa şi Voloca.

1723, martie 9. Călugărul Gheorghi Moţoc vinde ginerelui Dănilă Giurgiuvan, pentru 50 galbeni, a opta parte din satul Vijniţa.

1731, martie 12. Din porunca lui Grigore Ghica se face hotarnica satului Voloca pentru proprietarii de moşii Sandul Sturza şi Macrei. Semne vechi de hotar: Poeana Cireşului, hotarul Ispăsului şi cu a Lucavăţului, poiana Tocarna, gura Soloneţului unde cade Soloneţul în Mihodra, hotarul Vijniţii.

1736, aprilie 3. Safta şi Mihai Micul moştenesc jumătate de sat Vijniţa după feciorii lui Drăguţescul, "rude sterpe".

1768, august 8. Ioniţă Cantacuzino primeşte, drept zălog pentru un împrumut de bani, trei părţi din jumătate de sat Vijniţa şi a opta parte din sat de la Vasile Raţă. Cealaltă jumătate de sat este a Sturzeştilor.

1795, iunie 24. Mihalachi Giurgiuvan lasă prin testament a opta parte din Vijniţa copiilor săi Toader, Catarina, Gafiţa şi Ileana.

1859, august 16. S-a născut Teodor TARNAVSCHI, profesor de teologie.

1890, octombrie 20. S-a născut poetul evreu Isaac SCHREYER.

VITILIUCA

1718, februarie 7. Aniţa, văduva lui Iordachi Toma, dăruieşte satul Vitiliuca lui Mihai Racoviţă Vodă, nepotul bărbatului ei.

1746, mai 14. Dregătorii domneşti fac hotarnica satului pentru proprietarul Grigoraş Costachi, principalele repere de hotar fiind: hotarele satelor Mamaieşti şi Valeva, părăul Soviţa până la drumul mare lângă Lujani şi hotarul Luchiuşchei către Coţmani.

1782, aprilie 9. Dumitraşco Potlog declară Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că satul Vitileuca aparţine hatmanului Iordachi Ghica, primit ca zestre a soţiei sale, o nepoată a lui Racoviţă Vodă.

1792, septembrie 8. Matei Cantacuzino, general în armata rusă, primeşte de la Cantacuzini moşia Vitileuca şi 44 000 lei pentru moşia Cucuteni din ţinutul Cărligăturii.

1793, ianuarie 3. Ralu Cantacuzino arendează Vitiliuca, moşie revenită familiei, contelui Iacob Logoteti.

VOLCINEŢ

1490, martie 15. Biserica din Volcineţ, ţinutul Suceava, se supune Episcopiei de Rădăuţi.

1674, decembrie 14. Moşia Volcineţ se întăreşte lui Tudosie vameşul.

1703, februarie 14. Murind Pătraşco logofăt, fiul lui Niron Costin, "în Ţara Românească şi neavând copii", Miron Costin dăruieşte satul Volcineţ mânăstirii Barnovschi din Iaşi, unde este înmormântat IOn Costin, fratele cronicarului.

1742, noiembrie 20. Ion Costin, fiul lui Miron Costin, primeşte confirmare şi întăritură domnească pentru satul Volcineţ.

1744, iulie 15. Vasile Vătămanul şi Gavril Halep, vecini din Volcineţ, dau mărturie cu semnele pe care le cunosc la hotarnica satului megieş Bereşti.

1782, aprilie 2. Mânăstirea Barnovschi revendică şi obţine Volcineţul, iar Antim, patriarhul Ierusalimului, îl arendează lui Todori Musteaţă.

1797, ianuarie 12. Sofronia, văduva lui Gheorghi Gheorghian, lasă fiicei Catrina şi logodnicului ei Aronovici din Volcineţ părţile lui de moşie, martori fiind Vasile von Simaca şi Vasile Ţurcan, pasroh din Volcineţ.

VOLOCA

1623, aprilie 2. Ştefan Tomşa întăreşte lui Tăutul logofăt părţi din satele Vijniţa şi Voloca.

1663, februarie 25. Ion Cocoranul lasă copiilor săi moşiile din Vijniţa şi Voloca.

1731, martie 12. Din porunca lui Grigore Ghica se face hotarnica satului Voloca pentru proprietarii de moşii Sandul Sturza şi Macrei. Semne vechi de hotar: Poeana Cireşului, hotarul Ispăsului şi cu a Lucavăţului, poiana Tocarna, gura Soloneţului unde cade Soloneţul în Mihodra, hotarul Vijniţii.

1760, iunie 12. Ioan Theodor Calimah întăreşte preutului Iftemi jumătate de sat Voloca, moştenită "pe doi bătrâni, Văscanu şi Flore".

1798, noiembrie 1. Simion Munteanu moşteneşte moşia din

Voloca a strămoşilor săi Văscan, Onciul Herţa, Vasile Tomca şi Fodor Miroş. Ilie Băluşescul primeşte doar o poieniţă şi o bucată de pământ pe părăul Volocina.

VOLOVĂŢ

1421, decembrie 13. Alexandru cel Bun şi fiul său Ilieaş dăruiesc fostei soţii Rimgaila "târgul Siret şi Volhoveţul cu satele şi cătunele, cu mori, heleştee, vămi, datorii, dări, produse şi cu toate veniturile. Satul datează din vremea lui Dragoş Vodă, care a ridicat la Volovăţ o bisericuţă de lemn, mutată, la 1470, de către Ştefan cel Mare la Putna.

1455, octombrie 1. Petru Aron depune, la Hotin, jurământul de fidelitate faţă de Regele Poloniei şi promite să dea drept zestre principesei Maria, văduva lui Ilie Vodă, "târgul Sirete cu suburbia şi satele ce se ţin de ea şi satul Olchowiecz cu satele care-i aparţin din vechime, cu toate veniturile din tot locul".

1490, martie 15. Ştefan cel Mare supune biserica din Vîlhoveţ Episcopiei de Rădăuţi.

1589, iunie 20. Petru Movilă dăruieşte credinciosului Nicula stolnic Holovăţul, "ascultător de ocolul Bădeuţilor". Nicula a fost "miluit pentru a lui dreaptă slujbă, ce ne-a slujit ţara noastră, apoi pentru că ne-a dat 60 000 aspri când ne-au trebuit pentru trebile ţării şi când am plătit datoria lui Iancul Vodă". Nicula stolnic schimbă Holovăţul pe Stănileşti (Hotin) cu "rugătoru nostru kir Ghioghie (Movilă), mitropolitul Sucevei", care dăruieşte satul sfintei "nou zidită mânăstire Suceviţa".

1774, ianuarie 20. Boierii Divanului Cnejiei Moldovei înştiinţează pe ispravnicii de Suceava că în satul Volovăţ al mânăstirii Suceviţa "s-au făcut 50 oameni scutelnici să fie pentru posluşania mânăstirii".

1744, septembrie 18. Egumenul Vitalie al Suceviţei se jeluieşte că-i este împresurată moşia Volovăţului de către răzeşi, şi-atunci dregătorii domneşti fac o nouă hotarnică, în baza mărturiei de semne vechi ştiute făcută de Toader Lupaşco, Miron Viclovici, Toader Robul, Toader Vlonga, Dumitru Clicinco şi Gligorie Prelipcean,

oameni buni şi bătrâni, toţi din Volovăţ.

1821, iulie 10. Gheorghi Bordei şi Vasile Geană din Volovăţ, "fiind apucaţi slugi aice în Sadovă", primesc mărturie din partea vornicului sadovean Gheorghi Coca cum că "au slujit cu bună dreptate", ca să poată obţine de la stăpânirea locului carte să poată sluji în continuare la Sadova sau "ori undi în Ocolul Cămpulung", din moment ce pe natala moşie mânăstirească nu prea se mai putea trăi.

1875, aprilie 9. S-a născut poetul Constantin DRACINSCHI.

1908, septembrie 26. S-a născut publicistul Ghedeon COCA.

1921, noiembrie 22. S-a născut Calistrat COCA, autor de manuale şcolare.

1929, martie 10. S-a născut sculptoriţa Lucreţia FILIOREANU.

1930, martie 12. S-a născut poetul Clement ANTONOVICI.

ZAHAREŞTI

1577, aprilie 6. Ion Hăra vornic primeşte întăritură domnească pentru satul Zahareşti.

1578. Marica, fata lui Ion Hăra, căsătorită cu Gheorghe Cărcu, moşteneşte jumătate din satul Zahareşti, pe care o lasă fiilor ei Gheorghe, Vasăle şi Costin Cărcu, cealată jumătate de sat fiind a Aniţei, jupâneasa lui Grigoraş Şeptilici, care o lasă moştenire fiilor ei Ion, Ilie şi Sandul Şeptilici, de la care cumpără Tudosie Dubău, în 1687, un sfert de sat.

1765, august 5. Fraţii Sandul şi Gavril Miclescul îşi dispută satul Zahareşti cu Petrea Cheşcu. Micleştii moştenesc partea strămoşului lor Tudosie Dubău, adică o pătrime, şi de la Gavril Miclescul, iar Petrea Cheşcu le-ar fi furat satul Zahareşti.

1779, aprilie 6. Căpitanul din Suceava Antioh Iamandi, mandatarul lui Lupu Conachi, declară Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina că satul Zahareşti aparţine boierului Lupu Conachi.

1886, ianuarie 3. S-a născut prozatorul şi publicistul Ion GRĂMADĂ.

ZASTAVNA

1637, mai 4. Onciul Iuraşcovici cumpără jumătate de sat Zastavna, cu 500 taleri de argint, de la nişte răzeşi.

1641, iulie 3. Gavrilaş Mateiaş cumpără părţile de moşie din Zastavna ale nepotului său Dumitraşco şi ale ginerelui acestuia, Toader Drăghici.

1700. Maria, fata Gafiţei Frunză şi a lui Onciul Iuraşcovici, oferă a şasea parte din Zastavna, moştenită după Onciul, lui Gavril Miclescu pentru a patra parte din Teutri.

1704, august 7. Ileana, văduva lui Iordache Cantacuzino, vinde lui Constantin Turcul medelnicer jumătate din Zastavna pentru 260 lei bătuţi.

1709, iunie 21. Constantin Turcul cumpără şi cealaltă jumătate de sat, cu 225 lei, de la Gavril biv vel paharnic.

1811, decembrie 27. Thadeus Turkul moşteneşte Zastavna lui Simion Turkul.

1831, mai 19. Wartan Warteresiewicz cumpără Zastavna şi alte moşii ale Turculeţilor.

ZELENEU

1587, octombrie 20. Petru Movilă dăruieşte satul Pleşinţi (Zeleneu) fostului mitropolit Anastasie, urmând ca, după moartea acestuia, să revină mânăstirii Putna.

1593, august 5. Aron Vodă dăruieşte satul Pleşinţi, ascultător de ocolul Bădeuţilor, mânăstirii Putna.

1637, septembrie 28. Coste Pitic şi socrul său Sava cumpără de la rude părţile lor din satul Pleşinţe.

1740, ianuarie 12. Iordache şi Catrina Cantacuzino dăruiesc mânăstirii Suceviţa jumătate de sat Pleşniţa, moştenită după Constantin Cantacuzino.

1746, august 3. Diaconul Gligorie de Pleşeniţa, nepotul lui Onciul de Zamostie, strănepotul lui Ionaşco Isar, oferă a opta parte din satul Pleşeniţa lui Ioniţă Străşca pentru 1/16 din satul Căbeşti.

1750, mai 3. Ioniţă Străşca cumpără de la Ioniţă Talpă "a patra parte din jumătate de sat cu vad de moară la părăul Brusniţii", plătind

cu "Ţiganul Toader cu ţiganca şi fiii lui, cari Ţigani se trag dela Ţiganul Ionaşco Paţuco şi suma de 25 lei".

1752, noiembrie 30. Ioniţă Străşca "pe locurile din Pleşinţa şi-a făcut casă, biserică şi moară".

1752, noiembrie 30. Nepotul lui Onciul din Zamostie, Ghervasie monah dă zestre ginerelui său Ion Bărbier "a patra parte din giumătate de sat Pleşinţii". Numai că partea aceea de sat îi revine, după cercetarea înscrisurilor, lui Ioniţă Străşca, aşa că monahul îşi înzestrează ginerele bărbier domnesc cu o moşioară la Căbeşti.

1760, mai 27. Ioan Theodor Callimah porunceşte să se hotărnicească şi să se stâlpească a patra parte din satul Pleşinţa (Zeleneu) lui Ioniţă Străşca, parte disputată la Divan şi cu Sandul Săvăscul.

1784, iulie 24, Viena. Consiliul Aulic de Război sugerează Comandamentului general al Galiţiei ce măsuri trebuie să ia la locurile de trecere cu bacul de la Zalescik - Galiţia, moşia contelui Potocki, la Zeleneu - Bucovina.

Identităţi deturnate

Cultul strămoşilor ipotetici

Întemeierea Moldovei şi tradiţia hotarelor

Pe vremea când şi iobagul era om

Istoria beneficiarilor de bir

Afaceri şi nelegiuiri în numele credinţei

Colonizarea Bucovinei

Istoria, o afacere economică

Goana după titluri şi bani

Noi, împotriva noastră

Sângele nu are etnie

Francmasonii - ca făuritori de istorie

Istoria anecdotică a Bucovinei

Oameni, ani, viaţă

ISBN 973-8123-37-2

40 000 lei